

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Editura Universul Școlii

„În Irlanda există termenul «revival the things that are lost», recrearea lucrurilor care sunt deja pierdute, trecute în istorie. Această reînviere e absolut necesară. Va veni și în România. Numai că România are o mare șansă: poate să pornească această renaștere în timp ce tradițiile sale sunt încă vii. Și atunci se creează o legătură între ce e trecut și ce e viitor, iar asta o să fie o reușită unică în Uniunea Europeană. “ Peter Hurley

LAUDĂ SEMINTELOR, CELOR DE FAȚĂ ȘI-N VECI TUTUROR!

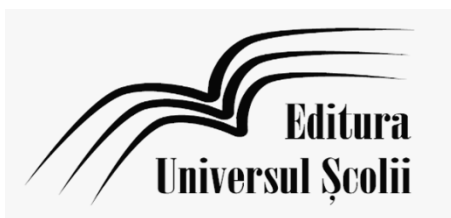

PUBLICAȚIE PERIODICĂ CU LUCRĂRILE
CONCURSULUI

„Laudă semintelor, celor de față și-n veci tuturor”

ISSN 2668-0076, ISSN-L 2668-0076

Alba Iulia
2021

EDITURA UNIVERSUL ȘCOLII
a CASEI CORPULUI DIDACTIC ALBA
Alba Iulia , Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009
Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101
Web: www.ccdab.ro,
E-mail: ccdab@yahoo.com
concursul_lucian_blaga@yahoo.com

Director CCD Alba:

Prof. Vasilca Doina Carmen

Redactor: prof. Jude Laurențiu

Colaboratori: prof. Crișan Monica,
prof. Nandrea Maria, prof. Oros Ligia
Elena, ing. ec. Onișoru Viorica Gențiana,
secretar Ota Silvia

Tehnoredactare: aj. analist
programator Popa Ioan

Manager de proiect: Prof. Jude
Laurențiu

© Autorii, materialelor publicate, conform
legislației în vigoare, răspund în fața legii, în ceea ce
privește plagiatul sau orice altă formă de atingere a
dreptului de autor.

Parafrazându-l pe Dimitrie Gusti :
datoria axială a cadrului didactic și a
învățăământului este aceea față
de comunitatea națională care devine astfel
însăși rațiunea existenței acestui învățăământ
și a unei asemenea profesii.

SUMAR

pag.

	CUVÂNT ÎNAINTE	
	LAUDĂ SEMINTELOR EONULUI BLAGIAN (IV)	7
	(DE LA ECOSISTEM SPRE CIVILIZAȚIE ȘI CULTURĂ UMANĂ), <i>Prof. Jude Laurențiu, de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia</i>	
	I. ESEU, CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ	
	RECEPTAREA TEXTULUI POETIC BLAGIAN - O POETICĂ A	29
1.1.	MISTERULUI, Profesor ALINA LORENA GHEORGHE, de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, România.	
	DESPRE ROLUL LUMINII ÎN OPERA BLAGIANĂ, Elevă CATAN	33
1.2.	IULIANA, de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Anenii Noi, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BOGOVIC OLGA.	
	SATUL, LEAGĂN AL VEȘNICIEI..., Elevă GIURGIU ADRIANA IULIA, de	37
1.3.	la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	
	VALORI ETERNE ÎN CREAȚIA LUI LUCIAN BLAGA, Elevă ȚAPEȘ	41
1.4.	DOINA, de la Liceul Teoretic Rusești Noi, raionul Ialoveni, Republica Moldova . Îndrumător: prof. CUCU ECATERINA	
	MIRABILA COPILĂRIE ÎN UNIVERSUL DE POVESTE AL SATULUI	44
1.5.	ROMÂNESC, Elev ONCESCU RAREȘ MATEI, de la Școala Generală „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești” Târgoviște, jud. Dâmbovița, România. Îndrumător: prof. LILIANA ȘERBAN	
	DESPRE SUFLETUL SATULUI ÎN OPERA BLAGIANĂ, Elevă CIOBANU	49
1.6.	MIHAELA, de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Constantin Stere”, mun. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. REPEȘCO STELLA	
1.7.	LUCIAN BLAGA VĂZUT PRIN OCHII UNUI ÎNCEPĂTOR..., Elevă	52
	BALANUȚA ALEXANDRINA, de la Liceul Teoretic „Petre Ștefănuță”, or. Ialoveni, Republica Moldova. Îndrumător: prof. MIDONI VALERIA	
	VEȘNICIA, PIERDUTĂ SAU REGĂSITĂ?, Elev STANCU DAVID ȘTEFAN,	56
1.8.	de la Școala Gimnazială Nr. 142, Sector 6, București, România. Îndrumător: prof. TINCU CAMELIA	
1.9.	SUFLETUL OMULUI ESTE SĂMÂNȚA CEREASCĂ SEMĂNATĂ DE	58
	CREATOR ÎNTR-UN PUMN DE ȚĂRÂNĂ, Elevă BALAN CĂTĂLINA, de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.	
1.10.	CÂTE AU FOS SĂDITE ÎN ACEST SACRU PĂMÂNT MIORITIC, Elevă	60
	LUNGU SORINA, de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.	
1.11.	RĂDĂCINILE NOASTRE SE TRAG DIN SEMINȚELE STRĂMOȘILOR	62
	NOȘTRI, Elevă GROSU IRINA, de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.	
	II. CREAȚIE LITERARĂ	
	„CINE SUNT EU ...”, „SILABE”, Profesor ALINA LORENA GHEORGHE,	65
2.1.	de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, România.	
	„AȘ VREA”, „MAMA”, Elevă MÎNĂSCURTĂ MARIA, de la Instituția	67
2.2.	Publică Liceul Teoretic „Ștefan Vodă”, or. Ștefan Vodă, Republica Moldova. Îndrumător: prof. ȘTEFAN NATALIA	
	„NU AM NICIO FOTOGRAFIE CU TATA”, „NICI SONETUL NU MAI E	69
2.3.	CE-A FOST”, Profesor ENEA GELA, de la Liceul de Arte "Marin Sorescu" Craiova, jud. Dolj, România.	

	„A FI SAU A NU FI”, „ALEEA CU POMI ÎNFLORIȚI”, „UN STRIGĂȚ”,	71
2.4.	Profesor STOICA IRINA -ELENA , de la Școala Gimnazială „ Petre Ispirescu”, București, sector 1, România.	
	„O RAZĂ DE SPERANȚĂ”, „NICICÂND...”, Profesor STANCU TANIA	74
2.5.	MIHAELA , de la Școala Gimnazială Nr. 39, București, sector 2, România.	
	„ÎN MEMORIA LOR”, „AM SĂ TE IUBESC PRIN...”, Elevă SIMILACHE	75
2.6.	LIVIA-ANEMONA , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	
	„O PRIVIRE”, „JOCUL”, „GÂNDURI NOCTURNE”, „REGRET”, Elevă	76
2.7.	MITROIU ȘTEFANIA-MARIA , de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” București, România. Îndrumător: prof. BĂDESCU NICOLETA	
	STROPI DE CULOARE... , Elevă LĂDARU INES MARIA , de la	78
2.8.	Scoala Gimnaziala nr 28, Bucuresti, România. Îndrumător: prof. ADRIANA - ECATERINA ACHIMESCU	
	„APUSUL”, „PUII ȘI PISICA”, Elevă BREAZU ALEXANDRA ELENA ,	79
2.9.	Școala Gimnazială ”Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, România. Îndrumător: prof. GHEORGHE ALINA LORENA	
	„POEM ÎNDEPĂRTAT”, „AVERSE LA AMURG”, Elevă STOICA LAURA	80
2.10.	DENISA , de la Liceul Tehnologic Ocna Mures, România. Îndrumător: bibliotecar BUGAN LUMINITA MIHAELA	
	„PRAF DE STELE”, „REFLEXIE”, Elevă COSTEA ANDRADA-MARIA ,	81
2.11.	de la Liceul de Arte “Regina Maria”- Alba Iulia, România. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	
	III. TRADUCERI	
	„ASFINȚIT”, „CÂNTĂREȚI BOLNAVI”, Prof. BEȘLEAGĂ RALUCA	84
3.1.	IOANA , de la Liceul Teoretic “Alexandru Ghica” Alexandria, jud. Teleorman, România.	
	„CONDIȚIA UMANĂ ÎN VIZIUNEA BLAGIANĂ”, Prof. CUCU RODICA ,	86
3.2.	de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova.	
	MYSTERIOUS EBULLITION , Prof. GÎLCĂ DOINA , de la Liceul de	89
3.3.	Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău , Republica Moldova.	
	AUTUMN TWILIGHT,THE SONG OF SLEEP , Elev PĂCURARIU	90
3.4.	CRISTIAN , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	
	„ CONTEMPLAREA IUBIRE-NATURĂ ÎN OPERA BLAGIANĂ”, Elevă	91
3.5.	COBANOGLU MELEK , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni , Republica Moldova. Îndrumător: prof. CUCU RODICA	
	DROWNING IN PURGATORY , Elevă BOTNARU VALERIA , de la Liceul	94
3.6.	de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău , Republica Moldova. Îndrumător: prof. GÎLCĂ DOINA	
	JALE LA ÎNCEPUT DE NOEMVRIE. ECCE TEMPUS , Prof. PETROVAN	95
3.7.	ELENA ANAMARIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba, România.	
	LEGENDĂ. DORUL , Elevă RÎȘTEIU DANA ANTONIA , de la Școala	97
3.8.	Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. PETROVAN ELENA ANAMARIA	
	„UN CHANT DU CYGNE EST VENU DU CIEL ”, Elevă MORAR IULIA	99
3.9.	IOANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, , jud. Alba, România. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	
	LA SOURCE DE LA NUIT, CHANSON EN DEUX , Elevă TEIUȘAN	101
3.10.	ANDREEA MARIA , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	
	„MUGURII – KNOSPEN”, „LUMINA DE IERI - DAS LICHT VON	102
3.11.	GESTERN ”, Elevă IERARDI MARIATERESA , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	

3.12.	LUMINA MISTICĂ , Elevă VÁNCSA MÁRIA , de la Liceul Tehnologic „Joannes Kajoni” Miercurea-Ciuc, jud. Harghita, România. Îndrumător: prof. KISS CSILLA	103
3.13.	„EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII”, „TREI FETE” , Elevă CREȚA GEORGIANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	104
IV. ARTE PLASTICE		
	SEMINȚE ÎNMUGURITE – portretul poetului - inspirată din versurile lui	32
4.1.	Lucian Blaga Mirabila sămânță , Elevă FOLICĂ BIANCA , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice “Iosif Sava” – Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	
4.2.	EVA , Elevă STAVILA ANASTASIA , de la Liceului Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. FLOREA ALIONA	36
4.3.	„IZVORUL NOPTII” , Elev LOZAN ANDRIAN , de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Leova, Republica Moldova. Îndrumător: prof. ELENA CIOBOTARU	40
4.4.	LAUDĂ SEMINTELOR, CELOR DE FAȚĂ ȘI-N VECI TUTUROR Elevă STOG-GALBEN LAURA-MARIA , de la Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, București, România. Îndrumător: prof. CIOFIRLA ANCA MARIA	43
4.5.	CĂCI EU IUBESC ȘI FLORI, ȘI OCHI, ȘI BUZE, ȘI MORMINTE Elevă ȘERBAN MELISA-GABRIELA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, jud. Alba. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	48
4.6.	„FLOARE...” , Elevă SZATMÁRI JÚLIA , de la Școala Gimnazială „Nagy Imre”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita. Îndrumător: prof. BANDAS LUMINIȚA RAMONA	51
4.7.	MUGURII , Elevă GROSU IRINA , de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA	55
4.8.	LUMINA RAIULUI , Elevă TODIREL SABINA , de la Liceului Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. REPEȘCO STELLA	57
4.9.	VARĂ , Elev CIRIBLAN IONUȚ ALEXANDRU , de la Școala Gimnazială „Academician Marin Voiculescu” Giurgiu, jud. Giurgiu, România. Îndrumător: prof. DRAGNE ECATERINA	59
4.10.	„BELSUGUL LUMII ” , Elevă LADD ELENA-MARIE , de la Școala Gimnazială nr. 28, București, România. Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA	61
4.11.	TRISTEȚEA SPICELOR , Elevă BELEGANTE ALECSIA , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice “Iosif Sava” – Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	63
4.12.	NOCTURNE MARINE , Elev MARIN ȘTEFAN , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice “Iosif Sava” – Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	66
4.13.	PĂPĂDIA , Elev TIRIFON ALEXANDRU , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice “Iosif Sava” – Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	68
4.14.	DIN PĂRUL TĂU ... , Elevă STRĂJAN BIANCA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia, România. Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	70
4.15.	MELANCOLIE , Elev FORIȘ DAVID IOAN , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	77
4.16.	„AMURG DE TOAMNĂ” , Elev APOSTOLESCU DAVID CRISTIAN de la Școala Gimnazială nr. 28, București. Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA	80

	„GHIOZDANUL CU LECTURA”, Elev RARES-IONUT GREBENISAN	107
4.17.	de la Școala Gimnazială nr. 28, București. Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA	
	V. INFORMARE ȘI DOCUMENTARE	
	BLAGA ÎN BIBLIOTECILE LUMII, Elevă CĂSTĂIAN RUSU ANDREEA	106
5.1.	MARIA, de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: bibliotecar BÎRZ LUCREȚIA .	
	VI. PREMII LA EDIȚIA a XVI- a, 2020 – 2021 - elevi și profesori	108
	VII. LUCRĂRI DIN NUMERELE PRECEDENTE	
	„Ia” cartea cu cea mai veche scriere din lume, alături de scrierea de la	115
7. 1.	Tartaria, scrierea cu hieroglife, cuneiformă și feniciană https://www.facebook.com/Ioan-Sorin-Apan-1522443334681773/	
	Irlandezul Peter Hurley, la Vaslui, ANDREI NICOLAE ,	119
7. 2.	https://www.activenews.ro/stiri-social/Irlandezul-Peter-Hurley-la-Vaslui-	
	Româna e un fenomen fără precedent în lume...	121
7. 3.	https://ortodoxia.ro/index.php/article/emil-cioran-ca-sa-treci-de-la-limba-romana-la-limba-franceza-e-ca-si-cum-ai-trece-de-la-o-rugaciune-la-un-contract	
	Spiritualitatea satului românesc. Situația prezentă a satului românesc	123
7. 4.	Cuvântul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare semestrială de primăvară a clerului din Arhiepiscopia Bucureștilor, Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, București, 13-14 mai 2019	
	Elogiul satului românesc.	127
7. 5.	Discurs de recepție rostit de Lucian Blaga, cu prilejul primirii sale în Academia Română	
	Laudă țaranului român.	133
7. 6.	Discurs de recepție rostit de Liviu Rebreanu , cu prilejul primirii sale în Academia Română	

Nicolae Iorga
„O elită instruită de către colonizatori este principalul dușman al poporului său”
Mahatma Gandhi:

LAUDĂ SEMINTELOR EONULUI BLAGIAN (IV) (DE LA ECOSISTEM SPRE CIVILIZAȚIE ȘI CULTURĂ UMANĂ)

Prof. Jude Laurențiu
Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia

1. PROIECTUL „LAUDĂ SEMINTELOR CELOR DE FAȚĂ ȘI-N VECI TUTUROR”

Proiectul „Laudă semintelor celor de față și-n veci tuturor”, prin revista sa, promovează moștenirea culturală a pontico-carpato-dunărenilor, patrimoniul acestora, ce constituie plămada filozofică a operei lui Lucian Blaga; moștenire care constituie pentru elevi și cadre didactice o resursă de cunoaștere, autocunoaștere și înțelepciune de o valoare inestimabilă, în formarea propriei lor personalități în armonie cu spațiul în care trăiesc. Nu trebuie uitată importanța decisivă a acestei moșteniri culturale pentru destinul individului. „Cultura eu o privesc drept un soi de strategie adaptativă pentru a asigura supraviețuirea individului și colectivităților.” (spune **Radu Radoslav**)

Proiectul cuprinde activități complexe de autocunoaștere realizate prin cercetarea operei blagiene și descifrarea mesajului incryptat de Lucian Blaga. Activități ce presupun, cunoașterea și înțelegerea spațiului geografic în totalitatea sa holistică, la nivel de *biom*¹ pe durate *eonice*, în care s-a format Lucian Blaga. Pentru aceasta trebuie:

- să ne cunoaștem: istoria, geografia, literatura, filozofia etc. dincolo de opiniile politice care de multe ori ne-au impus ce trebuie să cunoaștem mai ales ce nu trebuie să cunoaștem! De multe ori sistemul de învățământ, școala, decidenții politici au făcut eforturi majore de a forma copii în culturi străine ocupându-le inutil timpul cu cunoașteri despre alți și nu despre ei și străbunii lor;

- să redescoperim cultura și civilizațiile obștilor pontico-carpato-dunărene oglindite metaforic în opera blagiană cu scopul de a promova și a forma mentalități ce au fost la străbuni; străbuni care, fără a le denumi elevat, au realizat agroecosisteme viabile de dezvoltare durabilă și economie circulară conform cutumelor, vechi de cându-i lumea în spațiul arhaic rural. Acestea sunt modele viabile pentru cei ce azi redescoperă și teoretizează conceptele de: economii sustenabile, dezvoltare durabilă, economia circulară etc.

- să ne descoperim pe noi și pe ale noastre cu tot ceea ce presupune aceasta, dincolo de opiniile politice care de multe ori ne-au impus cine suntem și de unde venim;

- să înțelegem fundamentul existenței și devenirii noastre – „lumea satului”- ce a străbătut milenii până azi.

„Suntem și vom fi totdeauna neam de țărani. De aceea, destinul nostru ca neam, ca putere culturală, atârnă de cantitatea de aur curat ce se află în sufletul țaranului – creatorul și păstrătorul culturii populare, centru generator, binecuvântat și rodnic” (*Lucian Blaga*).

Drumul parcurs de „lumea satului” ca entitate socio-politico-economică din preistorie până în contemporaneitate a cunoscut sușuri și coborâșuri – evoluții „deal-vale”- , s-a maturizat în mileniul I d.Hr. ; după care a urmat dezastruosul² mileniu al II-lea d.Hr. un mileniu de prăbușire continuă a pontico-carpato-dunărenilor până la Revoluția lui Tudor Vladimirescu.

Faptul că această cultură populară a reușit să reziste în mileniul al II-lea d.Hr., mileniu în care în vest au fost mari schimbări, este considerat un miracol istoric și un indicator al maturizării acesteia în mileniul I d.Hr.

Ca spațiu geografic acest eon este în centrul Europei într-un biom „o zonă largă de interferențe, zonă care merge de la Marea Baltică până la Marea Adriatică și la Marea Neagră” (acad. Ioan-Aurel Pop), cu un important nucleu în spațiul pontico-carpato-dunărean. Ca timp, își are începuturile în culturile preistorice, dintre care „Cultura Cucuteni” este o etapă cu un mesaj sugestiv pentru contemporani, transmis prin descoperirile arheologice; o etapă în desăvârșirea creativă a acestui eon, ce peste alte multe milenii dăinuie prin matrice stilistică proprie, aici în centrul Europei. Iar ca și conexiuni sistematice între locuitorii acestui eon este conștiința de neam și de oameni ai locului, „d’aci ne tragem” cum spun țărani,

¹ Biomul reprezintă un complex de ecosisteme, având un teritoriu mare, factori abiotici specifici și o floră și o faună specifică.

² De menționat că și sarmato-geții nordici cunosc același fenomen de destructurare socio-politică.

sau „oamenii ai pământului acesta” atât de bogat și darnic.

Generațiile actuale sunt moștenitoare, conștient sau inconștient, a unei imense avuții materiale ale solului și subsolului, avuții spirituale și nu în ultimul rând a unor resurse umane de o calitate deosebită. Între acestea sunt numeroase avuții intrate în Patrimoniul mondial UNESCO: bisericile din Moldova, Mănăstirea Horezu, satele cu biserici fortificate din Transilvania, cetățile dacice din Munții Orăștiei, centrul istoric al Sighișoarei, bisericile de lemn din Maramureș, peisajul cultural minier Roșia Montană, Delta Dunării și pădurile seculare și virgine de fag din Carpați.

„În Maramureș se află unele dintre cele mai reprezentative monumente ale arhitecturii de lemn din țara noastră, adevărate capodopere ale genului, fiind fără îndoială una din culmile artei de a construi în lemn de pe continentul nostru.” (Sursa: Institutul Național al Patrimoniului, <https://www.hotnews.ro/stiri-cultura-24942646-lista-obiectivelor-din-romania-aflate-patrimoniul-mondial-unesco.htm>).

„Lista Patrimoniului Imaterial cuprinde: ritualul călușului, doina, ceramica de Horezu, colindatul de ceată bărbătească, Feciorescul de Ticuș (jocul fecioresc), meșteșugul covoarelor tradiționale (tehnici tradiționale de realizare a scoarței în România și Republica Moldova), Mărțișorul

(practicile tradiționale asociate zilei de 1 Martie)” (Sursa: Institutul Național al Patrimoniului).

„Dacă discutăm despre patrimoniu, mie patrimoniul imaterial mi se pare la fel de important ca și cel material”, spune arhitectul Radu Radoslav

Are nevoie de conservare urgentă și include în Patrimoniul mondial <<limba română>> și <<portul și tradițiile populare>> care sunt elemente culturale de importanță fundamentală ca leagăn al civilizațiilor și culturii europene.

În eferescenta culturală europeană actuală tezaurului cultural pontico-carpato-dunărean este de o deosebită valoare informațională și formativă prin accesul oferit la fluviul de cultură al pontico-carpato-dunărenilor; fluviu ce-și află izvoarele în culturile preistorice și năvălește peste europeni până azi.

Despre importanța europeană a culturii pontico-carpato-dunărenilor irlandezul Peter Hurley spune: **„În Irlanda există termenul «revival the things that are lost», recrearea lucrurilor care sunt deja pierdute, trecute în istorie. Această reînviere e absolut necesară.**

Va veni și în România. Numai că România are o mare șansă: poate să pornească această renaștere în timp ce tradițiile sale sunt încă vii.

Și atunci se creează o legătură între ce e trecut și ce e viitor, iar asta o să fie o reușită unică în Uniunea Europeană. “(Peter Hurley)

2. ȘTERGEM SAU NU DIN ISTORIE MILENIUL I D. HR.?

Parcurgând manualele de istorie constatăm că ne spun foarte multe despre ce a fost înainte de mileniul I d.Hr. și ce a fost după mileniul I d.Hr.

Istoric mileniul I d.Hr. este ocupat de așa zise popoare migratoare care au venit de nu se știe precis de unde și care au dispărut nu se știe cum cu toate că au „bătut măr” Imperiile Romane, considerate cele mai puternice din Europa!

Istoria mileniului I d.Hr. nu o putem extirpa de mileniiile precedente, pentru a o ascunde, pentru că este de fapt rezultatul unui ansamblu de fenomene istorice ce s-au desfășurat în secolele și mileniiile precedente; și nu-l putem nici elimina din istorie³ pentru că el a determinat evoluția ulterioară a omenirii; evenimentele din mileniul I d.Hr. au dus la nașterea politică a unei noi Europe, cu consecințe

până în prezent. Nu putem nici accepta ideea unora care consideră că pontico-carpato-dunărenii au stat un mileniu ascunși prin păduri (dezorganizați, primitivi, înapoiți, sălbățiți), după care dintr-o dată, în câteva decenii, din motive inexplicabile, am ieșit din păduri în număr mare și am întemeiat state puternice, cu conducători cu ținute de împărați cu structuri politice funcționale, cu armate care au obținut victorii în fața altor armate imperiale sau regale!, și mai mult decât atât capabili de a fi creatori de cultură de un umanism, de o profunzime și de o valoare de neatins în alte părți a Europei.

Ceea ce s-a edificat aici în centrul Europei a fost rezultatul unui proces complex și continuu pe durate multimilenare, fără hiatusuri, constituit din punct de vedere istoric un „eon”. „*Cei vechi*

³ Manualele de istorie uită și de numele unui alt imperiu ce a stat la baza formării civilizațiilor europene. Elevii nu află că a existat Romania, cu toate că nu există o

hartă medievală a Europei din care această țară să lipsească. De ce acest fals istoric este atât de agreat?

înțelegeau prin cuvântul «eoni» perioade istorice lungi, timpuri universale. «Eon» înseamnă pentru noi o nouă lume spirituală de lungă durată. Perioadele eonice se caracterizează printr-o creștere enormă a conștiinței, ele sunt mai degajate de mediul cronospațial.» (Lucian Blaga).

Biomul central-european vatră străbună a formării culturii autohtone⁴

Modul de viață a comunităților umane este un rezultat firesc al ecosistemului în care acestea trăiesc, ecosistemul constituindu-se în resursă. Resursele de apă dulce, hrană și sare au modelat istoria Europei în mileniul I d.Hr.

Specia umană este dependentă de resursele naturale constituite din obiectele și forțele mediului natural al ecosistemului cum ar fi: terenurile cultivate și necultivate, pădurile, apele și potențialul hidroenergetic, stocul cinegetic și piscicol, zăcămintele de minereuri etc.

Resursele naturale stau la baza tuturor resurselor pentru diverse acțiuni productive și sunt esențiale în viață modelând evoluția speciei umane ca și civilizație și cultură.

În absența resurselor naturale nu poate să existe nici o activitate economică și nici specia umană. Activitatea economică, oricare ar fi natura, specificul și complexitatea ei este dependentă de atragerea și utilizarea resurselor naturale direct sau indirect. Activități economice dependente de resursele naturale cu dependență directă și puternică sunt în agricultură, silvicultură, industria extractivă etc. în general ceea ce formează sectorul primar al economiei. Fără acest sector primar, în mod real, nu poate exista nici o activitate economică, chiar și cele care au drept obiect doar prestarea de servicii.

Resursele naturale, ca baza a producției și în final a consumului au constituit în toate timpurile, desigur în diferite feluri, obiect al interesului diriguitorilor politici, întreprinzătorilor și chiar a diferitelor comunități.

Dominantă a fost tendința de a acapara prin intermediul forței armate a resurse naturale ce aparțineau unora, de către alții care se considerau îndreptățiți să posede și să consume mai mult. Motive pentru a-i pizmui" pe alții exista, dacă ținem cont de

răspândirea neuniformă a resurselor naturale, cu mare rol economic, în mod foarte discriminator", pe suprafața Terrei - dar la fel de clar este și faptul ca nici conflictele n-au fost, vreodată, în măsură să instaureze o situație mai bună.

Vizibil sunt două tendințe: de a dobândii resurse prin centralizarea puterii politice sau pierde resurse ca urmare a descentralizării puterii politice:

- luptă pentru resurse a dus la organizarea speciei umane, pentru a le dobândii sau a le apăra, în

formațiuni politice cât mai puternice și cât mai mari; la centralizării ale sistemelor decizionale, administrative, armate etc. pentru a deveni eficiente... pentru a-i putea prădui pe cei ce beneficiază de resurse dar sunt dezorganizați, posesori a unor sisteme de conducere descentralizate;

- un exces de resurse genera dorința elitei politice de acapararea lor în quantum cât mai mare, rivalitate între beneficiari, lupte interne între Marile Familii, și inevitabil lupte pentru o nouă reîmpărțire. Această luptă pentru reîmpărțirea resurselor a dus la apariția mercenarilor de ocazie, alianțe oportuniste cu forțe armate externe cu ajutorul căreia să-și însușească o cantitate cât mai mare de resurse. Mercenarii devenind de fapt părtași la reîmpărțirea bunurilor dobândite. Reultatul era o puternică fărâmițare politică a entității politice existentă anterior. Noile entități politice create devenind teritorii supuse jafului. De exemplu: descentralizarea Imperiului Sarmato-Get a creat condițiile favorabile ca toamna după strângerea recoltelor și pregătirea turmelor pentru iernat: tătarii să le jefuiască. La fel în sudul Dunării obștile aromâne să fie jefuite de greci, turci etc.

În concluzie: Războaiele se dau pe resurse. Indiferent de motivele invocate acestea sunt doar pretexte. Miza reală sunt resursele de hrană și cele minerale. Conducătorii care au acces la resurse vor putea asigura securitatea socială și prosperitatea elitei și apoi a popoarelor pe care le conduc. O elită nemulțumită pune în mișcare mulțimea... pentru a schimba conducătorul!

Războaiele se câștigă de cei care pot aduce în luptă cele mai multe resurse. De exemplu galii aveau mult mai multe resurse decât Caesar. Dar erau

de uscat, de spațiul continental și de apele curgătoare, spre deosebire de egipteni și greco-romani, care au civilizații maritime. Lucrurile sunt foarte clare; toată cultura populară românească este legată genetic de uscat, nu are nimic a face cu cea greco-romană".

„... numele de Europa ne vine din Asia. Creștinismul ne vine din Palestina. Evident, Grecia și Roma au ajuns la strălucirea de necontestat, dar ele, la rândul lor sunt târzii și reprezintă o sinteză a civilizațiilor care au fost înaintea lor" (Ion Ghinoiu)

⁴ „există un triumfi al celor trei delte, care concentrează marile civilizații preistorice de pe Terra, evident, înainte de antichitatea greco-romană... Nilul cu delta lui și civilizația egipteană, Dunărea inferioară cu delta ei, cu civilizația carpato – dunăreană și Tigru –Eufrat cu delta și mesopotamienii”

„Chestia asta că totul vine de la Roma și Grecia Antică este un fals, pentru că genetic suntem civilizații deosebite”

„Cultura noastră populară nu are legătură cu Roma. Noi avem o civilizație genetic legată de continent,

în imposibilitatea de a le aduce în mod organizat în războiul dus de romani în Galia. Evident că au pierdut și au fost cucerți de romani! Caesar părea fără nici o

șansă în Galia, dar neînțelegerile dintre Marile Familii iau dus pe gali sub ocupație romană. Iar acum, gali de azi, se amuză și l-au creat pe Astérix și Obélix.

3. RESURSELE - FUNDAMENTUL CONSTRUIRII DE CIVILIZAȚII

Resursele necesare construirii de civilizații și de consolidări culturale sunt în funcție de mediu: zona temperată este cu posibilități favorabile agriculturii și creșterea animalelor.

Între istoria unui popor și pământul pe care îl locuiește există o determinare obiectivă, poziția geografică, relieful și resursele naturale determină viața poporului respectiv.

Relația relief – climă-comunitate este decisivă în formarea culturii ei cu păstrarea specificului acesteia pe lungi intervale de timp. Numeroasele vetre culturale central-europene aparent izolate geografic dar unitare prin cultură sunt o dovadă a vechimii acestora și a influenței externe minore în trecutul îndepărtat. Și mai mult decât atât: sunt o dovadă evidentă a funcționării atunci ca un întreg a unei vetre culturale, care s-a fragmentat politic, mult mai târziu după ce și-a consolidat specificul.

Spațiul carpatic a reprezentat în vremuri de restriște un adăpost pentru comunitățile umane. Numeroase platouri izolate prin văi adânci și sălbatice, sau depresiuni apărate de abrupturi și văi înguste cu defileuri inaccesibile și pasuri de culme au constituit adevărate fortărețe inexpugnabile, pentru soldații unor armate de câmpie, deșert sau zone aride. Vârfurile de relief izolate ce dominau până la mari distanțe ținuturile au permis ca prin eforturi minime să se realizeze numeroase construcții cu rol de apărare, atestate în prezent prin săpăturilor arheologice ce identifică numeroase așezări fortificate încă din epoca bronzului și la baza la cetățile feudale fortificații dacice cât și prin numeroasele toponime de tipul: Dealul Cetății, Cetățuia etc. prin care memoria locală ne spune că demult acolo a fost o așezare importantă cu o cetate, neatestată documentar prin inscripții romane sau ale unui feudal oarecare, în care cetate de războinici își aveau sediul. Acest relief favorizează și o anumită fărâmițare politică pe Mari Familii aflate de multe ori în luptă cu vecinii.

Clima temperată de o parte și de alta a paralelei 45°latitudine nordică, cu patru anotimpuri, a generat condițiile cele mai favorabile dezvoltării civilizațiilor umane.

Datorită climei, precipitațiile sunt distribuite în toate lunile anului creind un relief bogat în râuri și izvoare cu apă potabilă. Apele au constituit prin bogăția în pește o importantă sursă de hrană. Dunărea ce însoțește paralela de 45°lat.N ce traversează prin

centru spațiului pontico-carpato-dunărean constituie și o cale lesnicioasă de comunicare „drum fără pulbere”.

Solurile, productivitatea lor și clima generatoare de resurse de hrană

Solurile sunt deosebit de fertile: în stepă și silvostepă se găsesc soluri cu o fertilitate deosebită, numit cernoziomuri (soluri negre, foarte fertile); în zona pădurilor de foioase se găsesc soluri brune, cenușii și soluri argiloase bogate în humus; în zona pădurilor de conifere podzoluri, brune acide. Solurile cu o fertilitate deosebită dezvoltă o vegetație abundentă: ierburi, păduri de foioase și păduri de conifere la munte cu o faună extrem de diversificată și numeroasă. Pădurile bogate în vânat constituie o altă sursă de hrană. De fapt vânătoarea și pescuitul au fost cele mai vechi ocupații umane.

Sarea. O resursă minerală important în evoluția populației este sarea care este din abundență la suprafața solului în Arcul Carpat deci ușor de dobândit. „drumul sării”, Prezența sării și accesibilitatea ei a generat o dezvoltare a creșterii animalelor și a sursei de hrană pentru populația din zona temperată.

Spațiul pontico-carpato-dunărean bogat în resurse, surse de aprovizionare locală și pentru imperiile vecine. Comparând spațiul mediteraneean cu cel temperat, spațiul mediteraneean a fost sărac în resurse de hrană; locuitorii fiind obligați să aducă produsele alimentare din zonele temperate.

Resurse minerale: zăcămintelor de minerale și de minereuri sare, silex, aur, fier, cupru, cositor, mercur, calcar, etc.

Resurse naturale altele decât resursele minerale: terenurile cultivabile și utilizabile, terenurile pentru pășunat, apele, pădurile etc.

Lemnul. Lemnul ca resursă este important pentru civilizația din zona temperată; cu un dezavantaj major prin perisabilitate în timp dar cu avantaje majore datorită posibilităților oferite. Construcțiile din zona temperată utilizând lemnul sunt mult mai ușor de realizat și mult mai complexe. Comparativ: lipsa lemnului a făcut din calcar un material de construcție important pentru civilizația mediteraneeană; un dezavantaj transformat în avantaj turistic azi: construcțiile ce au utilizat piatra care a rezistat în timp mai mult decât lemnul și pot fi uimii pe turiști cum niște indicatorii ai sărăciei pot aduce venituri din turism.

Resursele umane⁵.

Distribuția populației în Europa mileniului I d.Hr. este un produs direct al factorilor de mediu: apă potabilă, sare, climă, sol fertil, hrană, resurse minerale accesibile etc. Ponderea cea mai mare a populației fiind în zona temperată. Zona temperată mult mai bogată și cu mai multe posibilități decât zona mediteraneeană oferind omului mai multe posibilități creatoare de civilizații și culturi comparativ cu resursele pietrei ale zonei mediteraniene, chiar dacă înscrise în piatră sunt vizibile în piatră celelalte vizibile la oameni..

Condițiile climatice favorabile unui anumit mod de viață, bogăția în resurse necesare existenței, sol productiv au permis dezvoltarea unei bogate activități agricole și pastorale specifice în paralel cu o populație numeroasă aptă de muncă:

- la munte, în câmpurile golurilor pădurilor imense de nepătruns;
- la deal în depresiuni apărate de chei;
- la câmpie în zone greu de străbătut din cauza : pădurile, maștinile, smârcurile etc.
- ca sistem de apărare erau folosite prisăcile cu dublu rol: sursă de miere și ceară cât și porți de trecere dintr-un ținut în altul;
- numeroase căi de comunicare, drumuri ale sării, asigurau comerțul produselor îndeosebi a sării.

Resurse informaționale – rânduielei, mituri, legi, obiceiuri, tradiții, cutume etc.

Rânduielele, miturile, legile, obiceiurile, tradițiile, cutumele, etc. sunt în armonie cu

ecosistemul, sunt condiționate de mediu, respectiv generate de acesta, de informațiile necesare pentru ca viața individului și comunităților umane să aibă o evoluție sustenabilă. Acestea includ o paletă largă de informații pentru a ști cum să faci, să te comporți într-un anumit mediu, cum să-ți produci cele necesare etc. Pentru individ era extrem de important ca acțiunile efectuate, conștiente, să fie adecvate mediului, împrumuturile din alt mediu puteau avea consecințe catastrofale ducând comunitățile umane la extincție.

Din acest motiv comunitățile umane aveau propriul tezaur informațional adaptat mediului: rânduielei, mituri, cutume, obiceiuri, tradiții: cunoștințe tehnice și tehnologii în prelucrarea resurselor, cunoștințe și abilități de management a producției de bunuri, informații privind realizarea schimbului de mărfuri, informații privind obligațiile financiare⁶ către comunitate etc.

Resursele financiare

Finanțarea activităților constructive se făcea de regulă prin bunuri: alimente, animale, obiecte, a unor părți din bunurile de producție.

Era un schimb prin compensație: schimbul unui produs ce se schimbă direct pe alt produs (fără mijlocirea banilor, schimb de servicii egale, schimb de servicii pentru un anumit produs sau produse.

Lucrătorii erau în general plătiți în alimente, la sfârșitul unităților de timp stabilite muncitorul primea un troc⁷ de alimente.

4. MEDIUL DECIDE ÎN FORMAREA DE CULTURI CA MODELE DE DEZVOLTĂRI DORITE DURABILE

Din cele mai vechi timpuri existența urmelor de locuirea umană descriu importanța climei și solului în crearea de civilizații, cât și rolul de factori limitativi în evoluția numerică a populației.

A. Culturi în spațiul climatic mediteraneean. Civilizații maritime și ale pietrei

Din cauza secetei și solului cu productivitate scăzută oamenii locuiau pe lângă râuri, izvoare și în zone cu resurse naturale de exploatat în aglomerări urbane de tip cetate-stat în vederea economisirii terenului agricol fertil. În afara acestor zone este

marea accesibilă pescuitului și comerțului sau muntele abrupt și arid, accesibil doar caprelor. Marea o cale pentru aprovizionare lesnicioasă a generat civilizații maritime.

În timp creșterea numerică a populației a solicitat extragerea din ecosistem a cantități tot mai mari de resurse cu un ritm de scoatere mai ridicat decât cel al refacerii acestuia. Defrișările au deșertificat iremediabil pantele sărace și au redus rezervele de apă.

⁵ <<Europa e locuită de om de două milioane de ani; cu patru mii de ani înainte de era creștină, cvasitotalitatea continentului practica agricultura și trăia în ritmul muncilor câmpului. Folosirea din timpuri străvechi a scrisului ne permite să ne întoarcem adânc în această istorie, spre deosebire de continentele reduse la o tradiție orală, în cazul cărora nu o putem face...>>(J. Carpentier, F. Lebrun, Istoria Europei).

⁶ Zeciuală, uiumul. „Io am douăzeci de oi [bis]/ Și i-oi duce Lui, mei doi [bis]/ Iaca și io am vreo zece/ Și i-oi

duce și-un berbec/ Și io că-s mai țighinaș/ I-oi duce și vreo tri cași/ Că așa ni-i rânduială/ Să ne plătim zeciuală/ Că așa ni-i scris în lege/ Să plătim un an din zece/ Doamne, Împărate sfinte,/ Primește și-a noastră cinste/ Primește-o și de la noi/ Că suntem păstori de oi.” (Colinda păstorilor).

⁷ Vas de lemn, scobit dintr-un trunchi de plop, paltin etc. pentru a fi ușor; covată. În troc se puneau alimente, se transportau alimente, se pregătea pâinea etc.

Consecințele imediate s-au manifestat iremediabil:

- zonele agricole fertile diminuându-se a dus la scăderea producției de cereale și numărul de capre și oi etc. respectiv producția de carne;
- pădurile au fost înlocuite cu arbuști și pante calcaroase fără sol;
- tensiuni sociale crescute ca urmare a nevoii societății de resurse și spațiu, care este în contradicție cu capacitatea solului de a-l satisface;
- lipsurile alimentare au generat conflicte, revolte, între membrii comunităților;
- criza apei potabile, lipsa alimentelor etc.

Consecințele pe termen lung. Lipsa mâncării i-a împins pe cei din cetatea-stat să întreprindă acțiuni de aducerea hranei în așezările lor:

- în lipsa lemnului, civilizația greco-romană adoptă ca material de construcție piatra. Fiind o zonă unde era extrem de cald și nu ploua decât foarte rar, locuințele erau simple, ca element principal de construcție piatra, lemnul era foarte puțin, greu accesibil. Civilizația mediteraneană se caracterizează prin prezenta pietrei ca element principal de construcție;
- exploatarea excesivă a secătuit spațiul grec și roman degradând zonele de altfel aride orientând locuitorii pentru a se aproviziona cu hrană din zonele în care era în abundență;
- inițiative socio-economice pe termen lung pentru o organizare durabilă;

- aglomerația în cetate impunea un anumit tip de ordine și disciplină, pentru aceasta era nevoie de autoritate pentru a organiza masele;

- societatea în cetatea-stat era ierarhizată și centralizată;

- creșterea numerică a populației creștea pericolul foametei și presiunea publică de a găsi conducători capabili de a aproviziona cetatea-stat cu alimente și mână de lucru;

- mâna de lucru formată din sclavi (**prizonieri de război**, datori etc.), folosiți la muncile agricole în mine, ateliere meșteșugărești, flotă, erau considerați aproape animale;

- spațiul pontico-carpato-dunărean a fost pentru mediteraneeni o sursă de hrană, sclavi, materii prime ce le puteau îndestula cetățile state. Pentru aceasta se impunea o pregătire militară corespunzătoare;

- organizarea pentru luptă, obligația tuturor cetățenilor de a presta serviciu militar, pregătire militară, producerea de armament și tehnică de luptă, centraliza conducerea militară sub patronaj religios. Natura vitregă le-a modelat personalitățile locuitorilor atât ca indivizi cât și ca societate. Au considerat că esențial, pentru a-și asigura existența este pregătirea războinică⁸.

Pentru aceasta au menținut o permanentă stare de război ca o condiție esențială a relativei prosperități a locuitorilor. Iar locuitorii permanent încartiruiți în orașe cetăți.

B. Culturi în spațiul climatic temperat. Civilizații ale lemnului și ale activităților de uscat

Zona temperată bogată în resurse agricole și minerale. Încă din preistorie⁹, Bazinul hidrografic al Dunării a fost dens locuit de specia umană, contribuind la modificarea mediului în care-și duceau existența odată cu evoluția domeniului ocupațional de la culegători, vânători spre agricultori, apoi prelucrarea metalelor etc.; modificări ce nu au afectat capacitatea ecosistemelor de a se reface.

Datorită climatului temperat și a solului extrem de fertil **vegetația și fauna sunt extrem de bogate și diversificate. Specia umană având un loc favorabil locuirii și prosperității sale.**

Luncile din arealul hidrografic al Dunării erau unele cele mai fertile locuri din Europa antică. Solurile bogate în cernoziom asigurau recolte bogate. Bălțile bogate în vegetație asigurau hrana pe timp de iarnă a turmelor de oi și alte animale erbivore.

⁸ În această cultură militară Sparta a atins cele mai mari performanțe.

⁹ Descoperirile arheologice ne pun la dispoziție o abundență de artefacte ce ne permit o cunoaștere a acestui vechi leagăn al civilizației umane:

- densitatea mare de locuire umană în spațiul central european, cu comunități umane stabile și numeroase cu o vechime a locuirii umane, cu multe mii de ani înainte de mileniul I d.Hr. Urmele așezărilor se întind pe mii de hectare. Exemplu cetatea preistorică din Timiș;⁹

- comunitățile umane producătoare de bunuri, de civilizații și cultură ce alimenta cu prisosință și spațiul mediteranean printr-un intens schimb de produse, chiar

pe distanțe de mii de kilometri. Renumite în prelucrarea fierului și aramei. Au impus în echipamentele militare armura completă a omului și calului ce vor echipa și cavalerii evului mediu – blindatele antice;

- oamenii erau liberi, relieful deal-vale, clima, bogăția hidrografică și resursele minerale la suprafață, permiteau populației o mare libertate; pentru că resursele necesare existenței le obțineau de la natură fără mari eforturi;

- comportamentul era sub cutumele Zeului Moș, Zeiței Moașă, zamoixianismului. Toate aceste neamuri aveau ca trăsătură comună libertatea și caracterul războinic pentru a și-o așa cum o înțelegeau ei atunci.

Muntele răcoros cu vegetație bogată asigura hrana pe timp de vară. Transhumanța era un mod extrem de productiv prin care se valorifica vegetația bogată.

Resurse bogate se găseau în nordul zonei mediteraneene, în zona climei temperate cu izvoare de apă dulce, teren arabil productiv producătoare de cereale, fructe, miere, cirezi de vite, turme de oi și capre, herghelii de cai etc. un adevărat corn al abundenței.

Agricultura, defrișările, domesticirea animalelor, pășunatul au fost primii pași în civilizația umană. Rădăcinile acestei perspective se regăsesc în biosferă, acolo unde orice poate deveni resursă pentru nivelul următor al lanțului trofic, fără a produce deșeuri. Sarmato-geții practicau o economie circulară pentru a se satisface nevoile cotidiene. Prin educația și instrucția în familie, obște, se creau cunoștințele, valorile, atitudinile și comportamentele care să dea naștere unor succesiuni economice ce produceau „zero deșeuri”.

Viața era mult mai ușoară decât în zona mediteraneană sau polară. Fiind o zonă în care iernile și ploile erau prezente, locuințele trebuiau să facă față intemperiilor. Materia primă era la discreție: piatra, lemnul, stuful, paie, chirpiciul etc.

Așezările umane antice erau distribuite în funcție de interesul economic al obștilor atât la câmpie, la deal iar pe timp de vară la munte. Pământul peste tot era darnic dacă oamenii alegeau ocupația adecvată.

Societatea era organizată pe obști, cantonate în depresiuni –țări- favorabile activității țăranilor. Numeroasele câmpuri (depresiuni) intramontane și podileuri¹⁰ greu accesibile și ușor de apărat, favorizau existența de obști și uniuni de obști închegate în bazine geografice și în jurul unor fortificații (cetăți) a căror urme s-au menținut până azi în toponime. Crăiile, formate din uniunile de obști; organizate administrativ, politic și militar au transmis până azi funcțiile avute de strămoși sub formă de toponime, andronime etc. ce conțin cuvântul: „câmp”, „crai”, „crăiasă”, „ban”, „bănie”, „vodă” etc. Abundența resurselor le asigura și o anumită autonomie economică.

Activitatea economică la nivelul obștilor asigurau hrana și celor nevoiași, încât practic nu erau sclavi sau robi pentru hrană.

Apariția cetăților-temple – dave, instituții de educație și instrucție - a generat dezvoltarea activității economice pentru piață: creșterea producției agricole și dezvoltarea producției manufacturiere: unelte, arme etc. în paralel cu exploatarea zăcămintelor de minereuri: sare, cupru, aur etc. în paralel cu apariția halde de steril și o nouă stratificare socială. Resursele minerale de fier au asigurat armamentul performant, ce a evoluat de-a lungul timpului până la îmbrăcarea în fier a cavalerilor armatelor sarmato-getice;

Conflictele militare erau prezente între Marile Familii, transhumanța era un factor generator de conflicte. Era nevoie de autoritate pentru a mobiliza masele de oameni în momentul când apărea o agresiune din exterior pentru a acapara resursele. Se impunea o pregătire militară, producerea de armament și tehnică de luptă, conducerea militară sub patronaj religios. Obștea era implicată în mobilizarea obștenilor (oștenilor) și pregătirea pentru război –era armata țării și război al întregii obști ... Organizarea cetelor cu locuri de adunare în cetăți. Văduvele și copii orfani ca urmare a războaielor dese se aflau în grija obștii.

Mileniile de viață umană în acest spațiu cu climă temperată au fost generatoare de civilizații, progres economic și maturizări corespunzătoare în cultură, în diferite stadii istorice. Factorii economici, acumulările materiale, regrese în urma războaielor și epidemiilor, descoperiri și cunoștințe noi, tehnologii noi au generat evoluții „deal-vale”: curente de gândire, mentalități și moravuri, mituri, obiceiuri și tradiții etc. ... ceea ce într-un cuvânt numim progres, conform unor matrici stilistice ce se maturiza cu fiecare generație;

- populațional bazinele hidrografice ale Istrului, Nistrului și Niprului cu resurse și mediu favorabil vieții au fost leagăne de civilizații umane – civilizații armonizate cu mediul în care lemnul era o materie primă de bază - ce au asigurat o creștere demografică uimitoare, ce a putut alimenta cu obșteni (oșteni) numeroasele armate pornite din nord peste Dunăre;

- economic au aprovizionat cu hrană spațiul arid mediteranean;

- a fost o civilizație arhitecturală a lemnului ce este practică și azi.

¹⁰ Podileu – mic platou pe pantele, dealurilor înalte, ocupate de grupuri de case numite cringuri (la moți).

Biserici de lemn din Maramureș

Sursa: <https://blog.hotelguru.ro/bisericile-de-lemn-din-maramures-3/>

Troia în Maramureș

Sursa: <https://www.google.com/search?q=troita+celtica+maramures>

Înalta Poartă, Poartă Împărătească, arc de triumf, a coconilor putători de os domnesc, coborători din dinastiile sarmato-getice, mărturia vie a unei realități istorice din mileniul I d.Hr. când Maramureșul era centrul politic al Imperiului Sarmato-Get.

Divizarea socială era evidentă, numai descendenții cu os domnesc aveau privilegiul să-și ridice Înalte Porți la intrare în curte, în timp ce oamenii simpli nu aveau dreptul decât la porți simple, confecționate din scânduri sau nuiele prinse pe o ramă dreptunghiulară și cu o diagonală, care se deschidea într-o parte. Stâlpi de susținere erau doi pari montați paralel. Răngul înalt al acestor familii este confirmat și prin asemănarea cu Porțile Împărătești din biserici, prin numărul de intrări, semnificații etc.

La fel ca intrarea din naos în altarul bisericii, trecerea pe sub haizașul porții simbolizează o transformare, un act ceremonial, de purificare mentală de relele lumii profane pentru a intra curat în universul casnic al gospodăriei și familiei.

Cu toate că evoluția istorică, i-a coborât din înaltele demnități imperiale, au rămas demni și mândri de originea lor, origine pe care și-o afirmă prin aceste porți împărătești. De fapt au pierdut tot: cetăți, funcții și țara, li s-a lăsat numai simbolul a ceea ce au fost odată – Poarta Împărătească. Coconii¹¹

¹¹ Cocon - Fiu, fecior (aparținând unor părinți din clasele sociale înalte). Termenul este încă viu în graiul maramureșean și, în parte, în graiul moldovenesc. A mai

Sursa: <http://romaniamegalitica.blogspot.ro...bG-0E.facebook>

strămoșilor imperiali păstrându-și privilegiile de nobili ce s-au distribuit unui număr din ce în ce mai mare de familii ca urmare a creșterii numărului de descendenți.

„Poarta maramureșeană este o "carte a cartilor". Un CODEX . O poartă stelară.

fost atestat în ținutul Năsăudului, în țara Oașului și în Ugocea.

Plină de simboluri, [...] un mod de comunicare peste milenii. Regretabil și aici, puțină atenție acordată "semnificațiilor", simbolismului, mesajelor încrustate în lemn de cunoscători, marii, inegalabilii meșteri populari! Alții au scris biblioteci, și-au luat doctorate, pentru doar câteva scrijelituri... sau așa zisele picturi rupestre. Noi ... păcat!

Porțile maramureșene, cu mesajele lor extraordinare, pline de sensuri incifrate în simboluri, puse chiar la intrare pe „moșie” în văzul tuturor, prieteni și neprieteni, coroborate cu simbolurile țesăturilor și portului popular, semnificațiile horelor, la care neapărat adăugate poveștile, basmele și legende orale, toate transmise din tată în fiu, mamă la fiică, alcătuiesc CAPODOPERELE acestor locuri, acestui neam binecuvântat de zei! O uriașă, ancestrală bibliotecă veșnică, nepieritoare!

Dacă am reținut și înțeles acest mesaj, dacă vom căuta să aprofundăm istoria evoluției, comunicării umane, simbolistica, istoria ideilor și credințelor religioase, vom înțelege și mesajele incifrate în megaliți, în pietrele sacre ale acestor

locuri!”

Sursa: <http://romaniamegalitica.blogspot.ro...bG-0E.facebook>

Bogăția în lemn, aflat la îndemâna constructorilor, a permis construcții de un rafinament deosebit dar care erau perisabile. Edificiile religioase, casele, palatele nu au supraviețuit timpului fiind vulnerabile la foc și vreme rea.

În acest sens în prezent sunt deosebite construcțiile gotico-sarmatice din lemn, „ce vor să ajungă la cer” a marmașienilor.

Bisericele din lemn, porțile din lemn etc. vorbesc de moștenirea multimilenară înmagazinată prin educație și instrucție din moși-strămoși.

Ca o concluzie: Spațiul nord –dunărean era prosper și îndestulător pentru populație, era leagănul unor neamuri ce de multe ori ignorau ce se petrece dincolo de hotarele lor și nu avea interesul să știe, reducând războaiele cu cei din afară până la apropierea romanilor la Dunăre, mai mult la hărțuiri între Marile Familii sau conflicte de graniță la Dunăre.

5. DINASTII SARMATO- GETICE¹²

Sarmato-geți erau oameni liberi, iar structura socio-politică fiind a unei federații de regate, dar libere să opereze independent.

Poporul indo-european ce a trăit în jurul Mării Getice, și spre nord spre Marea Baltică iar în vest spre Marea Adriatică a fost un conglomerat de neamuri înrudite, ce au ctitorit entități politice sub diverse nume, iar grecii care i-au cunoscut și le-au constatat unitatea identitară i-au numit, în funcție de locul geografic, ocupații, conducători etc., încă din antichitate cu numele de: „traci”, „geții”, „massageți”, „sciți” etc.

Romanii au utilizat, pentru cei din nordul Dunării, numele de „daci” alteleori „sciți” sau „goți”. Scriitorii latini datorită interdicției imperiale de a se pronunța numele de get, schimbă o literă „e” cu „o”, și utilizează în loc de „get” cuvântul „got” ce va rămâne așa în documentele romane și mai târziu intră în uzul intelectualilor români; care distrug continuitatea firească a locuirii umane și pierd pe geți

din istorie cu toate că geții sunt cei mai numeroși din Europa.

Imperiului federat sarmato-get, a fost situat geografic în centrul Europei, de la Marea Getică (Marea Neagră) până la Marea Baltă (Marea Baltică) având ca și cale lesnicioasă de comunicare de la sud la nord fluviile Bugul de Sud și Bugul de Vest, de la est la vest Dunărea. Federația a cuprins în apogeul ei, entitățile politice „crăii” ce s-au ctitorit în „câmpurile” din bazinele hidrografice ale fluviilor: Istru, Nistru și Nipru. Ca în orice imperiu „crăiile”¹³ conduse de „crai” erau mai mult sau mai puțin vasale unei conduceri centrale, în funcție de capacitatea conducătorului „împăratului” de a-i struni. Numeroasele documente istorice medievale din partea nordică a Europei Centrale, numeroasele hărți ale timpului, vorbesc despre o Dacie nordică și mare, ceea ce ar fi un argument să utilizăm pentru Imperiul Sarmato-Getic al crăiilor pontico-carpato-dunărene numele de Dacia Mare¹⁴, cu centrul politic, bine

¹² Datorită neînțelegerilor și a coșurilor de topor – colaboraționiste s-a ajuns ca la sfârșitul mileniului I d.Hr. un areal geografic unic în lume prin bogăția resurselor să ajungă la îndemâna oricui era străin.

¹³ Trăsătura neschimbată a acestor crăii a fost individualitatea lor; nu erau capabile să înțeleagă forma centralizată de organizare statală, ca un mare neam în centrul Europei. Ar fi fost o mare putere politică, dacă nu ar fi avut prostul obicei de a trăi separați și de a se război mereu, chiar atunci când dușmanul roman era la Dunăre, nu încetau cu harța; mai mult decât atât îi mai și chemau

pe romani în ajutor în războaiele dintre ei. Totuși o jumătate de mileniu au format un imperiu sub conducerea Dinastiei Amalilor; cea mai longevivă dinastie din istorie.

¹⁴ Istoria Daciei Mari, este a unei federații a numeroase crăii (istoricii antici vorbeau de peste 100 de neamuri pontico-carpato-dunărene), grupate în jurul unor centre religioase „dave” care aveau totuși în acele timpuri câteva elemente organizatorice importante:

- o limbă indo-europeană, relativ comună;
- o conștiință de neam;

poziționat strategic în Marmația, spațiul sarmat, al Sighetul Marmației de azi.

Bogăția resurselor și densitatea populațională mare comparativ cu a altor popoare îi determină să fie creatori de civilizații și culturi într-o continuă succesiune ecologică, pas cu pas, la fel cum un pom în fiecare an dă noi și noi ramuri din aceleași rădăcini aflate bine fixate într-un sol fertil.

Și Imperiul Sarmato-Getic reprezintă o etapă firească în evoluția speciei umane în ecosistemele pontico-carpato-dunărene și-și va aduce contribuția firească la succesiunea ecologică de civilizații europene, creând noi produse ce se individualizează comparativ cu înaintașii sau urmașii.

Politic și cultural pontico-carpato-dunărenii cunosc o evoluție ascendentă în mileniul I d.Hr. ca urmare a rolului deosebit al regelui Ostrogota (Getul strălucitor) ce a domnit pe la jumătate secolului al III-lea în timpul căruia Imperiul Sarmato-Getic a ajuns o mare putere europeană.

Acțiunea unificatoare este continuată de Armân cel Mare (Aromânul, n. 267- d.378?) ce trăiește peste 110 ani. Sub conducerea acestuia imperiul atinge întinderea maximă, reușind să adune în federație toate formațiunile politice întinse pe un teritoriu uriaș, până la marea Baltică; Imperiul Sarmato-Getic ajungând la o forță militară formidabilă.

Ca limbă vorbită în antichitate popoarele europene erau mult mai apropiate ca în prezent; cu trecerea timpului, lingviștii au creat limbile naționale care să deosebească cât mai mult linvistic supușii din entitățile politice create de alte entități politice, chiar dacă erau de același neam.

Membrii Dinastiei Balților și Dinastiei Amalilor vor efectua cuceririi în sudul Dunării, Italia, sudul Franței și Spania ducând zamolxianismul în sud-vestul Europei odată cu arhitectura Marmației ce va fi cunoscută sub numele de „stilul gotic”, stilul getic. Procedee noi în arhitectură, artă militară, legislație au fost duse din Centrul Europei în vest remodelând Europa.

Din punct de vedere militar vin pe câmpul de luptă în fața armatelor romane cu un armament mai performant și cu noi strategii și tehnici de luptă. Cavaleria îmbrăcată în fier folosită intens și „autostrăzile” romane au permis mișcări de învăluire pe adâncime.

Tumultosul mileniu I duce numele de Dacia în toată Europa. Romanii au răspândit numele de Dacia în Europa. Dacia va persista în actele oficiale încă multe secole. numeroase hărți vechi sunt presărate cu teritorii cu numele de Dacia, Dania etc. Numeroase scrieri și hărți vorbesc despre aceste dinastii ale mileniului I d.Hr. făuritoare de istorie europeană.

6. BALAURII VOR DEVENII DRAGONI¹⁵ AI EUROPEI

Un loc aparte în zona temperată este simbolistica(dragoni). După epoca lui Caesar¹⁷, care se pregătea de aflată sub „semnul” balaurului - dragonului¹⁶, ce arăzboi cu Burebista, pentru purtătorii de stindarde cu întruchipat fidel o conștiință de neam străvechi și balaurii zburători, s-a generalizat în documentele istorice numele de „dac, daci”¹⁸

Sarmato-geții aveau steaguri sub forma de drapel Stindardul era un balaur zburător, cu gura (prapuri) și sub forma de stindard balaurii zburători deschisă, fixat cu gâtul într-o prăjina, facut din bronz sau

- zamolxianismul: un ansamblu de cutume, mai presus de orice altă religie și culte locale, legile blajinilor. Zamolxianismul era o cartă nescrisă (la fel cum este „Carta drepturilor omului”), un act de procedură, ce le propunea pontico-carpato-dunărenilor să respecte anumite reguli de conviețuire, îndatoriri de bază, fără de care obștile nu ar fi fost funcționale.

¹⁵ Draco (în latina) și Drakon (în greaca) înseamnă „sarpe”, „dragon”. Radacinile acestor cuvinte înseamnă „a privi” sau „a pazi cu un ochi ager”. Prima reprezentare exactă a simbolului dragonului dacic este găsită pe o stela a lui Nabucodonosor I (cca. 1120 î.d.Hr.).

¹⁶ Balaurul -dragonul este un animal fantastic de forma unui șarpe cu aripi și picioare. În Munții Apuseni se crede că are capul unui cal și corpul unui șarpe, iar în alte zone românești, are capul unui taur. Balaurul de văzduh sunt alăturați norilor de furtună și controlați de câte un solomonar- vrăjitor.

¹⁷ „Pădurea începe la hotarele helveților, nemeților și rauracilor și se întinde în linie dreaptă, paralel cu

Dunărea, până la hotarele dacilor și anarților”(Cezar,VI,25,2).

Dacia getică se mărginește la răsărit cu pustiile Sarmatiei, la apus cu fluviul Vistula, la nord cu Oceanul, la sud cu fluviul Istru : spune Marcus Vipsanius Agrippa (63-12 a.Chr.). Afirmția este tranșantă Dacia este getică.

Locuitorii din nordul Dunării, „ poartă numele de daci, fie că sunt geți, fie că sunt traci din neamul dacilor care locuiau odinioară în Rhodopi”(LI,22,8 Dio Cassius).

¹⁸ Strabon dă numele de „daoi” populației din nord; dioi trib trăitor în munții Balcani;

- „danaani ” un nume alternativ folosit pentru „ahei” în Iliada lui Homer; ahei au migrat în Peloponez din nord;

- „daca” armă specifică (dhag-, ascuțit, tăios), etimologic a evoluat la medievala „daga”, și în modernul dagger (eng. pumnal);

- dava - sanctuar- cetate asemănătoare cu mănăstirile din nordul Moldovei;

argint iar coada din fâșii de țesătură ușoară și pe care cea în răzbell. Sabello, zeul războiului păstrat ca nume pe mai mica adiere de vânt îl determina să i-a forma de Tăblițele de le Sinaia. De la Sabello, arma de bază balaur zburător (asemănător cu steagul cetei Frăției din timpurile vechi a rămas Sabia. Război este și azi călușarilor și a Steagurilor de nuntă care datorită trecerii numit Răzbell la români. la creștinism nu mai au capul dragonului).

Sarmato-geții au mărșăluit în luptă însoțiți de urlul trompetelor și în compania sinistrelor capete de dragon multicolore producând un spectacol audiovizual înspăimântător. Dragonul era purtat în bătlie în vânt și lăsa impresia că este viu iar urlul trompetelor crea impresia că sunt urletele dragonului. Au însoțit în luptă armata lui Decebal, dar sunt absenți din imaginile de pe Columnă din cel de-al doilea război daco-roman!

Cu ocazia intrării triumfale în Roma a lui Constantin cel Mare “s-au strans în jurul draconilor, legați cu vârful aurite și ferecate în pietre strălucitoare ale sulitelor, umflați de un vânt mare și astfel șuierând ca și stârniți de mânie, lăsând să fluture în vânt cozile ample”.

(Ammianus Marcellinus, Rerum gestarum)

<< Balaurul Zburător era considerat mesagerul energiilor sacre ale cosmosului. Din lucrarea „Stindardul geto-dacilor - invocator cultic de sacre energii cosmice” autor Olimpia Cotan - Prună afirmă despre cuvântul Ballaurul, Ball, că este implicat în viața strămoșilor noștri și a generat o mulțime de cuvinte: Ballos însemna și bătlie, luptă, iar arma de temut din vechime era Paloș. Învingătorii erau cântați în Ballade. A fi bellicos înseamnă a fi războinic. Când se face referire la război se folosesc expresii: Ante-bellic și Post-bellic. Rebel este luptătorul permanent Belea este năpastă, necaz, ce determină antrenare complexă pentru revenirea la viața normală. Ai răzbit, ai ieșit la lumină din belele, atunci când l-ai îndepărtat pe cel cu care ești

Daci-ball este luptătorul dac din dabă – tabără militară a cetății, iar caballus este calul de luptă special antrenat. Îl întâlnim în toponimie ori onomastică. În Ardeal se află localitățile Belin, Belioara, Gura Beliei. Fiica lui C. Brâncoveanu se numea Bălașa. În Dobrogea există localitatea Bălășești. Există localitatea Balcic ce ne indică o cetate de luptători sub stindardul lui Baal. În satul Bălăceanca, de lângă București, se află spitalul de boli psihice numit în popor Balamuc, cei răătăciți după răzbellul minții.

Expresii: Dracul gol este expresia specifică numai nouă românilor și semnifică agerimea, orientarea în teren, numai în acțiune și cu rezultatul scontat. La români această expresie este laudativă ca inventivitate în atingerea țelului. Expresia opusă - Am făcut pe dracu ghem, exprimă dezamăgirea nereușitei, a lipsei de acțiune că n-ai loc de mișcare și astfel ne apropiem de adevărata semnificație a stindardului geto-dac, semnalată codat de către dacistul cercetător P.L.Tonciulescu.

În mitologie dragonul - Ballaurul mai este asimilat și cu luptătorul de frunte, primul, prințul, conducătorul și nu trebuie să ne minunăm că regii Egiptului antic purtau Cobra pe frunte că și mayașii aveau un zeu șarpe cu pene. >>

Și exemplele continuă în lucrarea doamnei Olimpia Cotan – Prună.

Sursa:

<http://mitologiadacieiedenice.blogspot.com/2011/12/stindardul-geto-dacilor-invocator.html>

Vasul getic de la Gundestrup (sau cazanul de la Gundestrup) este un vas din argint, bogat decorat, datat în secolul I î.dHr. Sursa: <https://sites.google.com/site/seimenisatdinneolitic/3-1-2-1-similitudini-celtice>

Pe vas pe lângă o mulțime de detalii getice se văd: stindardul de luptă cu balaurul zburător, o procesiune cu purtători de buciune - *trâmbițe de luptă* -; buciune cu capete de balaur cu fălcile deschise amenințător.

- Deva (la feminin Devi) este cuvântul din limba sanscrită ce înseamnă divinitate; în hinduism divinitate binevoitoare;

- „Muntele Nemrut Dağı” în lb. turcă „nemurirea dacilor” sau „dacii nemuritori” găzduiește sanctuare asemănătoare cu ale dacilor din nordul Dunării.

Trâmbița ciobăneasca (*trâmbdița*)

Sursa: <https://teofil-ivanciuc.weebly.com/muzica-autentic259-maramures>

Sursa: <https://slideplayer.com/slide/8102940/>

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Carol_cel_Mare

Frescă a unui cavaler templier timpuriu cu lancea coborâtă pentru atac cu stindardul dragon adaptat creștinismului, devine cornet, coada balaurului - dragonului bifurcată încă se păstrează. S-a renunțat la capul dragonului.

Sursa: <https://societatiscrete.com/templierii-in-orient/>

Obștile satești au păstrat Balaurul Zburător – dragonul ca simbol al permanenței istorice impuse de Obiceiul pământului, ca dovadă că este simbol ceresc divin odată cu cele trei culori ale sale. Dar cel mai bine se păstrează în costumația și bătele

Călușul și Steagul de nuntă

Steagul călușarilor o formă adaptată timpului a Stindardului Balaurul zburător

Cavalerie ușoară și cavalerie grea în armura de catafractari. Crai și obșteni sarmato-geți cu balaurul zburător ce suflă pe gură foc în armata lui Carol cel Mare. Călăreți carolingieni într-un manuscris din **secolul IX (Psaltirea de aur a Sfântului Gallen)**. După îmbrăcămintea de la grupul de sus, cât și cea sugerată de sub zale probabil sunt din spațiul Bihor, Oaș sau Maramureș

Stindardul cu balaur era însemn militar ce indica prezența luptătorilor geto-daci și a fost prezent în Europa peste 1000 de ani. Balaurul, sinteză cultică străveche, s-a metamorfozat sub influența creștinismului.

Călușarilor, în Cetele Junilor, Jienilor și în Dansul Crăițelor și în proporție de masă în zilele noastre pe toiagul sacru al sânzienelor, al călușarilor, **pe toiagurile păstorești**.

„Călușul” este urmașul unui ritual străvechi, venit din negurile timpului, marcat cu pecetea sacră a unor taine sub semnul dragonului, în jurul căruia se

desfășoară ceremonialul. Călușarii aparțin unei societăți secrete, pe care unii specialiști o și numesc „Frăția Călușarilor”. Călușarul este descris de Xenofon ca un jocul tragic al săbiilor, mai multe pe <https://www.voci.ro/calusarii-jocul-tracic-al-sabiilor-de-pe-vremea-lui-xenofon/>

. Este descris în detaliile sale cele mai semnificative de Dimitrie Cantemir și definit de cercetătorii contemporani ca un joc “ermetic și misterios”, Călușul se caracterizează, în primul rând, prin normele potrivit cărora primirea în ceată e socotită act inițiativ, iar trădarea, ca orice sacrilegiu, atrage după sine sancțiunea divină.

Sursa:

<https://www.degafoto.ro/fotograf-evenimente/olt-taramul-calusului-concurs-calusari-dobroteasa/>

Sursa:

<http://merg.in/ilva-mare/de-povestit/obiceiuri/colacarii-3617.html>

Toiagul cu semnul dragonului – simbol al autorității, al suveranității

Păstor armân în munții Pindului cu balaur.

Sursa:

https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:Vlaci_Shepherd.png

Sursa:

<http://infoprut.ro/43872-ziua-romanilor-din-balcani-marcata-la-bucuresti.html>

Toiaguri cu cap de dragon la păstori armâni, simbol al autorității, demnității și înțelepciunii păstorului.

Semnul autorității este dat de purtătorul de dragon. Dintre cei trei păstori din imagine conducătorul, cel ce deține puterea este purtătorul de dragon.

Sursa:

<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/cine-sunt-aromanii>

Cele două imperii roman și sarmato-getic sunt măcinate de numeroase conflicte interne. Războaiele civile cu substrat religios determină ca Roma să-și piardă rolul de centru al imperiului; treptat imperiul se tracizează, mutându-și centrul politic în Tracia. Imperiul Roman devine de fapt Imperiu Trac.

Luptele interne dintre regii din Imperiul Sarmato-Getic face și acest imperiu extrem de dinamic cu conducători versatili.

În acest context socio-politic intră în istorie Constantin cel Mare care pe lângă calitățile de militar a fost și un abil diplomat. Cronicarul Leo Grammaticus (sec. X) consemnează că „din aceste pietre prețioase, împăratul [Constantin] a făcut un obiect de podoabă și l-a trimis neamurilor de dincolo de Dunăre, scriind pe el: «Dar pentru cel mai vrednic». Acest obiect a devenit pentru ei prilej de măceluri, din pricina cuvintelor scrise pe dânsul”. Împăratul Constantin a investit sume mari de bani și daruri în cantități apreciabile destinate cumpărării regilor sarmato-geți, care să fie aruncate apoi una împotriva alteia spre a se anihila astfel reciproc, dar în primul rând de al ajuta cu armatele lor împotriva celorlalți adversari. Forța militară a armatelor Împăratului Constantin era asigurată de purtătorii stindardului cu dragon.

„Cu ocazia intrării triumfale în Roma a lui Constantin cel Mare, s-au strâns în jurul draconilor,

legați cu vârful aurit și ferecate în pietre strălucitoare ale sulitelor, umflați de un vânt mare și astfel şuierând ca și stârniți de mânie, lăsând să fluture în vânt cozile ample.” (Ammianus Marcellinus, *Rerum gestarum*, 16,10,17).

Pentru a se putea aproviziona și a intervenii „protector” în conflictele dintre regii din stânga Dunării, este inaugurat în 328, între Sucidava și Oescus, cel mai mare pod antic peste Dunăre¹⁹.

La construcția capitalei, Constantinopol, împăratul este ajutat de zeci de mii de pontico-carpato-dunăreni.

Împăratul Constantin a găsit în spațiul nord-dunărean ajutor, de aceea sarmato-geții au un loc de cinste pe Arcul de triumf de la Roma, loc al statuilor de daci prezentați ca niște înțelepți.

Constantin cel Mare (împărat între 306 și 337. Din 324, el a condus ca împărat unic) este primul împărat creștin care cu ajutorul armatei purtătoare de Stindarde cu dragon aduce libertate religioasă în lume și a întărit Biserica și credința creștină pe pământ.

Oștenii Împăratului Constantin cu Stindardul cu dragon au constituit prima armată creștină, cu rol decisiv în libertatea de credință a creștinilor, ceea ce justifică prezența dragonilor pe toiagul arhierelor valahi.

¹⁹ Având o lungime totală de 2437 m, din care 1137 peste albia Dunării,^[3] podul lui Constantin cel

Mare este considerat cel mai lung pod antic peste un curs de apă

7. ROLUL STUDIILOR ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII LUI LUCIAN BLAGA

Lucian Blaga la fel ca și ceilalți pontico-carpato-dunăreni format în cultura moștenită de la Imperiul cultural Sarmato-Get pe care și-o însușește direct de la sursă, din lumea satului.

Lucian Blaga studiază teologia la Sibiu și Oradea (cu licență în 1917), la Viena între anii 1916 și 1920, științe exacte (biologia) și filozofia < dar despre contribuția școlii: ...!!! << Școala felurită, a noastră și uneori mai puțin a noastră, mi-a înlesnit doar distanțarea contemplativă, care mi-a îngăduit să vorbesc cu oarecare luciditate despre realitatea sufletească a satului și despre tiparele ei. >> (Elogiul satului românesc).

În discursul de recepție rostit de Lucian Blaga, cu prilejul primirii sale în Academia Română << Elogiul satului românesc²⁰ >> precizează clar și fără dubii formația sa intelectuală.

<< Satul trăiește în mine într-un fel mai palpitant, ca experiență vie. Sunt fiu de preot – toată copilăria, o fantastic de lungă copilărie, adolescența, înțîia tinerețe pînă la vîrsta de douăzeci și atîția ani, le-am petrecut, cu întreruperi impuse de nomadismul sezonier al școlarului, la sat sau în nemijlocită apropiere, în orice caz în necurmat contact cu satul natal.

Sufletul, în straturile cele mai ascunse ale sale, mi s-a format deci sub înrîurirea acelor puteri anonime, pe cari cu un termen cam pedant m-am obișnuit să le numesc „determinante stilistice” ale vieții colective. Ceea ce școala românească sau străină au adăugat, cred că n-a putut să altereze prea mult o substanță sufletească modelată după niște tipare cu atît mai efective, cu cît se impuneau mai inconștient și mai neîntrerupt. [...]

Copilăria petrecută la sat mi se pare singura mare copilărie. Cine nu privește în urma sa peste o asemenea copilărie, mi se pare aproape un condamnat al vieții (cer scuze tuturor cetădinilor de față, pentru această afirmație!). [...]

Mîndria satului de a se găsi în centrul lumii și al unui destin, ne-a menținut și ne-a salvat ca popor peste veacurile de nenoroc. [...]

Satul nu s-a lăsat ispitit și atras în „istoria” făcută de alții peste capul nostru. El s-a păstrat feciorelnic neatins în autonomia sărăciei și a

mitologiei sale, pentru vremuri cînd va putea să devină temelie sigură a unei autentice istorii românești. Fac elogiul satului românesc, creatorul și păstrătorul culturii populare, purtătorul matricei noastre stilistice. [...]

De o sută de ani și mai bine ne străduim toți intelectualii pe o linie mereu înălțată, să creem, într-o epocă de tragice răspîntii, o cultură românească majoră. [...] >>

O cultură majoră nu s-a născut niciodată numai din elan genial. Desigur, geniul e o condiție. Dar o cultură majoră mai are nevoie și de o temelie, iar această temelie *sine qua non* e totdeauna matca stilistică a unei culturi populare. [...]

Pentru a-și lămuri aceste dimensiuni majore, cu totul misterioase, istoricii nu s-au sfiit să recurgă la explicația importării. [...] >>

Recentele descoperiri arheologice privind rămășițele multor așezări umane în spațiul sarmato-get, începînd din preistorie, de o densitate foarte mare, ce nu se găsesc niciunde în Europa, vorbesc despre urmele unei arhaice culturi minore, care prin similitudinea motivelor și a stilului ei cu acelea ale culturii populare din spațiul pontico-carpato-dunărean.

Rezultatele cercetărilor arheologice și antropologice asupra culturilor neolitice și ale epocii bronzului din „Europa veche” efectuate de lituaniana Marija Gimbutas a localizat patria proto-indo-europeană în stepa pontică.

<< Fără de acel complex apriori al unei matrice stilistice, preformată în plăsmuirile și creațiile unei culturi minore, cred că nu s-a ivit pînă azi, nicăieri și niciodată, o cultură majoră. Un popor lipsit de acest profund apriori stilistic, ca matcă a unei culturi populare, nu va crea niciodată o cultură majoră, oricîte genii și talente ar avea la dispoziție pentru asemenea înfăptuire. Geniul creator rămîne geniu pustiu, dacă nu e integrat în cîmpul unui asemenea potențial stilistic. >> afirmă Lucian Blaga

Este evident că nu importurile de cultură sunt soluțiile pentru cultura majoră. Și Lucian Blaga afirmă <<Iată de ce am socotit că un examen stilistic al culturii noastre populare se impune poruncitor. De rezultatul unui asemenea examen depinde, nici

²⁰ Elogiul satului românesc, Lucian Blaga, 5 iunie 1937, publicat în SINTEZA, 30 iulie 2016

Sursa: <https://jurnalspiritual.eu/lucian-bлага-elogiul-satului-romanesc/>

mai mult nici mai puțin, decât credința în destinul nostru spiritual.

În studiile mele de filosofia culturii, intitulate: orizont și stil și spațiul mioritic am ajuns la unele concluzii care îndreptățesc cel mai robust optimism. Avem un orizont sufletească al nostru, acel spațiu indefinit undulat, ca plaiurile țării, manifestat îndeosebi în doină și în cîntecele noastre, și nu mai puțin într-un unanim sentiment românesc al destinului. Am avut prilejul de-a arăta, de pildă, ce rol joacă în sufletul nostru popular categoriile „organicului”, în felul cum ne comportăm față de rînduiri firei și rolul pe care îl joacă transfigurarea „sofianică” a realității în poezie, în artă, în credință. Înclinarea spre pitoresc își are la noi și ea specificul ei, întrucît apare solidară cu un deosebit simț al măsurii și atenuat de un accent de molcomă discreție. [...]

Matca stilistică românească este o realitate. O realitate sufletească de necontestat. Putem privi ca niciunul din popoarele înconjurătoare, în afară poate de cel rusesc, cu mîndrie de binecuvîntați stăpîni asupra acestui incomparabil și inalienabil patrimoniu. Matca stilistică populară, și cele înfăptuite sub auspiciile ei, indică posibilitățile felurite ale viitoarei noastre

culturi majore. [...] >> (Elogiul satului românesc, Lucian Blaga)

<<Drept încheiere să mi se îngăduie să dau expresie și unui gînd restrictiv. Aș dori ca acest elogiu al satului românesc să nu fie înțeles ca un îndemn de atașare definitivă la folclor și ca îndrumare necondiționată spre rosturi sătești. Cultura majoră nu repetă cultura minoră, ci o sublimază, nu o mărește în chip mecanic și virtuos ci o monumentalizează potrivit unor vii forme, accente, atitudini și orizonturi lăuntrice.

O cultură majoră nu se stîrnește prin imitarea programatică a culturii minore. Nu prin imitarea cu orice preț a creațiilor populare vom face saltul de atîtea ori încercat într-o cultură majoră. Apropiindu-ne de cultura populară, trebuie să ne însușim mai mult de elanul ei stilistic interior, viu și activ, decât de întruchipări ca atare. Nu cultura minoră dă naștere culturii majore, ci amîndouă sunt produse de una și aceeași matrice stilistică. Să iubim și să admirăm cultura populară, dar, mai presus de toate, să luăm contactul, dacă se poate, cu centrul ei generator, binecuvîntat și rodnic ca stratul mumelor” >> (Elogiul satului românesc, Lucian Blaga)

8. MATRICE STILISTICĂ BLAGIANĂ

Lucian Blaga este format în lumea satului, în **matrice stilistică românească**, fiind bun cunoscător al filozofiei rurale, al sistemului de gândire al țaranului, al ansamblului formelor de manifestare a ruralului în diversele momente ale vieții, aceleași și totuși noi spune el prin „veșnicia s-a născut la sat”. Această filozofie rurală, într-un format academic, grupată pe trilogii: „Trilogia cunoașterii”, „Trilogia culturii”, „Trilogia valorilor”, „Trilogia cosmologică” și „Trilogia pragmatică” - nepublicată, la care se adaugă opera sa literară extrem de vastă au menirea de a face cunoscut acest sistem de gândire, în lumea academică, în lumea intelectualilor, și o conservă sub formă scrisă pentru urmași ca o „mirabilă sămânță”.

Matrice stilistică românească. Filozofia de viață a țaranului, ansamblu formelor de manifestare a ruralului în diversele momente ale vieții, sunt rezultatul a mii și mii de ani de evoluție culturală, din preistorie și până în prezentul lui Lucian Blaga, de succesiuni de civilizații și acumulări culturale, cuprinse într-un <<eon>> funcțional ce a ales ceea ce este bun, ce au dus în final la satul contemporan cu Lucian Blaga.

„**«Eon» înseamnă pentru noi o noua lume spirituală de lungă durată. Perioadele eonice se caracterizează printr-o creștere enormă a conștiinței, ele sunt mai degajate de mediul cronospațial.**” (Lucian Blaga). Eonul fiind un „creuzet” al comunităților umane, în care omul dăinuie prin autoconservare, securitate și creație (generează civilizație) și în același timp, în mod continuu cu fiecare generație, trece pe trepte superioare de dezvoltare a conștiinței ca urmare a activității de cunoaștere luciferică, de descoperire (revelare) a necunoscutului (misterului) – generând cultură. Activitatea de cunoaștere luciferică presupune o gândire ecstatică pentru a intui și a „alege ce este bun” (dogme) și a le include în rînduiri, formule, opinii, hotărâri care la momentul respectiv pot să nu fie raționale, dar să contribuie la cunoașterea necunoscutului ascuns.

În Centrul Europei, în bazinele hidrografice ale: Istrului, Nistrului și Niprului; între Marea Getică (Marea Neagră), Marea Adriatică și Marea Baltă (Marea Baltică) unite prin Bugul de Sud și Bugul de Vest, sunt importante vetre de civilizații și culturi umane încă din preistorie, în care s-a dezvoltat un **eon dogmatic central**

europăean, pe un substrat sarmato-getic, în cadrul căruia de o importanță deosebită este o parte localizată în bazinul hidrografic al Dunării, un **eon dogmatic pontico-carpato-danubian**.

Lucian Blaga, la rândul lui, este creația acestor eonuri dogmatice, modelat spiritual de tiparul **matricei stilistice românești**: de lumea plină de mistere a Lancrămului, de viața de zi cu zi într-o familie de preoți cu numeroși copii și numeroase probleme existențiale, la care se adaugă viața spirituală ardeleană frământată de idealuri de neam și unitate națională.

Încă din copilărie are înclinații pentru gândirea ecstatică, ce se dezvoltă în terenul fertil al practicile religioase ale românilor: ce relevă relativitatea existenței și a cunoașterii umane, cât și a efortului permanent al țăranului de a se apropia de Dumnezeu (de Marele Anonim) și a încercărilor de a revela misterul, de a obține o **cunoaștere luciferică**.

Numeroasele evenimente existențiale întâlnite în lumea Lancrămului, și în propria familie, îl pune în fața **cenzurii transcendente** ce împiedică revelarea absolută a misterelor.

Lucian Blaga cunoaște complexitatea vieții în cadrul obștii satești a Lancrămului, în funcție de necesitățile umane materiale și spirituale: **munca câmpului și a viei, creșterea animalelor, viața în colectivitate și ceremonialele religioase; pe care mai târziu le va diferenția ontologic în cele cinci moduri: anorganic, vegetal, animal, uman, divin**.

Activitățile sătenilor: raționale de crearea bunurilor necesare vieții prozaice, sunt armonios completate cu gândirea „mitică” pentru activităților „intuite” de „împăcare” și apropiere de divinitate; toate conform unor „dogme”, „că așa este bine” cernute de sita timpului. Partea rațională și cea intuitivă erau permanente și armonios îmbinate, dar totuși diferite, conform unor anumite ritualuri dogmatice „vechi de când lumea”, conform unor rânduiri împământenite.

Săteanul are **două moduri fundamentale de existență: existența în orizontul imediat al lumii sensibile și existența în orizontul misterului**. Pentru țăran realitatea este „ceea ce este”, și este abisală și se împarte din punct de vedere al cunoașterii în două a „văzutele și nevăzutele”, <<fanicul>> și <<cripticul>>

Țăranul pentru a-și asigura dăinuirea și securitatea materială trebuie să fie rațional și să creeze bunuri materiale, în interiorul acestui orizont concret <<fanic>>, să creeze civilizație rurală (tehnica, forme de producție și de organizare politică, confort material, mod de viață etc.).

Existența misterului (necunoscutului), partea <<criptică>>, inevitabilă la care țăranul trebuie să facă față zi de zi, sunt încercări de dezvăluire a misterului, de construcție culturală, de progres; un edificiu ce are fundația în neolitic „de când-i lumea” și până-n prezentul civilizației, „ultimului etaj” al civilizației la un moment dat. Orizontul misterului (necunoscutului) dă naștere culturii populare atât de bogată în lumea satului! Toate creațiile prin care țăranul încerca să dezvăluie necunoscutul existenței alcătuiesc cultura (știința, filosofie, artă, mitologie, religie etc.) ce încă și-n prezent mai dăinuie, cu toate eforturile „civilizatoare” a procesului de globalizare care caută să reformeze **peceta stilistică** care ne diferențiază de alte creații umane din alte părți ale lumii.

Contemporaneitatea prin efectele ei civilizatoare, generate de creațiile de înaltă tehnicitate (robotizare, computerizare tot mai performantă, lumea virtuală, hrană sintetică, mentalitate artificializată în echilibru cu lumea virtuală generatoare de dogme artificiale) va face trecerea de la eonul dogmatic clasic la un nou eon dogmatic modern al unei lumi tot mai virtuale. Modernismul atrage și România în avalanșa transformării, prin invazia de elemente civilizatorii prin importuri masive și distrugerea producției autohtone ce vor avea consecințe culturale ce deja sunt vizibile. Tot acest complexul de factori ce se localizează în inconștient vor reconfigura structura stilistică a creațiilor indivizilor și ale colectivității, distrugând ancestrala matrice stilistică.

„*Matricea stilistică colaborează la definirea unui popor tot așa de mult ca sângele și graiul. Ea poate să crească sau să scadă, dar când se stinge, se stinge și poporul*” (Lucian Blaga).

Blaga definește omul prin cultură, cultura prin stil, stilul prin matricea stilistică, ce ține de un spirit inconștient, individual și colectiv.

Matricea stilistică este dispozitivul secret prin care inconștientul administrează conștiința.

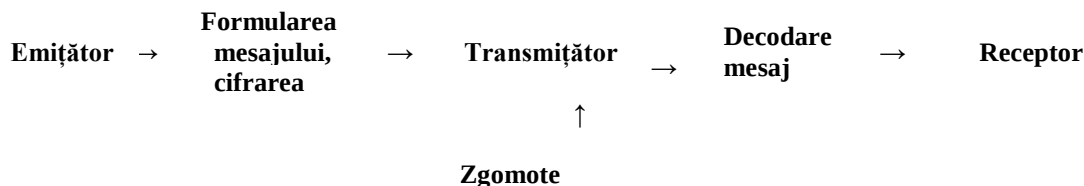
9. CONSTRUCȚIA LIMBII CONFORM MATRICII STILISTICE

Matricea stilistică este o matriță care prin însușirea ei de a decide și a sancționa, se întipărește, cu efecte modelatoare, viziunilor științifice și doctrinelor, conceptelor etice și sociale, conceptelor metafizice, operelor de artă etc.; și nu în ultimul rând generează limba vorbită în eon.

În viziunea lui Blaga poetul este un „mântuitor”, al cuvintelor scoțându-le din retorica goală a vorbirii cotidiene deformată de neologisme, lipsită de sens, „întorcându-le spre obârșia lor” (Ștefan Augustin Doinaș), revelându-le sensuri adevărate profunde ale vorbirii vechi, de atunci când s-au născut cuvintele ca o necesitate firească pentru a exprima concepte, noțiuni, caracteristici sau funcționalități descoperite ca urmare a pașilor făcuți de om în cunoașterea, revelarea necunoscutului (misterului) – a lumii taină. Pentru a se întoarce spre origini spre profunzime folosește numeroase metafore care să nu ucidă „taina” lor, necunoscutul care-l poartă.

Cuvintele în limbajul cotidian – unele sub influența avalanșei de neologisme confuzionale – zombizatoare – zăgăzuiesc cunoașterea inhibându-l pe cititor și blocându-i dorința de cunoaștere revelatorie a noului (cunoaștere luciferică); barându-i drumul spre nou (mister) spre creație, descoperire (gândire ecstatică).

Cuvintele sunt expresia existenței noastre, a cunoașterii noastre, a accesului la lumină, în momentul în care suntem lipsiți de cunoaștere trebuie să tăcem. Cuvintele sunt mult mai mult decât cuvinte, sunt decizii de deformare, de a perverti starea originară a cunoașterii, de a sărăci cunoașterea. Vorbirea, cuvintele nu pot cuprinde în ansamblul lor obiectul descris, mai rămâne ceva ascuns ce nu este cuprins în cuvinte. De aceea – în marea trecere – „tace” pentru că i-e frică de cuvinte”, acestea neputând reda complexitatea aspectului abordat; cuvintele mințind, ducând în eroare pe cel ce le aude; deformare fapt bine cunoscut la transmiterea informației.

Ca urmare între ceea ce a vrut să transmită „emițătorul” și ceea ce a înțeles „receptorul” există o anumită deosebire de percepție.

Cuvintele sunt „morminte”. Lucian Blaga vede în cuvânt, în exprimarea lui, o denaturare a realului, cuvântul fiind o modalitate „periculoasă de a înșela, dezinforma”, încât uneori e preferabilă

tăcerea chiar luminii (cunoașterii) este preferabil întunericul (lipsa lumini, păstrarea necunoscutului în forma sa naturală, lipsa cunoașterii). De aici apare statutul distructiv al cuvântului ca semnificant al unei realități ce ni se sustrage dorinței noastre de cunoaștere, dorinței noastre de a se încadra în tiparele cuvântului.

Realitatea { - fanicul (deschisul);
- cripticul (ce scapă cuvântului)

Conform Principiului lui Heisenberg nu putem duce cunoașterea într-o parte fără a genera nedeterminare în altă parte. După Blaga uneori închiderea ochilor reprezintă o formă de cunoaștere, de pregătire a formulării cunoașterii. Închiderea ochilor și tăcerea exprimă o teamă de a nu greși formulând cuvinte nepotrivite ce să descrie lumina (cunoașterea); cuvinte ce să îngroape realitatea și nu să o descrie exhaustiv. De exemplu: Un aspect al

specificului autohton este bine cunoscutul gestul instinctiv al țărăncilor de a pune palma peste gură pentru a nu lăsa cuvintele să iasă, „Să nu spun!”. Sau „Vai ce am zis!”, „O vorbă spusă nici cu patru boi nu o întorci înapoi” sau „decât să-ți pară rău că ai spus mai bine să-ți pară rău că nu ai spus”; total diferit de curentul interactiv „vorbire apoi gândire” ca argument imbatabil al socializării!

Lumina (informația) emisă de sursă în toată complexitatea sa; are o parte măsurabilă (mărimile fizice) altele nu; unele accesibile receptorului (omului) altele încă nu:

- unele deja cunoscute, cuantificabile, continuând cunoaștere paradisiacă;
- altele necunoscute sau accesibile parțial treptat constituind obiectul cunoașterii luciferice.

Blaga are rezerve în depozitarea cunoașterii prin cuvinte – o imagine face cât o sută de cuvinte- pentru că acestea prin procesul de esențializare falsifică mai mult sau mai puțin realul: încât poate că este preferabil uneori în loc de cuvinte nepotrivite, care induc în eroare, tăcerea. „Acoperirea ochiului este contrar fanicului(deschisului) și este asociată cu interdicția de a vorbi”.

„Construcția limbii este un mod de a fi inconfundabil al românului.”(Mircea Vulcănescu), ceea ce este firesc pentru că limba a evoluat sub acțiunea determinantelor stilistice ale ecosistemului, fiind o parte exprimabilă prin cuvinte

a matricei stilistice (părți exprimabile sunt și comunicarea non verbală și para verbală²¹) construcție pornită odată cu primele elemente de comunicare verbală interumană în funcție de elementele componente ale ecosistemului și de nevoile interumane²².

De aceea vedem la Blaga și un cult al obârșiei ca împlinire în această lume, și mai mul decât atât este necesar să transforme cuvântul de semnificat în structuri ce pot transforma cuvântul în acțiune. Pentru aceasta utilizează metafore ce să descrie atitudini specifice spiritului creator circumscrise înclinării spre nuanță și discreție proprii matricei stilistice. Metaforele sunt cuvinte ce relevă tărâșuri ascunse ale lucrurilor pentru a reda esența acestora, ca în limba veche care le-a creat.

“De fapt, cuvintele sunt bine adaptate pentru descrierea și transmiterea emoțiilor, dar pentru multe tipuri de gândire, utilizarea simbolurilor este mult mai eficientă.” (John B. S. Haldane)

10. OPERA LUI LUCIAN BLAGA ESTE CREAȚIA EONULUI DOGMATIC²³ **ÎNTR-UN BIOM CENTRAL-EUROPEAN**

Pentru un ecosistem biotopul este determinant pentru existența biocenozelor. Cum omul este parte a biocenozelor existența și evoluția lui în spațiu și timp este decisă de biotop. La fel ca și la celelalte organisme vii factorii abiotici și biotici vor decide asupra existenței lui și asupra civilizațiilor și culturii create. Acești trei factori imbatabili –biotopul, factorii abiotici și factorii biotici –sunt generatori de culturi și civilizații. Omul! ... este o piesă în imensul angrenaj al ecosistemului.

Biomul pontico-carpato-dunărean, pe durate eonice, a generat, ca produse firești, anumite mentalități, atitudini, comportamente și realizări

ale speciei umane. Duratele eonice de maturare a mentalităților, atitudinilor, comportamentelor și realizărilor au dus la o cernere a lor, rămânând peste secole doar ceea ce este bun și valid ce s-au constituit într-un excepțional tezaur cultural pontico-carpato-dunărean, cu propria lui rânduială.

Comparativ cu duratele eonice viața unui om și faptele sale sunt infinitezimale dar sunt la fel ca boabele de grâu ce bob cu bob umplu „cada de grâu” ori „grămezi de semințe pe arii” și-și derulează existența tenace și cuminiți; biomul este leagănul ce oferă acestor „semințe” visul eonic de evoluție culturală.

²¹ Chiar mai târziu când s-a răspândit scrierea latină, limba veche a fost atât de puternică încât simbolurile grafice literele din limba latină nu au putut schimba pronunția. Contrar scrierii latine scrieri vechi din spațiul balcanic au simboluri grafice - diacritice - ce să ne redea pronunția. Între scrierea cu litere latine și pronunție fiind o ruptură totală. Cum ar suna oare citirea unui text la limba română fără a utiliza diacriticele.

²² Nu au așteptat până când cineva din exteriorul ecosistemului să vină să le spună cum să comunice.

²³ Prin dogmă, în contextul blagian, trebuie să înțelegem acele valori care și-au dovedit valabilitatea pe durate lungi de timp. Dogmă= ceea ce este bun.

Eonul dogmatic a selectat, a ales prin experiențe mereu repetată ceea ce este bun!, printr-o cernere a validității lor pe durata a multor milenii. Aici termenul „dogma” este folosit cu sensul de „ceea ce este bun” pentru comunitate, în asigurarea armoniei și funcționalității societății umane ; adică „opinie”, „hotărâre”, „învățătură” verificată pe durată lungă de timp și confirmată că este bună într-un anumit spațiu geografic și ca urmare se imprimă în inconștient; iar ca manifestare devine o nevoie intrinsecă pentru membrii eonului.

Opera lui Lucian Blaga – să nu uităm Blaga are o pregătire în domeniul științelor exacte – se bazează pe o bună cunoaștere a acestor determinanți imbatabili constructori de civilizații și de consolidări culturale și ni le prezintă metaforic – să nu uităm că Blaga are și o pregătire teologică – ce are ca fundament înțelepciunea unui țăran. Validitatea înțelepciunii confirmată de dănuirea acesteia în condițiile vitrege ale mileniului al II-lea d.Hr. După un mileniu I d.Hr. de apogeu cultural al sarmato-geților a urmat mileniul al II-lea în care o parte din sarmato-geții cunoscuți acum și ca valahi

sunt într-o continuă prăbușire politică până la Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu. Și totuși cultura minoră salvează existența și identitatea trăitorilor în spațiul pontico-carpato-dunărean.

În efervescența culturală europeană actuală abordarea tezaurului cultural pontico-carpato-dunărean își găsește în opera blagiană repere de o deosebită valoare informațională și formativă prin accesul oferit la fluviul de cultură al pontico-carpato-dunărenilor; fluviu ce-și află izvoarele în culturile preistorice și năvălește peste europeni până azi.

BIBLIOGRAFIE:

1. T. ANTONESCU, Dacia Patria primitivă ariană, Lumi uitate, Tipografia editorială Dacia, 1901.
2. Al. BĂRCĂCILĂ, "Dacia dela Dunăre" a analelor france din secolul al IX-lea. Evenimente și probleme, extras din "Arhivele Olteniei", anul XXIII-XXV, nr. 131-148, ianuarie 1944-decembrie 1946, Tipografia Colegiului Național "Carol I", Craiova
3. A. BĂDIN, Dacia din Vestul Europei, New York – 1998, Editura The Geryon Press;
- J. BINGHAM și colab., Enciclopedia Lumii Antice, Ed. Aquila, Oradea, 1993.
4. A. BUSUIOCEANU, Zamolxis, Editura Meridiane, București, 1985.
5. J. CARPENTIER, F. LEBRUN, Istoria Europei, Ed. Humanitas, București, 1997
6. R.S. CARPIANU Enigma insulei sau călătorie peste șapte milenii, Editura Getica, București, 1990
7. G. CORNUȚIU, Sociologie pentru medicină, Ed. Universității din Oradea, 2008.
8. L.I. CUEȘDEAN, Senzațional! Suntem români de peste 2500 de ani, Editura Solif
9. D. DANA, Zalmoxis de la Herodot la Mircea Eliade. Istorii despre un zeu al pretextului, Editura Polirom, Iași, 2008
10. A. EINSTEIN - Cuvinte memorabile, culese și adnotate de Alice Calaprice, Ed Humanitas, 2005
11. G. DENNIS - Lumea etruscilor, Editura Meridiane, 1982.
12. O. DRÎMBA, Istoria culturii și civilizației, Editura științifică și enciclopedică, București, 1987.
13. G. GHEORGHE, În vechime Franța a fost românofonă, Rev. Getica
14. G. GHEORGHE, Lingvistica, istoria... Defilee de erori, Rev. Getica
15. I. GLODARIU, E. IAROSLAVSCHI: 1971 Civilizația fierului la daci, Cluj-Napoca.
16. I. GLODARIU, E. IAROSLAVSCHI, A. RUSU, Cetăți și așezări dacice în Munții Orăștiei.
17. E. IAROSLAVSCHI, Fierarii Sarmizegetusei Regia, publicat în rev. Dacoromania, nr 22, Alba Iulia, 2005.
18. IORDANES, Getica(despre originea și faptele geților), Fundația Gândirea;
19. C.J. HUERTAS, Nu venim din latină, Editura: GETO DACII, București, 2016
20. N.P. LEONĂCHESCU, Istoria și condițiile la limită tip Dirichlet, Rev. Getica
21. C. LUNDIUS, Zamolxis, Primus Getarum Legislator, Upsala, 1687;
22. D. OLTEANU, Religia dacilor, Deva, 2018; ISBN: 978-973-0-17045-0
23. G. PANTECAN, Provincia medievala Dacia din Europa nordică, București, 2010, Editura Dacoromana;
24. C. TROYA, Argumente pentru rescrierea istoriei Europene,
25. N. SĂVESCU, Noi nu suntem urmași Romei, Ed. Intact, București, 2002.
26. M. VINERANU Dicționar etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică,

Webografie:

1. GETICA – Studiu Introductiv de Gabriel Gheorghe, <http://gandirea.ro/getica-studiu-introductiv-de-gabriel-gheorghe/>;

-
2. Petrus de Dacia primul scriitor suedez;
<https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/petrus-de-dacia-primul-autor-suedez>;
 3. Școlile din Transilvania în secolul al XVII-lea, <https://crispedia.ro/scolile-din-transilvania-secolul-al-xvii-lea/>;
 4. C. TROYA, Despre arhitectura gotică, 1857 discurs de Carlo Troya;
<https://www.slideshare.net/anamariamoraru184/traducere-arhitectura-gotica>;
 5. C. TROYA, Fastici getici o gotici/
<https://www.slideshare.net/anamariamoraru184/fasti-getici-o-gotici-carlo-troya>;
 6. N. ZENO, Despre originea barbarilor care au distrus Imperiul Romei, , Veneția, 1557.
http://ro.wikipedia.org/wiki/Imperiul_Roman_de_R%C4%83s%C4%83rit;
 7. https://www.voci.ro/wp-content/uploads/2017/01/Lucian-G-Costi_Pledoarie-pentru-ap%C4%83rarea-limbii-rom%C3%A2ne.pdf;
 8. <http://www.encyclopedia dacica.ro>;
 9. <http://dincolo-de-limite.blogspot.com/2012/03/dacii-adevaruri-tulburatoare-documentar.html>;
 10. www.adevarul.ro/.../dacii_adevaruri_tulburatoare_documentar;
 11. www.youtube.com;
 12. www.realitatea.net/istoricii-despre-dacii-adevaruri-tulburatoare-pure-speculatii-fara-fundament.

Secțiunea

ESEU, CRITICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ

– elevi și profesori

Motto :

Destinul omului e creația (Lucian Blaga)

1.1. RECEPTAREA TEXTULUI POETIC BLAGIAN - O POETICĂ A MISTERULUI

Profesor ALINA LORENA GHEORGHE,

de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, România.

Pentru a înțelege mesajul poetului Lucian Blaga, este necesar să-i înțelegem și personalitatea, deoarece ne confundăm în definitiv cu manifest la problemele existenței. Ce ne oferă Blaga în poezia sa are un aer atemporal, un caracter impersonal, de unde senzația de scriere speculativă, profund filozofică. Din ea nu i se poate deduce biografia, și totuși experiențele personale îi creează anumite structuri spirituale care vor deveni permanente în opera sa poetică și nu numai. Opera sa este un întreg organic, armonios, dinamic, pe de o parte o lamentare aproape tragică, o detașare, o putere copleșitoare a timpului, iar pe de alta un sentiment al unirii perfecte cu universul în tot ce are el mai frumos. Poetul ne apare uneori înveșmătat în înfrigurare și tristețe: „*suflet prăbușit în humă ca în perne*” („Lângă vatră”), străin de absolutul pe care îl tot caută: „*o mută, seculară căutare/ de totdeauna/ până la cele din urmă hotare*” („Autoportret”). Sentimentul singurătății se clădește în expresii variate. Aspirația ieșirii din ea are un ecou tulbure și fără leac. Poezia, prin vitalitatea sa, pornește în totalitate din trăiri, dar trece mereu de simpla confesiune.

Poezia și filozofia, cele două sectoare majore ale creației lui Lucian Blaga, se întrepătrund într-o operă de mare profunzime în care liricul frează de marile întrebări ale existenței și ale cunoașterii. Cugetarea filozofică mărturisește viziunea poetică blagiană prin bogăția metaforică și prin terminologia originală. Problema cunoașterii și filozofia culturii constituie nucleul sistemului filozofic blagian. Bivalența cunoașterii, *cunoașterea paradisiacă* și *cunoașterea luciferică*, constituie izvorul universului poetic. Cele două concepte converg către „puterea magică a misterului”, cum spune și Cornel Moraru. Nu de puține ori Blaga spune: „Noi filosofăm ca atare sub specia misterului” și putem considera că această confesiune poate fi extinsă, în mod avantajos excezei blagiene, asupra întregii sale creații și a destinului său, țesând o poetică a misterului. Dacă

cunoașterea paradisiacă, de tip logic, rațional se revărsă asupra obiectului cunoașterii și nu îl depășește, vrând să lumineze misterul pe care astfel să-l reducă, cea *luciferică* are ca scop nu luminarea sau lămurirea misterului ci potențarea, sporirea lui.

Obiectul *cunoașterii luciferice* este totdeauna un mister care de-o parte se arată prin semnele sale și de altă parte se ascunde după semenle sale. *Cunoașterea luciferică* generează o „criză” în obiectul cunoașterii care răpește acestuia echilibrul lăuntric. Momentele de liniște, permanențele vegetative care nu îndeamnă dincolo de ele înseși sunt definitorii *cunoașterii paradisiace*. *Problematicul* este introdus tocmai de *cunoașterea luciferică*, generând riscul și eșecul, neliniștea și aventura. Hipnotizat de mister, așa ni-l închipuim pe Lucian Blaga ori de câte ori îi citim poemele. Tematizată ulterior în eseurile din trilogiile filozofice, problematica misterului dă naștere întregii creații blagiene. Interesant e că Blaga se raportează la mister nu ca la un prag de neatins al cunoașterii sau ca la o simplă ipoteză metafizică. Ființa umană însăși se află ținută în „orizontul misterului”, iar structurile cognitive sunt modelate și ele de acest cadru ontologic primordial. Lucian Blaga susține că omul, neavând acces la revelația divină, e condamnat la creație. Dar el concepe creația ca un pandant la secătuirea lucrurilor prin cunoașterea rațională. De aici se ajunge logic la „principiul conservării misterelor”. În viziunea poetului, tainele trebuie protejate și potențate, fiindcă o taină nu poate fi cunoscută decât printr-o taină și mai mare. Poemele însele nu destramă misterul, ci produc, la rândul lor, mister :

*„ Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid*

*cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea*

în flori, în ochi, pe buze ori morminte. ”

(Eu nu strivesc corola de minuni a lumii)

Critica literară a identificat trei etape în creația poetică blagiană. Prima etapă este a

debutului cu volumul *Poemele luminii* (1919), urmat imediat de *Pașii profetului*. În această etapă, misterul are un înțeles prin excelență ontologic, revendicându-se de la un principiu de imanență și convergență cu realul. "Poemele luminii" sunt poemele vieții și ale delirului descătușat. Nu misterul divin, transcendent îl preocupă acum pe poet, ci misterul uman, intensificând până la epuizare trăirile eului – „obosit de prea mult suflet” (*Leagănul*). Am putea spune, într-o primă aproximare: câtă vitalitate, atâta fervoare spirituală și aspirație la puritatea ideală a elementelor, în poezia de început a lui Lucian Blaga. Tânărul Emil Cioran mărturisea că cel mai mult iubește la Blaga, în poeme, contactul său viu cu lucrurile moarte. De fapt, pregnantă distincție a „poemelor luminii” este tocmai această vitalizare a misterului, ca o refacere însă din propria epuizare. Eul însuși participă la acest ritual al dezmărginirii cu partea sa de increat. Complet liber și neînhibat de transcendent, se manifestă, la rândul-i, ca o stihie cosmică, suprapersonală, în gesturi largi, însuflețit de „avânturi nemaipomenite”. Dionisiacul e atenuat considerabil în volumul *Pașii profetului*, inspirat fiind mai mult de cultul lui Pan, zeități a naturii amorțite, perfect împăcate în sine. Ce este panismul? Panismul e starea de reverie oarbă, edenică, expresie a indiferenței senine a firii și a unei euforii cosmice covârșitoare. Eul poetic se regăsește în acest lirism intens, extatic, al contopirii totale cu sevele pământului, în imagini aparținând unui bucolism puternic stilizat.

A doua etapă generează așa numita „ruptură ontologică” în universul liric blagian, începând cu volumul *În marea trecere* (1924) și subliniată în *Laudă somnului* (1929). Se remarcă, în primul rând, o profundă metamorfoză a limbajului poetic: poezia lui Blaga, asemenea poeziei moderne, tinde tot mai mult către o interioritate pură, care nu creează imagini. Poetul creează impresia că poate medita direct la esențele și principiile lucrurilor. Totodată, Blaga devine poetul „tristeții metafizice”, provocată de suprimarea timpului paradisiac, instaurând un ritual al îndoielilor existențiale și al fricii de neant, așa cum surprindem în poemul „Din adânc”: „Mamă, - nimicul – marele! / Spaima de marele îmi cutremură noapte de noapte grădina.” Farmecul sacral extatic nu se mai revarsă peste lucruri ca altădată. Îi ia locul sentimentul zbuciumului aporetic al realului, adică sentimentul pierderii irevocabile a divinului (aspect semnalat prima dată de C. Fântăneru). Acesta pornește de la cunoscutul *Psalm*, care învâluie în dramatism relația cu divinitatea, înlocuind

treptat prin atributele sale, pe măsură ce se topesc în elementele transfigurate ale cosmosului. Poetul introduce, în ecuația sacrului, interogația și sentimentul frustrării ontologice: „O durere totdeauna mi-a fost singurătatea ta ascunsă / Dumnezeu, dar ce era să fac? / Când eram copil mă jucam cu tine / și-n închipuire te desfăceam cum desfaci o jucărie. / Apoi sălbăticia mi-a crescut, / cântările mi-au pierit, / și fără să-mi fi fost vreodată aproape / te-am pierdut pentru totdeauna / în țărână, în foc, în văzduh și pe ape.” (*Psalm*, vol. „În marea trecere”). Unele valențe expresioniste se accentuează: vocea poetului capătă intensitatea unui „strigăt de Cassandra” în pustiu. După Ion Pop, acesta e „momentul dominat de ipostaza interogativă a eului, al excesului de problematizare și al suferinței provocate de pierderea contactului imediat cu universul”. Dialogul acesta vibrant cu transcendența nu e deloc lipsit de tensiunea contrariilor, iar misterul e însuflețit de regresivitatea în arhaic și de farmecul adâncului. Se reduce complet erosul din ecuația lirică, poate și pentru că eul se retrage și mai mult în sine sau se încorporează, ceva mai târziu (în volumul *La curțile dorului*), în ochiul lumii: „iezerul netulburat”. Mișcarea e acum, în toate aceste volume de până la *Nebănuitele trepte* (1943), de la renașterea misterului la spiritualizarea acestuia. Sacralul dionisiac face loc unei lumi hieratice, vrăjite parcă de un *dincolo* de lucruri, iar simbolistica somnului se urzește cu aceea a tăcerii, a muțeniei. G. Călinescu surprinde cu exactitate efectul spiritualizant al „tristeții metafizice”, când afirmă că: „Flora și fauna se fac mai ascetice, mai simbolice, aproape mistice”, iar „natura în genere se melancolizează, fauna aleargă rănită de nostalgii fără nume, orizontul are luminișuri spirituale”, totul devenind „un apocalips blând rustic, cu naivități de mozaic ravenant”. Totul e însă mult mai dramatic, decât apreciază criticul. Niciunde promisiunea cerului și a concilierii cu transcendentul nu se împlinește: „... pretutindeni e o tristețe. E o negare. E un sfârșit”. (*Tăgăduiri*)

«Schimbarea de zodie», cum spune poetul, corespunde ultimei etape a creației și se produce odată cu volumul *Nebănuitele trepte* (1943), dar se conturează plenar în poemele postume. Acestea au fost structurate în patru mari cicluri: *Vârsta de fier*, *Corăbii de cenușă*, *Cântecul focului*, *Ce aude unicornul*. Poetul n-a mai apucat să strângă într-un grupaj separat „ultimele poezii”, scrise între 1958 – 1960, iar această parte a creației, ce egalează cantitativ antumele, a fost numită etapa reconcilierii cu sine, a redescoperirii purității inefabile a

cântecului, care este un extaz ceva mai domolit decât acela din *Poemele luminii*. Cuvintele, comunicând un fel de coincidență magică între logos și real, după epuizarea ultimei aventuri (aventura orfică, desigur, cea mai radicală), se întorc demiurgic “în unitatea din care au ieșit” (Ion Pop).

Sintetizând cele expuse, în universul poeziei lui Blaga, reclădit mai mult în substanța sa decât prin expunerea inventarului de teme și motive sau simboluri poetice, ipostazele eului se succed conform unei logici interne a raportului cu sine și cu lumea, evidențiind unele valențe ale eului stihial, așezat sub semnul sacralității dionisiace (în primele două volume), după care urmează eul problematic, al înstrăinării tăgăduitoare (în poemele de până la *Nebănuitele trepte*), ce devine un eu reconciliat în ultimele creații, mai ales în postume. Se înțelege că ipostazelor eului le corespund tot atâtea ipostaze ale

erosului (în special în *Poemele luminii*, vibrația eului e „esențial erotică”), vădind un izomorfism revelator în acest sens. Același izomorfism caracteristic conturează eul solidar cu o anumită geografie simbolică, transsubstanțializată, odată cu proiecția în limbaj, în ascunzișurile și tăcerile logosului mitic.

Dacă este adevărat că fundamentul poeziei rămâne necunoscut poeziei înseși, atunci ea își trage vigoarea tocmai din capacitatea inepuizabilă de a produce mister. Blaga nu este aplecat numai asupra tainelor lumii, ci și asupra marii taine a Eului autorevelat în propriul limbaj și discurs poetic. De la un poem la altul și de la un volum la altul, discursul poetic crește organic și capătă valențe inedite. Acesta se apropie, oricât de iluzoriu, de propriul mister al Poeziei, rupt din marele mister al lumii sau adăugat la marele mister al lumii.

Bibliografie

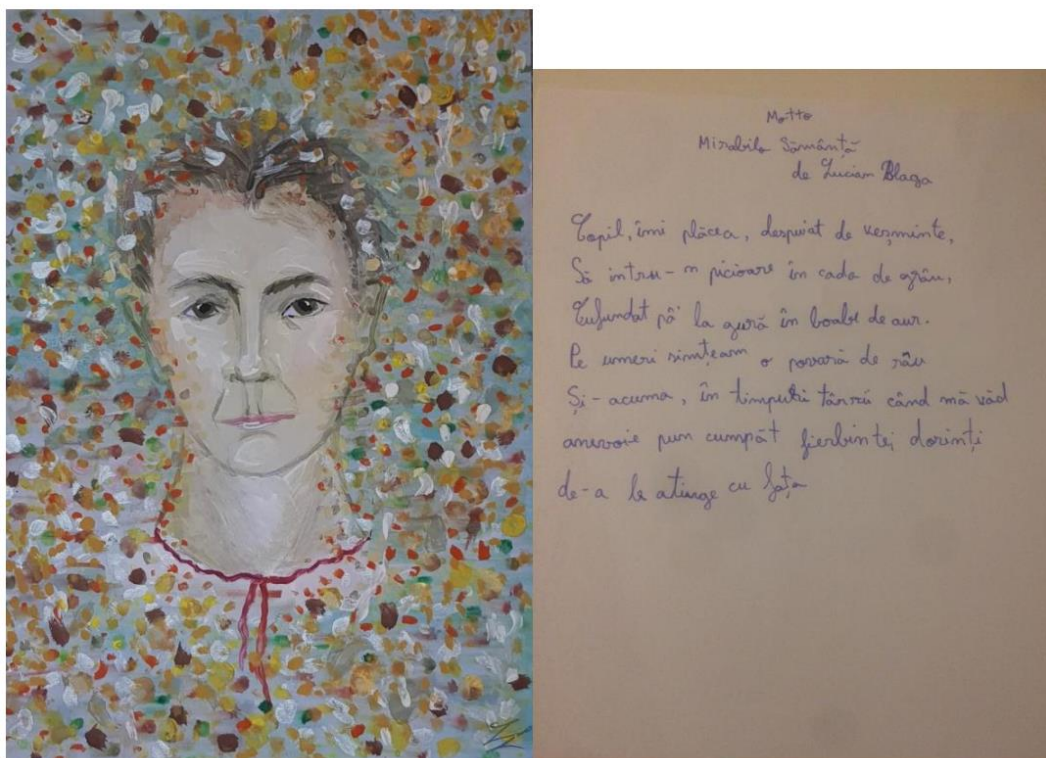
- Băncilă, Vasile, *Lucian Blaga, energie românească*, ediție îngrijită de Ileana Băncilă, Timișoara, Marineasa, 1995 ;
Călinescu, G. *Lucian Blaga* – Ed. Paideia, 2014 ;
Fântâneru, Constantin, *Poezia lui Lucian Blaga și gândirea mitică*, Colecția Convorbiri Literare, 1940;
Gană, G., *Opera literară a lui Lucian Blaga*, în cartea Lucian Blaga „Poezii”, 1980, Ed. Albatros, București .
Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008 ;
Micu, Dumitru, *Lirica lui Lucian Blaga*, București, Editura pentru Literatură, 1967;
Moraru, Cornel, *Atitudinea estetică în filosofia artei. Aplicații asupra esteticii lui Lucian Blaga și Maurice Merleau-Ponty*, Editura Institutul European, Iași, 2018
Pop, Ion, *Lucian Blaga –universul liric*, Cartea Românească, 1981

Webografie

- <https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/lucian-bлага-poetul-metafizic>
<https://magazines.ulbsibiu.ro/lucianblagacolloquium/wp-content/uploads/2020/10/Caietele-Lucian-Blaga-2017.pdf>
https://www.ecreator.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=9169:cioran-intr-un-dialog-epistolar-cu-lucian-bлага&catid=14:eseistica&Itemid=117
<https://www.cclbsebes.ro/wp-content/uploads/2020/05/Pa%C8%99ii-Profetului-2019-1.pdf>

Motto:

*"Și-acuma, în timpuri târzii, când mai văd
câteodată grămezi de semințe pe arii,
anevoie pun cumpăt fierbintei dorinți
de-a le atinge cu fața."*

**4.1. Lucrare de arte plastice: SEMINȚE ÎNMUGURITE – portretul poetului
(inspirată din versurile lui Lucian Blaga Mirabila sămânță)**

*Elevă **FOLICĂ BIANCA**,
de la Școala Gimnazială de Arte Plastice "Iosif Sava" – Sector 1, București, România.
Îndrumător: prof. **DĂSCĂLESCU ELENA***

Motto:

„Unde și când m-am ivit în lumină, nu știu.” (Lucian Blaga)

1.2. DESPRE ROLUL LUMINII ÎN OPERA BLAGIANĂ

Elevă CATAN IULIANA,

de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”,

or. Anenii Noi, Republica Moldova.

*Îndrumător: prof. **BOGOVIC OLGA**.*

Lumina...e cuvântul ce mă marchează, e cuvântul ce m-a făcut să-mi cunosc mama, e cuvântul ce în dimineți îmi mângâie obrații. Lumina e deschidere și enigmă, e taina vieții mele, o simt pătrunzând în sângele meu în picuri calzi. Lumina e mama, e familia, e universul de unde-mi zâmbește soarele. Lumina mă face mai caldă, mai extinsă, mai sinceră, luminându-mi orice colțisor întunecat. Mă întreb de ce aș vorbi de lumină?

Lumina îmbogățește lumea cu imagini, simboluri și sentimente noi, iar lumina blagiană, cred, e o axă, o imagine poetică de referință, prin care poetul subliniază, de facto, rostul poeziei în universul miraculos al existenței simple. Autorul prin simbolul „lumină” adâncește prin detalii imagistice funcția artei, de a îmbogăți realitatea transfigurată subiectiv.

Prin poezie Blaga compară efectul luminii selenare cu iluminarea artistică a lumii. Chiar luna, cu lumina ei, nu risipește întunericul nopții, nu lămurește din detaliile peisajului ce mă-nconjoară, sporește enigmele aparente din juru-mi, se amplifică umbrele și atunci îmi închipui atmosfera în care se crease textul artistic „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”.

Văd artistul (poetul) și lumina lumii. Înțeleg că au aceeași menire, de a crea un univers neclar, cred că toate elementele devin interpretabile; știu că orice text poetic nu explică, ci sugerează, adică constat de ce autorul îmbogățește corola de minuni a lumii „eu cu lumina mea sporesc a lumii taină...”.

Desigur, descifrez prin simboluri și impresii abia conturate sensuri adânci existențiale, simt un număr imens de interpretări, diversificând anumite trăiri ale autorului. Simt cum Marele Poet prin simbolul lumină presupune un ritual de transcedere, ba chiar se conotează sensul poeziei, care închide în sine o aspirație divină. Prin textul poetic văd un mod de cunoaștere a lumii prin participare la misterul ei. Deoarece rostul artei este

să sugereze emoții, trăiri insolite, mi se creează în suflet o nelămurită bucurie, stau ca în fața unei taine, prin iubire. Mă conving că lumina e totul. Concepția estetică a poetului este clădită în temeiuri filozofice, doar Lucian Blaga este un filozof al culturii. Multe versuri, în special, cele din „Poemele luminii”, vorbesc despre cunoașterea lumii prin intermediul creației, idee conotată în simbolul luminii.

În concepția lui Lucian Blaga, arta rămâne a fi un mod de cunoaștere a lumii. Artistul o definește poetic prin antiteza lumina altora – eu, cu limina mea. Acest gând așează actul creativ deasupra căutării spirituale. Pentru poet simbolul luminii notează sensurile cunoașterii ca act de înălțare. E știut că lumina e un semn ascensional, dar totodată un atribut divin. Deci ea, lumina, eliberează ființa și o pune în legătură cu Dumnezeu. Cunoaștem semnificațiile metafizice ale luminii: reflex divin, dar și materie primordială. Găsim la autor acest simbol atât în studiile filozofice, cât și în versuri, cu sensul general de cunoaștere.

Blaga se bucură de trăirea poetică și săvârșește un act esențial mistic: iubirea atotcuprinzătoare. Poetul se destăinuie în legătură cu trăirea sa de creator. Prind sentimentul și mă aflu în intimitatea unei mari taine – lumina!

„Un mare creator este ca o catedră gotică: trebuie privită de la distanța necesară pentru a-i putea admira întreaga măreție arhitectonică.” afirma Ovidiu Drimba. În așa mod îl admir și pe cel mai renumit expresionist al literaturii române – Lucian Blaga

Nașterea poetului a avut loc sub semnul luminii, simbolistic purtând numele de Lucian. Lumina, se pare că, i-a fost menită să-i însoțească pe cele mai întortocheate cărări ale vieții. Talentul lui Blaga apare imprevizibil, ca un har nepresimțit de nimeni „am descoperit poezia de-abia târziu în viață”, mărturisea poetul lui Mircea Eliade.

Asemenea primei raze de lumină, poeziile lui Blaga, divulgate, de la început unui cerc ales de

oameni, au fost primite cu o stidire, subapreciind potențialul lor. În volumul său de debut *Poemele luminii* (1919), poetul își autocaracterizează existența ca una luminoasă și benefică așa unui sistem complex ca lumea. Motivul ce poate fi depistat cu ușurință chiar în ars-poetica „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”, unde poetul intuiește de a salva tainele universului și de a lăsa misterul nedeslușit „Eu nu strives corola de minuni a lumii și nu ucid/ cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc/ în calea mea”. Lumina joacă un rol neobișnuit pentru cititorul de rând. Prin mirare, lumina nu dă viață ci „lumina sugrumă”. Cu atât mai mult, se evidențiază contrastul prin accentuarea „lumina altora” și „lumina mea”. Blaga subliniază opoziția a doi poli, personalitatea sa și sufletul maselor. Spre deosebire de contemporanii însetați de răspunsuri, Blaga doar înmulțește întrebările, „și tot ce-i nențeles/ se schimbă-n nențelesuri și mai mari”. Opera dată denotă obsesia omului modern de a cunoaște totul, lăsând enigmele fără farmecul cuvenit. În așa mod, poetul îmbracă lumina într-o nouă haină, cea de asasin al tainelor.

Tratarea motivului „lumină” drept cunoaștere continuă în opera din același volum - „Lumina raiului”. Un titlu inocent, la prima vedere, introduce cititorul în bipolaritatea cuvântului „lumină”. Eul liric, în incipitul operei, savurează ușurința vieții „Eu nu-mi am inima în cap,/ nici creieri n-am în inimă.”, dar își dă seama și de păcatele ce le are „Sunt beat de lume și-s păgân!”. Cunoașterea luciferică are, din nou, menirea de a potenția misterul ce este arătat prin seria de întrebări retorice. Viața sub semnul profanului îl neliniștește teribil pe eul liric, ceea ce este evidențiat prin oximoronul „căldura răului” ce denotă ispita pe care o simte orice om și neputința acestuia de a rezista asupra ademenirii păcatului. „...voluptatea-ascunsă a păcatului” e ceea ce orbește oamenii și le acoperă cunoașterea cu o ceață a plăcerii, care doar lumina raiului e capabilă s-o împrăstie. Deși autocaracterizându-se ca un „eretic”, Blaga găsește în el destulă putere și credință pentru a se întreba „De unde-și are raiul – lumina?”. Ultima strofă, arată interdependența celor doi termeni diametrali opuși: raiul și iadul. Ce sens ar avea existența unuia, în absența altuia? Căci numai prin comparație, noi suntem capabili de a da răspuns. Raiul și iadul sunt prezenți în orice substanță, de aceea și în om se contopesc cu ușurință divinul și demonul, care se propagă reciproc. Doar prin iubire, ca printr-un păcat, eul liric e capabil să cunoască lumea. Acesta continuă să iubească lumea, necătând la ignoranța ei.

Impulsul primordial al poeziei blagiene a fost dragostea. Datorită iubitei sale, Corneliiei, care îl încurajează, are loc debutul său. Expresiile particulare ale sentimentului său pe hârtie au devenit obiectul cunoașterii publicii române, atunci când au văzut lumina tiparului. Continuând, iubirea se echivalează cu lumina, în opera cu aceeași denumire, ivindu-se drept o realitate metafizică „Lumina ce-o simt/ năvălindu-mi în piept când te văd,/ oare nu e un strop din lumina creată în ziua dintâi,/ din lumina aceea-nsetată adânc de viață?”. Poetul se simte copleșit de lumină când își vede iubita. Acum lumina ia un sens de sentiment puternic și măreț, ce a stat la facerea lumii. Metafora „lumina din ziua dintâi” inițiază prelungirea operei într-un rang cosmic. Afecțiunea eului liric e atât de imensă, că poate cuprinde tot universul. Însă, se remarcă o incercitudine, cu o adiere de speranță, prin prezența dubitativului „poate”, „Lumina, ce-o simt năvălindu-mi/ în piept când te văd – minunato,/ e poate că ultimul strop/ din lumina creată în ziua dintâi.” Cunoscutul eseist român - Emil Cioran afirma „Iubirea adoarme cunoașterea; trezită, cunoașterea ucide iubirea.”. Însă creația blagiană arată inversul. Iubirea este o sursă de lumină, deci de căldură, la care tinde orice ființă vie, capabilă să simtă. Iar persoana îndragită e și sursa propriu-zisă de lumină și seninătate în întuneticul destinului. Invazia neașteptată de lumină, descrisă de autor, se împletește adânc cu dragostea adevărată, ce te găsește pe neașteptate, te doboară, te ridică în ceruri, te amețește și dacă nu e reciprocă, te prăbușește. Enumerația „...sete de păcate, de doruri, de adevăruri, de patimi..” redă latura trupească a iubirii, accentuând spiritualizarea luminii drept eros în opera lui Lucian Blaga.

În următoarea sa operă, intitulată „Vreau să joc!” se distinge motivul lui Hyperion eminescian, o altă sursă de lumină. Eul liric disperat cere o descătușare a sufletului și dă dovadă de o dorință aprigă de a trăi sub semnul libertății. Asemenea unui copil, eul liric inițiază să cunoască prin intermediul jocului ce înseamnă nemărginirea. Tema e subliniată de simbolul săgeții, ce redă iuțimea gândului, eliberarea de la greutate și distanță „săgeată vreau să fiu să spintec/ nemărginirea”. Jocul reîntoarce valorile cosmice, dând aluzie la tradițiile balcanice, unde jocul reprezintă un ritual spre trezirea spiritului pământului și contopirea acestuia cu omul, integrând-ul în ritmurile cosmice. Metafora „valuri de lumină” redă ieșirea din beznă a celui „rob în temniță” și răsuflarea adâncă sub cerul senin.

„Izvorul nopții” este o operă dedicată frumuseții unei femei. Prin repetiția cuvântului cheie

„ochii” autorul cântă o odă de admirație iubitei sale. Perfecțiunea fizică și nemaîntâlnită este redată original în antiteza din finalul poeziei „Așa-s de negrii ochii tăi/ lumina mea.”. E asemănarea femeii iubite cu o lumină a vieții, semnifică cunoașterea, iluminarea, într-un așa sentiment adânc și necunoscut ca dragostea. Misterul acestuia se dizolvă doar cu ajutorul razelor de lumină, adică prin prezența iubitei în viața lui.

Citind operele din volumul de debut a lui Lucian Blaga, se înțelege că lumina pentru el înseamnă cunoaștere. Acesta cu iscusință descrie lumea luată în totalitatea ei, în care binele și răul, profanul și sacralul, lumina și întunericul sunt noțiuni indivizibile ce constituie universul.

Având noroc, creația blagiană a reușit să facă valuri chiar din primii ani după publicare. Deși la început era privită cu mari dubii, aceasta, într-un final, a fost primită cu mare căldură de către contemporanii săi. De exemplu Nicolae Iorga, în „Neamul românesc” scria astfel „Poeziile lui Blaga sunt bucăți de suflet, prinse sincer în fiecare clipă și redată de o superioară muzicalitate în versuri care, frântă cum sunt, se mlădie împreună cu mișcările sufletului înseși. Această formă elastică permite a se reda și cele mai delicate nuanțe ale cugetării și cele mai fine acte ale simțirii. E și filosofie înăuntru, o melancolică, dar nu deprimantă filosofie, care leagă împreună toate aspectele din afară ale naturii și, înăuntru, toate mișcările prin care și noi îi răspundem.” Întrădevăr, poeziile lui Lucian Blaga sunt capabile să atingă strunele sufletului omului contemporan, prin actualitatea ideilor și magia cuvântului.

Textele blagiene aduc cu sine o lumină văzută de mine încă din primele clipe de viață. Când am pășit în drama „Meșterul Manole”, am intrat într-un spațiu – limită, mi se părea că mă aflu într-un început de apocalips, când se spune că umblă Antihristul prin țară – credeam că mă pierd în

întuneric. Dar nu! Lumina o văd în cercul făcut de zidari în jurul lui Manole și al Mirei, ca un suflu divin fără început și sfârșit, dar și ca o uniune intimă dintre cele două persoane aflate în centrul cercului. Viața unui om are valoare supremă. Pentru a rămâne în eternitate el se străduie să întrușipeze lumina „ci eu, părinte, nu pot, nu vreau, nu pot!”. Oare nu e stropul acela de lumină dat de Domnul prin mamă „Mamă, de ce m-ai trimis în lumină?”.

Finalul piesei subliniază propria lui filozofie asupra limitelor cunoașterii. „Cheia” vorbelor lui, pe care ceilalți zidari nu o înțelegeau, când le spunea că mai are de săvârșit o faptă ca să asigure durabilitatea zidurilor e tot lumina. Ea e de vină că-l cheamă. E firesc să nu-i judec alegerea, izvorâtă din patima creației, din gândul că actul lui ce singur l-a hotărât, nu poate fi absolut liber decât în jerfa totală, care „nimicește și preajmă, și ziditor”.

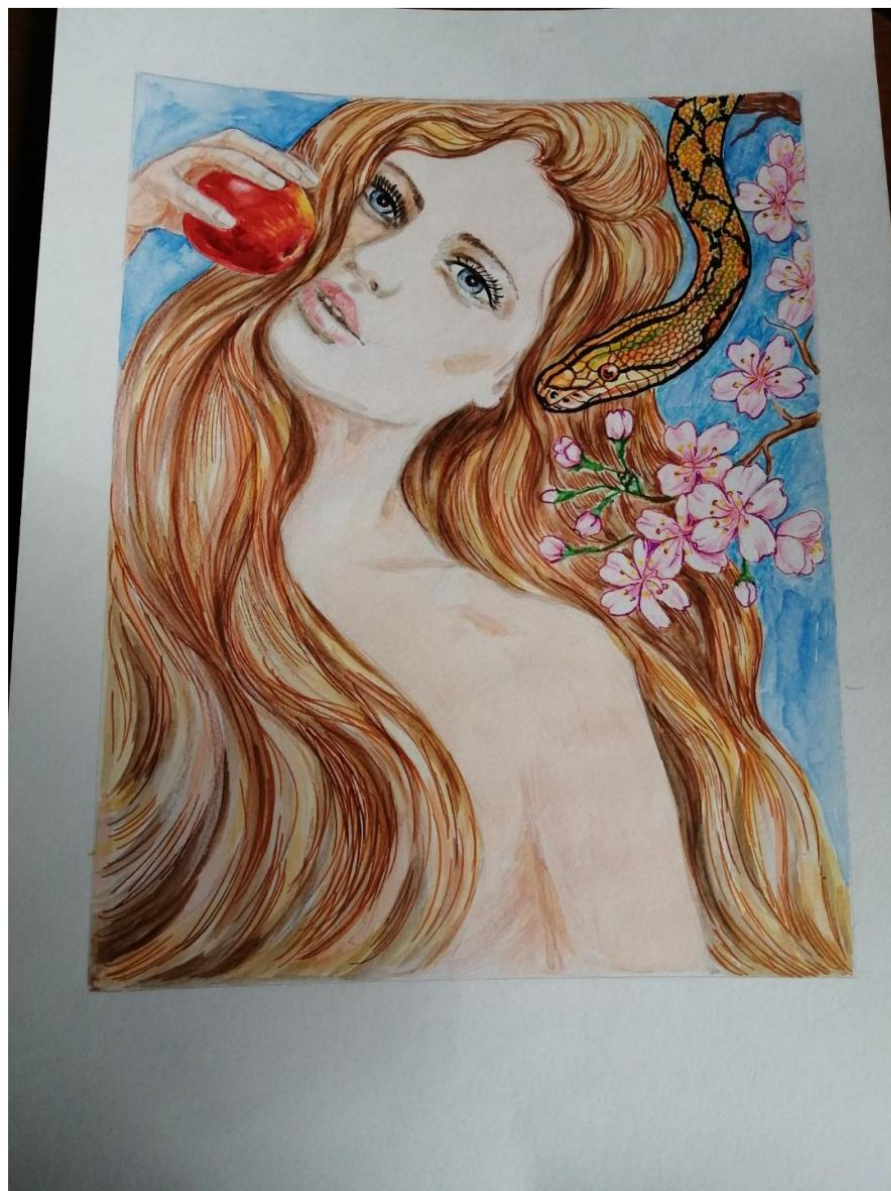
Sensul înălțării meșterului prin opera sa o are și ultimul său gest: intrarea tăcută în biserică pentru a trage singur clopotul cel mare, care surzește pe cel mic, tras de soția lui. Așa se întâlnește, într-o sublimă împăcare cu legea firească a zămăslirii, glasul meșterului zidar cu glasul femeii, al cărei rod trupesc a dat viață mănăstirii pentru veșnicie. Iar veșnicia, pentru mine, e lumina!

Lucian Blaga, fără nici o picătură de îndoială poate fi pe drept socotit un poet al luminilor. Este o mândrie a literaturii române și un meșter iscusit al cuvântului. Originalitatea expunerii gândurilor l-a făcut remarcabil între semeni, iar talentul i-a eternizat numele în literatura română, alături de așa un titan ca Mihai Eminescu. Recitind de nenumărate ori atât proza cât și lirica blagiană, pot afirma cu încredere că prin Blaga curge și sângele meu, deoarece descopăr în creația acestuia elemente ale destinului meu.

Motto:

„ Mărul Evei și al lui Adam – cel mai căutat fruct din Grădina Raiului.”
(Mihai Cuceareavii)

Maxime și cugetări: „De ce Adam și Eva nu au mâncat de la început din Pomul Vieții? Pentru că ispita cunoașterii și a puterii e mai mare decât ispita nemuririi.” (Emil Cioran)

4.2. Lucrare de arte plastice: EVA
Elevă **STAVILA ANASTASIA**,
de la Liceului Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca, Republica Moldova.
Îndrumător: prof. FLOREA ALIONA

Motto:

„Soarele-n zenit ține cântarul zilei./ Cerul se dăruiește apelor de jos./
Frunzare se boltesc adânci/ peste o-ntreagă poveste./ Nimic nu vrea să fie altfel decât este.”
(În marea trecere)

1.3. SATUL, LEAGĂN AL VEȘNICIEI...

Elevă **GIURGIU ADRIANA IULIA**,
de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia, jud. Alba, România..
Îndrumător: prof. **MARINCAȘ MARINELA ADRIANA**

Astăzi, în „clipa cea repede” a vieții zilnice, nu mai apucăm să reflectăm... Or, fiecare om are nevoie de o confruntare solitară cu adâncul și cu înaltul său, cu conștiința sa, dar și cu unicitatea ființei sale. E poate rațiunea pentru care, cuprins de văpaia unui alean ancestral, și omul Lucian Blaga își afla alinarea dorului în sânul unui topos privilegiat, unde magma sufletului prins în vulcanul existenței se astâmpăra în străfundurile mistificatoare ale satului. Lumea satului este un spațiu al poveștii, măsurat și senin, în care ciclurile naturii se împlinesc de la sine, în care miezul zilei nu neliniștește firea precum miezul vieții pe om, în care soarele în zenit ține în echilibru „cântarul zilei”, iar cerul se răsfrânge în „apele de jos”, într-o dăruire a adâncului, precum în versurile din *În marea trecere*: „Soarele-n zenit ține cântarul zilei./ Cerul se dăruiește apelor de jos./ Cu ochii cumiști, dobitoace în trecere/ își privesc fără de spaimă umbra în albi./ Frunzare se boltesc adânci/ peste o-ntreagă poveste./ Nimic nu vrea să fie altfel decât este”. Vârtejul labirintic al vieții l-a apropiat dintotdeauna pe poet, de spațiul mioritic care cântă parcă isonul întregii sale creații. Ca spațiu privilegiat, satul este, în lumina gândirii blagiene, un topos ideal, substituind un univers compensatoriu în care omul stă la taifas cu sine sau își caută eul. Perceput ca fiind o zonă de interferențe, spațiul rural era, în optica poetului, locul în care realitatea palpabilă se întâlnea cu mitologia biblică și în care acestea conviețuiau în armonie. Într-un elogiu adus satului românesc, Blaga însuși mărturisea: „Vreau să vorbesc despre singura prezență încă vie (...) despre unanimul nostru înaintaș fără de nume, despre satul românesc.”

Fie că e un loc magic în care timpul își află popasul tihnit, fie că e un cosmos întreg concentrat pe o fâșie de pământ, satul devine un *spațiu-monadă* asupra căruia Lucian Blaga se apleacă mereu în operele sale, reînsuflețindu-l cu fiecare evocare.

Sub „zodia” satului stă și copilăria autorului, pecetluită de imaginea satului amplasat în jurul bisericii, adică în jurul lui Dumnezeu și ferit de periferia existenței pe care o institua orașul. Creația blagiană pune de aceea, sub lupa cititorului, o simbioză între universul bucolic al satului și copilărie, întrucât acestea sunt menite să se completeze și să formeze un univers nou pe care doar sufletul fraged de copil îl poate descifra: „Copilăria la sat mi se pare singura mare copilărie”. Spațiu fecund dezvoltării spiritului uman, satul este prin aceasta emblematic pentru anii timpurii ai scriitorului care își statornicește panorama mioritică pe veci în suflet. Satul este un microcosmos în care omul întors din vârtejul necunoscutului, își liniștește sufletul și se întoarce la originile creatoare, restabilind o legătură ombilicală cu pământul. Copilul Lulu, „lebăda mută”, deschide ochii în Lancrăm, univers cufundat în mit și magie, pe care îl poartă în suflet de-a lungul firului vieții. Copilăria, asemănată cu o clipă pasageră, și-o petrece înconjurat de acest spațiu bucolic, sub influența căruia sufletul îi înflorește mereu. Satul Lancrăm se află deopotrivă în sufletul lui Blaga, la fel cum o parte din poet a rămas întipărită în istoria satului. Aici, copilul stabilește comuniuni temeinice cu natura și împrumută din sacralitatea acestui loc. Pentru a putea decoda sensurile criptice ale spațiului rural, este necesară apropierea de un suflet fraged de copil, și nu de țaranul apăsător de greutatea traiului zilnic, cuprins în uraganul grijilor și al neajunsurilor pământene, sufletul inocent unui copil fiind singura poartă spre metafizica încifrată a satului.

Satul românesc este invocat adesea în calitatea sa de univers idilic, conservator de tradiții, situat într-o natură nealterată, în care contactul omului cu lumea pură, originară, este mult mai lesne de stabilit. Dimensiunea idilică a satului instituie un topos aparte, un spațiu de basm sau o matrice sufletească în stare să păstreze identitatea națională și să îi ofere omului accesul la „frumusețea uitată a

vieții” despre care vorbea, cu atât de multă pasiune, Andrei Pleșu. În opera blagiană, satul devine de aceea o „cutie de rezonanță” a tradiției, fiind ancorat în legile vechi ale moralității, clădite pe respectul față de valorile religioase și față de strămoși. În spiritul aceleiași idei, Lucian Blaga percepe satul ca fiind o vatră a spiritualității: „Satul se integrează într-un destin cosmic”, invocând respectul față de filonul ecleziastic: „Mi-aduc aminte: vedeam satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu”.

În puzzle-ul copilăriei, lumea satului este ușor de reconstruit în datele ei firești, mai ales când satul devine locul cald la care poetul se întorce ca la o maică a durerilor. Aici, satul dăinuie cu granițele lui, care se întind dincolo de imaginabil și care răspândesc raze de veșnicie, peste tărâmul copilăriei. Lucian Blaga avea să elogieze satul în scriitura sa autobiografică „Hronicul și cântecul vârstelor”, evocând, în straturile cele mai profunde ale cărții, episoade simbolice din copilăria petrecută pe străduțele prăfuite ale Lancrămului. Predat casei de la vie din fragedă pruncie, ca într-un regat al lui „frunză verde”, poetul s-a văzut aici stăpân peste universul cerurilor. În ceasul verde al zilei, s-a pomenit ortac cu lumina, descoperind, într-o altă ipostază, spațiul paradisiac al copilăriei. De aceea, evocând cu nostalgie „satul minunilor”, poetul brodează pe pânza prezentului anii copilăriei și stăruie asupra unor experiențe vii care leagă cerul de pământ și amestecă stihiiile după o logică primară, într-un neîntrerupt schimb de taine cu „întregul” lumii. În vatra satului își află așadar geneza primele întrebări mărețe, iar tot aici, în miezul lumii, își află răspunsurile: „Eram vreo cinci băieți, toți cam de aceeași vârstă (...) s-a întâmplat ca unul să arunce întrebarea «Cum o fi când ești mort?». Unul dintre noi a răspuns imediat ca iluminat: «Mort trebuie să fie ca și viu. E așa că nici nu știi că ești mort.». Izgonit din Raiul vorbirii și împovărat, la început, de atâtea tăceri, Lucian Blaga viețuia cu „mirările” și „spaimile” unui copil care descoperea treptat universul satului natal, un paradis pe care îl va descrie mai târziu cu dor.

Pe acest tărâm al făgăduinței, vârsta copilăriei înflorește singură sub corola fanteziei și a imaginației. Cu ajutorul acestora, Lucian Blaga conturează satul sub multiplele sale înfățișări, după bunul plac, lăsându-și imaginația să zburde pe câmpiile libertății creatoare. Sub rădăcinile fagilor și ale timpului, topografia satului era plină de locuri mitologice, tinda vecinilor fiind ascunzișul Diavolului în zilele de duminică, sorbul din sat, o nouă dimensiune în care sălășluia iadul; alteori,

Râpa Roșie era asemuită cu palatul unui căpcăun. Satul ființa, prin acestea, în conștiința copilului, ca o lume stratificată, cu multiple zări, mai vaste decât ale oricărei metropole.

Fără tăgadă, satul este o pânză pe care geografia sufletească a insului aflat la vârsta copilăriei înflorește, acesta păstrându-și puritatea și fiind absolvit de păcatul adamic. Curiozități de acest fel alimentează copilăria lui Blaga, împingându-l la fapte mărețe, eroice, precum încercarea dezbinării bolții cerești sau chiar lupta cu un câine turbat, personaj parcă menit să destrame echilibrul satului odată cu apariția sa. Orizontul geografic al satului blagian capătă accente mitologice și metafizice. Astfel, populat de căpcăuni, vrăjitoare, ori alte ființe mistice, universul rural devenea pânza țesută de copii, un portal între realitate și vis care nu se depărta de primordialitate și origini și care devenea singura soluție a salvării sufletului.

Imaginea cosmocentrică a satului natal răspândea mereu puritate și mister, căci, împrejmuit de munți, Lancrămul oferea privitorului impresia unei margini a lumii dincolo de care nu mai exista nimic. Perioadele petrecute de Blaga pe plaiurile natale erau descrise ca fiind „eternități de o clipă”, în care timpul parcă era dus de apa râului odată cu pietrele și bolovanii, rostogolindu-se ușor spre vale. Situat la antipodul orașului, satul are puteri tămăduitoare. Dacă orașul, aflat într-o continuă frenezie, secătuieste sufletul uman de viață, ținându-l captiv în închisoarea existenței, vatra satului joacă rolul unui panaceu pentru ființa umană. Insul care viețuiește în sacralitatea satului este mai apropiat de lava istoriei, de matca culturii și de copilărie, în vreme ce orașeanul hrănește păcatul adamic în mijlocul civilizației, condamnat la griji și frământări care îl nefericesc. Babel profan, orașul va fi, prin opoziție, un spațiu al damnării și al păcatului, în care valorile la care se închină oamenii *satului-idee* vor fi renegate și, prin urmare, compromise.

Ca *fiu al plaiului*, Lucian Blaga descria astfel satul: „Peisajul acesta, cu oamenii, cu lăcașurile, cu vetrele, cu văzduhul, îmi intra în sânge asemenea unei dulci otrăvi. Între mine și cele văzute se dezlănțuia un imperceptibil proces de osmoză”, ilustrând legătura ombilicală dintre om și natura dătătoare de viață, dar și nevoia de reîntoarcere la origini, în sânul familiei satești. În scrierile sale, poetul pune sub lupa cititorului sacralitatea satului, creând adesea legături misterioase între viața la țară și actul scriiturii. Fără tăgadă, spațiul rural constituie pânza pe care se țes istorii particulare, fiind un edificator punct de inspirație, dar și un martor tăcut al al copilăriei autorului. Un rol

important în optica satului îl joacă stejarii, orologiile rurale care îl apropie pe poet de divinitate și de mit, instituind calea spre nemărginit: „Pe-aici umbla el și se-ntorcea mereu,/ contimporan cu fluturii, cu Dumnezeu”. Sub aceste auspicii, satul Lancrăm, care poartă în numele său sunetele lacrimii, reprezintă mediul germinativ al unui destin poetic, frământat de dorul doinelor și al colindelor nepieritoare.

Satul a constituit, pentru poet, „coconul” în care înmugurește sufletul de copil, fiind uneori refugiu prielnic creației, iar alteori, un adăpost în fața tumultului istoric. Spre vremea răbdătoare a copilăriei, se va înapoia și mai târziu, când va afla inspirația în conurile brazilor falnici ori în plapuma fragedă a ierbii. Mai apoi, ca o ancoră peste timp, satul-monadă sălășluia înveșmănat în soare și poleială, fiind purtat de scriitor pe meleaguri străine, pe marea învolburată a vieții, pe nisipuri reci și distante, acesta fiind atras însă mereu spre satul-mamă ca de cântecul vrăjit al sirenelor. Satul e locul în care timpul curge odată cu râul, totul fiind cuprins de o liniște sacră, în care natura, ca stăpână a satului, își brodează cursul lin pe pânza vieții, lăsând destinele să curgă pe un fundal acompaniat doar de trilarile vesele ale păsărilor.

În liniștea de plai a satului în ființa micului Lucian începea, încă din perioada în care acesta nu căpătase harul graiului, să înflorească inima lumii, o entitate cosmică ce va crește asemeni unei flori, deodată cu sufletul poetului. Cugetul lui Blaga este viscolit de ecoul văilor, de feeria pădurilor și de lumina în care satul era scăldat la asfințit, dar și de orologiul înflăcărat al timpului grăbit.

Prezența mistificatoare a satului îl însoțește pe Lucian Blaga pretutindeni, satul fiind o condiție *sine qua non* a fericirii și un rezervor al înțelepciunii veacurilor. A trăi la sat înseamnă a trăi în zăriștea cosmică, în conștiința unui destin emanat din veșnicie. Creatorul și păstrătorul culturii naționale este monumentalizat de Blaga pentru eternitate în cuvinte dulci și suave care inspiră și acum, pe pânza prezentului, vitalitate și proșteime.

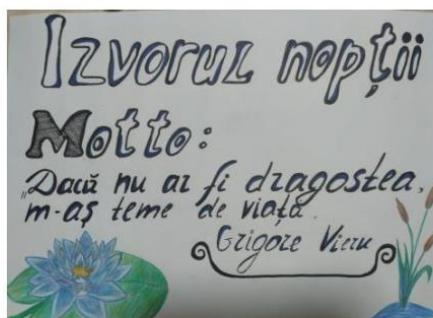
Veghetor peste timp, prin însemnele geniului, Lucian Blaga va stăruia să aducă mereu *laudă semințelor celor de față și-n veci tuturor*, căci în opera lui respiră sufletul românesc care încununează, cu corola sa, ființa. Pe dealul viilor, între cer și pământ, Blaga reconstitua în minte o lume dionisiacă. Printre copaci și verdeață întrezărea parcă copita ruginită a lui Pan, spre tihna lui, pentru că mitul viețuia undeva în cele mai secrete cotloane ale sufletului său. Lipseau doar un ciorchine de lacrimi viorii și o frunză răsucită ciudat în vânt, pentru ca mitul să-și devoaleze, în fapt, semnificațiile adânci. Rătăcind „la cumpăna apelor” sau descoperit în îndepărtatele „curți ale dorului”, *omul* a cărui biografie se prelungește în operă, adună în pânzele corăbiei sale, precum Ulisse, vânturi din multe răspântii, dar absolut toate îl conduc spre pământul făgăduinței, spre locul vatrei natale. E drept, odată ca niciodată, „Lebăda” se va înapoia în lumina misterului nedeslușit, lăsând în urma ei un corn ce va suna dulce a pace, a liniște, a întrebare, atât timp cât cineva... undeva se va mai îndeletnici cu un vers de Blaga.

Bibliografie cercetată:

1. Croce, Benedetto, *Ce e arta?*, în *Elemente de estetică*, București, Editura Cultura Națională, 1998.
2. Pavelescu, Gheorghe, *Lucian Blaga. Evocări și interpretări*, Ediție definitivă, Alba Iulia, Editura ALTIP, 2008.
3. Bucur, Marin, *Blaga, dor și eternitate*, Cluj, Editura Albatros, 1971.
4. Bălu, Ion, *Viața lui Lucian Blaga*, București, Editura Libra, 1995.
5. Basil, Gruia, *Blaga inedit – efigii documentare*, vol. II, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1981.

Motto:

Motto: „Dacă nu ar fi dragoste, m-aș teme de viață”
(Grigore Vieru)

4.3. Lucrare de arte plastice: „IZVORUL NOPTII”

Elev **LOZAN ANDRIAN**,

de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Leova, Republica Moldova.

Îndrumător: prof. **ELENA CIOBOTARU**

Motto:

*„ Numele-acesta/e ca streașina casei noastre-/pe fiecare literă a lui/
rândunica își poate clădi cuibul de lut: Lucian Blaga”
(Grigore Vieru)*

1.4. VALORI ETERNE ÎN CREAȚIA LUI LUCIAN BLAGA

*Elevă **ȚAPEȘ DOINA**,
de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, raionul Ialoveni, Republica Moldova .
Îndrumător: prof. **CUCU ECATERINA***

Mă gândesc adesea dacă în actuala învălmășală de preocupări nu e nevoie de o regenerare, de un nou avânt spre ideal. De unde să ne vină, cine să ni le dea ? Eu mă gândesc la legenda miticului Orfeu și răspund: literatura, mai bine zis, operele de valoare ale unui scriitor metafizic, Lucian Blaga – „poet al ochiurilor cunoașterii” ce se deschid în fântâni, al dorului și „al veșniciei ce s-a născut la sat”. Pe bună dreptate Grigore Vieru a spus: „Numele acesta /are în el ceva ameitör /de adanc-/e ca și cum te-ai uita/ în oglinda unei fantani/ prin altă fântână .”

Sunt o tanără liceană în pragul viitorului și ca niciodată mă gândesc la formarea personalității mele. Vreau să afirm că sunt mândră că m-am născut pe meleagurile Mioriței și vorbesc limba Marelui Eminescu. Pășesc cu pași mai siguri spre viitor, deoarece i-am descoperit misterul Marelui Anonim- Lucian Blaga, căci pe bună dreptate Constantin Noica spunea: „Cu Blaga triumfă omenescu în filosofie”.

Pentru mine viața e o luptă veșnică spre atingerea idealului. Valorile morale sunt adevărate scopuri ale vieții. Astfel caracteristicile spirituale dobândite sunt cele care mă fac să trăiesc în armonie cu propria mea persoană și conștiință. Valorile spirituale dobândite sunt „dupa părerea mea, abilitățile fundamentale înrădăcinate în caracterul fiecăruia, care direcționează energia internă a omului către un nivel avansat al împlinirii noastre personale. Fiind calități absolute ce dănuie în fiecare colț al grădinii sufletului meu , valorile spirituale eterne sunt „în opinia mea, cheia spre atingerea absolutului meu interior și deschiderea a noi orizonturi, fapt ce îmi permite să mă afirm ca personalitate și să demonstrez ideea că sufletul și universul interior omenesc sunt singurele realități pe care le voi purta chiar și după moarte, pălind cu statornicie în eternitate.

Sunt recunoscătoare că pregătirea pentru acest concurs, dedicat scriitorului roman Lucian

Blaga, mi-a dat încă o șansă de a sorbi cu nesaț din izvorul sacru al valorilor spirituale ale neamului românesc.

Lucian Blaga spunea că „nimeni niciodată nu poate realiza ceva valoros fără pasiune”. Întrădevăr, omul vine în această lume pentru a se căuta, a se descoperi, a-și împlini visele, a-și trăi iubirile, a se afirma prin ceea ce face ca să dea sens și semnificație destinului dăruit de providență.

Condiția de om, scriitor și filosof l-au făcut pe Blaga să-și înscrie autografele poetice, în propria-i manieră și stil, cu stiloul muiat în cerneala timpului, găsind în sine credința, dragostea, curajul, bunătatea și generozitatea de a trăi în numele unor idealuri și virtuți morale și spirituale din care și-a făcut un crezământ. Ideea e susținută însuși de filozoful Blaga, care afirmă în culegerea sa de aforisme „Pietre pentru templul meu”: „După ce descoperim că viața nu are nici un înțeles, nu ne rămâne altceva de făcut decât să-i dăm un înțeles”.

Ca să-i înțeleg mesajul poeziei sale, a fost necesar să-i înțeleg și personalitatea. „Beat de lume și păgan, ” Poetul este înzestrat cu o dorință puternică de a fi, de a trai și de a-și descoperi sinele în raport cu veșnicia și eternitatea. În opera sa am găsit rezonanțe cu propriul meu suflet. Lucian Blaga este un adevărat ideal al personalității mele și, în general, a personalității umane prin valorile ce le promovează.

Având o operă vastă, poetul îmbibă în componența versurilor sale aspirația la o existență cosmică, prin care percepem dorința de a depăși tristețea metafizică și de a ne transforma într-un tot cu nemurirea.

Mă întreb adesea: ce-am fi noi fără iubire, căci „Iubind-ne-ncredințăm că suntem”. Doar prin iubire spunea Blaga, „ți-aduci un „spor existențial”. Nici unul dintre poeții români de după Eminescu n-a dat iubirii un sens atât de înalt ca Blaga „Iubirea fâșnește din țărână și face pământul aură,/ s-ajungă-n tării, s-acopere crugul”,

(„Cântecul Focului”). Întrădevăr, Blaga descrie un univers dens al culorilor iubirii, servind drept imbold spre perfecțiune „Tu faci să circule în lume/ Puterea ta de zămislire, („Iubire”). Din aserțiunea lui Lucian Blaga „Când fiecare celulă din noi devine o inimă, atunci suntem bolvani...Dar numai iubirea ne încearcă în acest chip...” („Elanul insulei”), deducem ideea că acest sentiment complex stă la temelia tuturor relațiilor umane, sacralitatea ei se definește ca punct de geneză a lumii și a omului, este dulcea pierdere de sine și metamorfoza la care ne supunem fiecare lumea nevazută a eului nostru interior. După părerea mea, acesta este apogeul descoperirii și dezvoltării propriului sine, abilitatea de a oferi neconținut dragostea ta unei alte persoane încât două suflete se transformă în unul singur. În acest fel consider că se construiește întreaga existență a omului.

Mă întreb de foarte multe ori: fără credință, teama și respectul față de Dumnezeu, unde ar ajunge omenirea și ce s-ar alege de ea. Din poeziile cu teme biblice din opera blagiană am învățat că nu Biserica are nevoie de Om, ca să rămână în lumină, ci omul are nevoie de Ea ca să nu cadă în întuneric „...să joc/ străfulgerat de avânturi nemaipomenite/ ca să răsuflă liber Dumnezeu în mine...”. Poetul mistic, Lucian Blaga a fost un spirit profund religios afirmând că „Nimeni nu prețuiește mai mult decât mine fervoarea religioasă, în orice formă s-ar manifesta ea”, de unde deduc faptul că Blaga prin opera sa tinde spre a diviniza credința în Dumnezeu și în frumos, de aceea consider că anume credința este încă o valoare spirituală eternă prioritară pentru dezvoltarea propriei personalități pentru că, prin credință capăt o libertate a spiritului, o încredere majoră în sine, ceea ce mă face să cred că Dumnezeu este lumina. Din afirmația „Dumnezeu este iubirea, iar rodul iubirii este cosmosul paradiziac”, deduc că aceasta este cea mai concludentă valoare în opera lui Blaga, faptul că credința face să vedem tot ce este frumos prin prisma iubirii, iar ce este văzut cu iubire poartă chipul lui Dumnezeu.

Sunt mândră că sunt fiica acestui popor. Sunt mândră de satul natal. La sat s-a născut credința, simplitatea și dragostea, deci și veșnicia s-a născut odată cu ele. Cine nu cunoaște versul devenit celebru al lui Blaga „Veșnicia s-a născut la sat?” Astfel, prin scrierile sale, Lucian Blaga este un adevărat ideal al personalității umane, fiindcă prin preocuparea sa pentru cultura națională mă inspiră să îmi dezvolt orizontul valorilor personale și anume prin versul „...veșnicia s-a născut la sat” („Sufletul satului”), îmi arată că este un vrednic

exemplu pe care trebuie îl urmează conștient în formarea propriei persoane, deoarece satul nu este doar un loc, ci însuși timpul, libertatea și umanitatea poporului românesc („Aici orice gând e mai încet/ și inima-ți zvâcnește mai rar,/ ca și cum nu ți-ar bate în piept/ ci adânc în pământ undeva.”) („Sufletul satului”). În drumul său spre „tainutele instincte ale neamului”, Blaga marchează originile și apartenența neamului românesc, fapt ce îmi dovedește că este inevitabil să ne cunoaștem originile și să ne întoarcem în locul din care am pornit, să fim adevărați soldați fără arme ai culturii strămoșilor și să nu uităm niciodată de unde am pornit.

Din opera lui Blaga am învățat să prețuiesc Timpul, „Marea Trecere” care se îmbină în eternitate. În una din poeziile sale „Scrisoare”, poetul pune o întrebare tulburătoare: „de ce m-ai trimis în lumină, Mamă,/ De ce m-ai trimis?”. Astfel eul blagian își exprimă regretul nașterii, al intrării în lumea supusă timpului și morții. În acest fel, poezia lui Blaga o percep ca pe o aspirație la existența cosmică, acesta fiind modul prin care putem depăși tristețea metafizică. Dacă privim în ansamblu, Lucian Blaga ne îndeamnă spre descoperirea destinului creator al omului ce planează în universul misterului. În acest mod, abordarea eului liric de a ne demonstra faptul că suntem ființe mult mai complexe decât percepem și că există două realități, este, de asemenea, încă o valoare prin care intru într-un intens dialog spiritual cu Lucian Blaga. Eu consider că opera sa motivează tinerii adolescenți, inclusiv și pe mine, să trecem de tumultul titanic al problemelor de zi cu zi și să ne contopim cu „Marele Tot”, pentru a ne descoperi sinele nostru în toată complexitatea lui.

După cum spunea Nicolae Iorga în „Rânduri pentru un tânăr”: „Poeziile lui Blaga sunt bucăți de suflet, prinse sincer în fiecare clipă și redată de o superioară muzicalitate în versuri care, frântă cum sunt, se mlădie împreună cu mișcările sufletești înseși. Aceasta formă elastică permite a se reda și cele mai delicate nuanțe ale cugetării și cele mai fine acte ale simțirii. E o filosofie înăuntru, o melancolică, dar nu deprimantă filosofie, care leagă împreună toate aspectele din afară ale naturii și înăuntru, toate mișcările prin care și noi îi răspundem.”, de unde deducem ideea că Blaga e cel ce ne îndeamnă să ne materializăm gândurile în favoarea descoperirii noastre interioare.

Lucian Blaga este poate cel mai original creator de imagini pe care l-a cunoscut literatura romană de până acum, imagini așteptate și profund

poetice. Din poezia lui reiese bucuria de a trăi, un optimism, o senzație proaspătă a vieții.

Sinceră să fiu, când l-am întâlnit prima dată pe Blaga nu l-am înțeles și am fugit de el, abia mai târziu a avut răbdarea să mă atragă și i-am rămas aproape sau poate că el mi-a rămas mie.

Opera lui Blaga, o atmosferă de mister marcată de sublimul trăirii. O aluzie discretă la realitatea care s-ar putea întâmpla, o speranță „de azi și de ieri”, de totdeauna.

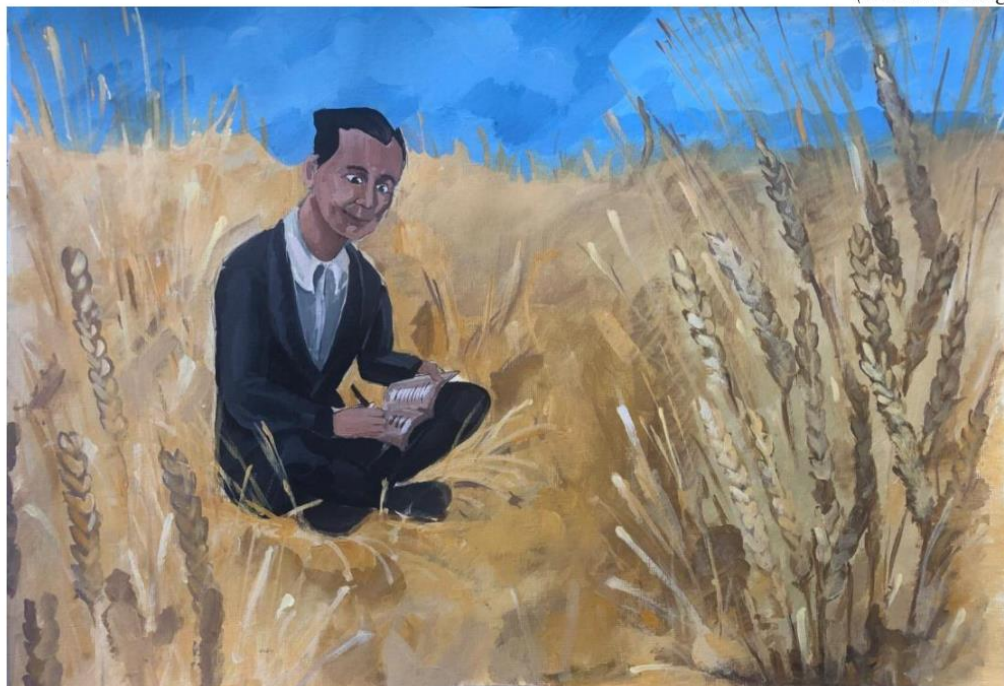
Cu tentă filosofică, vervă lirică și volubilitate romantică dar și cu alură expresionistă, aș vrea să văd eu creația poetului Lucian Blaga, care zăcănește spre ceruri, trăind intens și profund clipa luminii și a înălțării.

Acesta este Certificatul de atestare a valorii operei lui Blaga :

*„Numele- acesta
are ceva nespus de limpede-n el-
e ca și cum
te-ai uita la o stea
prin altă stea” (Grigore Vieru)*

Motto:

*Nu-ți îmbogățești sufletul cu adevăruri marunte: cine și-ar face avere adunând praful de aur
împrăștiat pe pământ?
(Lucian Blaga)*

4.4. Lucrare de arte plastice: PRAFUL DE AUR

Elevă **STOG-GALBEN LAURA-MARIA**,
de la Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, București, România..
Îndrumător: prof. CIOFIRLA ANCA MARIA

Motto:

*„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat”
(Lucian Blaga)*

1.5. MIRABILA COPILĂRIE ÎN UNIVERSUL DE POVESTE AL SATULUI ROMÂNESC

*Elev **ONCESCU RAREȘ MATEI,***

*de la Școala Generală „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești” Târgoviște, jud. Dâmbovița,
România..*

*Îndrumător: prof. **LILIANA ȘERBAN***

„Copilo, pune-ți mâinile pe genunchii mei./Eu cred că veșnicia s-a născut la sat./Aici orice gând e mai încet./și inima-ți zvâcnește mai rar./ca și cum nu ți-ar bate în piept/ci adânc în pământ undeva.” În această manieră începea a scrie Lucian Blaga poezia „Sufletul satului”, apărută în volumul „Poemele luminii”.

A vorbi despre lumea de poveste a copilăriei petrecută în sânul satului românesc este un subiect de o deosebită finețe și trăire sufletească. Deoarece se spune că viața este trecătoare, doar sufletul este cel care rămâne veșnic, el fiind nemuritor, pot afirma cu tărie că sufletul satului românesc dăinuiește prin sufletele oamenilor, din generație în generație, găsindu-și sălaș în inima celor care își au rădăcinile în el. „Suntem și vom fi totdeauna neam de țărani. De aceea, destinul nostru ca neam atârână de cantitatea de aur curat ce se afla în sufletul țaranului, creatorul și păstrătorul culturii populare, centru generator binecuvântat și rodnic” (Lucian Blaga)

Copilăria petrecută în universul de poveste al satului românesc poartă cu sine semnul miraculosului, al purității, al iubirii sincere, al naturalului și al frumosului. Aceasta este singura mare copilărie, spunea Lucian Blaga. Copilăria și satul se întregesc reciproc, alcătuind un întreg inseparabil, între cele două concepte existând o simbioză. Astfel, mediul cel mai potrivit al copilăriei este satul, în timp ce satul își găsește supremă înflorire numai în sufletul copilului. De asemenea, există un apogeu al vârstei copilărești, care poate fi trăit doar în lumea satului, dar există și aspecte tainice ale satului, care nu pot fi sesizate decât în copilărie.

Lucian Blaga afirma despre copilărie că este singura poartă deschisă spre metafizica satului, aceasta fiind vârsta care posedă afinitatea perfectă cu modul de a exista al satului.

Și eu cred că veșnicia s-a născut la sat. Și copilăria mea, la fel. Satul a fost cel care mi-a

legănat copilăria, care m-a crescut armonios și care mi-a făcut sufletul să tresalte.

Mărturisesc cu emoție că, deși mă îndrept spre adolescență, am încă vii în memoria mea vacanțele petrecute în satul bunicilor mei, aflat la poalele munților Lotrului, în Țara Lovistei. Aceste locuri încă au un farmec aparte, parcă sunt binecuvântate de Dumnezeu Însuși, doar o simplă privire îți poate umple sufletul cu o dulce melancolie familiară. Ori de câte ori mă aflu acolo, parcă timpul stă în loc, este ca și cum ceasul sufletului meu ar fi învăluit într-o liniște vindecătoare, aidoma versurilor lui Blaga: „Legi răsturnând și vădite tipare/ minunea țâșnește, ca macu-n secară./Cocoși dunăreni își vestesc de pe garduri/ duminica lungă și fără de seara.” („Satul minunilor”)

Pentru mine, fiecare clipă petrecută în acest loc este încărcată de poveste. Satul bunicilor este spațiul meu imaginar ideal. Aici este lumea mea, aici mă pot exprima liber, îmi pot lăsa cugetul să brâzdeze văzduhul, nu sunt îngrădit, mă simt liber ca păsările cerului.

Casa bunicilor mei este situată într-un colț de rai, fiind străjuită de munți înalți, somptuoși, care găzduiesc păduri umbroase, seculare de-un verde ce parca-ți fură ochii. Natura parca ar fi tipărit aici, pe sânul munților, o dulce și primavaratică sărutare. De pe prispa înaltă, mare ca o punte de corabie, se zărește paznicul satului, Țurțudanul, masivul cu creștet plesuv, despre care am aflat din poveștile bunicii că cine-l escaladează rămâne înmărmurit de priveliștile uluitoare ce i se arătau în depărtările zărilor albastre, retezate parcă numai de capetele corozive ale Munților Coziei. Ea îmi spusese că toată Valea satului se putea vedea de acolo, asemenea unei zănoage atotocrotite de lanțurile muntoase brăzdate de timp. În zilele senine, stăteam așezat pe lada de zestre a bunicii de pe pridvor, încercând să replic în pictură priveliștea ce mi se dezvăluia ochilor...

Curtea casei era scăldată mereu în razele blande ale soarelui de vară, trandafirii, cârciumăresele, crinii, Regina nopții, bujori sau mâna Maicii Domnului parcă întregind acest tablou de poveste prin mireasma lor dulce și îmbătătoare. Curtea se continua cu o grădină atent îngrijită de bunica, despre care credeam că este sălașul bunătaților pregătite de bunica. Grădina era refugiul meu. Ori de câte ori doream să simt gustul dulceag, răcoritor al fructelor zemoase și mari mă urcam în corola pomilor bătrâni, roditori ai grădinii. Pe vremea aceea, cel mai bun prieten al meu era un cireș. Pe copac îl iubeam în felul meu, stăteam ore întregi cocoțat în desișul lui, mărginit de coroana sa bătrână, privind lumea de sus. Acesta îmi dădea mereu un sentiment plăcut de liniște și pace, care vibra în sufletul meu crud, de copil, plin de bucurii. Ce spor aveau lecturile citite la umbra lui! Adesea obișnuiam să iau cu mine o carte și, adăpostit sub corola verde de minuni a bunului meu prieten, să mă afund în tainele cărților și să deschid ferestrele imaginației. Îmi plăcea enorm să călătoresc alături de personajele lui Jules Vernes pe cărări pitorești, iubind suspansul și aventura cărților lui. Așa petreceam minute, ore sau chiar zile uitând de timp, de joacă sau de reguli. Doar strigătul îngrijorat al mamei era cel ce mă putea rupe din visare și mă reancora în realitate.

Lumea mea se continua cu ograda păsărilor, unde pândeau găinile și curcile bunicii ca să le iau ouăle, sau încercam să le adun laolaltă pentru a le pregăti de culcare sau de masă.

Aici, în acest univers de poveste, obișnuiam să mă trezesc foarte devreme, nicidecum să pierd vreo clipă din darurile oferite de fiecare zi petrecută în sânul satului înconjurat de munți. Diminețile începeau adesea prin mersul desculț prin iarba proaspăt tunsă și acoperită de rouă. Roua parcă avea înfățișarea unor mărgăritare, ce așteptau doar o rază de soare spre a se preschima în diamante șlefuite ce-ți scânteiau privirilor. Răcoarea dimineții dădea întregii firi o nespusă naturalețe și frăgezime. Totul începea a se deștepta sub primele raze ale zilei, iar valuri de lumină trandafirie inundau răsăritul îndepărtat. Era o liniște ca un fel de înmărmurire solemnă, trezită din când în când de trilul rândunelelor ce-și făcuseră cuib încă de la venirea primăverii în colțul streșinii. Bunica mă răsfăța zilnic cu un mic dejun bogat în vitamine și nutrienți necesari corpului meu dornic de a explora și a crește. Nu am să uit vreodată bucuria dulce din ochii ei când mă vedea râzând, sau zambetul ei cald și blajin. Ea m-a învățat cum să-mi păstrez mereu sufletul curat, să rămân mereu același copil inocent,

candid și curat și să apreciez lucrurile din viață cu cinste și omenie.

Aici nicio zi nu semăna cu cealaltă, mereu existând locuri noi de descoperit și lucruri ce apăreau de rezolvat în curtea de oameni gospodari a bunicilor. Nu de puține ori mergeam să-i ajut la întorsul fânului, pentru ca razele parcă subțiri dar coplesitoare și fierbinți ale soarelui varatic să-l usuce, iar ulterior să îl adunăm în căpițe. Grădinile noastre se aflau în povârnișul Muntelui Doabra, care se afla cam la o ora de mers de casa bunicilor. Îmi amintesc că acolo existau niște poieni, codrii, vâlcele și izvoare de-o frumusețe ce-ți fura ochii. Odată ajunși, îmi rezervam bucuria de a mă urca în cel mai înalt pom din livada, un nuc bătrân și viguros, cu ramuri groase și lungi, ce se-nălțau spre cer parcă să îmbrățișeze soarele. De aici puteam vedea toată Valea satului, dintr-o dată privirea fiindu-mi inundată de verdele aprins și crud al pădurii, ce contrasta cu zenitul senin al cerului de vară. Casele se vedeau ca niște mici pete de culoare așezate printre palcurile de verdeață, Lotrul șerpuiind liniștit în drumul său spre aval. Adeseori începeam să visez cu ochii deschiși, până când eram trezit la realitate de vocile blânde și iubitoare ale bunicilor ce-mi spuneau să mă apuc de treabă. Îmi amintesc că într-o vară soarele era atât de arzător, încât simțeam cum aerul se înflăcăra și ne înconjură. Soarele, alb de fierbinte ce era, parcă ploua cu foc peste capetele noastre. Cu toate acestea, noi ne continuam munca, știind că numai așa bunica ne va da voie să ne bucurăm de umbra nukului bătrân din grădina și de răcoarea și prospețimea apei izvorului de la poalele muntelui. La umbră, bunica așeza o pătură groasă, de un roșu aprins, pe care întindea masa câmpenească împodobită cu toate bunătațile pe care ni le pregătise.

După ce treaba era terminată, puteam porni liniștiți să explorăm muntele, acest uriaș de piatră care m-a fascinat întotdeauna. Muntele era pentru mine sănătatea deplină, era „înaltul și adâncul, adaosul de oboseală proaspătă ce o simțeam în sânge. Muntele era această priveliște în care intram tot mai adânc și la randul ei intra și ea în mine. Muntele era pâlcul de fluturi multicolori ce jucau în cercuri îngânând un nevăzut model planetar după fiecare cotitură de stâncă a drumului. Muntele mai era ursul și mistretul, ursul care putea să ne iasă în cale la fiecare pas și mistrețul, mătăhălos dar iute, ce avea colți aduși ca să ridice pământul în rât.” (Lucian Blaga). Păraseam, așadar, luminișul poienii unde erau căpițele de fân și ne aventuram, însoțiți de bunicul, în desișul pădurii. Acum intram în pădurile de brad seculare, care străjuiau locurilor,

întrezărind în dreapta și-n stânga mușchiul moale de un verde închis, ferigile cu miros de pământ umed și pâlcurile parfumate ale fructelor de pădure, mure, afine sau zmeură, pe care ni le îndesam pe nerăsuflăte în gură.

Îmi amintesc ca într-o astfel de zi bunicul ne-a făcut nouă, nepoților, o surpriză, decidând să ne dezvăluie o taină numai de el știută. După ce am mers minute bune prin pădurea înmiresmată de conifere, în fața noastră se ivi alt luminiș, în mijlocul căruia se zărea o veche cabană vânătorească. Ne-am apropiat, iar bunicul a scos tacticos cheia de sub o piatră și a descuiat. De-odată, un alt univers ni se dezvălui privirilor. Deși amenajată modest, cabana oferea exact aerul de poveste pe care noi, copiii, îl adorăm. Bunicul se așezase deja pe patul de scânduri acoperit cu fân, pe care era pusă o cergă și a început să ne povestească din experiențele lui de vânător iscusit. Mintea noastră pornea într-o călătorie fabuloasă despre iepuri, urși și căprioare, vulpi și alte animale sălbatice care tremurau sub luneta puștii de vânătoare pe care bunicul o avea și acum rezemată de zidul de bușteni al cabanei, lângă capul patului.

Așa treceau zilele în satul de poveste al copilăriei mele. Totul parcă se derula cu o rapiditate nebănuită, dar în același timp mă simțeam ca-ntr-o aventură palpitantă în care imaginația mă purta pe noile cărări ce aveau să-mi dezvăluie lucruri uluitoare.

Era o zi senina de vară când tata a decis să facem împreună o drumeție urmând cursul Lotrului. Acest râu de munte, ce are un parcurs lin, curge la sfârșitul pajiștii din spatele casei bunicilor mei. Eram entuziasmat pentru că știam că o sa urmeze o zi plină de neprevăzut, iar spiritul aventurier al tatei mă facea să tresalt în sufletul meu și să mă minunez. Părăsind curtea bunicilor, trebuia sa traversăm baza sportivă, un soi de stadion care servea nouă, copiilor din sat, atunci când ne hotărâm să facem un sport cu mingea. Imediat, în fața ochiilor ni se dezvăluia Lotrul, cu al său curs uneori lin, alteori anevoios, cu albia sa generoasă, cu a sa apă limpede ca cristalul. Acest râu, ce-și parcurge drumul spre aval pentru a se varsa în Olt, era străjuit de arbuști și pădurici ce-i ofereau o umbra permanentă. Aici satul se spăla de rele, iar apele-i repezi îi duceau grijile undeva departe. Bunicul mi-a povestit de existența unei legende care spunea ca cine va bea apă din râu se va întoarce pentru totdeauna în acest loc și aici va rămâne.

Eu cu tata am pornit pe firul sau, în amonte, închipuindu-ne ca această drumeție ne va dezvălui tainele ascunse ale obârșiei sale. Peisajul

era pitoresc, în fața noastră se dezvăluia cu generozitate o vale plină de verdeață scăldată în lumina blândă a soarelui de munte, închizându-se în zare, unde valea parcă se îngusta, pierzându-se în apusul târziu de vară. Am mers o buna parte din drum până ce am ajuns la Pietrele Uriășului, în fapt niște bolovani imenși ce parcă fuseseră aruncați în mijlocul râului și pe toată pajiștea. Tata-mi povestea cum, în vremuri de demult, niște uriași lănoși din munți azvârleau cu bolovani, stânci și pietre o dată ce se mâniau, deoarece zgomotele satului le tulburau hibernarea seculară. Și începeam din nou să visez, imaginația parcă-mi deschidea obloanele minții mele de copil dornic de peripetii. Nu știu ce mister se ascunde aici, dar satul bunicilor mei întotdeauna m-a transpus într-o lume fascinantă, minunată, unde fantezia copilăriei se deschidea într-o poveste fără sfârșit. „Aici realitatea cu temeiurile ei palpabile se întâlnea cu povestea (Lucian Blaga).

Într-o altă zi senină, am hotărât, împreună cu verii mei, să mergem pe firul pâraului care curgea pe langa casa bunicilor, de altfel un afluent al Lotrului, ca sa deslușim de unde izvorăște. După ce am mers o bună bucată de vreme ne-am gândit că ar fi mai bine să traversăm pâraul, unde drumul se întindea mai larg și avea mai multă iarbă. Expediția noastră a fost întreruptă brusc când eu, încercând să trec apa, piciorul mi-a rămas înțepenit între doi bolovani și, trăgându-l cu putere, am pierdut mocasinul, care a fost dus la vale de curenții repezi ai pâraului de munte. În zadar am încercat să-l prindem, cursul iute al apei fiind obositor de vioi și sprinten, chiar mai vioi și mai sprinten decât noi. Și astfel ne transpuneam într-o horă iluzorie, în care parcă râul se contopea cu cerul și izvorul, fuga după mocasin cu cursul iute al apei, glasurile și sufletele noastre de copii cu dansul fantomatic al razelor de lumină ale dimineții dogoritoare de vară.

Port în mintea mea ca un suvenir numeroasele nopți în care ne strângeam mai mulți copii și mergeam în zăvoi, de unde puteam vedea cerul. Porneam de pe la casele noastre când se-nsera de-a binelea și, înarmați cu niște pături mari, ne opream în locul de unde bolta înstelată ne zâmbea cel mai tare și, stând întinși pe spate, observam fiecare cerul. Stelele scilipitoare parcă se ascundeau după norii de negura ai cosmosului. Toate cu fețele lor mici, îmbracate în valul de sidef al lunii parcă ne făceau cu mâna. Astfel, numeroase constelații parcă scilipeau în existență. Tot acest tablou nocturn avea o splendoare, o strălucire aparte care se răspândea în aerul tăios, dar pur de munte luminat de razele lunii. Luna...spectatorul celest al întregii scene îi

aducea acesteia și mai multă strălucire și magie, ea așezându-și varul argintiu peste întregul peisaj.

În satul de poveste al copilăriei mele, ritmul vieții era dictat de anotimpuri. „Aici, în această așezare, orice schimbare se face numai în tipare de totdeauna, unde nimic nou nu se întâmplă niciodată de vreme ce Dumnezeu i-a întors spatele, ținând-o la adăpostul milostiv și prielnic al umbrei sale”. (Lucian Blaga). Ciclurile naturii se succedau într-o înțelegere tainică. Astfel, primăverile se înfățișau aici asemeni unor zane binefăcătoare, care, cu o fluturare de baghetă, așterneau parfumul naturii înflorite, aerul înmiresmat al pădurii peste tot satul. Primavara, adesea mirosea în sat a verde și a proaspăt. Cateodată se mai pornea un vânt nesigur, poticnit, șovăielnic, urmat de o ploaie liniștită, după care cerul se deschide, văzduhul se limpezește, iarba udă și fragedă înverzește și îmbrățișează pământul, pe când flori fragile și gingașe își pleacă capetele în fața vântului care poartă pe aripile sale puf alb, de păpădie și în fața soarelui ce se oglindește în bobitele străvezii de rouă de pe petalele acestora... Primăvara parfumul seducător al naturii este și mai accentuat și trainic decât în restul anului. Vara, fiind fiica cea mai strălucitoare și caldă a naturii, vine cu miresme-n grai, aerul devine arzător, parcă acesta chemând copii în vacanță. Soarele toarnă peste lume jar, peste tot locul flori arzătoare, cu petale roșii, ca de trandafir... Natura toată este plină de culoare, pomii sunt în paradis, văzduhul miroase a ierburi, a frunze proaspete și crude, mănunchiul strălucitor al razelor de soare se răsfira din înalt. În copaci, vara atârână mere și pere rumene, cărnoase, fragede și bune, dulci ca mierea. Toamna, zâna cu rochie din frunze ruginii, ținută cu fir de aur,

apare în sat adesea în caleașca ei oranj de bronz, pe cap purtând o cunună bătută în pietre scumpe, în forma de fructe. În vatra satului, soarele mângâie pământul amorțit, copacii roșiatici cu frunzele lor aurii, arămii dansează pe balada nesfârșită a vântului ce târăște covoare de frunze pe pământ. Lacrimile lui septembrie udă pământul, picăturile de argint stropind solul, bruma parcă apleacă florile gingașe spre iarba ofilită. Soarele se ascunde, sfios, după norii cenușii, pădurile care înveșmântau munții se îmbracă într-o platoșă de aramă, din care poți să iei roade, mere aurii cu miros parfumat și miez dulce. Iarna, crăiasa zăpezii, zâna înveșmântată într-o rochie cusută cu ace de gheață și împodobită cu stelute și clopoței argintii, comanda norilor să înceapă să cearnă stelute argintii peste Valea Lotrului. Omătul se așterne ca o mantie albă și strălucitoare. Casele își pun căciuli de lână albă ca spuma laptelui, brazii și pinii se îmbracă cu cojoace grele de zăpadă, copaci ca de ciocolată pudrați cu zahăr își pleacă capetele spre nouri străvezii din văzduhul alb. Îmi doream ca ninsoarea să nu se oprească niciodată...

Când mi-e dor de copilărie, încerc să regăsesc o părticică din ea. Ori de câte ori ajung în satul acesta minunat, mă cațăr în vârful corolei de minuni a celui ce mi-a fost și mi-a rămas prieten dintotdeauna, cireșul, și privesc zărilor, munții, pădurea, apa... Știu sigur că în mine este răsădit un boboc de floare al dragostei pentru acest loc, iar el înflorește în fiecare primăvară și-mi înmiresmează sufletul și ființa. Cum spunea și Lucian Blaga: „Copilăria este inima tuturor vârstelor”.

Motto:

Să fii artist în tot ce faci!

4.5. Lucrare de arte plastice: CĂCI EU IUBESC ȘI FLORI, ȘI OCHI, ȘI BUZE, ȘI MORMINTE
Elevă ȘERBAN MELISA-GABRIELA,
de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, jud. Alba.
Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA

Sursa de inspirație: ***Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*** – Lucian Blaga

*Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -*

*Și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
mărește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi fiori de sfânt mister
și tot ce-i neînțeles
se schimbă-n neînțelesuri și mai mari
sub ochii mei -
căci eu iubesc
și flori și ochi și buze și morminte.*

Motto:

„... Veșnicia s-a născut la sat.”
(Lucian Blaga)

1.6. DESPRE SUFLETUL SATULUI ÎN OPERA BLAGIANĂ

Elevă **CIOBANU MIHAELA**,

de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Constantin Stere”, mun. Soroca, Republica
Moldova. Îndrumător: prof. **REPEȘCO STELLA**

Lucian Blaga este una dintre cele mai complexe și impunătoare personalități le culturii moderne. Despre Blaga Șerban Cioculescu afirma: „Poet cu deosebire în vers, El nu încetează de a fi poet în oricare din manifestările sale spirituale.”

Poet, filosof, eseist, dramaturg, Lucian Blaga a oglindit în opera sa sufletul ființei românești, aceasta fiind dominată de construcții echilibrate și armonioase, cu semnificații profunde și trăiri intense. Personalitate marcantă a culturii interbelice, Lucian Blaga a marcat perioada respectivă prin elemente de originalitate compatibile cu înscrierea în universalitate. În viziunea lui Ion Bălu „Blaga domină cu opera lui spiritualitatea omenească a veacului al XX-lea, așa cum Eminescu a stăpânit și înrăurit literatura secolului anterior.”

Intrat în viață la 9 mai 1895, în satul Lancrăm, din județul Alba, El a ieșit din viață **În marea trecere** la 6 mai 1961, fiind înmormântat lângă locurile sale natale, rămânând definitiv în comuniune cu spațiul pe care l-a iubit și despre care a mărturisit în poezia **9 mai 1895** : „Sat al meu, ce porți în nume/sunetele lacrimii,/la chemări adânci de nume/în cea noapte te-am ales/ca prag de lume/și poteca patimei./Spre tine cine m-a ndrumat/din străfund de veac,/în tine cine m-a chemat/fie binecuvântat,/sat de lacrimi fără leac.”

Satul a fost un izvor nesecat de inspirație pentru sfătosul I. Creangă, nuvelistul I. Slavici, optimistul G. Coșbuc, romancierii M. Sadoveanu, L. Rebreanu, M. Preda și neîntrecutul prozator contemporan I. Druță. Ochiul cercetător al acestora a pătruns în taina durerilor neamului. Ei nu s-au îmbătat de soare, ci au rămas înfiți de jale în fața omului legat de glia care hrănește pe îndurerat la amărăciune, cu inima fulgerândă și cu sufletul împresurat de fiorii durerii strămoșilor lor. Altfel, cum poți să scrii despre sat, să-i pătrunzi tainele, să construiești icoane și și conflicte literare, fără să fi venit în atingere cu lumea lui?

Fără îndoială, pentru a aduce satul în literatură, nu este neapărat să te fi născut acolo. Dar este obligatoriu să te fi întâlnit măcar o dată în viață cu o imagine a satului, să te fi înfruptat din universal cotidian dulce-amar, din miturile lui străvechi, din poezia lui nețărnută, din muncile și zilele lui, căci nu e o întâmplare spusă lui L. Blaga „Veșnicia s-a născut la sat,.. De aici și dominant afectivă pentru oamenii de creație.

Întreaga lui viață a fost dedicată neamului său și mediului în care a crescut. Pentru Lucian Blaga, sufletul românului semnifică „ritmul unei eterne și cosmice doine, de care ascultă orice mers.”

Conform conceptului blagian satul reprezintă inima spațiului românesc. Acesta susține: „A trăi la sat înseamnă a trăi în zăriștea cosmică și în conștiința colectivă a fiilor săi, un fel de centru al lumii, cum optic fiecare om se plasează pe sine de asemenea în centrul lumii. Faptele și întâmplările se prelungesc pentru omul de la sat într-o imaginație mitică permanent disponibilă.”

În poezia „Sufletul Satului” identificăm motivul prin care ideea că vindecarea de răni lăuntrice e posibilă prin întoarcerea la vârsta eternă a satului :

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat.
Aici orice gând e mai încet,
și inima-ți zvâcnește mai rar,
ca și cum nu ți-ar bate în piept,
ci adânc în pământ undeva.”

În „Hronicul și cântecul vârstelor” autorul scrie: „Satul era pentru mine o zonă de minunate interferențe în care realitatea, cu temeiurile ei palpabile, se întâlnea cu povestea și cu mitologia biblică, ce-și aveau și ele certitudinile lor. Îngerii și Tartorul dracilor, cu puii săi negri, erau pentru mine ființe ce populau însăși lumea satului. Trăiam palpitând și cu răsufarea oprită când de mirare, când de spaimă, în mijlocul acestei lumi.”

Nostalgia după toposul mitic al satului reprezintă și tema acestei opere. Autorul tânjește după puritatea plaiurilor natale și a vieții de la țară, atât de admirabil conservată în comparație cu haosul universului urban. Spațiul copilăriei este păstrat în memorie ca fiind un „izvor al nopții” deoarece aici oamenii se află „într-un raport de supremă intimitate cu totul și într-un neîntrerupt schimb de taine cu acesta..”

La fel la Blaga întâlnim și conceptul satului-idee: „Nu e mai puțin adevărat însă că, în toate ținuturile românești, mai poți să găsești și astăzi sate care amintesc ca structură sufletească **satul-idee**. Satul-idee este satul care se socotește pe sine însuși centrul lumii, și care trăiește în orizonturi cosmice, prelungindu-se în mit. Satele nu țin să se conformeze toate la rânduielile unui singur. În port, în obiceiuri, în cântec, fiecare sat tine la autonomia și la aureola sa. Satul e atemporal.”

Lucian Blaga afirma în 1937, în discursul său de primire în Academia Română, copilăria petrecută la sat este „singura mare copilărie. Cine nu privește în urma sa peste o asemenea copilărie, mi se pare aproape un condamnat al vieții”. Când a fost primit în prestigioasa instituție, deși regula era să elogieze un înaintaș academician, filozoful și poetul a ales să elogieze locul natal și, prin acesta, satul românesc în general.

L.Blaga studiază specificul culturii române, identificându-l drept „spațiu mioritic”. În „Trilogia culturii”, Blaga definește „spațiul mioritic” ca o succesiune de deal și de vale, așa cum reiese din primele versuri ale Mioriței; „Pe-un picior de plai/Pe-o gură de rai”. În principal doina evocă acest spațiu: „...orizontul înalt, ritmic și indefinit, alcătuit din deal și vale”, exprimând „melancolia nici prea grea, nici prea ușoară, a unui suflet care suie și coboară, pe un plan ondulat indefinit, tot mai departe, iarăși și iarăși, sau dorul unui suflet care vrea să treacă dealul ca obstacolul sorții și care totdeauna va mai avea de trecut încă un deal și încă un deal, sau duișia unui suflet, care circulă sub zodiile unui destin ce-și are suișul și coborâșul, înălțarea și cufundările de nivel, în ritm repetat, monoton și fără sfârșit”.

„Ajuns-am prin pulberi și miriști
unde răzbat fără sfat numai unii.

*Drumeaguri ades ocolit-am prin liniști după
mersul albastru al lunii.”*

Sunt versurile poeziei „Satul minunilor”, în care la fel se evocă spațiul matrice al spiritualității românești. apare ca un topos înzestrat cu virtuți magice, generator de minuni, de legi și reguli aparte, de veșniciei încremenite în arhetipuri imuabile.

Satul a fost un izvor nesecat de inspirație și pentru mulți alți scriitori români. La fel ca L.Blaga, I.Slavici prezintă bucăți din viața satului, amintiri din copilărie și adolescent, evocări ale oamenilor și întâmplărilor dintr-o lume care-și apără cu încăpățănare substanța și patima tradițională. Slavici scria în 1971: „Satul e elementul meu, aș putea zice atmosfera mea spirituală.”

În raport cu conceptul lui L.Rebreanu, Blaga idealizează viața rurală, întrucât Rebreanu reflectă satul surprins în procesul de pătrundere a capitalismului, satul prins în angrenajul luptei pentru înăvuițire, suferind efectul dezumanizării sub influența banului.

Despre dragostea lui pentru mediul rural acesta exclamă : „*Fac elogiul satului românesc, creatorul și păstrătorul culturii populare, purtătorul matricei noastre stilistice.*” „*Aș dori ca acest elogiu adus satului românesc să nu fie înțeles ca un îndemn la atașare definitivă la folclor și ca îndrumare necondiționată spre rosturi sătești.*”

Ne uimește puterea de a prezenta viața satului în complexitatea ei socială și psihologică. Rămân de invidiat cei ce primesc generos și simbolic această viață. Existăm și noi în același spațiu cu întâmplări etern repetabile, dar studiul acestor pagini ne trimite acolo, în sat, unde s-au depozitat toate credințele și suferințele unui neam cu valorile sale perene transmise din generație în generație. Aici găsim noi repere pentru gândire și comportament, aici descoperim adevăratele valori și de aici se poate privi mai aproape cupola bisericii care-ți amintește continuu de cele zece porunci.

În concluzie susțin că după Eminescu, Blaga a fost poetul cel mai profund implicat în construcția unui mit poetic național, căruia a știut să-i confere o valoare universală. A reușit să îmbrace într-o haină nouă conceptual despre satul românesc

După cum a afirmat și Rosa del Conte : „*Cu astfel de oameni suntem îndreptați să avem încredere în spiritual neamului românesc.*”

Motto:

„Credeam că-s muguri...”

4.6. Lucrare de arte plastice: „FLOARE...”

Elevă **SZATMÁRI JÚLIA**,
de la Școala Gimnazială „Nagy Imre”, Miercurea Ciuc, jud. Harghita.
Îndrumător: prof. BANDAS LUMINIȚA RAMONA

Motto:

„Întreg patrimoniul nostru este alienabil. Chiar și amintirile. Numai viitorul nu.”
(Lucian Blaga)

1.7. LUCIAN BLAGA VĂZUT PRIN OCHII UNUI ÎNCEPĂTOR...

Elevă BALANUȚA ALEXANDRINA,
de la Liceul Teoretic „Petre Ștefănuță”, or. Ialoveni, Republica Moldova.
Îndrumător: prof. MIDONI VALERIA.

Școala este locul unde aflăm despre cei mai minunați oameni și despre operele lor. Scriitorii care m-au fermecat cu operele lor sunt Mihai Eminescu, Grigore Vieru, Dumitru Matcovschii, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Ioan Slavici și Lucian Blaga. Lucian Blaga este al doilea mare poet al perioadei interbelice.

Lucian Blaga s-a născut la 09 mai 1896 în Lancrăm, Comitatul Sibiu, Austro-Ungaria și a decedat la 06 mai 1961 în Cluj, Republica Populară Română. El a fost eseist, filozof, poet, dramaturg, traducător, jurnalist, profesor universitar, academician și diplomat român. Copilăria sa a stat, după cum el mărturisește, „sub semnul unei fabuloase absențe a cuvântului”, deoarece viitorul poet nu a vorbit până la vârsta de patru ani, mai târziu definindu-se prin versul „mut ca o lebădă”. Primele clase le-a urmat la Sebeș, făcând școala primară în limba franceză între anii 1902-1906, după care între anii 1906-1914 urmează Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. A studiat la Facultatea de Teologie din Sibiu și Oradea, finalizând cu licență în anul 1971. Fiind pasionat de filozofie, Lucian Blaga studiază filozofia și biologia la Universitatea din Viena, obținând titlul de doctor în filozofie.

Lucian Blaga a scris volume, cicluri de versuri, dramaturgie, filozofie, aforisme, proză, volume de eseuri și studii filozofice, eseuri publicate postum, volume traduse în limba engleză, în limba franceză, în limba bulgară, corespondențe și ediții de referințe. A debutat la o vârstă foarte fragedă, la 15 ani publicând poezia „Pe țărâm”. Rândurile poeziei reprezintă frustrarea ce o simte poetul legată de trecerea necruțătoare a timpului ce duce cu dânsa o învălmășeală de sentimente într-o mare amară a uitării. Vocea purtătoare pentru aceste profunde trăiri este vocea eului liric, marcată în text prin pronume și verbe la persoana I și a II- a realizând o destăinuire, dar și o mustrare către natură: „vă pierdeți voi”, „jalnica voastră doinire”,

„cu murmurul vostru deodată/ se pierde speranța strigării”.

Printre volumele sale, se enumeră și „Poemele luminii” scris în anul 1919. Emblatică este poezia declarativ-meditativă, așezată în deschiderea volumului de debut „Poemele luminii”, „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii”. Crezul său artistic exprimat ca un jurământ ferm conturează o personalitate lirică puternică în galeria poezilor români. Aceasta a tranzitat o etapă culturală distinctivă, etapa interbelică și a lăsat o amprentă remarcabilă. Regăsim pe același culoar temporal nume precum Tudor Arghezi, George Bacovia, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, exemple reprezentative, fiecare dintre acești poeți având propriu său sistem de referințe și inițiativa propriilor căutări. În comun, ar putea avea ineditul viziunii, modernitatea discursului liric. Prin poezia „Lumina” el ne transmite că misterul și taina sunt generatoare de lumi în care binele și răul, lumina și întunericul pătrund ca luptele, cu sete de păcate, de aventuri, de doruri, de patimi și de lume și de soare. Posibil, pentru că poetul nu este cheamț să explice, să demonstreze, să probeze, să verifice sau să descopere. Sunt demersuri care fac obiectul științei – cunoașterii paradisiace, în viziunea sa. Poetul este cel care vine să exprime prin cuvântul său și prin ființa sa toate misterele lumii, descrise precum petalele unei flori, ale unei ființe vii și delicate, precum „corola de minuni” a lumii. Și într-adevăr, el ne conduce prin versurile din „Poemele luminii” către simțirea unui fior nebănuț, a unei experiențe nemijlocite, a unei bucurii și a unei tristeți, deopotrivă primordiale, de început de lume ca și cum ne împărtășim dintr-o taină mare, iar aceasta, în viziunea sa este cunoașterea luciferică, cea care-i orientează pe artiști.

„Cântecul Focului”- Ciclul de poeme de Lucian Blaga, scris după apariția „Nebănuțelor trepte” în anul 1943 și definitiv în anii 1959. Din cele 65 de poezii, doar 14 au fost publicate în timpul vieții poetului. Integral, ciclul a fost tipărit pentru

prima dată în ediția de Opere volumul II. Versurile acestui ciclu sugerează, în mai multe privințe, o înnoire a relației dintre eul liric și lu-me: se exprimă un sentiment de mai evidentă încredere în lucrurile din jur, care devin „autotști-itoare” purtătoare ale unor determinări favorabile vieții. „*Cântecul Focului*” e cântecul iubirii și al fericirii posibile, într-o realitate cu multiple vibrații. Iubirea apare la Blaga transpusă într-o cheia majoră, ce deplasează, de fapt, trăirea erotică, pasiunea căpătând un sunet fundamental, cuprinzând în ea întreaga lume: devine glorificarea vieții, dincolo de toate îngrădirile. În acest ciclu, scriitorul ajunge, astfel, la un adevărat cântec al plenitudinii, fiind pregătit să cuprindă realitatea așa cum e în marele vis al poeziei.

Opera dramatică a lui Lucian Blaga este o preluare a celei lirice. Ca și aceasta, exprimă aspirații și neliniști ale poetului, poartă amprenta sensibilizării lui metafizice. Prima dintre piesele de teatru ale lui Blaga este „*Zamolxe*”, care e un poem dramatizat. Opera este realizată în spiritual esteticii expresioniste, fiindcă erol principal este considerat un zeu, deci un erou arhepatic în împrejurimi arhipale. Tema, eroii, conflictul, subiectul au în vedere o realitate a mitului, pe care autorul caută să abordeze o realitate abstractă, pornind de la modul în care erau realizate în Evul Mediu misterele ca o formă de artă dramatică creștină. Aici Lucian Blaga ține să precizeze că piesa sa este un mister păgân. „*Meșterul Manole*” este o altă dramă scrisă de Blaga care este inspirată din mitul popular al jertfei pentru creație, pe care însă scriitorul-filozof îl intelectualizează, adâncindu-l în înțelesurile sale cele mai profeunde, cu instrumentele teatrului modern, ale curentului literar numit *expresionism*. Opera este dedicată filologului ardelean Sextil Pușcariu „iubitorului de știință și legendă”. Piesa „*Meșterul Manole*” este o dramă de idei, care are la bază mitul estetic al creației realizată prin jertfă și suferință, fiind îmbogățit cu profunde idei filozofice în perspectivă expresionistă. Stilul piesei este dominat de metafore revelatorii, împletite cu proverbe și zicători, expresii populare, dând originalitate expresivității acestei drame de idei.

În „*Schița unei autoprezentări filozofice*”, Lucian Blaga își împarte activitatea sa filozofică într-o „frază pregătitoare și una sistematică”. Lucrările pregătitoare sunt cele apărute până la eseul despre estetica lui Goethe, intitulat „*Daimonion*”. Din aceeași categorie de lucrări fac parte, printre altele „*Filozofia stilului*” și „*Fenomenul originar*”. În schimb, eseurile care „se integrează ciclic într-un sistem în creștere” încep cu „*Eonul dogmatic*”, după care urmează celelalte

studii care vor alcătui trilogiile. Până în 1938 se conturaseră numai două dintre acestea: „*Trilogia cunoașterii*”, editată într-un singur volum abia în anul 1943, și „*Trilogia culturii*”, editată în 1944. Așadar „sistemul” filosofic al lui Blaga se află deocamdată „în creștere”. El se constituie nu după un plan riguros determinat, ci pe măsură ce este scris. Vor urma eseurile din „*Trilogia valorilor*”, editată într-un singur volum în anul 1946, iar „*Trilogia cosmologică*”, în afară de eseul „*Diferențialele divine*” (1940), apare postum. Alte două eseuri vor întregi „*Trilogia cunoașterii*”, în varianta finală, restructurată de autor conform testamentului său filosofic din 1959, cu doi ani înainte de a muri: „*Despre conștiința filosofică*” și „*Experimentul și spiritul matematic*”.

Temele cele mai frecvent abordate de Lucian Blaga în aforisme și citate sunt religia, Dumnezeu și valorile morale. În anul 1919 publică „*Pietre pentru temple meu*”. Din acest volum de citate, cel mai mult ma impresionat citatul „*Când ar fi să dau vreo povață unui tânăr, iată pe care i-aș da-o: Tinere, să-ți faci patria scumpă și sfântă ca și mama! S-o iubești și s-o respecti din adâncul sufletului tău. De dragostea și de respectul tău pentru ea, să nu faci vreo reclamă și parade. Ba, ai dreptul și datoria să urăști, să lovești, să sfârâmi pe acei frați ai tăi ticăloși, care, în loc s-o iubească și s-o respecte ca pe o mamă, cuminte, onestă și severă, o curtează, o măgulesc și o exaltează ca pe o bătrână cochetă nebună*”. Prin acest citat scriitorul ne îndeamnă să ne iubim patria așa cum ne iubim mama. Patria este ca o mamă pentru noi, deoarece aici ne-am născut, aici am copilărit, aici am avut parte de cele mai frumoase momente care ne le oferă viața. Patria este locul cel mai frumos de pe pământ, pentru că aici, acasă, sunt strămoșii noștri și avem ocazia ca să avem ca limbă maternă una dintre cele mai frumoase și plăcute limbi care există pe Terra. Un alt volum de citate este „*Ferestre colorate, însemnări și fragmente*” care a fost publicat în 1926. „*Întreg patrimoniul nostru este alienabil. Chiar și amintirile. Numai viitorul nu*”, acesta fiind cel mai celebru citat din acest volum. În 1945 a publicat „*Discobul*”, iar în 1977 „*Elanul insului*”.

Nicolae Iorga afirma despre Lucian Blaga; „Poeziile lui Blaga sunt bucăți de suflet, prinse sincer în fiecare clipă și redade de o superioară muzicalitate în versuri care, frânte cum sunt, se mlădie împreună cu miscările sufletești înseși. Această formă elastică permite a se reda și cele mai delicate nuanțe ale cugetării și cele mai fine acte ale simțirii. E și filosofie înăuntru, o melancolică, dar

nu deprimantă filosofie, care leagă împreună toate aspectele din afară ale naturii și, înăuntru, toate mișcările prin care și noi îi răspundem." Eugen Lovinescu susținea „ Lucian Blaga este poate cel mai original creator de imagini pe care l-a cunoscut literatura română până acum: imagini neașteptate și profund poetice. Pentru a reda impresia liniștei, el cel dintâi a auzit zgomotul razelor de lună bătând în geamuri. Imaginea nu este unul din elementele poeziei lui Lucian Blaga, ci pare poezia lui însăși. Din poezia lui Blaga reiese o bucurie de a trăi, un optimism, nu conceptual, ci pur senzorial; senzația proaspătă întreține mulțumirea vieții. Găsim deci în poet și o unitate sufletească și o oarecare atitudine.”

Lucian Blaga este scriitorul român care a reușit să promoveze curentele literare precum clasicismul, romantismul, realismul, modernismul. El ne-a lăsat un îndeamn, de care sunt siguri că toți avem nevoie: „*Dacă vrei să ajungi la fericire, atunci pune-ți orice ca țintă, numai un singur lucru nu: fericirea*”, dacă vom urma acest îndeamn toți vom trăi în pace, vom fi fericiți și mulțumiți de ceea ce avem și de ceea ce ne-a dat Dumnezeu.

Motto:

„Arta este ca și natura, simplă și profundă, una și diversă”
(Victor Hugo)

4.7. Lucrare de arte plastice: MUGURII

Elevă **GROSU IRINA**,
de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova.
Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.

Motto:

“Vesnicia s-a născut la sat, dar nu mai este tocmai veșnică...”

1.8. VEȘNICIA, PIERDUTĂ SAU REGĂSITĂ?

Elev STANCU DAVID ȘTEFAN,

de la Școala Gimnazială Nr. 142, Sector 6, București, România..

Îndrumător: prof. TINCU CAMELIA

Timpul trece, timpul vine și ca din orice poveste spusă de străbuni, trebuie să învățăm, pentru ca viitorul să nu ne găsească nepregătiți, sau în situații întâlnite în istorie în care să ne poticnim.

Lucian Blaga ne-a lăsat un citat definitoriu, folosit astăzi mai mult ca o reflectare la trecutul pe care îl socotim ca o perioadă de apogeu când “veșnicia s-a născut la sat”, satul fiind caracterizat de o simplitate care nu putea decât să le bucure sufletul celor lipsiți de grijile care acum îi copleșesc pe oameni.

Grijile cu care dăm piept în fiecare zi nu trebuie să stea în calea succesului sau mai ales în calea fericirii noastre, ci avem nevoie de o doză de ignoranță și să ne trăim viața așa cum o făceau cei pe care am ajuns să-i invidiem pentru viața simplă care le-a oferit străbunilor noștri o altă scară de valori.

Poveștile bătrânilor nu trebuie totuși să ne demoralizeze sau să ne facă să considerăm că viața oamenilor din secolele precedente era una asemănătoare celei din rai, pentru că și “țărani” cum sunt numiți de contemporani se confruntau poate cu mai multe probleme decât cele pe care le avem noi în prezent, dar au învățat că viața trebuie trăită, orice inconvenient li s-ar ivi și își acceptau soarta și menirea pe lume, fără să se gândească prea mult la care le sunt neajunsurile sau aspectele care le îngreunează existența.

„Vesnicia s-a născut la sat”, vorbă invocată și de cetățenii mileniului trei pentru a venera trecutul, însă omul este o ființă care poate fi foarte greu mulțumită și care se pripește să facă afirmații nefondate, pe care deseori le regretă, dorind-și revenirea în ulițele prăfuite descrise atent în operele semnate de Lucian Blaga, însă, lumea de astăzi este una emancipată, în care nici satul nu mai este un loc pitoresc, cu oameni de seamă, muncitori și întotdeauna mulțumiți cu puținul pe care îl au.

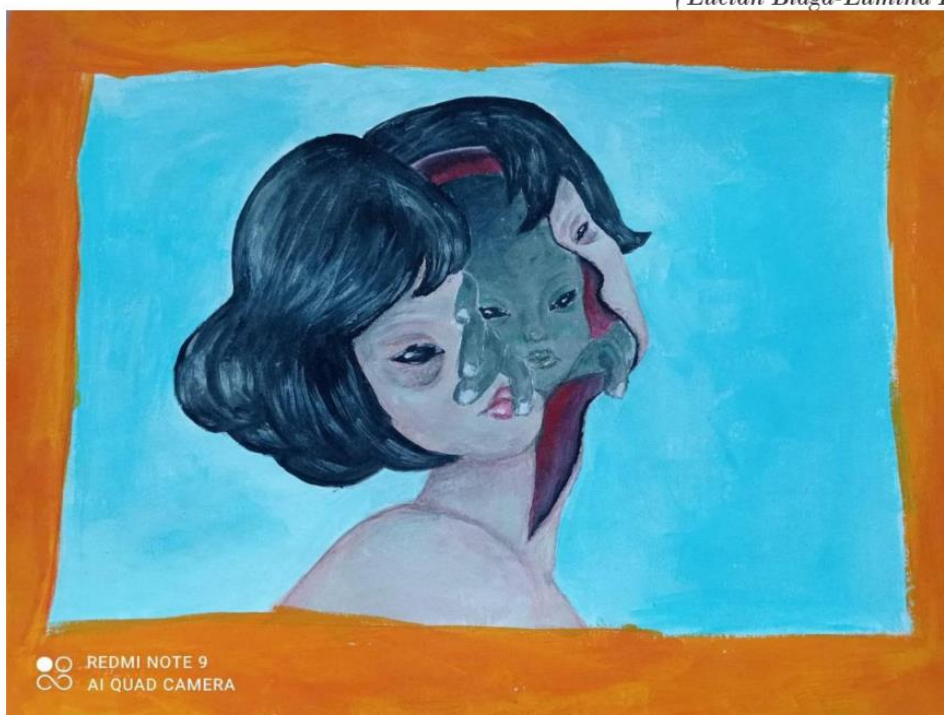
Totuși, de ce a devenit așa de propagat acest citat unic, prin stilul sau prin unicitatea cuvintelor alese? Poate că mulți au considerat motivele enumerate mai sus ca temei al notorietății de care se bucură veșnicia invocată de Blaga, însă, eu consider că omului i-a rămas întipărit în minte acest citat, deoarece portretul unui sat memorabil, cu bărbați care muneau de dimineața până seara ca să aibă posibilitatea să pună o pâine pe masă pentru familia numeroasă, sau la casele care chiar dacă ponosite erau un adevărat cămin pentru o familie de gospodari veritabili, rang social aproape unic în țară, preponderant la sat, însă tabloul acesta a fost distrus chiar de om, care, dorind-și urbanizarea satului romanesc, distrugând astfel iremediabil ceea ce au construit țărani care nu aveau parte de aceeași propagare a informației ca în ziua de azi în sute de ani, cu o mult mai mare dragoste pentru glia lăudată și cu mult mai multă atenție să nu își sape propria groapă prin păstrarea tradițiilor și hainelor populare, care chiar dacă nu erau cele mai frumoase sau moderne, le ofereau senzația de apartenență la pământul căruia îi spuneau glie, trăsătură pe care ușor, ușor o pierdem și nu o mai putem recupera oricât de mult ne-am chinui.

Anii trec, anii vin, ne schimbăm din ce în ce mai mult și ne dezbinăm, de parcă nu ne-ar fi România casa tuturor... am schimbat carul cu boi cu mașini puternice, ia sutelor de generații, cu țesături sintetice, toate schimbările acestea reducând gradul de patriotism sau apropierea de bătrâni sau de cei din secole demult apuse.

Timpul trece, timpul vine, dar nu vine cu un aer de mândrie de prea mult timp, ci cu unul de resemnare că doar prin rememorare putem reînvia tradiții și obiceiuri apuse, că totuși mai există în fiecare dintre noi cel puțin o sămânță din care să încolțească firul verde al patriotismului care ne-a caracterizat ca neam.

Motto:

*„Dar oare ar rodi-n ogorul meu/ atîta rîs fără de căldura răului?/ Și-ar înflori pe buza ta atîta
vrajă,/ de n-ai fi frămîntată,/ Sfînto,/ de voluptatea-ascunsă a păcatului?”
(Lucian Blaga-Lumina Raiului)*

4.8. Lucrare de arte plastice: LUMINA RAIULUI

*Elevă **TODIREL SABINA**,
de la Liceului Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca, Republica Moldova.
Îndrumător: prof. REPEȘCO STELLA*

Motto:

*„Cine nu cade nu se poate înălța”
(Lucian Blaga)*

1.9. SUFLETUL OMULUI ESTE SĂMÂNȚA CEREASCĂ SEMĂNATĂ DE CREATOR ÎNTR-UN PUMN DE ȚĂRÂNĂ

*Elevă **BALAN CĂTĂLINA,***

de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova.

*Îndrumător: prof. **BALAN PARASCOVIA.***

Sămânță - la prima vedere pare un cuvânt atât de simplu, o adunătură de litere: vocale și consoane, dar cu multiple și profunde sensuri. Cu toții știm că sămânța este un soi sau o specie a unei plante din care se va forma floarea, mai apoi fructul. De asemenea, mai are și alte sensuri, unul dintre ele fiind generația, neamul sau însăși omul. Esențial este că sămânța dă viață unei noi specii sau generații. Acest cuvânt înseamnă chiar viața.

În opera sa Blaga a semănat lumină, ce a luminat tot secolul XX și continuă și acum, fără a-și pierde valoarea. El este exemplul ce demonstrează prin scrierile sale că, deși s-a născut la sat, a ajuns un poet fără de care nu ne-am imagina viitorul. Pentru a se înălța i-a trebuit ceva timp, chiar din copilărie când nu a vorbit până la vârsta de patru ani, afirmând că este ca o „lebadă mută”. Cred că, faptul că a început a vorbi într-un sfârșit, a fost pentru poet o victorie.

La fel ca o sămânță, omul trece prin multe încercări, eșecuri și evoluții ca apoi să ajungă cineva și să lase în urma sa un rod. Poemele pe care ni le-a lăsat Lucian Blaga sunt unice. Așa opere însemnate nu vom mai putea citi de la noile generații, pentru că acest scriitor a lăsat o bucată de suflet în tot ceea ce a scris. Acest fapt nu se compară cu nimic.

Fiecare dintre noi este o sămânță pe Pământ, care are rolul de a da naștere urmașilor. Părinții, profesorii seamănă în copii calitățile bune și îi pregătesc pentru a aduce pe lume o roadă bună, ca poezii care ne lasă ca „moștenire” scrierile lor. Acestea sunt ca niște surse de inspirație pentru noi, iar poezii sunt exemple de cum ar trebui să fie lumea. Ei, la fel, ne transmit și ne învață prin operele lor partea bună a vieții. Prin scrieri ne arată frumusețea lumii, doar că au un limbaj aparte, așa cum îl au și păsările sau surdo-muții. Poezii folosesc figuri de stil, imagini artistice, expresii frazeologice și astfel, le învățăm și noi- elevii. Datorită scrierilor literare, oamenii au posibilitatea de a părăsi pentru puțin timp această lume și de a se afunda în cealaltă,

fantastică. Operele literare sunt ca un medicament pentru suflet, pe care nu îl găsești în farmacii sau în spitale, doar în lectură. Deși, acest leac este gratis puțini îl folosesc pentru a-și vindeca partea dureroasă. Tot ce trebuie de făcut este să deschizi cartea și să citești măcar câteva fragmente pe zi. Această metodă ajută, mai ales, atunci când ți se pare că lumea din jurul tău e prea dură. Pentru aceasta ne-a și lăsat Blaga poeziile, pentru a vedea partea bună a lumii și să realizăm, că mereu este ieșire dintr-o situație cât de complicată nu ar fi.

Nu pot să nu menționez și faptul că nu toate semințele sunt bune de a rodi ceva și într-un final se usucă. Așa sunt și unii oameni. Ei pot răspândi doar răutatea și nu respectă pe nimeni. Invidia îi mănâncă încetul cu încetul din interior până nu mai rămâne nimic, așa ca la un fruct. Faptul că nu pot oferi lumii ceva bun îi „strică” și aceste persoane încearcă să transmită și altora răutatea lor, iar atunci când nu li se primește, răutatea devine și mai mare. Acest tip de „semințe” nu pot da naștere la ceva bun, căci urmașii sunt respectivi celor ce le-au dat viață. Excepții sunt puține și aceasta mai dă speranța că lumea se va schimba spre bine sau măcar că pe pământ va rămâne ceva bun. Straniu, dar, uneori oamenilor răi li se nasc copii excepționali, cu un suflet curat ca apa de izvor. Anume ei și oferă lumii posibilitatea de a vedea cu alți ochi. Acești copii sunt un exemplu care arată cum de la nivelul pământului poți ajunge la nivelul cel mai înalt. Ei sunt o inspirație pentru ceilalți, ce demonstrează că nu trebuie de lăsat mâinile în jos și nici într-un caz nu trebuie de cedat. De asemenea, ei sunt exemplul că rareori o sămânță bună șezând lângă una strică nu se strică și ea. Dacă voință este, totul este posibil de obținut, trebuie doar de acționat și de depus efort.

Sămânță- un simplu cuvânt, dar dacă intri în esența acestuia rămâi uimit de faptul cum un singur cuvânt poate fi explicat atât de larg.

În concluzie, aș vrea să menționez că acum în acest secol, rar mai întâlnim poezii de

valoare și niciunul nu-i va putea înlocui pe Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Grigore Vieru sau George Bacovia. Îi pot păstra doar în inimă și tot mai des să le mi deschid poeziile pentru a cunoaște lumea

cealaltă, mai diferită și mai frumoasă ca realitatea de azi în care există doar internet, tehnologii digitale și răutate. Puține semințe au rămas care vor aduce floare și într-adevăr roadă frumoasă pe pământ.

Motto:

„Copilăria este inima tuturor vârstelor”

(Lucian Blaga)

Vară

de Lucian Blaga

*La orizont-departe-fulgere fără glas
zvâcnesc din când în când
ca niște lungi picioare de păianjen-smulse
din trupul care le purta.*

4.9. Lucrare de arte plastice: VARĂ

Elev **CIRIBLAN IONUȚ ALEXANDRU**,

de la Școala Gimnazială „Academician Marin Voiculescu” Giurgiu, , jud. Giurgiu,
România..

Îndrumător: prof. **DRAGNE ECATERINA**.

Motto:

„Veșnicia s-a născut la sat.”
(Lucian Blaga)

1.10. CÂTE AU FOS SĂDITE IN ACEST SACRU PĂMÂNT MIORITIC

Elevă LUNGU SORINA,

de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova.

Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.

Oamenii sunt roadele pământului, care au dat viață frumosului și eternului. Ei sunt sămânța nesfârșită a vieții. Din negura vremurilor, ființa omenească crește și se înmulțește pe marele focar al vieții – Pământul. Cu cele mai desăvârșite calități, acesta posedă prețioasa însușire a cuvântului. Mulți oameni ai cuvântului a cunoscut omenirea, însă puțini dintre ei s-au putut afirma ca mari titani ai literaturii.

La sat, acolo unde este lumină mereu, unde nu te mai sature de aer proaspăt, unde codrii îți sunt frați, iar natura te înconjoară cu cele mai deosebite minunății, la sat s-a născut veșnicia. Aici primele semințe au dat roade, care au rezultat generația de azi. Oare există ceva mai sufletească și mai sfânt decât casa părintească și satul natal?... Pentru mine, pământul care mi-a fost frate de la naștere ocupă cel mai deosebit loc în sufletul meu. Atâtea mi-a oferit acest colțisor de rai – povești, o copilărie dulce, o familie iubitoare și o dragoste nemărginită pentru Patrie și neam.

Toate amintirile și cele mai frumoase momente le-am petrecut la vatra părintească, acasă, pe valea Răutului, unde păstorii cu mioarele blânde doineau dis-de-diminează până la apusul soarelui. Atunci când necazul și grijile mă răscoleau, aerul de sat îmi purifica tot corpul de energie negativă, iar liniștea îmi dădea putere, după cum și Blaga scria că „*Aici orice gând e mai încet*”, iar mintea devine limpede.

Cum să nu-ți fie drag locul, unde mama te așteaptă, cu pâine caldă, iar focul din vatră îți încălzește mai mult sufletul decât corpul? *Aici este începutul începuturilor.* La sat a luat naștere doina – cântul de suflet al românilor. Câte-au fost sădite în sacral pământul acesta!...

„Câte-s altfel - omul, leatul!

***Neschimbat e numai satul...*” (Lucian Blaga)**

Îmi amintesc acele clipe de neuitat petrecute la joacă în inima satului, unde împreună

cu toți copiii făceam castele din țărână, ne rostogoleam prin iarba verde și pufoasă și nu aveam alte griji, decât propria satisfacție. Mi-a săltat inima citind aceste versuri ale lui Blaga unde zice „**unde-am fost prietenul mic al țărânii din sat**”, atâtea amintiri mi-au răscolit sufletul... Tovarășii mei de joacă mi-au rămas prieteni pe viață.

Când aud cuvântul sat, gândul îmi zboară la sfintele sărbători – câtă frumusețe. Iernile la sat sunt cele mai adevărate și iubite. Săniuțele cutreieră drumurile de la deal și pân' la vale. Iar Crăciunul, ce mai Crăciun! Cete de colindători, urători și semănători pe la fiecare casă, iar în odăile fiecăruia te ademenea dulcele miros de turtă dulce. Oamenii se pregăteau sufletește de aceste sărbători, însă acum cu părere de rău tradițiile se pierd. Cât de dor mi-i de acele vremuri...

Cred că copiii, care au crescut la sat, sunt mai mărinimoși și mai cuminți. La sat educația e alta, căci și oamenii sunt mai buni. La nevoie un sat întreg este gata să-ți sară în ajutor. Copiii de la sat iubesc pământul mai mult și știu a-l prețui, lucru ce nu-i de mirare căci câți poeți așează-n versuri baștina, o cântă și-o slăvesc.

Am crescut și eu la sat, în sânul naturii, fiind înconjurată de dealuri înflorite care ating norii. Totuși, copilăria lui Lucian Blaga m-a surprins enorm. Am realizat că întrebările pe care și le dădea copilul Blaga despre lumea înconjurătoare, eu am început să mi le dau abia fiind adolescentă. Cărțile pe care acesta le citea în cei mai tineri ani ai vieții sale, eu nici nu am auzit de ele. La vârsta de 13 ani, „*a deșteptat în mine cea mai nesățioasă patimă a cititului*”, spune Blaga, „*nu mai eram singur. Mă întâlneam cu cineva. Îmi confruntam gândurile cu ale unor semeni, care gândiseră și ei la fel (...)*”. Acesta îi citea pe **Goethe, Schiller, Negruzzi, Alecsandri și Eminescu.**

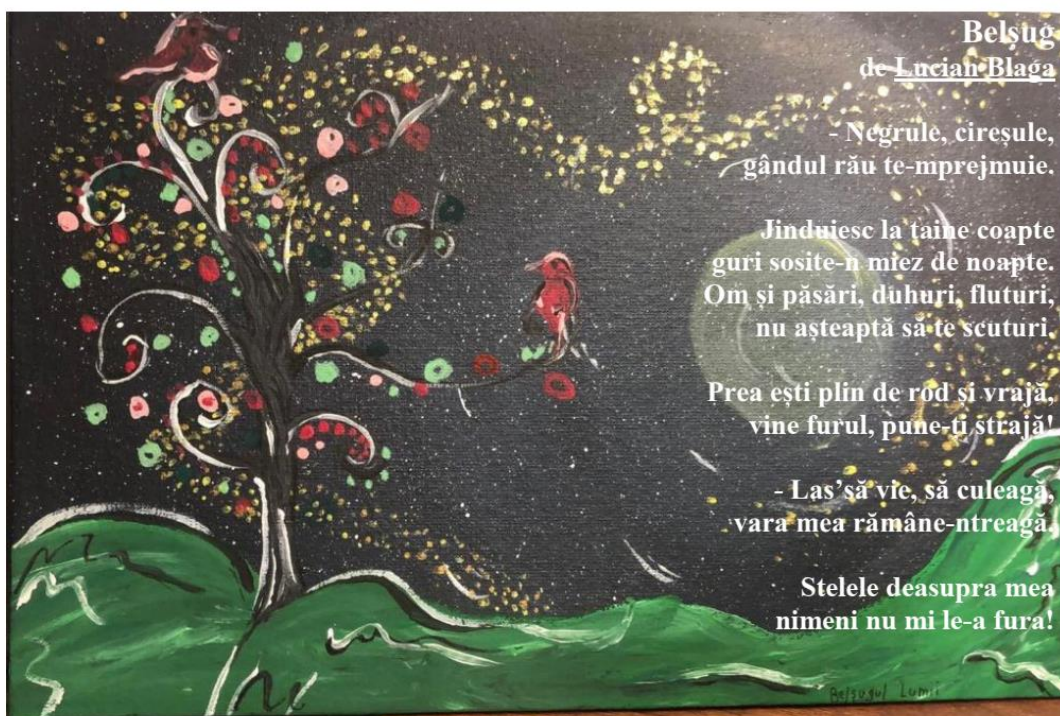
Recunosc că am început să-mi iubesc satul natal enorm după ce am fost sensibilizată de dulcele versuri ale scriitorilor noștri, inclusiv Blaga.

Niciodată nu m-am gândit căte aş pierde dacă nu m-aş fi născut la sat, dacă nu aş fi gustat din pâinea caldă a mamei, dacă nu m-aş fi scăldat în adâncile ape ale Răutului, sau dacă nu aş fi alergat pe imensele câmpuri, unde am prins aripi şi unde mi-am format cele mai preţioase valori. Aici există atâta libertate şi fiecare colţişor de rai îmi oferă

inspirație. În aceste pământuri sunt rădăcinile mele şi ale neamului meu. Anume aici semințele pe care noi le lăsăm prind la viață şi dau cele mai frumoase roade. Bunătatea s-a născut la sat, dragostea de țară s-a născut la sat şi nu în ultimul rând, viața s-a născut la sat. Încă o viață de-aş avea, doresc s-o trăiesc la sat.

Motto:

*„Unora le place numai ce înțeleg ,alii înțeleg numai ce le place”
(Lucian Blaga)*

4.10. Lucrare de arte plastice: „BELȘUGUL LUMII ”

inspirat din poezia "Belsug" {autor Lucian Blaga }.

Elevă **LADD ELENA-MARIE,**

de la Școala Gimnazială nr. 28, București, România..

Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA

Motto:

„ Trăim într-o lume a excepționalului, în care normalul n-are nici o șansă de a se realiza.”
(Lucian Blaga)

1.11. RĂDĂCINILE NOASTRE SE TRAG DIN SEMINȚELE STRĂMOȘILOR NOȘTRI

Elevă GROSU IRINA,

de la Liceul Teoretic Ștefănești, satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova.

Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA.

Sămânța este începutul unei vieti noi. Un simbol al luminii și continuității neamului, a graiului și limbii române. Atunci când răsădim o sămânță mereu am speranța și nădejdea că aceasta va da rădăcini și va crește o plantă puternică și plină de sevă. Sămânța este așijderea unei mame, ea îmi dă viață, îmi permite să văd frumusețea lumii, frumusețea luminii. Mama niciodată nu cere nimic în schimb, ea mă iubește necondiționat, așa precum sămânța stă la baza existenței naturii, dar și a omului. Fiecare din noi umbrește în sufletul său o sămâncioară, care constituie dragostea de căminul familial și plaiul natal. Anume aceste valori îmi trezesc emoții și speranță, respect și devotament, atașare de viitor și frumos.

Fiecare sămânță își are funcția sa și menirea pe acest pământ. În fiecare an ele încearcă să-mi arate variabilitatea culorilor, mirosurilor și formelor diferite. Frumusețea seminței - picior de plai. Duritatea seminței - formarea unui pom cu rădăcini seculare, precum este și frumoasa mea familie: soră, frate, mamă și tată.

Sămânța este o varietate de semincioare, care împreună formează un arbore al familiei, ce își are originea din generație în generație și va perpetua secole la rând.

Fiecare din noi este o sămânță și eu sunt o sămânță a neamului meu, sunt o nouă generație, cu certitudine, și roditoare, și dătătoare de viață, precum au fost predecesorii noștri. Chiar dacă voi fi dusă pe aripile vântului departe de casă, de cei dragi, de florile din grădinița mea, îmi voi iubi și mă voi mândri cu familia mea, cu patria mea, cu frumusețea satului natal, cu locurile pline de amintiri, așa cum puncta și Lucian Blaga în poeziile sale. Așa și poezia poetului este o sămâncioară care încearcă să răzbească în inima mea cu cele mai frumoase calități omenești.

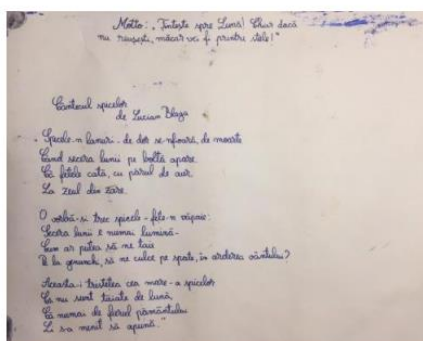
Sămânța la pornirea ei pe drumul spre lumină a fost plămădită din iubirea și dragostea lui

Dumnezeu. Din an în an, din primăvară în primăvară, sămânța răsare mai revitalizată, mai puternică. Se știe din bătrâni, că mai ușor este a răsări o sămânță, decât a prinde rădăcini, ca și omul de altfel. Încetul cu încetul sămânța omenească dă roade, cuprinsă de emoție, se zbate să iasă în lume, la lumină.

Mă bucur, că m-am născut și eu pe acest picior de plai basarabean, unde s-a născut și veșnicia, cum spunea Lucian Blaga. Am crescut din acea mică sămânță românească, cu iz basarabean. Sunt și mereu voi fi mândră, că sunt copilul părinților mei, care au sămânța din acest loc al Ștefăneștilor. Am rădăcina puternică și plină de seva omenească, înțelepciunii, generozității și modestiei.

Motto:

”Țintește spre Lună! Chiar dacă nu reușești, măcar vei fi printre stele!”

4.11. Lucrare de arte plastice: TRISTEȚEA SPICELOR
- inspirată din versurile lui Lucian Blaga „Cântecul spicelor”

Elevă **BELEGANTE ALECSIA**,
de la Școala Gimnazială de Arte Plastice ”Iosif Sava” – Sector 1, București, România..
Îndrumător: prof. **DĂSCĂLESCU ELENA**

Secţiunea

CREAȚIE LITERARĂ

– elevi și profesori

Motto:

Gândul și cuvântul: doi arhitecți ai sufletului

2.1. „CINE SUNT EU ...”, „SILABE ”

Prof. ALINA LORENA GHEORGHE,

de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu, România.

Cine sunt eu ...

Dacă eu nu sunt frica,
Dacă eu nu sunt furia,
Dacă eu nu sunt durerea,
Dacă eu nu sunt gândul,
Dacă eu nu sunt plânsul și dorul,
Dacă eu nu sunt buzele reci,
...atunci cine sunt?

Sunt zbor lin de pădădie,
Sunt ochi de lumină,
Sunt verdele ierbii,
Sunt sursurul apei,
Sunt ploaie de vară,
Sunt glasul copilăriei
ce strigă fericit :
Tată, eu sunt aici și-acum!
Un gând cu surâsuri înmugurite la colțul sufletului
și doi ochi ce tânjesc imaginea unui mâine.

Eu sunt ceea ce nu sunt,
Dar tu cine ești ?...

Silabe

Suflete analfabete
silabisesc în întineric
povestea firului de iarbă.

Silabe raționale sunt sugrumate
de absurd.
Se stinge a lor lumină,
Alunecă cuvintele,
Buze reci rostesc.
Nu se vede, nimic nu se aude.

Tăcerea îmbrățișează cuvântul
cu scurta lui lucire,
și pe buze calde se trezește o lume de silabe:
Silabe de vis,
Silabe de pământ,
Silabe purtate în flori,
Silabe legământ,
Silabe de lumină.

Motto:

”Străin zâmbind, vrăjit suind,
în mijlocul ei mă-implinesc cu mirare.
Câteodată spun vorbe cari nu mă cuprind,
câteodată iubesc lucruri cari nu-mi răspund.
De vânturi și isprăvi visate îmi sunt ochii plini”
(Biografie – Lucian Blaga)

Valul mai bate, același.
Raza e trează în turn.
Cald e nisipul pe plaje,
numai puțin dacă scurm.
Noaptea-i târzie, de august.
Orele – horele tac.

Noapte la mare - Lucian Blaga

4.12. Lucrare de arte plastice: NOCTURNE MARINE

- inspirată din versurile lui Lucian Blaga „Noapte la mare”

Elev **MARIN ȘTEFAN**,

de la Școala Gimnazială de Arte Plastice ”Iosif Sava” – Sector 1, București, România..

Îndrumător: prof. **DĂSCĂLESCU ELENA**

Motto:

„Poezia este arta de a face să intre marea într-un pahar”

2.2. „AȘ VREA”, „MAMA”

Elevă MÎNĂSCURTĂ MARIA,

*de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Ștefan Vodă”, or. Ștefan Vodă, Republica
Moldova. Îndrumător: prof. ȘTEFAN NATALIA*

Aș vrea...

Trecut-au ani frumoși și rezezi
Printre conspecte, printre foi.
Trecut-au amintiri plăcute,
Puțin zglobii și chiar vioi.
Enigma gândurilor line
Ascund în sine-un adevăr,
Iar visurile-mi par străine
În universul de mister.
Aș vrea să caut viitorul,
Întruchipat în stropi de dor.
Ca să-mi găsesc și eu amorul.
Să mă avânt și eu în zbor.
Aș vrea să plec în lumea mare,
Ca să-mi găsesc doritul loc
Succesul și destinul-mi par
Ar fi acestea la mijloc...

Mama

Sub cerul gingaș de cristal,
În umbra deasă de stejlar,
Lâng-un izvor ce veșnic sună
Cuvântul mamă lin răsună.
În jur doar raze aurii
Se cern ca prin năframă
Cu-atât de blânde străluciri
Asemeni ochilor tăi, mamă.
Ești un senin venit de sus
Cu-atâta bunătate,
Ești un cadou, cel mai presus
Și cel mai scump din toate.
Tu, mamă, îngerul blajin
Cu suflet larg deschis,
Ființă al cărei semn divin
E-asemeni unui vis.
Ai glasul tău atât de dulce,
Atât de gingaș și plăcut.
De lângă tine nu m-aș duce
Mereu aș vrea ca să-l ascult.
Ești un ecou umplut de farmec.
Mereu cu grijile de-o seamă.
Cuvânt rostit și atât de darnic
Ești unica în lume, mamă,
Crăiasa mândrelor povești
Cu o privire-aprinsă iubeai ades să-mi povestești
Ca să rămân surprinsă
Povești frumoase, povești de dor
Cu vaste-nvățăături
Atât de mult eu te ador
Mamă, să fii mereu alături
S-ascult de glasul cristalin
Care mereu îmi dă povață,
Sa-mi spui întotdeauna lin
Ca-s cel mai scump din viață
Și chiar de anii trec
Fără de-ai întoarce
Sa știi ca unde o sa plec
Cu drag la tine m-oi întoarce
Și îți voi spune iarăși, fără încetare
Eu te iubesc, nespun, nespun de tare
Și tu c-un zâmbet dulce mi-ai răspunde,
Iar lacrimile calde nu le-ai putea ascunde.

Motto:

”Frumusețea se ascunde de multe ori în lucrurile cele mai simple!”

„Odă simplisimei flori” de Lucian Blaga.

Pădădie, ecumenică floare,
după a ta aurie ardoare
pe nescrisele file
anul își hotărăște fericitele zile.

De un pean te-nvrednicești,
tu, neluată în seamă, floare de rând.
Sămânță să faci pe pământ
e tot ce dorești. Alt gând nu porți.
Dar înflorești și asfințești
alcătuind o aureolă de sfânt.

4.13. Lucrare de arte plastice: PĂPĂDIA

- inspirată din versurile lui Lucian Blaga „Odă simplisimei flori”

Elev **TIRIFON ALEXANDRU**,

de la Școala Gimnazială de Arte Plastice ”Iosif Sava” – Sector 1, București, România.

Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA

Motto:

„Nimic nu mai seamănă cu ce-a fost”

2.3, „NU AM NICIO FOTOGRAFIE CU TATA”, „NICI SONETUL NU MAI E CE-A FOST”

Profesor **ENEA GELA**,

de la Liceul de Arte "Marin Sorescu" Craiova, jud. Dolj, România.

Nu am nicio fotografie cu tata

nu am nicio fotografie cu tata
ce bine ne-ar fi stat împreună
aș fi lăsat să treacă de la mine/m-aș fi aplecat puțin
cât să părem la fel de înalți/tata
cu bunăvoința lui firească
mi-ar fi dat să trag dintr-un *kent*
ca să ies în poză
matur

după divorțul alor mei
ne-am așezat la mese diferite
inconștienți
depresivi
flămânzi
așteptând porția noastră de viață
din mâinile aceleiași afurise de chelnerițe
ea întârzia
mereu întârzia
dintr-odată
boxele au slobozit *je suis malade*
Lara Fabian/ori Dalida în versiunea *vivre*
n'importe qui
vocea
vibra peste foamea din noi
o acoperea
aș fi vrut să se apropie mama
tata
s-o danseze puțin
îi și vedeam cum alunecă unul într-altul

de la masa lui
tata nu privea decât farfuria adâncă/pesemne
zeama lungă și acră a despărțirii îi sta în gât
altceva n-a vrut să mai încerce/spunea
orice supă reîncălzită e bună s-o arunci la câini

i-am trimis scrisori/fotografii
în costum de gimnazist/în costum de licean
în costum de îndrăgostit

i-am cerut bani de buzunar
nu știu prin ce subterfugii ale vârstei
buzunarul creștea și el odată cu mine

Nici Sonetul nu mai e ce-a fost

Ce frig ne este astăzi și mâine, precum știm,
Înghețu-și va sticli caninii pe la geam,
Din imperfectu-acesta, eram sau nu eram,
Păianjenii țeș pânze, în care ne-nvelim.

Se moare la distanță: în folii, sub vizete,
Sub masca umilinței, în serul din flacoane.
O mână uriașă acoperă icoane,
Și verdele se scurge din fiere, pe macete!

Prea viscoliti în suflet, săpând în noi un hău,
Ne stingem în tăcere. Îndoliat mezat,
Nici fratele aproape, nici țara! Am plecat,
Iar mama nu ne plânge... Ce poate fi mai rău?!

Ne-am dezlipit cum pielea, o crustă arsă-n foc,
S-ar dezlipi de carne: blestem sau nenoroc?...

tata nu s-a plâns niciodată
sau eu mă aflu la celălalt capăt al înțelegerii
azi
îl însoțesc pe ultimul drum
mi-apropii buzele de mâinile tatei
ca de niște crucifixe în noaptea Învierii
vor mai fi ocazii/îi spun
ca și cum el m-ar auzi/ca și cum
nu acesta este finalul

acasă am găsit o fotografie din ziua nunții lor
scăpată de prăpădul mamei
am tăiat-o frumos/pe jumătate
m-am așezat la mijloc/între ei
să fac un selfie/dar
ieșeam din cadru/eram
prea mare
sau ecranul era prea mic
vor mai fi ocazii/mi-am spus

Motto:

„Ce umbră curată
aruncă-n lumină o fată!
E aproape ca nimicul
Singurul lucru fără de pată...”
(Lucian Blaga)

Din părul tău

de Lucian Blaga

Înțelepciunea unui mag mi-a povestit
odată
de-un val prin care nu putem străbate cu
privirea,
păienjenis ce-ascunde pretutindeni firea,
de nu vedem nimic din ce-i aievea.

Și-acum, când tu-mi îneci obraji, ochii
în părul tău,
eu, amețit de valurile-i negre și bogate
visez
ca valul ce preface-n mister
tot largul lumii e urzit
din părul tău -
și strig,
și strig,
și-ntâia oară simt
întreaga vrajă ce-a cuprins-o magul în
povestea lui.

4.14. Lucrare de arte plastice: DIN PĂRUL TĂU ...

Elevă **STRĂJAN BIANCA**,
de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia, România.
Îndrumător: prof. **MARINCAȘ MARINELA ADRIANA**

Motto:

„Frumoaso, așa-s de negrii ochii tăi, lumina mea”

2.4. „A FI SAU A NU FI”, „ALEEA CU POMI ÎNFLORIȚI”, „UN STRIGĂT”

*Profesor STOICA IRINA -ELENA,
de la Școala Gimnazială „Petre Ispirescu”, București, sector 1, România.*

A fi sau a nu fi

Sunt un val înspumat pe Marea Iubirii
Ce se-ntinde pe țărmul tău de topaz
Mai mult, tot mai mult, acaparându-ți uscatul..
Sunt o picătură de esență din viață,
Un elixir din potirul în care suntem amestecați
Înainte de a veni aici...

Uneori, mă simt chiar Marea ca, mai apoi,
Să mă simt doar un strop fără sens, fără rost,
Acum rătăcesc în derivă, căutând înfrigurată
al Iubirii liman însořit, pierdut și el de mine...

Aș putea fi chiar și o stea, însă, rareori,
și stelele alunecă de pe cerul lor, rătăcindu-se
asemenea mie..
Aș încerca să fiu soare, dar aș arde mai intens
decât soarele..
Lună să fiu, ar exista o posibilitate de a-mi găsi
cerul meu, liniștea mea, tăcerea mea,
Dar nu pot lună să fiu, căci nu ar mai fi noapte,
aș lumina ca-n plină zi pământ și cer..

Apă de-aș fi, aș ascunde în murmurul meu povești
imposibile de iubire ucise din teamă,
Sau aș doini cu dor iubirile-mi pierdute pe undeva,
prin acest Univers..

Foc să fiu, pământul pe care calc cu sfială, sau aerul sfânt,
Dar sunt indecisă, căci intuiesc că port în mine
Fragmente din toate acestea
Și n-aș mai putea să fiu ceea ce sunt deja..

Totuși, nu mai știu cine sunt,
Nu știu de sunt cer, stea, mare, soare, chiar lună,
Foc și pământ, apă vindecătoare..
M-am pierdut de mine, încercând cu brațe lungi
Să mă ating, dar nu mă mai ajung
Așa cum nu se poate ajunge Infinitul..

Atunci, continui să mă caut prin lume,
Dar locul meu nu a fost niciodată în lume,
Străină fiindu-mi,

Și abandonez ideea de a mă mai căuta aici,
Aș căuta inutil ...

Aleea cu pomi înfloriți

Trec grăbită pe aleea cu pomii înfloriți,
Gătiți în rozul profund al primăverii mult prea târziu,
Trec singură , acompaniată doar de gândul tău cald,
Ce mă-nvăluie, mă-nflorește asemeni zarzărilor
Cu coroane pline de floare.

Trec grăbită pe aleea cu pomii înfloriți,
Cu sufletu-mi prea plin de-atâta primăvară,
Miresme dulci mă-nvăluie sideral
Și mă umplu de viață,
Făcându-mi nările să-mi tresalte de năucitor parfum..

Trec grăbită pe aleea cu pomii înfloriți,
Trec singură printr-o altă primăvară
Asemeni acelei în care ai plecat,
Pașii mă poartă pe aceleași alei
Pe care mă plimbam odinioară
De mână doar cu gândul la tine,
Pe aleile iubirii noastre.
Trec solitară și-acum
Și mă-mbăt cu parfumul petalelor străvezii și firave
Ce cad în ploaie ca un roi de fluturi rozalii.

Trec grăbită pe aleea cu pomii înfloriți,
Aleea mea, cândva aleea gândurilor noastre,
Împreunate în iubirea primordială,
Trec grăbită și mi te imaginez zâmbind,
Te plăsmuiesc acolo , sub corola prea-plină de floare,
Și mă-nfior la gândul că m-ai metamorfozat cândva,
Întorcându-mă la mine.

Trec și- acum pe aceeași alee
Unde ne-am împreunat, în gând, de-atâtea ori,
Unde ne-am sărutat aprins ninși de dalbele flori,
Trec și mă-nfrupt din nectarul iubirii
Ce nu s-a stins nicicând,
Ci a așteptat latentă deschiderea unei alte linii temporale
Spre a ne putea regăsi ,
Trec grăbită și contemplan explozia de viață , de culoare, de mireasmă,
Mă opresc și mă abandonez acestei primăveri ,
Mă opresc și renasc odată cu ea,
Mă umplu de roza floare a iubirii.

Un strigăt.....

Un pescăruș se-nalță-n zbor
Și se pierde în noaptea- nstelată de mărtișor,
Două mâini se țin strâns,
În așteptarea dulcelui fior...

Un trandafir îmbujorat îşi desface timid
Una câte una petalele pline de roua
Iubirii neîncepute,
O inimă captivă în trecut,
Bate năvalnic, cerându-şi dreptul la erosul ancestral...,
Iar noi ne plimbăm mână în mână
Sub cerul sideral, spuzit cu stele-luceferi.

Ireal, timpul şi-a oprit clepsidra,
Pasiunea-şi răsfrânge aripile tacit,
Dar se stinge chiar şi-mbrăţişându-ne, înlănţuindu-ne...
Ochii ţi-i caut , contemplându-ţi pleoapele-nchise,
În gând, îţi şoptesc: Unde-mi eşti, iubire?
M-ai abandonat chiar şi în prezenţă?
Pe unde hălăduieşte sufletul tău?
Şi-acolo-n misterul întâlnirii nicicând întâmplătoare,
Ne-am simţit străini de noi
şi de dorinţa cea-ndelung mărturisită.

Cu mâini fierbinţi şi avare ne-am rătăcit în ecoul unei mângâieri seci şi sordide,
Buze însetate am împreunat acolo, în taina ceasului pierdut,
Sperând la unison într- un sublim extaz
Ce s-a pierdut de noi....

Tu, iubire, sobră şi amăgitoare prezenţă,
M-ai prins, din nou, în mreje iluzorii ,
M-ai aprins şi m-ai stins în acelaşi timp,
Mi-ai pus aripă şi mi le-ai smuls,
M-ai ridicat şi m-ai coborât,
M-ai pedepsit să nu te pot atinge,
M-ai îndrăgostit, iar, de imposibil,
Mi-ai pus pe buze cuvinte de iubire,
Apoi mi le-ai smuls, metamorfozându-le în dulci regrete...

Motto:

„Cu-a noastră viață, dacă ne mândrim, celor bătrâni e cazul să le mulțumim...”

2.5. „O RAZĂ DE SPERANȚĂ”, „NICICÂND...”

*Profesor STANCU TANIA MIHAELA,
de la Școala Gimnazială Nr. 39, București, sector 2, România.*

O rază de speranță

Mi-am ridicat privirea către soare,
Să văd ce-l mai frământă și ce-l doare
Și îl durea o rază cam firavă,
Dar nu pot spune că era bolnavă...

Nu prea știa ea cum să procedeze,
Să plece spre pământ, sau să cedeze,
Pentru că jos, la noi, nu mai e cum a fost
Și omenirea face lucruri fără rost...

Ne-am depărtat de glia strămoșească,
Nu mai lăsăm bătrânii să vorbească,
Îi repezim și nu le dăm crezare,
Hai, taci din gură, mamă, tată-mare!

A stat așa mai palidă, puțin cam întristată
Și-a strălucit ea cu putere dintr-odată
Și a pornit săgeată spre pământ,
Să le arate oamenilor cum mai sunt.

Le-a arătat cu strălucirea ei
C-au devenit pe zi ce trece tot mai răi,
Mai mândri, mai înfatuși și mai nedreți,
De nu știu ce să faci...să-i cerți sau chiar să-i ierți!

Le-a dat atunci o lecție de viață
Și a scripșit în fiecare dimineață
Le-a încălzit un suflet prea devreme rece
Și n-a lăsat iubirea lor să sece.

I-a învățat cu calm și cu răbdare
Să dea bunicilor mai mult crezare,
Să le aline boala, suferința
Și să le întărească și credința...

Credința lor, credința razei noastre
Pot fi și sentimentele făpturii voastre,
Iubiți-vă bunicii cât se poate acum
Că nu peste mult timp vor merge pe alt drum.

Nicicând...

Nicicând o iarnă nu va fi ca mai-nainte,
Oricine vă promite asta, minte!
Nicicând nămeții nu vor fi cât casa
Și nici bunica nu ne va mai pune masa...

Nicicând nu vom mai merge toți în sat,
La horă, la un Cico, sau simplu...la plimbat,
Nicicând nu vom mai chiui de bucurie,
Cum o făceam pe vremuri, în copilărie....

Nicicând nu vom mai prinde acel asfințit,
Stând lângă gardul vechi și putrezit,
Nicicând nu vom mai admira un răsărit,
De pe cerdacul casei, proaspăt văruit...

Nicicând nu vom călca în bălți desculți,
Ieșind în uliță râzând, dar uzi,
Nicicând n-om mai vedea atâta veselie,
Pentru că astea le-am trăit doar în copilărie...

Motto:

*„Faptul că orice viață de pe pământ se termină prin moarte
nu dovedește că moartea este scopul vieții.”
(Lucian Blaga)*

2.6. „ÎN MEMORIA LOR”, „AM SĂ TE IUBESC PRIN...”

*Elevă **SIMILACHE LIVIA-ANEMONA** ,
de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România. .
Îndrumător: prof. **POP ROMINA MARIA***

În memoria

Să nu îmi plângi la marginea mormântului
Spunând cu lacrimi că-ți lipsesc,
Să nu permiți te rog nici gândului,
Să spună trist acel „*te iubesc*,,.

Și nu îmi vizita trupul,
Ce-acoperit e sub metri de pământ,
Permite liber să îmi fie duhul
Și nu îl întemnița la tine-n gând.

Învață-te s-accepti că am să plec,
Iar „ *te iubesc*,, să-mi spui acum cât sunt în viață.
E dureros,dar toți se trec
Iubește-mă zâmbind fără lacrimă pe față.

N-ai zis tu oare,
Târziu, pe înserat
Că lumea-i ca o floare,
Că timpul s-a schimbat ?

N-ai râs tu oare,
Demult... când ai aflat,
Că lumea-i în schimbare
Și timpu-i disperat?

Ei uite că-i iar seară
Și suntem în viitor,
Iar lumea toată-i ceară
Și timpu-i scriitor.

El scrie strofe multe,
Povești despre copii,
E singurul ce-aude
Ce pot alții gândi...

Am să te iubesc prin...

Am să te iubesc prin SMS
departe de ochii lumii
și de rețelele de socializare,
curat și intens, cu emoticoane,
fără să ne atingem, fără să ne vorbim,
cu litere mari de-o șchioapă,
fără semne de întrebare,cu puncte- puncte.
Am să te iubesc prin SMS
n-o să ne știe nici cerul, nici pământul,
singurii martorii vor fi companiile de telefonie
și, eventual, serviciile secrete.
Dacă dragostea noastră va depăși granițele
și-n cele din urmă, definitiv și irevocabil
va încălca siguranța națională.
Am să te iubesc prin SMS,
fără să apărem o clipă în lumina reflectoarelor
cutreierând nepăsători rețelele digitale
din antenă în antenă, din văzduh în văzduh,
din inimă în inimă, fără mesagerie vocală,
așa o să și intrăm în istoria telefoniei mobile
Iar apoi concret, în istoria literaturii române!

Motto:

„Poveștile de dragoste adevărate nu au final”

2.7. „O PRIVIRE”, „JOCUL”, „GÂNDURI NOCTURNE”, „REGRET”

*Elevă MITROIU ȘTEFANIA-MARIA,
de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” București, România.
Îndrumător: prof. BĂDESCU NICOLETA*

O privire

Am văzut ceva în ochii tăi căprui,
Nu știu ce îmi faci, mă atragi, magnet,
De ce zâmbetul ar fura inima oricui
Când vreau să fie doar un secret?

Ochii mei, tăcere, vise obosite,
Mă apasă continuu o singură-ntrebare:
Când timpul se scurge, dar nu se simte,
De ce avem doar instincte primare?

Am încercat să pun pe inimă pansamente
Dar de iubire nu mă pot vindeca,
Căci tu nu ai lumi imperfecte
În care eu mă pot refugia!

Gânduri nocturne

Pierd nopți încercând să scap de vise,
Mi-am dus mintea la cusut a mia oară,
Să găsesc cheia ușilor închise,
Credeam că ultima n-o să mai doară.

Dar iată, stau și plâng în pat,
Uitându-mă doar în gol, în van,
Câte iluzii pot să îmi mai fac
Cu umbrele de pe tavan?

Realitatea nu mă duce departe,
Visele ne sunt refugiul anonim,
Aș schimba povestea într-o secundă
Doar să-mi spui unde să fim.

Jocul

Mimez ceva, să nu pară suspect,
Să nu vezi cât sufăr iară,
Dar minciuna nu pare a fi un defect
Când zic că nu o să mai doară.

Nu știu care tu îmi placi mai mult,
Pasezi rolul după cum îți convine,
Așa că joc în filmul tău mut,
Dar nu am încredere în mine...

Pentru că doar să mă uiți poți
Când licoarea noastră va fi un ecou,
Un suflet de sticlă, mă spargi în bucăți
Că-n mintea mea teama există din nou.

Regret

Îți întâlnesc privirea și nu e ușor,
E multă durere și lacrimi de dor,
Însă tac și zâmbesc să țin timpul în loc,
Să uit că tu îmi puneai inima la loc.

Visam, când tu nici nu te gândeai,
Când plângeam, tu erai fericit,
Veneam spre tine, te ascundeai,
Oare ce înseamna a fi iubit?

Nu spun nimic, țin în mine
Tablouri pictate în nuanțe de gri,
Nu o să vrei o umbră pierdută
Într-o lume din momente aurii...

Motto:

Pe pământ, tot ce există, are nevoie, din când în când, să plângă

Melancolie,
Lucian Blaga

*Un vânt răzleț își șterge lacrimile reci pe
geamuri.
Plouă.
Tristeți nedeslușite-mi vin, dar toată durerea,
ce-o simt n-o simt în mine,
în inimă,
în piept,
ci-n picurii de ploaie care curg.
Și altoită pe ființa mea imensa lume
cu toamna și cu seara ei
mă doare ca o rană.
Spre munți trec nori cu ugerele pline.
Și plouă.*

https://www.versuri.ro/versuri/lucian-blaga-melancolie-_0d17.html#

4.15. Lucrare de arte plastice: MELANCOLIE

Elev **FORIȘ DAVID IOAN**,
de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România.
Îndrumător: prof. **OLTEAN CORINA**

Motto:

„ Trăiește viața în culori vii!”

2.8. STROPI DE CULOARE..., DORUL..., PRIMĂVARA!

Elevă LĂDARU INES MARIA ,

de la Scoala Gimnaziala nr 28, Bucuresti, România..

Îndrumător: prof. ADRIANA - ECATERINA ACHIMESCU

Stropi de culoare...

Un pic de galben de-aș avea
Cu el pe cer eu aș picta!
Un câmp de flori, cu verde crud,
Și marea cu albastru ud.

Culori în mână de-aș avea,
Eu tot aș vrea să pot schimba!
Cu o bataie mică, surdă,
Aș preschimba negrul, în umbră!

Aș trece-n roșu orice zboară
Deasupra mea, când este vară!
În roz și mov eu aș picta
Grădina ascunsă-n pleoapa mea!

Primăvara!

Ce frumoasă-i primăvara
Cu alaiul ei de flori,
Cu elan și veselie
Și cu viața în culori.

Toată lumea strălucește,
Toți copiii-s guralivi,
Peste tot în jurul nostru
Se aud doar simfonii...

Cerul iarăși e albastru!
Florile se iau la dans!
Păsările vin acasă!
Sufletul e în extaz!

Dorul...

Sub lumina blândeii luni
Tu mereu stai meditănd,
Eu la tine mă gândesc
Și cu dor să îți vorbesc!

Din cuvinte mii și mii
Tare mult aș vrea să știi,
Că îmbrățișarea mea
Inima ți-ar completa!

Porumbelul grațios,
Ca un mesager sfios,
Venea la fereastra mea,
Și de tine îmi vorbea.

Îmi spunea că și-al tău dor
Umblă-n lume călător!
Așteptând la răndu-i veste
Despre mine... cum îmi este!

Motto:

Se amăgește cine crede că apusurile se repetă și că momentele se scurg monotone între prieteni.

2.9. „APUSUL”, „PUII ȘI PISICA”

Elevă **BREAZU ALEXANDRA ELENA,**

Școala Gimnazială "Acad. Marin Voiculescu", Giurgiu, jud. Giurgiu, România.

Îndrumător: prof. **GHEORGHE ALINA LORENA**

Apusul

Într-o amiază am ieșit,
Cu pași repezi am pășit
Să văd soarele pe cer
Cum se-ascunde ușurel.

Norii în culoarea lor,
De un alb uluitor,
Stau cuminiți și liniștiți,
Parcă simt că sunt priviți.

Și privind la jocul lor,
Un joc al culorilor,
Soarele cam rușinos
Se lasă ușor... în jos.

Întunericul se lasă,
Și plec ușor, ușor în casă,
Mă gândesc la ce-am privit ...
Un apus ce m-a vrăjit.

Puii și pisica

Dragilor mei prieteni necuvântători

Să începem cu Cipic,
El este un pui mai mic.
Curios din cale-afară,
Se crede cocoș de țară.

Din spate vine Gigel,
Cel care se crede zmeu,
El vrea să iasă-n evidență
Cu a sa experiență.

Dar se pare c-au uitat,
De ghemotocul alintat,
Ochii verzi, blană lucioasă,
Ea este leoaica-n casă.

Într-o zi ei s-au ciocnit,
Și pe loc a izbucnit
Un război încrâncenat,
De pisică declarat!

Motto:
„Averse la amurg”

2. 10. POEM ÎNDEPĂRTAT. AVERSE LA AMURG

Elevă **STOICA LAURA DENISA,**
de la Liceul Tehnologic Ocna Mures, România..
Îndrumător: bibliotecar **BUGAN LUMINITA MIHAELA**

Poem îndepărtat

Ajung cu gândul departe -
până unde bate vântul.
Și-mi amintesc...,
apoi zâmbesc....
Viața-i frumoasă -
îmi place să trăiesc.
Pleacă vara, vine iară,
mă așteaptă toamna-n prag,
de ploi îmi este drag;
se joacă în mine dorul de copilărie,
și de bucurie.

Mare nostalgie...

Averse la amurg

Razele Soarelui se reflectă
în lacrimile îngerilor,
adânc,
și-mi pătrund în gând,
uitându-mă
plângând....

Soarele-i parcă lipit de Pământ,
privesc răsufând,
mai înec câte-un gând.

Motto:
„Toamna este mai mult anotimpul sufletului decât al naturii.”

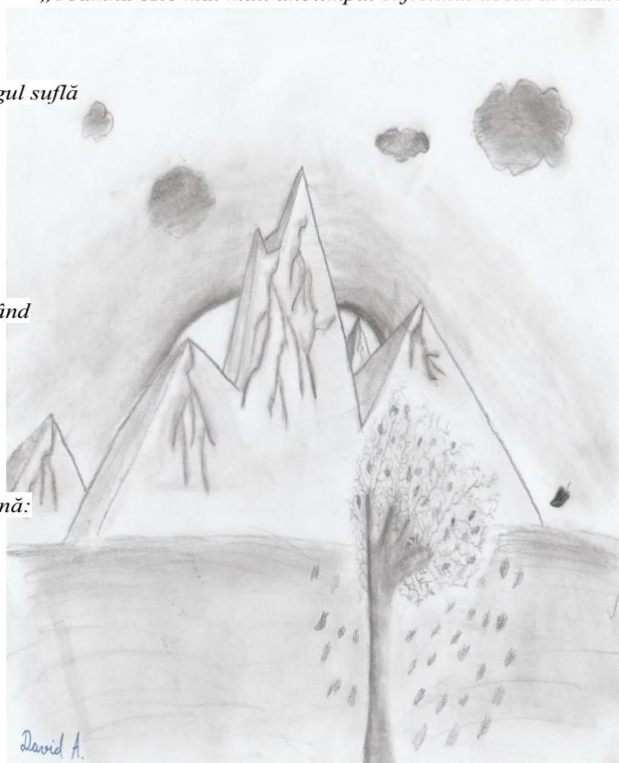
Amurg de toamnă

Lucian Blaga
Din vârful de munți amurgul suflă
cu buze roșii
în spuză unor nori
și-atâta
jăraticul ascuns
sub valul lor subțire de cenușă.

O rază
ce vine goană din apus
și-adună aripile și se lasă tremurând
pe-o frunză:
dar prea e grea povara -
și frunza cade.

O, sufletul!
Să mi-l ascund mai bine-n piept
și mai adânc,
să nu-l ajungă nici o rază de lumină:
s-ar prăbuși.

E toamnă.

4.16. Lucrare de arte plastice: „AMURG DE TOAMNĂ”

Elev: **APOSTOLESCU DAVID CRISTIAN,**
de la Școala Gimnazială nr. 28, București, România.
Îndrumător: prof. **ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA**

Motto :

„Dacă nu-ți convine ceva, schimbă acel lucru. Dacă nu-l poți schimba, schimbă modul în care te gândești la lucrul respectiv.”
(Mary Engelbreit)

2.11. „PRAF DE STELE”, „REFLEXIE”

*Elevă COSTEA ANDRADA-MARIA ,
de la Liceul de Arte “Regina Maria”- Alba Iulia, România. .
Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA*

„PRAF DE STELE”

Simt că m-am pierdut complet
Și oricât de curând m-aș regăsi
Golurile străpunse de frici
Nimic nu le va acoperi.

Încerc să le umplu
Încerc să le ascund
Un proces atât de amplu
Pentru un ocean atât de sălbatic și profund .

Daca valurile din stânga nu vor veni,
Vor veni din dreapta,
Mă vor lua pe la spate,
Iar din față mă va lovi noaptea .

Noaptea ce mi-a dat
Să nu-mi pot dezlega sufletul de stele,
Stele ce mă ard
Deși nu-mi pot lua mâinile de pe ele

Ca un lipici
Lipici al profunzimii
Mă pierd în strălucirea lor
Gândurile-mi zboară în soarta lumii .

Nu mai pot decide,
Nu mai pot gândi,
Orice aș face
Strălucirea lor mă va stăpâni .

Iubire oarbă
Iubire până la nucleu
Iubind fiecare înveliş
În afară de al meu.

Înveliş ce e acum străpuns
De mâini blânde ce vin cu gheare,
Gheare să străpungă
Al meu înveliş moare.

„REFLEXIE”

Sunt într-un cerc
Și totul se repetă.
Trecutul mă manipulează,
În propria sa marionetă.

Ață...după ață
Mă ridică...mă coboară.
De ce nu îmi este dată,
Situație mai ușoară?

Dar s-a ridicat arma.
Eu n-am pus mâna pe ea.
Cercetez și observ...
Că disparută îmi e acum
Reflexia mea.

O găsesc
Dar rămân piatră.
Chiar ea ținea spre mine
Acum lasă garda jos.
Are glas cu intenții cristaline
Nu mai recunosc...

Ce văd, dar nu observ
Ce am în față
Nu pot să o disting
Și încep să văd totul în ceață.

Ceața e doar praful
Ce se ridică acum la suprafață
După ce marioneta a căzut;
I se rupsesse o ață.

Ață după ață
Ea scapă acum de sub control
Câte se vor rupe
Și o va lua în zbor?

În zbor de la pământ

Gheare oarbe
Lipsite de scop, gând, nepură lipire
Doar vin spre tine în neștire
Ma apucă, reacționez,
Dar căldura se propagă .

Pare că îmi imaginez
E iubirea oarba, e iubirea pură
E iubirea care din rău
Va transforma căldură.

Care din moarte
Va transforma stele.
Care din lemne uscate
Va transforma flacăra.
Care din iarnă
Va transforma primăvara.
Care din mine va aduce
O infinita povară .

Povară să iubesc stelele așa de mult
Să le privesc la nesfârșit ,
Să mă îndrăgostesc crunt
Până trupul îmi e stăpânit de ele
Si mă vor transforma în praful lor.

M-au transformat, luminile mele,
M-au transformat ele acum
În praf de stele.

Ca o pană zburând, alunecare lină.
Era legată de o construcție
Atât și neputincios de fragilă.
Iar tu, trecutule,...
Ce-ai mai făcut?
Că scapi totul de sub control,
Nu e ceva nemaivăzut.

Stai și zaci
Nu știi când vine
A ta marionetă înaripată
Pe care aproape ai ucis-o de vie.

Mereu știi că revine
Stai, te consolezi, regreți.
Cu ideea că așa cea legată de inima ei
Îți va rămâne mereu prinsă în piept.

Magnetul o întoarce,
Aripile nu și le mai poate controla
Acum s-a întors și realizezi și tu
Că e doar reflexia ta.

Dar tu, trecutule, n-ai stat și observat?
Cum să-ți pui singur arma la tâmplă,
Deloc nu ai ezitat?

Erai tu. Nu erai de fapt.
Suntem aceeași chestie?
Unul. Doi. Poate niciunul.
Fragili ca și construcția unui fir de trestie.

De ce-ai ținti spre imaginea ta, dragă trecut?
Nu știai că oglinda nu-i de sticlă
Și dând spre ea, îi stai în cale fără scut?

Acum trecutul și înaripatul,
Nu mai au putere.
Doar stau și se privesc în patru ochi...
Rușinați. Răniți. Tăcere.

Trecut și înaripat.
Dragoste și război.
Papușar și marionetă.
Ce se va mai alege și acum de noi?

Secțiunea

TRADUCERI DIN OPERA LUI LUCIAN BLAGA

– elevi și profesori

Motto:

„Îți mai aduci aminte ziua când ai luat soarele ți mi l-ai pus în suflet”
(Lucian Blaga)

3.1. „ASFINȚIT”, „CÂNTĂREȚI BOLNAVI”

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Prof. **BEȘLEAGĂ RALUCA IOANA**,
de la Liceul Teoretic “Alexandru Ghica” Alexandria, jud. Teleorman, România.

Asfințit

Lucian Blaga

Peste-aceleași arătări și-aceleași case
clopot de sear-aud. Și stau în cruce
cu o zi sub cer pierdută.
Prin ani sub poduri se depărtează
ce focuri vechi? ce nouă plută?

Printre ziduri ceasul umbrelor mă-ncearcă.
Se desface - care poartă?
Se deschide - care ușă?
Ies vârstele și-mi pun pe cap
aureolă de cenușă.

Întârziind sub vremi schimbate,
îmi taie drumul - care prieten?
Îmi taie pasul - ce vrăjmaș?
Ah, pasărea Foenix ca altădată
nu mai zboară peste oraș.

Sunset

Lucian Blaga

Over the same shadows and the same houses
I hear the evening bell. Sitting cross-shaped
another lost day under the sky.
Through the years and under the bridges it departs
what old fires? what new raft?

Among the walls the clock of shadows is slowing me
down.
It loosens - which gate?
It opens - which door?
The ages depart and I put on my head
an ash aureole.

Delaying under changed times,
Cutting me off - which friend?
Cutting me off - which enemy?
Ah, the Phoenix bird like it used to do
no longer flies over the city.

Cântăreți bolnavi

Lucian Blaga

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
și mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Ni-e sufletul spadă
de foc stinsă-n teacă.
Ah iarăși și iarăși
cuvintele seacă.

Vânt veșnic răsună
prin cețini de zadă.
Purces-am în lume
pe punți de baladă.

Sick singers

Lucian Blaga

We wear without tears
a disease in the chords
and we're going forever
towards the setting sun.

Our soul is a sword
of fire extinguished in the sheath.
Ah, again and again
the words dry up.

Eternal wind howls
through the foggy larch trees.
I have travelled the world
on ballad decks.

Străbatem amurguri
cu crini albi în gură.
Închidem în noi un
sfârșit sub armură.

Purtăm fără lacrimi
o boală în strune
și mergem de-a pururi
spre soare-apune.

Răni ducem - izvoare -
deschise subt haină.
Sporim nesfârșirea
c-un cântec, c-o taină.

We're going through twilights
holding white lilies in our mouth.
We close inside of us
an ending under the armor.

We wear without tears
a disease in the chords
and we're going forever
towards the setting sun.

We carry wounds- springs -
wide open under the coat.
We increase the endless
with a song, with silence.

Motto:

*„ E cert, orice am gândi și cu oricâtă amărăciune despre cer și pământ,
despre condiția umană, despre clipă și fatum,
inima cu bătăile ei aplaudă existența.”
(Lucian Blaga)*

3.2. „CONDIȚIA UMANĂ ÎN VIZIUNEA BLAGIANĂ”

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

*Prof. CUCU RODICA ,
de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova.*

Mirabila sămânță

Lucian Blaga

Mă rogi cu-n surâs și cu dulce cuvânt
rost să fac de semințe, de rarele,
pentru Eutopia, mândra grădină,
în preajma căreia fulgere rodnice joacă
să-nalțe tăcutele seve-n lumină.

Neapărat, mai mult decât prin orașul rumorilor,
c-o stăruință mai mare
decât sub arcade cu flori,
voi umbla primăvara întreagă prin târguri
căutând vânzători de sămânță.
Mi-ai dibuit aplecarea firească și gustul ce-l am
pentru tot ce devine în patrie,
pentru tot ce sporește și crește-n izvoarnă.
Mi-ai ghicit încântarea ce mă cuprinde în fața
puterilor, în ipostaze de boabe,
în fața mărunților zei, cari așteaptă să fie zvârliți
prin brazde tăiate în zile de martie.

Am văzut nu o dată sămânța mirabilă
ce-nchide în sine supreme puteri.
Neînsemnate la chip, deși după spiță alese, îmi par
semințele ce mi le ceri.
Culori luminate, doar ele destăinuie trepte și har.
În rânduri de saci cu gura deschisă –
boabele să ți le-nchipui: gălbii,
sau roșii, verzi, sinilii, aurii,
când pure, când pestrițe.

Asemenea proaspete, vii și păstoase
și lucii culori se mai văd
doar în stemele țarilor,
sau la ouă de păsări. Semințele-n palme
de le ridici, răcoroase,
un sunet auzi precum ni l-ar da
pe-un țărmure-al Mării de Est mătăsoase nisipuri.

Wonderful seed

You pray me with a smile and a sweet word
get the seeds, the rare ones,
for Eutopia, the proud garden,
around which fruitful lightning plays
to raise the silent sap in the light.

Definitely, more than through the city of rumors,
with greater perseverance
than under flowered arches,
I will walk through the fairs all spring
looking for seed sellers.
You gave me the natural bending and taste I have
for everything that becomes in the homeland,
for all that increases and grows in spring.
You guessed the delight in my face
powers, in the form of grains,
before the little Gods, who are waiting to be thrown
through furrows cut in March.

I have seen the wonderful seed more than once
which encloses in itself supreme powers.
Insignificant in appearance, although according to the
chosen spoke, they seem to me
the seeds you ask of me.
Illuminated colors, only they reveal steps and grace.
Rows of open-mouthed bags -

imagine the grains: the yolks,
or wheels, green, bells, gold,
when pure, when motley.
Such fresh, alive and pasty
and the bright colors are still visible
only in the coats of arms of the countries,
or poultry eggs. Seeds in the palms
to pick them up, cool,
you hear a sound as it would give us
on a shore of the East Sea silky sands.

Copil, îmi plăcea, despuiat de veșminte,
să intru-n picioare în cada cu grâu,
cufundat pân' la gură în boabe de aur.
Pe umeri simțeam o povară de râu.
Și-acuma, în timpuri târzii, când mai vad
Câteodată grămezi de semințe pe arii,
anevoie pun capăt fierbintei dorinți
de-a le atinge cu fața.

De-alintarea aceasta mă ține departe doar teama
de-a nu trezi zeii, solarii,
visătorii de visuri tenace, cumiști.

Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!
Un gând de puternică vară, un cer de înalta
lumină,
se-ascunde în fieștecăre din ele, când dorm.
Palpită în visul semințelor
un foșnet de câmp și amiezi de grădină,
un veac pădureț
popoare de frunze
și-un murmur de neam cântăreț.

Child, I liked it, stripped of clothes,
to stand in the wheat tub,
dipped to the mouth in golden grains.
I felt a river burden on my shoulders.
And now, in later times, when I see
Sometimes piles of seeds in areas,
I hardly put an end to the hot desire
to touch them with your face.

This caress only keeps me away from fear
not to wake the Gods, the solariums,
dreamers of tenacious, good dreams.

Praise be to the seeds, to those present and forever to all!
A thought of a strong summer, a sky of high light,
he hides in each of them when he sleeps.
Throbbing in the dream of seeds
a rustle in the field and noon in the garden,
a forested century
leaf peoples
and a murmur of a singer.

Versuri de-a lungul anilor

Când prin oraș calci lin pe străzi
sămânța ulmilor, și-n mers
în adevăruri limpezi crezi -
mai e nevoie de vreun vers?

Când mușchiul de pădure mult
ne-alină-n vară verde dor
și glasul picurat ți-ascult -
mai e nevoie de-un izvor?

Când în bătaia vântului
mlădie umbli pe colnic,
pe-ntinderea pământului
mai e nevoie de vreun spic?

Când între lipsă și prisos
ne bucurăm de câte sunt
și cântă pe subt glee un os -
mai e nevoie de cuvânt?

Când îți ghicesc arzândul lut
cum altul de Tanagra nu-i,
din miazănoapte până-n sud
mai e nevoie de statui?

Când hoinărind, alături,
noi mână-n mână ne găsim
cu ochii la aceeași stea -
mai e nevoie de destin?

Verses over the years

When you walk the streets smoothly through the city
elm seed, and on the go
in clear truths that you believe -
do you need any more verses?

When the forest moss a lot
soothes us in summer green longing
and the dripping voice I hear you -
do we need another spring?

When in the wind
you walk on the hill,
on the expanse of the earth
do you need any more ears?

When between missing and surfeit
we enjoy how many there are
and sings a bone beneath them -
do you need another word?

When I guess your burning clay
as another Tanagra is not,
from north to south
do you still need statues?

When wandering, together ,
we find ourselves hand in hand
with eyes on the same star -
is destiny still needed?

Motto:

„What is a woman? An alluring being dissolved in the bottomless azure.
Mixture allowed to become crystal later.”
(Lucian Blaga)

3.3. MYSTERIOUS EBULLITION

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Prof. **GÎLCĂ DOINA**,

de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Eva

Când șarpele intinse Evei mărul, îi vorbi
c-un glas ce răsună
de printre frunze ca un clopot de argint.
Dar s-a întâmpat că-i mai șopti apoi
și ceva la ureche
încet, nespun de încet,
ceva ce nu se spune în scripturi.

Nici Dumnezeu n-a auzit ce i-a șoptit anume
cu toate că asculta și el.
Și Eva n-a voit să-i spună nici lui Adam.
De-atunci femeia ascunde sub pleoape o taină
și-și mișcă geana parca-ar zice
că ea știe ceva,
ce noi nu știm,
ce nimenea nu știe,
nici Dumnezeu chiar.

Lucian Blaga, Opere, Chișinău,
„ȘTIINȚA”, 1995

Vreau să joc!

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniță - încătușat.
Pământule, dă-mi aripi:
săgeată vreau să fiu, să spintec
nemărginirea,
să nu mai văd în preajmă decât cer,
deasupra cer,
și cer sub mine -
și-aprins în valuri de lumină
să joc
străfulgerat de-avânturi nemaipomenite
ca să răsuflă liber Dumnezeu în mine,
să nu cârtească:
"Sunt rob în temniță! "

Lucian Blaga, Opere, Chișinău,
„ȘTIINȚA”, 1995

Eve

When the Serpent handed Eve the apple, he
spoke to her
in a voice that echoed
from among the leaves just like a silver bell.
But it so happened that he whispered later
something in Eve's ear
silently, unutterably silent,
something the Scriptures don't mention.

Not even God heard what the Serpent
whispered
although he listened, too.
And Eve refused revealing it to Adam either.
Since then, the woman has been hiding a
mystery under her eyelids
moving her eyelash as if to say
that she knows something,
what we don't know,
what no one knows,
not even God.

I want to dance!

Oh, I want to dance, the way I've never danced
before!
So God wouldn't feel
inside me
a slave in prison - manacled.
You, Earth, wings give me:
arrow I want to be, to split
infinity,
to see around me but sky,
above me sky,
and sky beneath -
to dance
ablaze with waves of light
flashed by unprecedented soars
so God could freely breathe inside me,
without grumble:
"I'm slave in prison!"

Motto:

It always seems impossible until it's done

3.4. AMURG DE TOAMNĂ. CÂNTECUL SOMNULUI

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elev PĂCURARIU CRISTIAN,

de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România..

Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA

Amurg de toamnă

- Lucian Blaga

Din vârf de munți amurgul suflă
cu buze roșii
în spuză unor nori
și-atâta
jăraticul ascuns
sub valul lor subțire de cenușă.

O rază
ce vine goană din apus
și-adună aripile și se lasă tremurând
pe-o frunză:
dar prea e grea povara -
și frunza cade.

O, sufletul!
Să mi-l ascund mai bine-n piept
și mai adânc,
să nu-l ajungă nici o rază de lumină:
s-ar prăbuși.

E toamnă.

<http://poetii-nostri.ro/lucian-blaga-amurg-de-toamna-poezie-id-216/>

Autumn Twilight

From the mountain peak the twilight blew
With red lips
In the spuz of some clouds
And that's it
The hidden embers
Under their thin wave of ash.

A ray
That rushes from the sunset
Gathers its wings and lets itself trembling
On a leaf
But the burden's too heavy
And the leaf falls.

Oh, the soul!
I'd better hide it in my chest
Even deeper
So no sunray can reach it:
It could collapse.

It's autumn.

Cântecul somnului

- Lucian Blaga

Plăcut e somnul lângă o apă ce curge,
lângă apa care vede totul, dar amintiri nu are.
Plăcut e somnul în care
uiți de tine ca de-un cuvânt.
Somnul e umbra pe care
viitorul nostru mormânt
peste noi o aruncă, în spațiul mut.
Plăcut e somnul, plăcut.

The song of sleep

Pleasant is the sleep by a flowing water,
near the water that sees everything, but has no memories.
Pleasant is the sleep in which
you forget about yourself like you forget about a word.
Sleep is the shadow which
our future grave
throws over us, in the silent space.
Pleasant is the sleep, pleasant.

<http://poetii-nostri.ro/lucian-blaga-cantecul-somnului-poezie-id-34041/>

Motto:

*„Rostul iubirii. Natura este stăpânită de criteriul delimitărilor.
Numai în iubire ea caută confuzia.
Căci rostul iubirii este să restabilească pentru o clipă haosul inițial din care să se
nască o lume nouă.”
(Lucian Blaga)*

**3.5. „ CONTEMPLAREA IUBIRE-NATURĂ ÎN OPERA
BLAGIANĂ”**

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă COBANOGLU MELEK,

de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c. Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova.

Îndrumător: prof. CUCU RODICA

Catrenele fetei frumoase

I
Deoarece soarele nu poate să apună
fără de a-și întoarce privirea după fecioarele
cetății, mă-ntreb:
de ce-as fi altfel decât soarele?

II
O fată frumoasă e
O fereastră deschisă spre paradis.
Mai verosimil decât adevărul
e câteodată un vis.

III
O fată frumoasă e
lutul ce-și umple tiparele,
deșăvârșindu-se pe-o treaptă
unde poveștile așteaptă.

IV
Ce umbră curată
aruncă-n lumină o fată!
E aproape ca nimicul,
singurul lucru fără de pată.

V
O fată frumoasă e
a traiului ceriște,
cerul cerului,
podoabă inelului.

VI
Frumsețe din frumsețe te-ai ivit
întruchipată fără veste,
cum "într-o mie și una de nopți"
povestea naște din poveste.

Quatrains of a beautiful girl

I
Because the sun can not set
without looking back at the maidens
of the fortress, I wonder:
why should I be different from the sun?

II
A beautiful girl is
A window open to paradise.
More likely than the truth
it's sometimes a dream.

III
A beautiful girl is
clay that fills it's patterns,
reaching perfection
where the stories await.

IV
What a pure shadow
throws a girl into the light!
It's almost like nothing,
the only thing without a spot.

V
A beautiful girl is
the necessity of life,
heaven's sky,
ring ornament.

VI
Beauty from beauty you have appeared
an unexpected embodiment
like "in a thousand and one nights"
history is born from history.

VII

O fată frumoasă e
o închipuire ca fumul,
de ale cărei tălpi, când umblă.
s-ar atârna țărna și drumul.

VIII

O fată frumoasă e
mirajul din zariste,
aurul graiului,
lacrima raiului.

IX

O fată frumoasă e
cum ne-o arată soarele:
pe cale veche o minune nouă,
curcubeul ce sare din rouă.

X

Tu, fată frumoasă, vei rămânea
tărâmului nostru o prelungire
de vis, iar printre legende
singura adevărată amintire.

VII

A beautiful girl is
like an image made of smoke,
of whose soles when walking,
would hang dust and the road.

VIII

A beautiful girl is
the mirage from dawn,
gold of speech,
tear of Heaven.

IX

A beautiful girl is
as the sun shows us:
in the old way, a new miracle,
a rainbow bursting out of dew.

X

You, beautiful girl, will remain
an extension of our realm
of dreams, and among legends
the only real memory.

Cântecul focului

În fabula verde și caldă-a naturii
tu crengi ai, iubito, nu brațe,
și muguri îmbii, cu mlăditele prinzi.
Descânzi dintr-un basm vegetal, al răsuri ?
Ia seamă să nu te aprinzi
cum se-ntâmplă adesea cu lemnul pădurii.
În chipuri atâtea, flacăra-ntâmpină pasul
oricarei fapturi pământene,
și drumul i-atine și ceasul.

Îmi spui:

"Nimic nu s-aprinde, și nimeni, de raza de luna".
Și-n galeș surâs înflorești mulțumita, crezând
că sorții îi stai împotriva, oricând,
c-o sagalnică vorba.
Îngădui răspuns înălțat peste timp, peste loc?
Fapte, o, câte-aș putea înșira,
ciudate-ntâmplări risipite prin cronici,
marturii de legendă, ce-arată
că sunt cu puțința și un asemenea foc,
și asemenea arderi.

The song of fire

In the green and warm fable of nature
you have branches, darling, not arms,
and urge buds, and catch with twigs.
Are you descending from a vegetal fairy tale, of
Gallicas?
Be careful not to catch on fire
as is often the case with forest wood.
In so many ways, the flame meets the footsteps
of any earthly creature,
and the road it reaches and the time.

You tell me:

"Nothing, and no one, lights up from the moonlight".
And in a melancholy smile you flourish contentedly,
believing
that you stand against fate, anytime,
with a playful word.
Do you allow an exalted answer over time, over place?
Deeds, oh, how many I could list,
strange-events scattered through chronicles,
witnesses of legend, what do they show
that there is the possibility of such a fire,
and such burns.

Ia totul scânteie din toate. Tâmpla s-aprinde
de tâmpla, și piatra de piatră.
O stea nevăzută ia foc în cădere, din gerul
văzduhului. Arde-n armură, sub zea cavalerul,
femeie învinsă, minune fără vesminte, strângând
lânga vatra,
Și-aprind licurici, ei însuși, din dragoste rugul.
Iubirea tâsnește din țărâna și face pământului aură
s-ajungă-n țării, s-acopere crugul.

Rareori numai, sfârșitul nu e cenușă.
Cât e întinsul și-naltul luminii,
dumnezeu singur arde suav câteodată prin tufe
fără de-a mistui. El crută și mângâie spinii.
Altfel noi ardem, iubit. Altfel ne este ardoarea.
Cât e întinsul, cât e înaltul,
noi ardem și nu ne iertăm,
noi ardem, ah, cu cruzime-n văpăi
mistuindu-ne unul pe altul.

Cântec în doi

Și vine toamna iar'
ca dup-un psalm aminul.
Doi suntem gata să gustăm
cu miere-amestecat veninul.

Doi suntem gata s-ajutăm
brindușile ardorii
să înflorească iar' în noi
și-n toamna-aceasta de apoi.

Doi suntem, când cu umbra lor
ne împresoară-n lume norii.
Ce gânduri are soarele cu noi --
nu stim, dar suntem doi.

Everything takes spark from something. The temple
ignites
from another temple, and the stone from another stone.
A unseen star catches fire as it falls, from the frost
in the air. He burns in his armor, under chains a knight,
the defeated woman, miracle without clothes, shouting
near the fireplace.
And fireflies light up, themselves, out of love the pyre.
Love springs from the dust and makes an aura for
the earth
to reach countries, to cover the orbit,

Rarely only, the end is not ashes.
How wide and high may the light be,
god alone burns softly sometimes through the bushes
without consuming. He spares and strokes the thorns.
We burn differently, my love. Our zeal is different.
How wide it may be, how high it may be,
we burn and we don't forgive,
we burn, ah, cruelly in flames
devouring each other.

Song in two

And autumn comes again'
as after a psalm the amen,
Two of us are ready to taste
venom mixed with honey.

Two of us are ready to help
the crocus of ardor
to flourish again' in us
and in this coming fall.

We are two, when with their shadow
the clouds envelop us in the world.
What thoughts the sun has on us --
we don't know, but there are two of us.

Motto:

„Where does heaven take its luster from?
I know: the hell belights it with its blaze.”

(Lucian Blaga)

3.6. DROWNING IN PURGATORY

(Traduceri, în limba engleză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă **BOTNARU VALERIA**, de la

Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Îndrumător: prof. **GÎLCĂ DOINA**

Paradis în destrămare

Portarul înaripat mai ține întins
un cotor de spadă fără de flăcări.
Nu se luptă cu nimeni,
dar se simte învins.
Pretudindeni pe pajiști și pe ogor
serafimi cu păr nins
însetează după adevăr,
dar apele din fântâni
refuză gălețile lor.
Arând fără îndemn
cu pluguri de lemn,
arhanghelii se plâng
de greutatea aripelor.
Trece printre sori vecini
porumbelul sfântului duh,
cu pliscul stinge cele din urmă lumini.
Noaptea îngerii goi
zgribulind se culcă în fân:
vai mie, vai ție,
păianjeni mulți au umplut apa vie,
odată vor putrezi și îngerii sub glie,
țărâna va seca poveștile
din trupul trist.

Glas în paradis

Vino să ședem sub pom.
Deasupra-i încă veac ceresc.
În vântul adevărului,
în marea umbră a mărului,
vreau părul să ți-l despletesc
să fluture ca-n vis
către hotarul pământesc.

Ce grai în sânge am închis?
Vino să ședem sub pom,
unde ceasul fără vină
cu șarpele se joacă-n doi.
Tu ești om, eu sunt om.
Ce grea e pentru noi
osânda de a sta-n lumină!

Dismantling Paradise

The winged gatekeeper still holds protracted
a blade stub shorn off flames.
He is battling no one,
yet he feels defeated.
All over the meadows and the fields
seraphim with snowy hair
thirst for truth,
but the well waters
spurn their pails.
Plowing sans an yearning
with wooden plows,
archangels are decrying
the heft of their wings.
Flows through fellow suns
the Holy Spirit pigeon,
his beak extinguishing the hindmost lights.
In the night, the naked angels
shrivelling, they sleep in hay.
oh my, oh you,
spiders oodles filled the living water,
someday will rot the angels beneath the ground,
the soil will void the stories
of the wretched corpse.

A Voice from Heaven

Come, sit we down under the tree.
Above it's still eternal heaven.
In the truth's airstream,
in the grand umbra of the apple tree,
Your locks I'm longing to unbraid
as in a dream shall they cascade
towards the earthly boundary.

What speak in blood have I embosomed?
Come, sit we down under the tree,
where the sinless horologe
with a snake plays binary.
You are human, I am human.
How wearisome it is for we
the sunlight standing penalty!

Motto:

*„Secretul vieților noastre nu înseamnă numai să trăim, ci și să știm pentru ce trăim.”
(Dostoievski)*

3.7. JALE LA ÎNCEPUT DE NOEMVRIE. ECCE TEMPUS

(Traduceri, în limba franceză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Prof. PETROVAN ELENA ANAMARIA ,
de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba, România.

Jale la început de noemvrie

Ascultă pe drumuri
de cer, pe înalte,
cohorte de păsări
sălbatic-n noapte.

Ce-ți lasă în urmă?
Ce-ți lasă în față?
Tomnatic imperiu,
izvoare ce-ngheață.

Curând căpriorul
la ochiul de apă
închis - cu copita
zadarnic mai sapă.

Și încă vedea-vei
ce jaf în lumină
va fi, și ce jalnic
verdict în grădină.

Atât îți rămîne:
pământ în tenebre
și inima arsă
de grijă și febre.

Din cântec, din cald,
nimic nu mai este,
ah, nici în viață,
și nici în poveste.

Ia seama că mâne
cocorii în seară
vor duce și luna,
furând-o din țară.

Détresse au debut de novembre

Écoutent sur les rues
de ciel, sur les hautes,
cohortes d'oiseaux sauvages
dans la nuit sans âge.

Qu'est-ce qu'elles te laissent à leur fin?
Qu'est-ce qu'elles te laissent devant toi?
Empire automnal,
les sources qui gèlent.

Bientôt le chevreuil
à l'oeil d'eau
fermé- avec le sabot
creuse la terre en vain.

Et tu verras encore
quel pillage en lumière
sera, et comme la sentence
sera piteuse dans le jardin d'arrière.

Seulement ça te reste:
la terre dans l'obscurité
et le coeur brûlé
par le souci et la fièvre.

Du chant, du chaud
rien n'est plus illusoire
ah, ni dans la vie
et ni dans l'histoire.

Prends garde que demain
les grues prendront aussi
la lune dans le soir
en la volant du pays.

ECCE TEMPUS

Numai în arbori inelele anilor
mereu se lărgesc.
În trupul meu timpul sporește subțire
de la o zi mai firav - la alta, subț crugul ceresc.

Tinere sunt încă, tinere toate popoarele -
Eu, fiul lor, cât de bătrân!
Munții mai cresc, cu umbrele lor, din adâncuri.
Nici frunte, nici inima n-am să-i îngân.

Fosforul și apa, cărbunele, galbenul sulf
de subț scoarța în lamură dau.
Stihiile, ele mai cred în obșteasca poruncă.
Eu trepte în sus - nu reiau.

ECCE TEMPUS

Juste dans les arbres les bagues des ans
s'élargissent toujours.
Dans mon corps le temps accroît plus fin
d'un jour à l'autre plus frêle- sous la voûte céleste pûre.

Ils sont encore jeunes, tous les peuples-
Moi, leur fils, ainsi vieil!
Les monts accroissent encore, avec leur ombres, des
profondeurs.
Je n'ai ni front, ni coeur, ainsi que je puisse les imiter.

Le phosphore et l'eau, le charbon, le souffre jaune
sous l'écorce donnent en crème là-bas.
Les chimères, elles croient encore dans l'ordre
commune
Des marches en haut- je ne reprends pas.

Bibliografie: Lucian Blaga- „Poemele luminii”, Ed. pt. Literatură, Buc., 1968;

Motto:

*„Cărțile sunt unelte de trăit, instrumente existențiale”
(G. Liiceanu)*

3.8. LEGENDĂ. DORUL

(Traduceri, în limba franceză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

*Elevă **RÎȘTEIU DANA ANTONIA**,*

de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba, România..

*Îndrumător: prof. **PETROVAN ELENA ANAMARIA***

Legendă

Strălucitoare-n poarta raiului
sta Eva.
Privea cum ranele amurgului se vindeau pe boltă
și visătoare
mușca din mărul,
ce i l-a-ntins ispita șarpelui.
Fără de veste
un sâmbure i-ajunse între dinți din fructul blestemat.
Pe gânduri dusă Eva îl suflă în vânt,
iar sâmburele se pierdu-n țărână, unde încolți.
Un măr creșcu acolo- și alții îl urmăre
prin lungul șir de veacuri.
Și trunchiul aspru și vânjos al unuia din ei
a fost acela,
din care fariseii meșteri
cioplră crucea lui Iisus.
Oh sâmburele negru aruncat în vânt
de dinții albi ai Evei.

Légende

La scintillante Ève demeurait à la porte
du paradis.
Elle regardait les blessures du crépuscule se guérissant sur la voute
et rêveuse
elle mordait dans la pomme
offerte comme tentation par le serpent.
Inattendu
un pépin du fruit maudit arriva entre ses dents.
Pensive, Ève le souffla dans le vent,
et le pépin se perdit dans la poussière, où il germa.
Là-bas, un pommier poussa – et des autres le suivirent
au long des siècles.
Et le tronc rugueux et vigoureux de l'un d'entre eux
a été celui
duquel les maître pharisiens
sculptèrent la croix de Jésus.
Oh, le pépin noir jeté au vent
par les dents blanches d' Ève.

Dorul

Setos îți beau mireasma și-ți cuprind obrazii
cu palmele-amândouă cum cuprinzi
în suflet o minune.
Ne arde-apropierea, ochi în ochi, cum stăm.
Și totuși tu-mi șoptești: "Mi-așa de dor de tine!"
Așa de tainic tu mi-o spui și dornic, parc-aș fi
pribeag pe-un alt pământ.

Femeie,
ce mare porți în inimă și cine ești?
Mai cântă-mi înc-odată dorul tău,
să te ascult
și clipele să-mi pară niște muguri plini,
din care înfloresc aievea-veșnicii.

L'envie de toi

Assoifé, je bois ta fragrance et je couvre tes joues
avec mes deux paumes comme on couvre
un miracle dans l'âme.

L'approche nous brûle, face à face, comme nous
sommes.

Et pourtant tu me chuchotes : "Tu me manques
énormément!"

Tu me le dis si secrètement et ardemment ,
comme je serais

un errant sur une autre terre.

Oh, femme,
quelle mer gardes-tu dans ton cœur et qui es-tu ?
Chante encore une fois ton aspiration,
ainsi que je t'écoute
et que les moments me ressemblent des bourgeons
pleins
d'où fleurissent les éternités- vraiment.

Bibliografie: Lucian Blaga- „Poemele luminii”, Ed. pt. Literatură, Buc., 1968;

Motto:

„Simplitatea reprezintă cea mai mare sofisticare”
(Leonardo da Vinci)

3.9. „UN CHANT DU CYGNE EST VENU DU CIEL ”

(Traduceri, în limba franceză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă MORAR IULIA IOANA ,

de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, , jud. Alba, România.

Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA

Din cer a venit un cântec de lebedă

- de Lucian Blaga

Din cer a venit un cântec de lebedă.
Îl aud fecioarele ce umblă cu frumuseți desculțe
peste muguri. Și pretutindeni îl aud eu și tu.

Călugării și-au închis rugăciunile
în pivnițele pământului. Toate-au încetat
murind sub zăvor.

Sângeram din mâni, din cuget și din ochi.
În zadar mai cauți în ce-ai vrea să crezi.
Țărâna e plină de zumzetul tainelor,
dar prea e aproape de călcăie
și prea e departe de frunte.
Am privit, am umblat, și iată cânt:
cui să mă-nchin, la ce să mă-nchin?

Cineva a-nveninat fântânile omului.
Fără să știu mi-am muiat și eu mânilor
în apele lor. Și-acuma strig:
O, nu mai sunt vrednic
Să trăiesc printre pomi și printre pietre.
Lucruri mici,
lucruri mari,
lucruri sălbatice - omorâți-mi inima!

Un chant du cygne est venu du ciel

- de Lucian Blaga

Un chant du cygne est venu du ciel.
J'entends les vierges marcher sur des beautés aux nus pieds
sur les bourgeons. Et toi et moi l'entendons partout.

Les moines ont fermé leurs prières
dans les enfonsés de la terre. Elles ont tous arrêté
mourir sous le loquet.

Je saignais de mes mains, de mon cœur et de mes yeux.
En vain vous cherchez ce qu'est-ce que tu aimerais croire.
La poussière est pleine du bourdonnement des énigmes,
mais c'est trop près du talon
et c'est trop loin du front.
J'ai regardé, j'ai marché, et voici la chanson:
à qui dois-je adorer, à quoi dois-je adorer?

Quelqu'un a empoisonné les puits de l'homme.
Sans le savoir, j'ai aussi trempé mes mains
dans leurs eaux. Et maintenant je crie:
Oh, je n'en suis plus digne
Vivre parmi les arbres et parmi les pierres.
Petites choses,
grosses choses
choses sauvages - tuez mon cœur!

Pan

- de Lucian Blaga

Acoperit de frunze veștede pe-o stâncă zace Pan.
E orb și e bătrân.
Pleoapele-i sunt cremene,
zadarnic cearc-a mai clipi,
căci ochii-i s-au închis - ca melcii - peste iarnă.
Stropi calzi de rouă-i cad pe buze:
unu,
doi,
trei.
Natura își adapă zeul.

Ah, Pan!
Îl văd cum își întinde mâna, prinde-un ram
și-i pipăie
cu mângâieri ușoare mugurii.

Un miel s-apropie printre tufișuri.
Orbul îl aude și zâmbește,
căci n-are Pan mai mare bucurie
decât de-a prinde-n palme-ncetișor capșorul mieilor
și de-a le căuta cornițele sub năstureii moi de lână.

Tăcere.

În juru-i peșterile cască somnoroase
și i se mută-acum și lui căscatul.
Se-ntinde și își zice:
"Picurii de roua-s mari și calzi,
cornițele mijesc,
iar mugurii sunt plini.

Să fie primăvară? "

Pan

Couvert de fanées feuilles sur un rocher se trouve Pan.
Il est aveugle et il est vieux.
Ses paupières sont crémeuses,
en vain il essaya de cligner des yeux,
pour ses yeux fermés - comme des escargots - pendant
l'hiver.
Des gouttes de rosée chaudes tombent sur ses lèvres:
une,
deux,
Trois.
La nature arroser son dieu.

Ah, Pan!
Je le vois tendre la main, attraper une branche
il les touche
avec des caresses éthérées du bourgeons.

Un agneau s'approche à parmi les buissons.
L'aveugle l'entend et enchanter,
car Pan n'a pas de plus grande bonheur
que de serrer lentement la tête de l'agneau
et chercher leurs corniches sous les boutons de laine douce.

Silence.

Autour de lui les grottes endormi de casque
et maintenant ses mouvements de bâillement.
Il s'étire et se dit:
„Les gouttes de rosée sont grandes et chaudes,
les corniches bougent,
et les bourgeons sont pleins.

Est-ce le printemps? "

Lucian Blaga, vol. „Pașii profetului” (1921)

Motto:

L'amour fleurit avec le printemps

3.10. CÂNTEC ÎN DOI. IZVORUL NOPTII

(Traduceri, în limba franceză, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă TEIUȘAN ANDREEA MARIA,

de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România.

Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA

Cântec în doi

Lucian Blaga

Și vine toamna iar'
ca dup-un psalm aminul.
Doi suntem gata să gustăm
cu miere-amestecat veninul.

Doi suntem gata s-ajutăm
brindușile ardorii
să înflorească iar' în noi
și-n toamna-aceasta de apoi.

Doi suntem, când cu umbra lor
ne împresoară-n lume norii.
Ce gânduri are soarele cu noi -
nu stim, dar suntem doi.

Chanson en deux

Et l'automne vient encore
Qu'après un psaume l'amin
Nous sommes deux prêts à goûter
Avec miel-mélangé le venin.

Nous sommes deux prêts d'aider
Les crocus de l'ardeur
À fleurir encore dans nous
Et en cet automne d'après

Nous sommes deux, quand avec leur ombre
les nuages nous entourent dans le monde
Quelles pensées a le soleil avec nous
Nous ne savons pas, mais nous sommes deux.

<http://poetii-nostri.ro/lucian-bлага-cantec-in-doi-poezie-id-263/>

Izvorul nopții

Lucian Blaga

Frumoaso,
ți-s ochii-așa de negri încât seara
când stau culcat cu capu-n poala ta
îmi pare
că ochii tăi, adânci, sunt izvorul
din care tainic curge noaptea peste văi
și peste munți și peste seșuri
acoperind pământul
c-o mare de-ntuneric.
Așa-s de negri ochii tăi,
lumina mea.

La source de la nuit

Beauté,
Tes yeux son si noirs que la soirée
Quand je reste avec ma tête sur tes genoux
Il me semble
Que tes yeux, profonds, sont la source
Dans laquelle mystérieusement coule la nuit
Par dessous de vallées et par dessous des montagnes et par dessous des
plaines
Couvrant la terre
Avec un mer d'ombre
Ils sont si noirs.
Ma lumière

<http://poetii-nostri.ro/lucian-bлага-izvorul-noptii-poezie-id-198/>

Motto:

“De unde-și are raiul lumina? Știu: îl luminează iadul cu flăcările lui!”

3.11. „MUGURII – KNOSPEN”, „LUMINA DE IERI - DAS LICHT VON GESTERN”

(Traduceri, în limba germană, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă IERARDI MARIATERESA,
de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba, România..
Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA

Mugurii

de Lucian Blaga

Un vânt de seară
aprins sărută cerul la apus
și-i scoate ruji de sânge pe obraji.
Trântit în iarbă rup cu dinții-
gândind aiurea-mugurii
unui vâstar primăvărat.

Îmi zic: "Din muguri
amari înfloresc potire grele de nectar"
și cald din temelii tresar
de-amarul tinerelor mele patimi.

Knospen

Ein Abendwind
Brennend küsst den Himmel beim Sonnenuntergang
und entfernt rote Pfingstrosen von seiner Wange
Im Gras zusammengebrochen zerbreche ich mir die Zähne.
Unsinn in die Knospe denken
Wie einem Frühlingsbaum

Du sagst mir: "Aus den Knospen bitteren blühen schwere
Nektarbecher"
Und warm von Anfang der Basis zittern
für die Bitterkeit meiner jungen Leiden.

<http://www.romanianvoice.com/poezii/poezii/mugurii.php>

Lumina de ieri

de Lucian Blaga

Caut, nu știu ce caut. Caut
un cer trecut, ajunul apus.
Cât de-aplecată
e fruntea menită-nălțărilor altădată!

Caut, nu știu ce caut. Caut
aurore ce-au fost, tâșnitoare, aprinse
fântâni - azi cu ape legate și-nvinse.

Caut, nu știu ce caut. Caut
o oră mare rămasă în mine fără făptură
ca pe-un ulcior mort o urmă de gură.

Caut, nu știu ce caut. Subt stele de ieri,
subt trecutele, caut
lumina stinsă pe care-o tot laud.

Das Licht von gestern

Ich suche, ich weiß nicht, wonach ich suche. ich suche
ein vergangener Himmel, der Vorabende Sonnenuntergang. Wie gebeugt
meine stirn ist sie müsste sich in der Vergangenheit wieder aufheben

Ich suche, ich weiß nicht, wonach ich suche. ich suche
Auroren, die auffällig und brennend waren in den Brunnen - heute mit
gebundenem Wasser wieder aufstehen

Ich suche, ich weiß nicht, wonach ich suche. ich suche
Eine großartige Stunde die in mir geblieben ist ohne eine Rechnung, eine
Mund Spur wie auf einen toten Krug

Ich suche, ich weiß nicht, wonach ich suche. Unter den Sternen von
gestern
unter der Vergangenheit suche ich
das ausgeschaltete Licht, das ich immer wieder lobe.

<http://www.romanianvoice.com/poezii/poezii/luminaieri.php>

Motto:
„Vreau să joc!”

3.12. LUMINA MISTICĂ

(Traduceri, în limba maghiară, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

*Elevă VÁNCSA MÁRIA,
de la Liceul Tehnologic „Joannes Kajoni” Miercurea-Ciuc, jud. Harghita, România.
Îndrumător: prof. KISS CSILLA*

Vreau să joc!

O, vreau să joc, cum niciodată n-am jucat!
Să nu se simtă Dumnezeu
în mine
un rob în temniță- încătușat.
Pământule dă-mi aripi:
săgeată vreau să fiu să spintec
nemărginirea,
să nu mai văd în preajma decît cer,
deasupra, cer,
și cer sub mine –
și- aprins în valuri de lumină
să joc
srăfulgerat de-avînturi nemaipomenite
ca să răsuflă liber Dumnezeu în mine,
să nu cîrtească:
„Sunt rob în temniță!”

Lucian Blaga, Poezii, Editura Minerva, București- 1936

Sufletul satului

Copilo, pune-ți mîinile pe genunchii mei.
Eu cred că veșnicia s-a născut la sat.
Aici orice gînd e mai încet,
și inima-ți zvîcnește mai rar,
ca și cum nu ți-ar bate în piept,
ci adînc în pămînt undeva.
Aici se vindecă setea de mîntuire
și dacă ți-ai sîngerat picioarele
te așezi pe un podmol de lut

Uite, e seară.
Sufletul satului filfîie pe lîngă noi,
ca un miros sfios de iarbă tăiată,
ca o cădere de fum din streșini de paie,
ca un joc de iezi pe morminte înalte.

Lucian Blaga, Poezii, Editura Eminescu, București, 1988

Játszani akarok!

Ó, játszani akarok, mint még soha!
Hogy ne érezze Isten magát
bennem
egy rabnak a tömlecébe-lebilincselve.
Föld, adj szárnyakat
nyíl akarok lenni, hogy átszeljem
a végtelent,
hogy ne lássak magam körül mást csak eget,
fölöttem eget,
és alattam is eget-
és a fény hullámaiba belekapva
játsszak
csodás lendülések villanatában
hogy fellélegezzem bennem az Isten,
hogy ne zúgolodjon:
„Rab vagyok a tömlecben!”

A falu lelke

Te gyermek, tedd kezeid térdeimre.
Úgy gondolom az örökkévalóság falun született.
Itt minden gondolat halkabb,
és szíved csendesebben dobog,
mintha nem is mellkasodban verne,
hanem mélyen valahol a földben.
Itt meggyógyul a megváltás vágya
és ha véreztek lábaid
elhelyezkedsz egy agyagcsomón.

Nézd, est van.
A falu lelke úgy csapkod mellettünk,
mint egy félénk vágott fűszál illata,
mint a hulló füst a zsúp ereszéből,
mint a játszó tavak a magas sírhalmokon.

Motto:

Cunoașterea lumii este posibilă numai prin iubire

3.13. „EU NU STRIVESC COROLA DE MINUNI A LUMII”, „TREI FEȚE”

(Traduceri, în limba rusă, ale poeziilor lui Lucian Blaga)

Elevă CREȚA GEORGIANA,

de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, jud. Alba, România..

Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

de Lucian Blaga

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii
și nu ucid
cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc
în calea mea
în flori, în ochi, pe buze ori morminte.
Lumina altora
sugrumă vraja nepătrunsului ascuns
în adâncimi de întuneric,
dar eu,
eu cu lumina mea sporesc a lumii taină -
și-ntocmai cum cu razele ei albe luna
nu micșorează, ci tremurătoare
mărește și mai tare taina nopții,
așa îmbogățesc și eu întunecata zare
cu largi flori de sfânt mister
și tot ce-i neînțeles
se schimbă-n neînțelesuri și mai mari
sub ochii mei-
căci eu iubesc
și flori și ochi și buze și morminte.

Poemele luminii (1919)

Я не давлю на венчик чудеса света

Я не давлю на венчик чудеса света
И не убиваю
С мозгом, секреты что я встречу
в мой путь
В цветы, В глаза, на губы или могилы.
Свет других
Задушит заклинание непроницаемый скрытый
В глубине тьмы,
Только я,
Яс моим светом увеличиваю тайна мира-
и точно с ее белыми лучами луна
Не снизится, но дрожащая
приблизить и еще сильнее тайна ночь,
Вот так разбогатеют и я темный горизонт
с широким дрожанием святой тайны
И все что непонятного
Заменяться в недоразумения по больше
Под мой глаза-
Потому что я люблю
И цветы и глаза и губы и могилы.

Стихи Света (1919)

Trei fețe

de Lucian Blaga

Copilul râde:
„Întelegciunea și iubirea mea e jocul!”
Tânărul cântă:
„Jocul și-ntelegciunea mea-i iubirea!”
Bătrânul tace:
„Iubirea și jocul meu e-ntelegciunea!”

Glasul Bucovinei, 22 ianuarie 1919

Три девушки

Ребенок смеется:
"Моя мудрость и любовь это игра!"
Молодой человек поет:
"Моя игра и моя мудрость любовь!"
Старик заткнется:
"Моя любовь и моя игра мудрость!"

Secțiunea

INFORMARE ȘI DOCUMENTARE

– elevi

Motto:

„Prin lumea poveștilor, zumzetul veștilor”

5.1. BLAGA ÎN BIBLIOTECIILE LUMII

-bibliografie cuprinzând titluri din opera lui Lucian Blaga și titluri de lucrări cu referințe critice la opera și viața lui Lucian Blaga-

Elevă **CĂSTĂIAN RUSU ANDREEA MARIA**,
de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia, jud. Alba, România.
Îndrumător: bibliotecar **BÎRZ LUCREȚIA**.

Lucrarea „Blaga în bibliotecile lumii: bibliografie cuprinzând titluri din opera lui Lucian Blaga și titluri de lucrări cu referințe critice la opera și viața lui Lucian Blaga” are două părți:

- I. Bibliografia cu biblioteci;
- II. Bibliografia fără biblioteci.

I. Bibliografia cu biblioteci în care prezintă bibliotecile în care au fost găsite cărțile pentru bibliografie în număr de 21 de biblioteci: Biblioteca Națională a României , Biblioteca Națională a Republicii Moldova , Biblioteca Națională din Budapesta , Biblioteca Nazionale Centrale di Roma, Biblioteca Nacional de España, Bibliothèque de la Sorbonne, Humboldt Universität zu Berlin, National Library of India, National Diet Library Tokyo, YALE University, etc.

De exemplu:

Bibliotecile în care au fost găsite cărțile pentru bibliografie:

1. Biblioteca Națională a României <https://aleph.bibnat.ro/F?RN=536053548> (catalog online)
2. Biblioteca Națională a Republicii Moldova <http://catalog.bnrm.md/opac> (catalog online)
3. Biblioteca Națională din Budapesta http://www.oszk.hu/en/catalogues_databases (catalog online)
4. Biblioteca Nazionale Centrale di Roma (catalog online)
<http://bve.opac.almavivaaitalia.it/opac2/BVE/CR/ricercaSemplice>
5. Biblioteca Nacional de España <http://catalogo.bne.es/uhtbin/webcat> (catalog online)
6. Bibliothèque de la Sorbonne <http://www.bibliotheque.sorbonne.fr/biu/spip.php?rubrique8> (catalog online)

.....
21. YALE University <https://orbis.library.yale.edu/vwebv/> (catalog online)

Cu lucrării:

1. BĂLU, Ion. *Viața lui Lucian Blaga, vol.2.* București: Libra, 1996, 472 p. (Biblioteca Colegiului H.C.C. Alba Iulia, str. 1 Decembrie 1918, nr. 11, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba).

.....
78. BLAGA, Lucian. *Hronicul și cântecul vârstelor.* Sibiu: Imago, 1995, 117 p. (Humboldt Universität zu Berlin).

79. BLAGA, Lucian. *I poemidellaluce.* Milano: Garzanti, 1989, 309 p. (Biblioteca Nazionale Centrale di Roma).

.....
249. ZISSU, Mihai Hr. *Dicționarul limbii poetice a lui Lucian Blaga.* Constanța: Europolis, 2004, 522 p. (Biblioteca Națională a României).

II. Bibliografia fără biblioteci în care prezintă cărțile găsite în biblioteci în număr de 249 de volume.

De exemplu:

1. BĂLU, Ion. *Viața lui Lucian Blaga, vol.2.* București: Libra, 1996, 472 p.

.....
188. BLAGA, Lucian. *Zum Wesen der rumänischen Volksseele. Despre esența sufletului popular românesc.* București: Minerva, 1982, 268 p.

189. BOBOC, Alexandru. *Blaga, Nietzsche und Spengler.* [S.l.]: [s.n.], 1995.

.....
249. ZISSU, Mihai Hr. Dicționarul limbii poetice a lui Lucian Blaga. Constanța: Europolis, 2004, 522 p.
Lucrarea este vastă peste 30 de pagini și nu este inclusă în totalitate în revistă. Sunt câteva secvențe ca exemple de abordare utile pentru participanții din anii următori.

Motto:

„Multe lucruri nu le vedem fiindcă le privim prea de aproape”
(Lucian Blaga).

Motto-ul lucrării reprezintă părerea mea despre faptul că oamenii se concentrează mult mai mult asupra greșelilor, perseverează în superficialitate și nu asupra lucrurilor frumoase, cum ar fi cititul și înțelesul mai profund a ceea ce citesc și a ce ne înconjoară. Noi, de exemplu, cărăm în ghiozdanele noastre opere, însă uneori doar le cărăm și nu ne detașăm ca să le aprofundăm.

„ Multe lucruri nu le vedem fiindcă le
privim prea de aproape.” - Lucian Blaga

4.17. Lucrare de arte plastice: „GHIOZDANUL CU LECTURĂ”

Elev **RARES-IONUT GREBENISAN**,
de la Școala Gimnazială nr. 28, București, România.
Îndrumător: prof. **ADRIANA-ECATERINA ACHIMESCU**

Secțiunea

PREMII

– elevi și profesori

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Str. Gabriel Bethlen, Nr. 7, Alba Iulia, 510009
Telefon: 0258 826147, fax: 0258 833101
office@ccdab.ro, ccdab@yahoo.com, www.ccdab.ro

Concursul „**Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!**”, EDIȚIA a XVI- a, 2021,
PREMIILE

la etapa județeană Alba

Premiu	Numele și prenumele	Pentru lucrarea prezentată la secțiunea:
I	Elevă GIURGIU ADRIANA IULIA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia. Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	Eseu, critică și istorie literară - elevi
I	Elevă SIMILACHE LIVIA-ANEMONA , de la Liceul Teoretic Teiuș . Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	Creație literară- elevi
II	Elevă STOICA LAURA DENISA , de la Liceul Tehnologic Ocna Mures. Îndrumător: bibliotecar BUGAN LUMINITA MIHAELA	Creație literară- elevi
III	Elevă COSTEA ANDRADA-MARIA , de la Liceul de Arte “Regina Maria”- Alba Iulia . Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	Creație literară- elevi
I	Elev PĂCURARIU CRISTIAN , de la Liceul Teoretic Teiuș . Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	Traduceri în limba engleză - elevi
I	Profesor PETROVAN ELENA ANAMARIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra.	Traduceri în limba franceză - profesori
I	Elevă RÎȘTEIU DANA ANTONIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra . Îndrumător: prof. PETROVAN ELENA ANAMARIA	Traduceri în limba franceză - elevi
II	Elevă MORAR IULIA IOANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	Traduceri în limba franceză - elevi
III	Elevă TEIUȘAN ANDREEA MARIA , de la Liceul Teoretic Teiuș . Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	Traduceri în limba franceză - elevi
I	Elevă IERARDI MARIATERESA , de la Liceul Teoretic Teiuș. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	Traduceri în limba germană - elevi
I	Elevă CREȚA GEORGIANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	Traduceri în limba rusă - elevi
I	Elevă ȘERBAN MELISA-GABRIELA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	Arte plastice- elevi
II	Elevă STRĂJAN BIANCA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	Arte plastice- elevi
III	Elev FORIȘ DAVID IOAN , de la Liceul Teoretic Teiuș. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	Arte plastice- elevi
I	Elevă CĂSTĂIAN RUSU ANDREEA MARIA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia Îndrumător: bibliotecar BÎRZ LUCREȚIA .	Informare și documentare - elevi
II	Elevă MORAR ȘTEFANIA-MARIA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	Informare și documentare - elevi

Întocmit de
Prof.metodist Jude Laurențiu

Director
Prof. Vasile Doina Garm

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Str. Gabriel Bethlen, Nr. 7, Alba Iulia, 510009, Telefon: 0258 826147, fax: 0258 833101,
office@ccdab.ro, ccdab@yahoo.com, www.ccdab.ro

Concursul „Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!”, EDIȚIA a XVI-a, 2021,

**PREMIILE
la etapa națională**

Nr. crt.	Numele și prenumele	Premiu	Pentru lucrarea prezentată la secțiunea:
1.	Profesor ALINA LORENA GHEORGHE , de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu” , Giurgiu, jud. Giurgiu, România.	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - profesori</i>
2.	Elevă CATAN IULIANA , de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” , or. Anenii Noi, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BOGOVIC OLGA .	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
3.	Elevă GIURGIU ADRIANA IULIA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” Alba Iulia, jud. Alba. Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
4.	Elevă ȚAPEȘ DOINA , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi , raionul Ialoveni, Republica Moldova. Îndrumător: prof. CUCU ECATERINA	II	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
5.	Elev ONCESCU RAREȘ MATEI , de la Școala Generală „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești” Târgoviște, jud. Dâmbovița, România, îndrumător: prof. LILIANA ȘERBAN	II	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
6.	Elevă CIOBANU MIHAELA , de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Constantin Stere” , mun. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. REPEȘCO STELLA	III	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
7.	Elevă BALANUȚA ALEXANDRINA , de la Liceul Teoretic „Petre Ștefănuță” , or. Ialoveni, Republica Moldova. Îndrumător: prof. MIDONI VALERIA .	III	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
8.	Elev STANCU DAVID ȘTEFAN , de la Școala Gimnazială Nr. 142 , Sector 6, București, România. Îndrumător: prof. TINCU CAMELIA	III	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
9.	Elevă BALAN CĂTĂLINA , de la Liceul Teoretic Ștefănești , satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA .	PS	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
10.	Elevă LUNGU SORINA , de la Liceul Teoretic Ștefănești , satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA .	PS	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
11.	Elevă GROSU IRINA , de la Liceul Teoretic Ștefănești , satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA .	PS	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
12.	Profesor ALINA LORENA GHEORGHE , de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu” , Giurgiu, jud. Giurgiu, România.	I	<i>Creație literară - profesori</i>
13.	Elevă MÎNĂSCURTĂ MARIA , de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Ștefan Vodă” , or. Ștefan Vodă, Republica Moldova. Îndrumător: prof. ȘTEFAN NATALLA	I	<i>Creație literară - elevi</i>
14.	Profesor ENEĂ GELA , de la Liceul de Arte „Marin Sorescu” Craiova, jud. Dolj, România.	I	<i>Creație literară - profesori</i>
15.	Profesor STOICA IRINA -ELENA , de la Școala Gimnazială „ Petre Ispirescu” , București, sector 1, România.	II	<i>Creație literară - profesori</i>
16.	Profesor STANCU TANIA MIHAELA , de la Școala Gimnazială Nr. 39 , București, sector 2, România.		<i>Creație literară - profesori</i>

[Signature]

1/3

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Str. Gabriel Bethlen, Nr. 7, Alba Iulia, 510009, Telefon: 0258 826147, fax: 0258 833101,
office@ccdab.ro, ccdab@yahoo.com, www.ccdab.ro

Concursul „**Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!**”, EDIȚIA a XVI- a, 2021,

PREMIILE
la etapa națională

17.	Elevă SIMILACHE LIVIA-ANEMONA , de la Liceul Teoretic Teiuș , jud. Alba, România. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	I	Creație literară- elevi
18.	Elevă MITROIU ȘTEFANIA-MARIA , de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” București, România. Îndrumător: prof. BĂDESCU NICOLETA	II	Creație literară- elevi
19.	Elevă LĂDARU INES MARIA , de la Scoala Gimnazială nr 28 , București, România. Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA - ECATERINA	III	Creație literară- elevi
20.	Elevă BREAZU ALEXANDRA ELENA , Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu” , Giurgiu, jud. Giurgiu, România. Îndrumător: prof. GHEORGHE ALINA LORENA	PS	Creație literară- elevi
21.	Profesor BESLEAGĂ RALUCA IOANA , de la Liceul Teoretic „Alexandru Ghica” Alexandria, jud. Teleorman, România.	I	Traduceri în limba engleză - profesori
22.	Profesor CUCU RODICA , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi , c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova.	I	Traduceri în limba engleză - profesori
23.	Profesor GÎLCĂ DOINA , de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim” , mun. Chișinău, Republica Moldova.	II	Traduceri în limba engleză - profesori
24.	Elev PĂCURARIU CRISTIAN , de la Liceul Teoretic Teiuș , jud. Alba, România. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	I	Traduceri în limba engleză - elevi
25.	Elevă COBANOGU MELEK , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi , c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova. Îndrumător: prof. CUCU RODICA	I	Traduceri în limba engleză - elevi
26.	Elevă BOTNARU VALERIA , de la Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim” , mun. Chișinău, Republica Moldova. Îndrumător: prof. GÎLCĂ DOINA ,	II	Traduceri în limba engleză - elevi
27.	Profesor PETROVAN ELENA ANAMARIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra , jud. Alba, România.	I	Traduceri în limba franceză - profesori
28.	Elevă RÎȘTEIU DANA ANTONIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra , jud. Alba, România . Îndrumător: prof. PETROVAN ELENA ANAMARIA	I	Traduceri în limba franceză - elevi
29.	Elevă IERARDI MARIATERESA , de la Liceul Teoretic Teiuș , jud. Alba, România. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	I	Traduceri în limba germană - elevi
30.	Elevă VÂNCSA MÁRIA , de la Liceul Tehnologic „Joannes Kajoni” Miercurea-Ciuc, jud. Harghita, România. Îndrumător: prof. KISS CSILLA	I	Traduceri în limba maghiară - elevi
31.	Elevă CREȚA GEORGIANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria” , municipiul Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	I	Traduceri în limba rusă - elevi
32.	Elevă FOLICĂ BIANCA , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice „Iosif Sava” , Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	I	Arte plastice- elevi

Handwritten signature

2/3

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Str. Gabriel Bethlen, Nr. 7, Alba Iulia, 510009, Telefon: 0258 826147, fax: 0258 833101,
office@ccdab.ro, ccdab@yahoo.com, www.ccdab.ro

Concursul „Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!”, EDIȚIA a XVI-a, 2021,

PREMIILE
la etapa națională

33.	Elevă STAVILA ANASTASIA , de la Liceului Teoretic „Constantin Stere” , or. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. FLOREA ALIONA	I	Arte plastice- elevi
34.	Elev LOZAN ANDRIAN , de la Instituția Publică Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” , or. Leova, Republica Moldova. Îndrumător: prof. ELENA CIOBOTARU	II	Arte plastice- elevi
35.	Elevă STOG-GALBEN LAURA-MARIA , de la Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza” , București, România. Îndrumător: prof. CIOFIRLA ANCA MARIA	II	Arte plastice- elevi
36.	Elevă ȘERBAN MELISA-GABRIELA , de la Liceul de Arte „Regina Maria” , municipiul Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	II	Arte plastice- elevi
37.	Elevă SZATMÁRI JÚLIA , de la Școala Gimnazială „Nagy Imre” , Miercurea Ciuc, jud. Harghita, România. Îndrumător: prof. BANDAS LUMINIȚA RAMONA	III	Arte plastice- elevi
38.	Elevă GROSU IRINA , de la Liceul Teoretic Ștefănești , satul Ștefănești, raionul Florești, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BALAN PARASCOVIA	III	Arte plastice- elevi
39.	Elevă TODIREL SABINA , de la Liceului Teoretic „Constantin Stere” , or. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. REPEȘCO STELLA	PS	Arte plastice- elevi
40.	Elev CIRIBLAN IONUȚ ALEXANDRU , de la Școala Gimnazială „Academician Marin Voiculescu” Giurgiu, jud. Giurgiu, România. Îndrumător: prof. DRAGNE ECATERINA	PS	Arte plastice- elevi
41.	Elevă LADD ELENA-MARIE , de la Școala Gimnazială nr. 28 , București, România. Îndrumător: prof. ACHIMESCU ADRIANA-ECATERINA	PS	Arte plastice- elevi
42.	Elevă BELEGANTE ALECSIA , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice „Iosif Sava” , Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	PS	Arte plastice- elevi
43.	Elev MARIN ȘTEFAN , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice „Iosif Sava” , Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	PS	Arte plastice- elevi
44.	Elev TIRIFON ALEXANDRU , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice „Iosif Sava” , Sector 1, București, România. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	PS	Arte plastice- elevi
45.	Elevă CASTĂIAN RUSU ANDREEA MARIA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan” , Alba Iulia, jud. Alba, România. Îndrumător: bibliotecar BÎRZ LUCREȚIA	I	Informare și documentare - elevi

PS - Premiu Special

Întocmit de
Prof.metodist Jude Laurențiu

Director CCD Alba
Prof. Vasilca Doina Carmen

CASA CORPULUI DIDACTIC ALBA
Str. Gabriel Bethlen, Nr. 7, Alba Iulia, 510009, Telefon: 0258 826147, fax: 0258 833101,
office@ccdab.ro, ccdab@yahoo.com, www.ccdab.ro

**Concursul „Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!”, EDIȚIA a XVI-a, 2021,
PREMIILE
la etapa internațională**

Nr. crt.	Numele și prenumele	Premiu	Pentru lucrarea prezentată la secțiunea:
1.	Profesor ALINA LORENA GHEORGHE , de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu.	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - profesori</i>
2.	Elevă GIURGIU ADRIANA IULIA , de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”- Alba Iulia, jud. Alba. Îndrumător: prof. MARINCAȘ MARINELA ADRIANA	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
3.	Elevă CATAN IULIANA , de la IPLT „Mihai Eminescu”, or. Anenii Noi, Republica Moldova. Îndrumător: prof. BOGOVIC OLGA .	I	<i>Eseu, critică și istorie literară - elevi</i>
4.	Profesor ALINA LORENA GHEORGHE , de la Școala Gimnazială „Acad. Marin Voiculescu”, Giurgiu, jud. Giurgiu.	I	<i>Creație literară- profesori</i>
5.	Profesor ENE GELA , de la Liceul de Arte "Marin Sorescu" Craiova, jud. Dolj.	I	<i>Creație literară- profesori</i>
6.	Elevă MÎNĂSCURTĂ MARIA , de la IPLT „Ștefan Vodă”, or. Ștefan Vodă, Republica Moldova. Îndrumător: prof. ȘTEFAN NATALIA	I	<i>Creație literară- elevi</i>
7.	Elevă SIMILACHE LIVIA-ANEMONA , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	I	<i>Creație literară- elevi</i>
8.	Profesor BEȘLEAGĂ RALUCA IOANA , de la Liceul Teoretic “Alexandru Ghica” Alexandria, jud. Teleorman.	I	<i>Traduceri în limba engleză - profesori</i>
9.	Profesor CUCU RODICA , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova.	II	<i>Traduceri în limba engleză - profesori</i>
10.	Elevă PĂCURARIU CRISTIAN , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba. Îndrumător: prof. OLTEAN CORINA	I	<i>Traduceri în limba engleză - elevi</i>
11.	Elevă COBANOGU MELEK , de la Liceul Teoretic Ruseștii Noi, c.Ruseștii Noi, r. Ialoveni, Republica Moldova. Îndrumător: prof. CUCU RODICA	I	<i>Traduceri în limba engleză - elevi</i>
12.	Profesor PETROVAN ELENA ANAMARIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba.	I	<i>Traduceri în limba franceză - profesori</i>
13.	Elevă RÎȘTEIU DANA ANTONIA , de la Școala Gimnazială „Nicodim Ganea” Bistra, jud. Alba. Îndrumător: prof. PETROVAN ELENA ANAMARIA	I	<i>Traduceri în limba franceză - elevi</i>
14.	Elevă IERARDI MARIATERESA , de la Liceul Teoretic Teiuș, jud. Alba. Îndrumător: prof. POP ROMINA MARIA	I	<i>Traduceri în limba germană - elevi</i>
15.	Elevă VÂNCȘA MARIA , de la Liceul Tehnologic „Joannes Kajoni” Miercurea-Ciuc, jud. Harghita. Îndrumător: prof. KISS CSILLA	I	<i>Traduceri în limba maghiară - elevi</i>
16.	Elevă CREȚA GEORGIANA , de la Liceul de Arte „Regina Maria”, municipiul Alba Iulia, jud. Alba. Îndrumător: prof. dr. ALBESCU NADIA-FLAVIANA	I	<i>Traduceri în limba rusă - elevi</i>
17.	Elevă FOLICĂ BIANCA , de la Școala Gimnazială de Arte Plastice “Iosif Sava” – Sector 1, București. Îndrumător: prof. DĂSCĂLESCU ELENA	I	<i>Arte plastice- elevi</i>
18.	Elevă STAVILA ANASTASIA , de la Liceului Teoretic „Constantin Stere”, or. Soroca, Republica Moldova. Îndrumător: prof. FLOREA ALIONA	II	<i>Arte plastice- elevi</i>
19.	Elevă CĂSTĂIAN RUSU ANDREEA MARIA , jud. Alba, de la Colegiul Național „Horea, Cloșca și Crișan”, Alba Iulia. Îndrumător: bibliotecar BÎRZ LUCREȚIA .	I	<i>Informare și documentare - elevi</i>

Întocmit de

Prof.metodist Jude Laurențiu

Director CCD Alba

Prof. Vasilca Doina Carmen

Secțiunea

ARTICOLE DIN NUMERELE PRECEDENTE

1.1. „IA”

CARTEA CU CEA MAI VECHE SCRIERE DIN LUME, ALĂTURI DE SCRIEREA DE LA TARTARIA, SCRIEREA CU HIEROGLIFE, CUNEIFORMĂ ȘI FENICIANĂ...

<https://www.facebook.com/pages/Ioan-Sorin-Apan/1522443334681773>

Romanii au scris de milenii, pe straietele lor istoria lumii și sensul vieții! Scriere asemănătoare cu cea de pe tăblițele de la Tartaria și alte scrieri vechi: scrierea cu hieroglifice, cuneiformă și feniciană.

Costumele noastre populare și tot ce ne-au lăsat moștenire străbunii adună într-o scriere veche bogăția spirituală – înțelepciunea - unui neam cu o bogată trăire religioasă unică care ne dă identitate, originalitate, adică specificul nostru pontico-carpato-dunărean. Unele simboluri purifica și protejează! Dacă porți un astfel de veșmant, e ca și cum ai avea o armură.

Costumele, tradiționale erau extrem de importante și aveau permanent rolul un scut activat, un scut menit să ne apere de rele, să țină gândurile și energiile negative departe!

Costumele populare au fost purtate cu mândrie de prințese și regine.

Foto: Marie de Edinburgh în primul ei costum țărănesc românesc dăruită de regele Carol drept cadou de nuntă.

Rochia țărănească română a fost introdusă de festivitățile și ceremoniile curții de către regina Elisabeta a României

(Sursa:

<https://royalromania.wordpress.com/2012/07/07/marie-of-edinburgh-acquiring-the-romanian-identity/>,
Colecția Diana Mandache)

<<O tradiție culturală nu se mai poate transmite astăzi dacă nu îi sunt înțelese semnele, gramatica și mesajul. Artele, tradițiile, obiceiurile țărănești s-au degradat pentru că grupul socio-cultural care le performa și-a pierdut viziunea despre lume, nemaiaivând temei contextual, dar au continuat să subziste cu texte culturale neprecizate și incomunicabile. Astfel, arta populară, costumele tradiționale, cântecul, au fost scoase din contextul sărbătorilor și obiceiurilor, devenind simple valori de schimb.

Autorul folosește analiza cultural semiotică pentru a descrie semnele și codurile, în vederea transmiterii mesajului cultural și eliberării sensului acestuia. El spune că orice text cultural care nu poate fi lecturat ca o narațiune cosmologică, generând o viziune asupra lumii, alunecă la marginea nonculturii sau a kitsch-ului.

Folosind folclorul literar, "Taina Cerului- Astronomie și folclor" este o lectură a cerului tradițional românesc din perspectiva arhaică a țăranului român.

Dumnezeu dintru-nceputu/
Toată lumea o făcutu/ Și ceriu l-o
ridicatu/ Pe patru stâlpi de argintu/ Și
frumos l-ompodobitu/ Tăt cu stele
mânânțele/ Și cu luna cu lumina/
Soarele cu razele...(colindă)

Taina Mării Negre stabilește o legătură între colindele românești care au ca temă marea și descoperirile contemporane de arheologie marină. Folosind o antologie de texte, autorul încearcă să demonstreze că Marea Neagră a avut un rol important în dinamica civilizației și culturii românești tradiționale care a rămas în memoria țăranilor fiind prezentă și azi în texte de colindă.

Vine marea cât de mare/ Dar de
mare margini n-are/ Dar de lină țarmuri
mână/ Dar de tăt cine-o adună...(colind
din Maramureș)

*Foto: Regina Elisabeta a
României (Sursa:*

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

<https://familiaregala.ro/presa/articol/documentar-100-de-ani-de-la-moartea-reginei-elisabeta-a-romaniei-1881-1916>

"Bucuria aceasta pe care o ai când îmbraci un costum popular, te face să te simți într-adevăr un om mai puternic, mai motivat, mai legat de începuturile tale. Vedeți, în știință, căutarea principiilor este un lucru fundamental. O știință se dezagregă dacă nu ține legătura cu propozițiile sale prime. Așa este și cu un neam, cu un popor, iar principiile noastre merg adânc în preistorie.

Folclorul este vârful aisbergului care s-a păstrat la lumina zilei și cred că acesta este motivul pentru care simțim noi puterea folclorului, atunci când îl facem, bineînțeles, cu tot arsenalul lui hermeneutic. Intrăm în comunicare cu niște filoane de viață care merg până la originile noastre." >>(Ioan Sorin Apan, sursa: <https://www.facebook.com/pages/Ioan-Sorin-Apan/1522443334681773>)

„Costumul tradițional este un adevărat templu la purtător, o imago mundi care conține o sumă de simboluri, hierofanii, revelații ale sacrului care îi dau o poveste și ne dau în același timp nouă o identitate culturală unică, inimitabilă”.(Prof. Ioan Sorin Apan,

http://www.mesota.ro/muzeu/sorin_apan/)

„Asta este adevăratul brand românesc, templul la purtător - costumul popular tradițional, în care românul știut să-și etaleze de-a lungul vremii valorile, în momentele-cheie ale existenței sale. Atunci

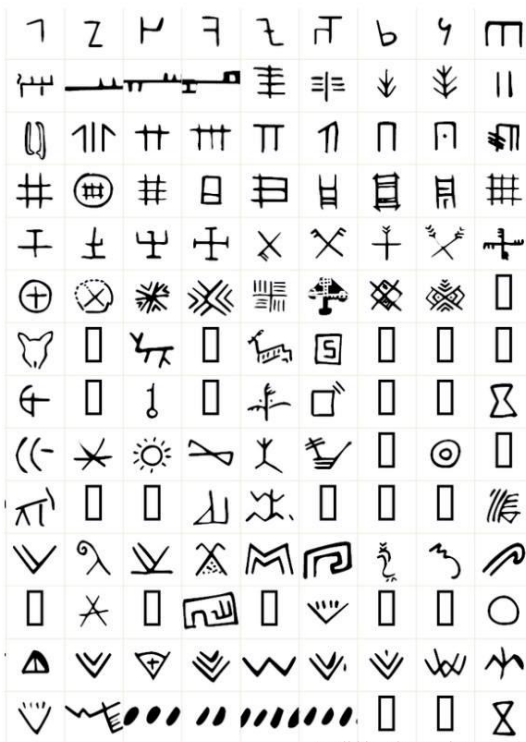
avea și textele explicative, textele de folclor literar, care rezonau cu desenele, cu hieroglifele de pe costume. Căci pe costum este scris același lucru - iată o viziune teologică deja! - anume că omul poate accepta lumea nevăzută pornind de la simbolurile din lumea văzută și astfel să-și taie un drum înspre Dumnezeu.

Un costum nefalsificat trebuie să conțină o narațiune cosmologică, e o minirecapitulare a cosmosului. Și este mai ușor să înțelegi, dacă te ajuți de textul unei colinde, care capătă astfel, alăturată simbolurilor de pe costum, un înțeles aparte: 'Iată vin colindători/ Printr-înșii și Dumnezeu /Îmbrăcați într-un veșmânt / Lung din cer până-n pământ/ Scris e-n spate, scris e-n piept/ Scris e-n șale, scris în poale/ De-amandoua părțile scris câmpul cu florile/ Iar prejurul poalelor scrisă-i marea tulbure/ Pe-ai săi umerei scriși sunt doi luceferi/ Pe umărul de-a dreapta scrise-s Soarele și Luna/ Pe umărul de-a stanga închipuită-i lumea.' (Prof. Ioan Sorin Apan,

http://www.mesota.ro/muzeu/sorin_apan/)

IA, the Romanian blouse

Neolithic, Vinca Script - 6000 BC

Foto: Ie, Sursa: <https://manastirea.petru-voda.ro/2015/01/12/costumul-traditional-romanesc-templu-la-purtator/>

"Acum când cunoaștem vechimea, sacralitatea, funcția apotropaică (alungarea duhurilor rele) a acestor simboluri, înțelegem cu adevărat afirmația lui Ioan Sorin Apan de mai sus. Informația nu ne mai permite să fim indiferenți. Nu dispariția folclorului este pericolul cel mai mare, ci denaturarea, vulgarizarea lui, din păcate uneori chiar de către cei care îl promovează. (...) Nu cu disperate strigăte de alarmă de genul „ne pierdem tradiția!”, „dispare folclorul!” sau „ne pierdem identitatea!”, trebuie să ne apropiem de aceste simboluri, ci cu conștiința mileniilor pe care le avem în spate și mai ales cu multă duiosie." (Harris Wallmen)

(Sursa: http://www.mesota.ro/muzeu/sorin_apan/)

Foto: Regina Maria a României (Sursa: https://www.romaniaregala.ro/jurnal/regina-maria-143-de-ani-de-la-nastere/attachment/tumblr_ldz0kdqxul1qcfftgo1_1280/)

1.2. IRLANDEZUL PETER HURLEY, LA VASLUI

Autor ANDREI NICOLAE

**<<Irlandezul Peter Hurley, la Vaslui:
Pentru mine, a fi român înseamnă o construcție
spirituală, o combinație între limbă, credință,
locul (pământul), tradițiile vii și această cămașă
albă a jertfei pe care ați purtat-o pe parcursul a
sute de ani**

Irlandezul Peter Hurley, cunoscut promotor al satului românesc și al valorilor autentice țărănești, a susținut la Vaslui o conferință intitulată „Tradiție și modernitate, istorie și prezent pentru tânăru contemporan”, informează [Episcopia Hușilor](#).

În cadrul evenimentului, Hurley le-a vorbit tinerilor despre ceea ce înseamnă să fii român și despre admirația pe care o poartă satului românesc și culturii țărănești tradiționale.

El i-a îndemnat pe tineri să nu se lepede de propria identitate, așa cum a făcut-o poporul irlandez, care și-a părăsit limba.

Hurley afirmă că românismul este definit de cinci piloni:

- limba română;
- credința;
- pământul;
- cultura tradițională;
- jertfa.

„Rețeta voastră, ceea ce vă face pe voi să fiți diferiți, unici și prețioși, este foarte simplă, sunt cinci cuvinte:

Primul cuvânt este limba română.

Fiecare neam, fiecare popor poate să spună: noi avem limba cutare, în afară de Irlanda. În Irlanda 0.3% din populație mai vorbește irlandeză.

Nimeni nu poate să îți fure identitatea, dar tu singur poți să o arunci la coșul de gunoi. Acest lucru e foarte important! Vă spun din experiența irlandezilor. Noi am aruncat, acum 150 de ani, limba noastră străveche, la coșul de gunoi, pentru că am fost „educați” să înțelegem că a fost ceva absolut nefolositor. Am fost învățați că nu poți să te duci în lume să prosperi cu limba irlandeză, căci astfel ești un țaran irlandez nefolositor, un

lucru de sfidat. Noi am fost, primii, sclavii Europei”, a spus el.

Cineva mi-a zis la un moment dat: „În fiecare limbă pe care o cunoști ești un alt om”. Eu cred că așa este! Construiești gândurile tale în funcție de vibrația sunetelor.

Limbii română este o limbă latină, dar nu numai o limbă latină. De când am început să citesc despre România, în 1994, am citit că ea este cea mai aproape de limba latină în Europa. Pot să îmi imaginez un munte al limbilor, și pe acest munte este un râu care se numește „râul limbilor latine”. **Româna este acolo unde izvorăște limba latină, mai sus.** Este o limbă atât de frumoasă! Eminescu o folosește cel mai tare.

Când citesc cuvintele rugăciunii în limba română eu cred că au putere și rezonanță. În cuvintele din limba română, sunetul și sensul profund sunt foarte, foarte aproape”.

Peter Harley crede că România are vocația de a fi legătura dintre Răsărit și Apus:

„Al doilea cuvânt este credința. Credința în Dumnezeu este foarte puternică. Sunteți singurul popor ortodox latin din lume. Asta vă pune într-o poziție de balama între tot ce este în Est și tot ce este în Vest”.

Pentru el, pământul se identifică cu tradiția:

„Al treilea este pământul. Limba, credința și pământul, mai ales Carpații. Carpații sunt coloana vertebrală a poporului român. Stați la fel de confortabil pe partea estică și sudică precum pe partea vestică. Carpații nu au fost niciodată un zid de apărare, ci un copac în care ați urcat în orice moment de primejdie.

Pământ cum găsești în România, nu există în Europa. Din acest pământ atât de fertil și de roditor a izvorât o cultură tradițională, autentică bineînțeles. A izvorât și a crescut o cultură tradițională atât de complexă și de frumoasă, atât de plină de valori! Prof. dr. Ion Bucur, fostul director al Muzeului Astra din Sibiu, vorbește despre țărani din România ca despre o aristocrație a țăranilor Europei. Și cred că așa este!

Eu nu cred să fi fost cultura tradițională irlandeză atât de frumoasă cum este cultura

tradițională românească, chiar și astăzi, când este foarte încercată această cultură.

Cultura tradițională este al patrulea cuvânt. Este vorba despre această tradiție vie, această cultură tradițională vie, care încă se găsește în această parte a Europei. Cum a zis Lucian Blaga, această cultură tradițională, pe care o găsim astăzi în România, este o verigă actuală a unui lanț continuu. La noi, în Vestul Europei, lanțul s-a rupt deja”, a explicat el.

Peter Hurley a încheiat astfel:

„A cincea trăsătură care vă definește, care, probabil, este și cea mai dureroasă, este jertfa. Această jertfă este continuă, aparent interminabilă. Pentru mine, a fi român nu este un pașaport sau un loc, ci seamănă mai mult cu o vocație, a fi român înseamnă a avea o vocație. A fi român nu înseamnă drepturi. Aproape niciodată nu a însemnat drepturi, din păcate, dar înseamnă responsabilitate. A fi român înseamnă o responsabilitate asumată, o cruce pe care să o iei, dar nu în sensul negativ, ci în sensul pozitiv al conceptului.

Acestea sunt cele 5 trăsături pe care cred că le-am cristalizat foarte pe scurt. Pot fi pentru noi un fel de busolă când ne gândim ce înseamnă a fi român. Nu înseamnă o clădire, un imn național, un război sau o victorie și nici un templu, ci este această construcție spirituală, o combinație între limbă, credință, locul (pământul), tradițiile vii și această cămașă albă a jertfei pe care ați purtat-o pe parcursul a sute de ani”. >>

(Sursa: [ANDREI NICOLAE ,
https://www.activenews.ro/stiri-social/Irlandezul-Peter-Hurley-la-Vaslui-Pentru-mine-a-fi-roman-inseamna-o-construcție-spirituală-o-combinatie-intre-limba-credinta-locul-pamantului-tradițiile-vii-si-aceasta-cămașă-albă-a-jertfei-pe-care-ați-purtat-o-pe-parcursul-a-sute-de-ani-157539](https://www.activenews.ro/stiri-social/Irlandezul-Peter-Hurley-la-Vaslui-Pentru-mine-a-fi-roman-inseamna-o-construcție-spirituală-o-combinatie-intre-limba-credinta-locul-pamantului-tradițiile-vii-si-aceasta-cămașă-albă-a-jertfei-pe-care-ați-purtat-o-pe-parcursul-a-sute-de-ani-157539))

1.3. ROMÂNA E UN FENOMEN FĂRĂ PRECEDENT ÎN LUME...

Articol redistribuit SILVIA RADETCHI

<<Emil Cioran zicea, mai în glumă - mai în serios: "...ca să treci de la limba română la limba franceză e ca și cum ai trece de la o rugăciune la un contract." De ce e limba română așa o limbă unică? Nu că vrem noi, românii obișnuiți, ci c-o admiră de la înălțimea propriilor studii chiar lingviștii și istoricii străini, cărora nu le putem reproșa subiectivitatea.

Așadar, să auzim 11 motive, care saltă limba de baștină a lui Brâncuși pe podiumul "pietrelor" rare ale omenirii.

1. Română este singura, din grupul de limbi romanice, care a supraviețuit în părțile acestea ale Europei. Rămâne un mister: cum de s-a întâmplat așa, în condițiile în care pe-aici au trecut valuri peste valuri de barbari, cu ale lor limbi slavice (din estul Eurasiei) sau uralice (din nordul Eurasiei).

Altfel spus, popoare cuceritoare cu graiuri "bolovănoase", puternice, care-au îngenunchat limba latină pe oriunde au trecut. Mai puțin la noi.

2. Româna-i veche de 1700 de ani. Și că-i veche n-ar fi cine știe ce motiv de lauri, dar e veche în acel fel în care, de-am călători în timp în Țara Românească acum 600 de ani, nu ne-ar fi chiar atât de deosebit de greu să înțelegem ce le spunea unul ca Mircea cel Bătrân ostașilor săi.

Poate vă pare de la sine înțeles, dar adevărul e că foarte puține limbi din lume și-au păstrat "trunchiul" întreg. Limba lui Shakespeare sau cea a lui Napoleon nu se pot lăuda cu așa o stare de conservare.

3. Dintre limbile latine, doar româna are articolul hotărât "enclitic", adică atașat la sfârșitul substantivului. Spunem "fata", "băiatul", "tabloul", și nu "la fille", "le garçon", "le tableau", cum ar fi în franceză.

Chestia asta ne conferă o melodicitate intrinsecă-n grai, plus o concizie-n exprimare. Practic, ne e de-ajuns un singur cuvânt, ca să ne facem înțeleși atunci, când ne referim la un obiect sau la o ființă anume. Ei, majoritatea popoarelor au nevoie de două cuvinte pentru asta.

4. "Se scrie cum se aude." Se scrie cum se aude, dar vine la pachet cu sute de particularități

de pronunție pe care noi, români fiind, le punem în aplicare ușor, natural, fără să le pritocim.

N-avem nevoie de manualul de fonetică la capul patului, pentru ca organul din cavitatea bucală să se miște într-un fel când rostim "ceapă", și în alt fel când rostim "ea". Chiar dacă grupul de vocale e același. Pentru vorbitorii de arabă, de pildă, regula asta se învață cu creionul sub limbă – sunt dintre cei cărora le vine greu.

5. Lingviștii spun că, cel mai și cel mai bine, româna s-ar asemana cu dalmata, din care istoria păstrează doar câteva sute de cuvinte și propoziții. Problema cu dalmata e că nu mai circulă. Sunt 0 vorbitori de dalmată pe Terra în acest moment, și probabil c-așa vor rămâne până la finalul veacurilor.

Dalmata a fost declarată limbă moartă pe 10 iunie 1898. Este data decesului ultimului ei vorbitor, croatul Tuone Udaina, care o stăpânea parțial. Înainte să moară, Udaina a mărturisit, că limba îi e familiară încă din mica copilărie, că și-i amintește "ca prin vis" pe părinții lui conversând, uneori, în această limbă.

6. Româna e limba cu al treilea cel mai lung cuvânt din Europa.

"PNEUMONOUltramicroscopiCSilicovolcaniconioză", 44 de litere. Definește o boală de plămâni care se face prin inhalarea prafului de siliciu vulcanic. Interesant e, că boala nu prea se face, deci nici cuvântul nu se folosește.

7. Limba română e intrată în patrimoniul UNESCO, aidoma Barierei de Corali din Australia, Marelui Zid Chinezesc ori Statuii Libertății. Româna a intrat în patrimoniul imaterial al lumii prin două cuvinte. E vorba de "dor" și "doină", două cuvinte intraductibile, concluzionează UNESCO.

"Dor" și "doină" se comportă mai degrabă ca niște diamante roz, decât ca niște alăturări de sunete – exprimă emoții, într-atât de specifice culturii noastre, încât traducerea lor în alte "glasuri" ar fi o contrafacere. Nu mai e nevoie să precizăm, că tot ele trec drept cele mai bogate în sens substantive din română.

8. Alt aspect unic în lume, româna "dirijează" cuvintele latine după regulile balcanice.

Vocabularul e, vorba vine, “italienesc”, dar rânduiețile gramaticale sunt de tip slav. Apar și coabitări între cele două registre, latin și slav.

Concret, genul dativ și genitiv au aceeași formă (ca-n latină), timpul viitor și perfect se formează după o regulă hibrid între latină și slavă, dar infinitivul se evită (ca-n limbile slave).

9. Nicio altă limbă nu folosește atâtea zicători și expresii. Româna e printre puținele limbi în care “câinii latră și ursul merge”. E limba cu cele mai absurde imagini proverbiale, dar și limba în care proverbele, deși tot un fel de metafore, sunt considerate limbaj accesibil, limbaj “pe înțelesul tuturor”.

Proverbele astea, spun specialiștii, exprimă cea mai intimă preocupare a poporului român – sensul să fie bogat, dar fraza scurtă. Să spui mult în foarte puține cuvinte (la asta se referea și Alecsandri în celebra “românul s-a născut poet”). Cu titlu de curiozitate, cele mai numeroase zicători autohtone au ca subiect înțelepciunea – aproximativ 25% din totalul frazelor-proverb.

(articol preluat de pe siteul: <https://ortodoxia.ro/index.php/article/emil-cioran-ca-sa-treci-de-la-limba-romana-la-limba-franceza-e-ca-si-cum-ai-trece-de-la-o-rugaciune-la-un-contract>)
redistribuit. **Silvia Radetchi**

10. La fel de luxuriantă se dovedește româna și-n ceea ce privește numărul de cuvinte. Președintele Academiei Române, Ioan-Aurel Pop, ne dă de înțeles că româna-i între primele 8 limbi ale lumii. Ultima ediție a “Marelui Dicționar al Limbii Române” adună 170.000 de cuvinte. Asta-n condițiile în care autorii au lăsat de-o parte diminutivele, și alea vreo 30.000.

11. La cât de veche e pe teritoriul european, româna ar trebui să aibă dialecte în interior, teritorial – adică limba locuitorilor din Banat, de pildă, să fie mult-diferită de cea a locuitorilor din Maramureș (vezi triada spaniolă-bască-catalană din Spania).

Și totuși, nu-i cazul limbii române, în “curtea” căreia există graiuri și regionalisme, însă nu dialecte. Filologi ca Alexandru Philippide și Alf Lombard susțin că, iarăși, din punctul ăsta de vedere, româna e un fenomen fără precedent în lume...>>

CUVÂNTUL PREAFERICITULUI PĂRINTE DANIEL DESPRE SATUL ROMÂNESC

Cuvântul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare semestrială de primăvară a clerului din Arhiepiscopia Bucureștilor, Aula Magna „Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, București, 13-14 mai 2019:

SPIRITUALITATEA SATULUI ROMÂNESC

„Pentru istoria noastră – aprecia etnograful și sociologul Ernest Bernea (1905-1990) –, satul românesc tradițional a fost microcosmosul material și spiritual care a constituit fundamentul existențial al națiunii [...]. Realitatea tradițională comunitară a definit și manifestat un mod propriu românesc de a fi, care e specific și general uman totodată”[1].

Prin acest „mod propriu românesc de a fi” se exprimă un sistem de valori specifice satului românesc, o atitudine proprie în fața lui Dumnezeu, a naturii înconjurătoare, a semenilor, o concepție de viață și o reprezentare specifică a lumii.

Pentru țaranul român, Dumnezeu a fost și este o prezență tainică, nu o idee abstractă; prezența Sa discretă, ocrotitoare, poate fi descifrată în natura înconjurătoare, considerată dar al lui Dumnezeu, care trebuie cultivat în relație de recunoștință față de Dăruitor.

După cum observă Părintele Dumitru Stăniloae, țaranul român vede prezența harică și ocrotirea milostivă a lui Dumnezeu în toate cele prezente în jurul său: „Vede pe Dumnezeu în taina naturii. Un peisaj frumos al naturii e pentru el un adevărat rai. El spune în Miorița: «Pe-un picior de plai./Pe-o gură de rai». [...] El simte atât de aproape de om pe Dumnezeu, pe Maica Domnului, încât folosește pentru ei diminutive (de familiaritate – n.ns.): «Dumnezeu drăguțu’», «Măicuța Domnului»”[2].

Totodată, **lumea**, care provine de la latinescul *lumen* – lumină, a fost și este, pentru țaranul român, *kosmos*, „ordine”, pentru că el întrezărește că Dumnezeu-Atotțiitorul, în înțelepciunea Sa, a așezat toate în „bună rânduială”, în bună întocmire. Țaranul român se străduiește să nu tulbure prin acțiunile sale această „bună rânduială”, ci să o respecte.

Pentru țaranul român, omul este o făptură spirituală purtătoare de trup, viețuind pe pământ, dar cu destinație cerească: „omul nu este o expresie a pământului acesta, ci a cerului și a spiritului. Omul

vine aici de la Dumnezeu și trebuie să lucreze (așa căzut cum e) în sensul Lui”[3] – spune Ernest Bernea.

Țaranul român consideră **munca** un mijloc de a-și spiritualiza existența, de a-și înfrâna patimile egoiste și de a se învrednici de „pâinea cea de toate zilele” pe care Tatăl cerească i-o dăruiește în urma trudei sale.

La sat, munca și rugăciunea se împletesc firesc, iar cultivarea pământului este adesea însoțită de acte cultice precum binecuvântarea holdelor, a semănatului, a fântânii, a primelor roade ale pământului.

În unele regiuni ale țării, *Troițele* străjuiesc fântânile, colinele sau drumurile din mediul rural.

Toate slujbele de binecuvântare a cultivării pământului evidențiază legătura dintre rugăciune și acțiune, încât omul credincios și harnic se conduce după principiul: „*totdeauna lucrul tău să-l începi cu Dumnezeu*”!

Bunurile materiale și mai cu seamă pământul sunt, pentru țaranul român, darurile pe care Dumnezeu – adevăratul proprietar – i le dă în folosință sau în administrare pentru susținerea vieții sale și pentru a ajuta pe cei nevoiași.

De aceea, cu multă smerenie, țaranul român mulțumește lui Dumnezeu pentru binefacerile primite de la El. Având aceste convingeri și trăind în „bună rânduială”, țaranul român credincios și harnic viețuiește în armonie cu natura înconjurătoare și în comuniune cu semenii, nu distruge natura și nu răpește bunurile apropielii.

Țaranul iubește pământul, mai precis țarina și țara, de care se simte strâns legat existențial, pentru că pământul îi oferă hrană, dar și pentru că pământul este loc în care se odihnesc osemintele strămoșilor și în care, la vremea rânduită de Dumnezeu, și trupul său se va așeza.

Deși este iubitor de țarină și țară, totuși, țăranul român credincios are privirea îndreptată spre cer, de unde vin lumina, aerul și ploaia, ca binecuvântări ale lui Dumnezeu pentru el.

Țăranul cultivă pământul ca agricultor sau crește animale ca păstor, dar recolta va fi bogată și pășunea mănoasă dacă Dumnezeu trimite ploaie și căldură la timpul potrivit.

La sat, viața este înțeleasă și ca „timp binecuvântat pentru a sfinți locul în care trăim”, iar dacă sfințim locul în care trăim pe pământ putem spera să primim și un loc în ceruri, „un colțisor în rai” – cum spunea Părintele Paisie Olaru de la Mănăstirea Sihăstria de Neamț.

Sfințirea timpului se realizează la țară prin rugăciune și muncă, dar și pentru că timpul anului este presărat cu sărbători sfinte, cu „punte de sărbători” care leagă pământul cu cerul.

De ce? Pentru că „prin crearea și trăirea puternică a sărbătorii, care este un moment luminos de punere în legătură cu existența generală și absolută, cu transcendentul sau măcar cu direcții spre transcendent, poporul a învins ori a valorificat timpul. Învingerea în acest sens a timpului devine, de fapt, o valorificare maximă a lui”[4].

Sărbătorile – care ritmează viața omului – erau trăite cu o mai mare intensitate în satele românești decât în orașe, pentru că țăranul român considera că sărbătorile sunt pregustări ale Împărăției cerurilor, momente de intensă trăire spirituală în care „transcendentul se coboară și se arată oarecum în lume, făcându-i pe muritori să-i simtă prezența [...] sau, dimpotrivă, lumii istorice i se dă privilegiul să fie ridicată, printr-o translație spirituală, către împărăția luminii extatice a transcendentului” – spune Vasile Băncilă în lucrarea sa „Duhul sărbătorii”[5].

Pentru țăranul român, moartea este o trecere într-un alt plan al existenței, iar răposaii sunt însoțitori „duioși și invizibili”[6]; cu aceștia putem comunica mai ales în zilele de sărbătoare, pentru că legătura între planurile existenței nu este cu desăvârșire ruptă.

Între lumea oamenilor vii și lumea răposaiilor, nu există o separație radicală, iar distanța se anulează în perioada Sfințelor Paști când cei răposai în Sfânta și Marea Vineri sau în Săptămâna Luminată merg în Rai, pentru că aceia care mor în Vinerea Sfințelor Pătimiri trec prin moarte odată cu Mântuitorul Cel răstignit, iar cei care trec la Domnul în Săptămâna Luminată intră în Împărăția cerurilor, bucurându-se de biruința lui

Hristos Cel înviat asupra morții și de deschiderea cerurilor.

Toată viața țăranului român, înnobilită de credința creștină, este străbătută de un fior religios și de un „bogat suflu mistic”[7].

Credința organizează și dă sens vieții spirituale a țăranului român, încât „viața obștească a satului respiră o atmosferă religioasă”[8]. Această centralitate a credinței în viața spirituală, ca relație a omului cu Dumnezeu, constituiesc specificul „modului românesc de a fi”, firescul vieții țăranului român.

II Situația prezentă a satului românesc

Din nefericire, în ultimele șapte decenii satul românesc tradițional a traversat o *gravă criză spirituală și materială*, iar în zilele noastre această criză se acutizează.

Vitregiile îndurate în ultimul secol de țăranul român au avut efecte devastatoare la nivelul identității și mentalității sale, lovind adânc în normalitatea sau în firescul vieții sale tradiționale și generând în mediul rural transformări negative de ordin spiritual, cultural și demografic.

Mai cu seamă, în timpul regimului comunist s-a produs destrămarea satului românesc și distrugerea legăturii profunde a țăranului cu Dumnezeu, prin propagandă ateistă, iar relația țăranului cu pământul ca proprietate, cu țarina proprie, a fost distrusă prin colectivizarea forțată a agriculturii.

De asemenea, multe sate au fost depopulate prin urbanizare forțată și migrarea unui mare număr de locuitori din mediul rural către mediul urban, ca urmare a industrializării forțate. Iar după anul 1990, satul se depopulează prin emigrarea multor oameni tineri de la sat în străinătate din motive economico-financiare.

Astăzi, satul românesc este oarecum răstignit între idealizare nostalgică și abandonare practică, între identitate tradițională și supraviețuire precară.

Potrivit datelor oficiale publicate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și de Institutul Național de Statistică, România are o suprafață totală de 238 mii km² și o populație rezidentă de 19,5 milioane de locuitori[9], ceea ce înseamnă 3,9% din populația totală a Uniunii Europene.

Zonele rurale din România acoperă 87,1% din teritoriul țării; aproximativ 45,7% din populația țării locuiește în mediul rural, adică puțin peste 8,5 milioane de persoane.

Cifrele amintite sunt dovada concretă a faptului că *potențialul agricol al României este unul*

foarte ridicat, însă pământul nu este eficient cultivat.

Țară cu pământ bogat, dar cu mulți țărani săraci! Mult teren agricol, dar fărâmițat, multe speranțe, dar puține mijloace de a-l lucra eficient și de a valorifica deplin recolta obținută.

Deși adevărații țărani muncesc din zori și până în noapte, în multe sate din România se practică o agricultură de supraviețuire, iar unele sate sunt foarte depopulate și chiar abandonate, încât dispar încet de pe harta României.

Satul tradițional, în ultimii ani, este afectat de o gravă criză demografică: foarte mulți români au plecat în străinătate unde lucrează mai mult pentru dezvoltarea altor țări decât pentru patria de origine, România.

Cei mai mulți dintre românii care aleg traiul departe de țara-mamă sunt tineri, peste 17%, sunt din grupa de vârstă 25-29 de ani, iar a doua categorie ca dimensiune, cu un procent de 14,5%, este reprezentată de tineri în vârstă de 20-24 de ani.

Proгноzele sunt sumbre: sporul natural continuă să fie negativ, iar procesul de îmbătrânire demografică se accentuează; sociologii avertizează că migrația populației tinere către orașe va continua și că populația satelor va deveni din ce în ce mai îmbătrânită.

Sărăcia multor săteni, șomajul, dezvoltarea rurală insuficientă și emigrația spre țări mai dezvoltate au creat o criză majoră a satului românesc, care se zbate între tradiție culturală și supraviețuire materială.

Totuși, satele din apropierea orașelor sunt mai puțin depopulate, iar măsurile financiare luate de stat în ultimii 2-3 ani pentru revigorarea agriculturii românești creează ceva speranțe pentru tinerii din mediul rural.

În fața acestor realități pe care nu le poate ignora, **Biserica Ortodoxă Română militează cu responsabilitate pentru dezvoltarea rurală și pentru salvarea satului românesc, deoarece majoritatea populației sărace din mediul rural aparține Bisericii noastre, iar preoții noștri de la sate se confruntă cu multe probleme de ordin economic, social și pastoral.**

Preotul ortodox trebuie să fie profund implicat în viața comunității.

Se constată tot mai mult că în satul în care nu este biserică deschisă permanent, nu este preot, nu este casă parohială, sau preotul nu locuiește în sat, există mai multă suferință și mai multă singurătate, mai puțină solidaritate între oameni, mai puțină comuniune și mai puțină bucurie.

În schimb, acolo unde biserica este deschisă în fiecare duminică, în zi de sărbătoare și chiar peste săptămână, unde preotul aduce speranță, organizând programe de întraajutorare frățescă și mobilizând oamenii credincioși să-i ajute pe cei mai săraci, situația spirituală și socială a parohiei se ameliorează.

Activitatea religioasă, liturgică și pastorală nu are numai o consecință cultică sau spirituală, ci ea influențează și viața socială, aduce un spor de calitate vieții într-o anumită comunitate, aduce speranță și creează o mai intensă comuniune spirituală.

Pe lângă rugăciune, trebuie întotdeauna în Biserică și acțiune sau fapte concrete, întrucât rugăciunea fără acțiune este nedeplină în rodirea sa.

Desigur, este nevoie de cooperarea tuturor instituțiilor care doresc să ajute concret satul românesc și pe țăranul român, care se confruntă adesea cu boala, cu sărăcia și cu singurătatea.

Nu putem cere credincioșilor noștri să contribuie foarte mult la dezvoltarea activității social-pastorale a Bisericii în comunitatea rurală dacă ei sunt foarte săraci.

În același timp, nu trebuie să așteptăm doar ajutorul autorităților, ci trebuie să încurajăm și să prețuim inițiativele din sânul comunității care vizează binele comunității.

Suntem interesați ca satul românesc să fie un sat în care viața să fie o binecuvântare, nu o înstrăinare a oamenilor de propriul pământ și de propria identitate etnică și culturală.

Aceasta înseamnă că putem să învățăm și din experiența altora, dar și să valorificăm din trecutul satului românesc unele virtuți spirituale, morale și practice, cum sunt: *credința, cinstea, hărnicia, dărnicia, simțul proprietății și al inițiativei, solidaritatea (întraajutorarea) și comuniunea în comunitatea rurală și între comunitățile rurale, dar și solidaritatea între comunitățile urbane și comunitățile rurale.* În acest sens, se recomandă următoarele măsuri concrete:

1. Înfrățirea parohiilor mai darnice din mediul urban cu parohii mai sărace din mediul rural, pentru a oferi sprijin frățesc spiritual (încurajare) și material (financiar, alimentar, haine, materiale de construcții pentru biserică, pentru casa parohială și pentru activități social-pastorale);

2. Organizarea de biblioteci la sate prin donare de cărți;

3. Acordarea de burse elevilor inteligenți și harnici de la sate ca să continue școala în mediul rural și apoi eventual în mediul urban;

4. Cumpărarea, renovarea și dotarea unor case de la sat, care au și grădină, de către parohii de la oraș, pentru folosirea lor drept case de vacanțe și pentru a dezvolta activități în favoarea satului;

5. Încurajarea și ajutorarea concretă a sătenilor de-a păstra și cinsti memoria înaintașilor prin îngrijirea cimitirului, a crucii eroilor, dar și oferirea de date pentru întocmirea monografiei fiecărui sat românesc de astăzi;

6. Organizarea de tabere de tineret la sate, pentru a desfășura pelerinaje, activități culturale, social-filantropice și ecologice în mediul rural, în colaborare cu preoții de la sate și cu autoritățile locale;

7. Încurajarea tinerilor de-a dezvolta proiecte economice atractive în mediul rural, ca de pildă ferme de familie rentabile (zootehnice, legumicole, pomicole, apicole ș.a.).

Astăzi, satul românesc trebuie ajutat de către toți locuitorii orașelor, *dar mai ales de către cei care s-au născut la sat (ei sau părinții lor) și pot*

† **DANIEL**

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

[1] Ernest Bernea, *Civilizația română satească*, ediția îngrijită de Rodica Pandele, (Fapte, idei, documente), București, Ed. Vremea, 2006, p. 164.

[2] Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Opere complete*, vol. IX. *Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, București, Ed. Basilica, 2018, pp. 164-165.

[3] E. Bernea, *Civilizația română satească*, p. 68.

[4] Vasile Băncilă, „Duhul sărbătorii”, în: *Gândirea*, 15 (1936), 4 (apr.), pp. 169-170.

[5] V. Băncilă, „Duhul sărbătorii”, p. 165.

[6] V. Băncilă, „Duhul sărbătorii”, p. 167.

[7] E. Bernea, *Civilizația română satească*, p. 67.

[8] E. Bernea, *Civilizația română satească*, p. 65.

[9] Conform Comunicatului de presă al Institutului Național de Statistică nr. 215/29 aug. 2018: <http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/poprez_ian2018r.pdf>.

(Sursa: <https://basilica.ro/satul-romanesc-trebuie-ajutat-mai-mult-de-catre-locuitorii-oraselor-patriarhul-romaniei/>)

înțelege și exprima mai ușor, în același timp, dragostea pentru valorile spirituale ale satului românesc și pot oferi ajutorul lor concret de care satul are nevoie.

Desigur, putem învăța și de la unele țări din Europa Occidentală, *cum sunt astăzi ajutate satele să-și păstreze identitatea specifică satului (arhitectura rurală, mai puțină aglomerație și mai puțină poluare) și, în aceleași timp, să fie sate atractive pentru locuitorii lor prin condiții de trai decente: electricitate, acces auto, canalizare etc.*

Cu sprijinul ierarhilor români din Europa Occidentală, vom ajuta pe unii părinți protopopi să viziteze câteva sate din Italia, Austria, Elveția și Germania, pentru a se inspira din ceea ce este experiența pozitivă.

În încheiere, binecuvântăm lucrările conferinței pastoral-misionare de primăvară a clerului din Arhiepiscopia Bucureștilor, rugându-ne Domnului nostru Iisus Hristos, Cel răstignit și înviat, să dăruiască tuturor participanților la această conferință pace și bucurie, sănătate și mântuire.

ELOGIUL SATULUI ROMÂNESC

Discurs de recepție rostit de Lucian Blaga, cu prilejul primirii sale în Academia Română.

„Am fost învrednicit de înalta cinste de a fi ales membru al acestei ilustre instituții într-un moment când s-a procedat la o lărgire a cadrelor academice, lărgire cerută, dacă nu mă înșel, de sporul spiritual al țării. Ales fără înaintaș, ivirea mea aici între Domniile Voastre are oarecum aspectul unei generări spontane.

Trebuie să recunosc că împrejurarea aceasta mă stânjenește puțin, deoarece îmi răpește posibilitatea și norocul, date pînă acum în chip de la sine înțeles, de a face, intrînd sub această cupolă, elogiul unui nemuritor dispărut trupește, dar care n-a încetat să fie prezent, grație înfăptuirilor de o viață. Vă rog să-mi acordați totuși potrivit obiceiului statornic, dreptul nescăzut de a face astăzi, aici, elogiul unei alte nemuritoare prezențe care n-a ocupat nici un scaun în această nobilă incintă. Prezența nemuritoare la care mă refer nu e legată de nici un nume, nu rîvneste la nici o laudă, și e răspândită în spațiul din preajma noastră, cît ține întinderea împărătească a țării. Vreau să vorbesc despre singura prezență încă vie, deși nemuritoare, nemuritoare deși așa de terestră, despre unanimul nostru înaintaș fără de nume, despre satul românesc.

N-aș putea rosti cuvîntul că aș fi făcut vreodată cercetări tocmai sistematice și cu stricte intenții monografice cu privire la satul românesc. Satul trăiește în mine într-un fel mai palpitant, ca experiență vie. Sunt fiu de preot – toată copilăria, o fantastic de lungă copilărie, adolescența, înfiia tinerețe pînă la vârsta de douăzeci și atîția ani, le-am petrecut, cu întreruperi impuse de nomadismul sezonier al școlarului, la sat sau în nemijlocită apropiere, în orice caz în necurmat contact cu satul natal.

Sufletul, în straturile cele mai ascunse ale sale, mi s-a format deci sub înrîurirea acelor puteri anonime, pe cari cu un termen cam pedant m-am obișnuit să le numesc „determinante stilistice” ale vieții colective. Ceea ce școala românească sau străină au adăugat, cred că n-a putut să altereze prea mult o substanță sufletească modelată după niște tipare cu atît mai efective, cu cît se impuneau mai înconștient și mai neîntrerupt.

Școala felurită, a noastră și uneori mai puțin a noastră, mi-a înlesnit doar distanțarea contemplativă, care mi-a îngăduit să vorbesc cu oarecare luciditate despre realitatea sufletească a satului și despre tiparele ei. Voi vorbi prin urmare despre satul românesc, nu ca un specialist, care și-a

potrivit în prealabil metodele în laborator și pornește pe urmă să examineze pe din afară un fenomen.

Voi vorbi despre satul românesc din amintire trăită și făcînd oarecum parte din fenomen. Voi încerca în puține cuvinte să actualizez mai ales ceea ce copilul știe despre sat și despre orizonturile acestuia. Copilăria petrecută la sat mi se pare singura mare copilărie. Cine nu privește în urma sa peste o asemenea copilărie, mi se pare aproape un condamnat al vieții (cer scuze tuturor citadinilor de față, pentru această afirmație!).

Copilăria și satul se întregesc reciproc alcătuiind un întreg inseparabil. S-ar putea vorbi chiar despre o simbioză între copilărie și sat, o simbioză datorită căreia fiecare din părți se alege cu un câștig. Căci, pe cît de adevărat e că mediul cel mai potrivit și cel mai fecund al copilăriei e satul, pe atît de adevărat e că și satul, la rîndul lui, își găsește suprema înflorire în sufletul copilului.

Există un apogeu exuberant, învoit și baroc, al copilăriei, care nu poate fi atins decît în lumea satului, și există de altă parte aspecte tainice, orizonturi și structuri secrete ale satului, cari nu pot fi sezise decît în copilărie. Cert lucru, pentru a afla ceva despre viața satului și despre prelungirile ei cosmice, e greșit să iscodești sufletul țaranului matur cu zarea retezată de nevoile vieții, de mizeriile și de cele o sută de porunci ale zilei. Pentru a-ți tăia drum spre plenitudinea vieții de sat trebuie să cobori în sufletul copilului. Copilăria e de altfel vîrsta sensibilității metafizice prin excelență. Și satul, ca zăriște integrală, are nevoie de această sensibilitate pentru a fi cuprins în ceea ce cu adevărat este. Copilăria mi se pare singura poartă deschisă spre metafizica satului, spre acea stranie, și firească în același timp, metafizică, vie, adăpostită în inimile care bat sub acoperișele de paie, și oglindită în fețele bîntuite de soartă, dar cu ochii atîrnați de cer.

Mi-aduc aminte: vedeam satul așezat înadins în jurul bisericii și al cimitirului, adică în jurul lui Dumnezeu și al morților. Această împrejurare, care numai tîrziu de tot mi s-a părut foarte semnificativă, ținea oarecum isonul întregii vieți, ce se desfășura în preajma mea. Împrejurarea era ca un ton, mai adînc, ce împrumuta totul o nuanță de necesar mister.

Localizam pe Dumnezeu în spațiul ritual de după iconostas, de unde îl presimțeam iradiind în

lume. Nu era aceasta o poveste, ce mi s-a spus ca multe altele, ci o credință de neclintit. Făceam o tranșantă deosebire între „povestea poveste” și „povestea adevărată”. Topografia satului era plină de astfel de locuri mitologice. La fiecare pas, perspectivele se adânceau și se înălțau. Tinda vecinului, totdeauna foarte întunecoasă, era fără doar și poate, un loc în care, cel puțin din când în când, și mai ales Dumineca, se refugia diavolul. Nu am încercat într-o zi, cu alți douăzeci de copii, toți pătrunși de fiorii unui sfânt război, să-l izgonim sfîrșind cu fel și fel de unelte niște zgomote ca de trib african?

Undeva lângă sat era un sorb; convingerea noastră era, că acel noroi fără fund răspunde de-a dreptul în iad de unde ieșeau și clăbucii. Trebuie să te transpui în sufletul unui copil, care stă tăcut în marginea sorbului, și-și imaginează acea dimensiune „fără fund”, ca să ghicești ce poate însemna pentru om o geografie mitologică. Iar în rîpa roșie, prăpăstioasă, din dealul viilor, sălășluia aievea un căpcăun. Satul era astfel situat în centrul existenței și se prelungea prin geografia sa de-a dreptul în mitologie și în metafizică. Acestea alcătuiau pervazul natural și de la sine înțeles al satului. Satul există în conștiința copilului ca o lume, ca unica lume mult mai complex alcătuită și cu alte zări, mai vaste, decît le poate avea un mare oraș, sau metropolă, pentru copiii săi.

Atingem cu aceasta deosebirea esențială dintre „sat” și „oraș”. Satul nu este situat într-o geografie pur materială și în rețeaua determinantelor mecanice ale spațiului, ca orașul; pentru propria sa conștiință satul este situat în centrul lumii și se prelungește în mit. Satul se integrează într-un destin cosmic, într-un mers de viață totalitar, dincolo de al cărei orizont nu mai există nimic.

Aceasta este conștiința latentă a satului despre sine însuși. Îndrăznesc să fac afirmația, fiindcă așa e înțeles și trăit satul, în apogeul copilăriei, vîrsta care singură posedă perfectă afinitate cu modul existențial al satului.

Să privim în schimb orașul. Copilul se pierde aici părăsit de orice siguranță. La oraș conștiința copilului e precoce molipsită de valorile relative ale civilizației, cu care el se obișnuiește fără de a avea însă și posibilitatea de a o înțelege. Cred că nu exagerez spunînd că la oraș copilăria n-are apogeu; orașul taie posibilitățile de dezvoltare ale copilăriei ca atare, dînd sufletelor de grabă o îndrumare bătrînicioasă. La oraș copilul este în adevăr „tatăl bărbatului”, adică o pregătire pentru

vîrstele seci! La sat copilăria e o vîrstă autonomă, care înflorește pentru sine.

Omul crescut la oraș parvine să înțeleagă sau să se prefacă a înțelege cauzalitățile împrejmuitoare, dar el nu face personal niciodată experiența vie a lumii ca totalitate, adică o experiență muiată în perspective dincolo de imediat și de sensibil. A trăi la oraș înseamnă a trăi în cadru fragmentar și în limitele impuse la fiecare pas de rînduiriile civilizației. A trăi la sat înseamnă a trăi în zăriște cosmică și în conștiința unui destin emanat din veșnicie.

Îmi iau voie să evoc o conversație între copii – nu inventată pentru a broda literatură pe marginea ei. Reproduc conversația de pe discul de ceară al celei mai fidele memorii. Nu aveam mai mult de șapte ani. Eram vreo cinci băieți, toți cam de aceeași vîrstă; stăm în cerc, calmi, în mijlocul uliței, pe înserate. Nu mai știu în ce legătură s-a întîmplat ca unul să arunce întrebarea: „Cum o fi cînd ești mort?”. Unul dintre noi a răspuns neîntîrziat, ca iluminat: „Mort trebuie să fie ca și viu. E așa că nici nu știi că ești mort. Noi bunăoară stăm aici în cerc și vorbim, dar poate că suntem morți, numai că nu ne dăm seama”, încă o dată, – scena s-a petrecut întocmai. N-am împodobit-o cu nici un detaliu imaginar. Mi-aduc desăvîrșit de bine aminte și de fiorul încercat în fața prăpăstioasei perspective deschise prin răspunsul acelui băiat. Era acel cutremur, ce-l încerci în copilărie, ca și mai tîrziu, cînd calci prin preajma ultimului hotar.

O fetiță, prietenă de joacă, se cătăra în prunii cimitirului, crescuți din morminte. Spunea sîrînd, că vrea să vadă ce „gust au morții”, și încerca prunele. Cînd mușca dintr-o prună amară, spunea că mortul de la rădăcină trebuie să fi fost rău. Cînd nimerea în alt pom o prună dulce, zicea că mortul de la rădăcină, trebuie să fi fost om bun.

Iată concepții, viziuni, presimțiri, care cresc în chip firesc, chiar în imaginația copiilor în lumea satului. Îmi amintesc foarte bine cum ieșeam cîteodată seara în ogradă, în beznă zăream dintr-o dată Calea laptelui și stelele, ca ciorchinii grei și mari, coborîte pînă aproape de acoperișele de paie. Priveliștea era copleșitoare; sub impresia ei trăiam în credința că într-adevăr noaptea stelele coboară pînă aproape în sat, participînd într-un fel la viața oamenilor și ascultîndu-le răsufarea în somn.

Sunt aici în joc sentimente și vedenii nealterate de nici un act al rațiunii și de nici o cosmologie învățată și acceptată de-a gata. Iată experiențe vii, cari leagă cerul de pămînt, care fac o punte între viață și moarte și amestecă stihiiile după o logică primară, căreia anevoie i te poți sustrage, și

care mi se pare cu neputință în altă parte, decât în mediul înțeles și trăit ca o „lume”, a satului. Fiecare sat se simte, în conștiința colectivă a fiilor săi, un fel de centru al lumii, cum optic fiecare om se plasează pe sine de asemenea în centrul lumii.

Numai așa se explică orizonturile vaste ale creației populare în poezie, în artă, în credință, acea trăire care participă la totul, siguranța fără greș a creației, belșugul de subînțelesuri și de nuanțe, implicațiile de infinită rezonanță și însăși spontaneitatea neistovită. Omul satului, întrucât izbutește să se mențină pe linia de apogeu, genială, a copilăriei, trăiește din întregul unei lumi – pentru acest întreg; el se găsește în raport de supremă intimitate cu totul și într-un neîntrerupt schimb reciproc de taine și revelații cu acesta.

Omul orașului, mai ales al orașului care poartă amprentele timpurilor moderne, trăiește în dimensiuni și stări tocmai opuse: în fragment, în relativitate, în concretul mecanic, într-o trează tristă și într-o superficialitate lucidă. Impresiile omului de la oraș puse pe cântar de precizie, îngheață, devenind mărimi de calcul; ele nu se amplifică prin raportare intuitivă la un cosmos, nu dobândesc proporții și nu se rezolvă în urzeli mitice, ca impresiile omului de la sat.

Cu riscul de a abuza de amintiri, mai pomenesc un simplu fapt divers, petrecut în anii copilăriei mele la sat. Mînat de fobiile și nostalgiile boalei, un cîine turbat venit de aiurea, intrase în sat, mușcînd pe uliți și prin ogrăzi copiii întîlniți. Faptul a luat numaidecît, nu numai în sufletul meu de copil, ci în tot satul, o înfățișare apocaliptică, stîrnind o panică de sfîrșit de veac. Niște babe spălau rana unui copil mușcat, la o fîntînă, și parcă mai aud și astăzi pe o babă zicînd: „Vezi căței în rană?” – Nu, nu m-am înșelat; baba vorbea despre niște mici căței văzuți în rana copilului. Am asistat astfel la nașterea unui mit al turbării. Femeia aceea vedea aievea niște căței în rana copilului, căței cari aveau să crească în copil, și de care acesta urma să turbeze mai tîrziu. Nu este această imagine a cîinelui, care contaminează cu căței pe cel mușcat, cel puțin tot atît de impresionantă ca a fiarei apocaliptice?

Experiența inevitabilului și toată panica primară a omului, care se vede pierdut, și-a găsit întruchipare fulgerătoare în această viziune. Faptele și întîmplările se prelungesc pentru omul de la sat într-o imaginație mitică permanent disponibilă. Nimic mai prompt decât reacțiunea mitică a sateanului. Or, mitul implică totdeauna semnificații liniare și prin aceasta o raportare la întregul unei lumi.

Despre satul românesc (cunosc mai ales satele ardelenesti) se poate în genere afirma, fără de vreo restricție esențială, că mai păstrează ca structură spirituală, aspecte de natura acelora despre care tocmai vorbim. Îmi pot foarte bine închipui că pînă mai acum vreo sută și ceva de ani, satele românești să fi reprezentat de fapt pentru oamenii de toate vîrstele, ceea ce ele astăzi mai reprezintă doar pentru copii. Desigur că pe urma contactului diformant direct și indirect, cu civilizația timpului, satul românesc s-a depărtat și el, cîteodată chiar destul de penibil, de definiția a cărei circumscriere o încercăm. Nu e mai puțin adevărat însă că în toate ținuturile românești, mai poți să găsești și astăzi sate cari amintesc ca structură sufletească „satul-idee”.

„Satul-idee” este satul care se socotește pe sine însuși „centrul lumii”, și care trăiește în orizonturi cosmice, prelungindu-se în mit. Ca tip antipodic al acestui „sat-idee” cred că s-ar putea cita de ex., așezările mărunte cu înfățișare ca de sate din America de Nord, acele sumbre și uniforme așezări de lucrători și fermieri, ținute laolaltă de un interes colectiv, dar niciodată de magia unui suflet colectiv. Dacă satul nostru este clădit în preajma bisericii, din care iriază Dumnezeu, în pomenitele așezări americane biserica e mai puțin un sălaș al lui Dumnezeu, cît un fel de întreprindere și bancă a coloniei, o societate pe acțiuni. Pastorul ține predici cu invitații ca la cinematograful și cu prețuri de intrare. Nu vom pune numai decît și întru totul la îndoială credința acelor bravi cetățeni (se spune chiar că unii sunt foarte credincioși), dar credința lor e integrată ca un șurub bine uns în angrenajul vieții profesionale închinată succesului practic ca atare.

Să mi se îngăduie mîndria de a afirma, că din punct de vedere uman, sateanul nostru reprezintă un tip mult superior, mult mai nobil, mult mai complex în naivitatea sa. Satul nostru reprezintă o așezare situată și crescută organic într-o lume totală, care e prezentă în sufletul colectiv, ca o viziune permanent efectivă și determinantă. Fermierul american, simțindu-se alungat la periferia existenței, e veșnic abătut de nostalgia orașului; cu gîndul la bogăție, cu frica de mizerie, cu Dumnezeul său localizat într-o singură celulă a creierului, el nu se integrează deschis în cosmos, ci se simte doar chemat să exploateze un fragment al acestuia sau să-l părăsească în clipa cînd fragmentul nu mai rentează.

Am încercat în studiile mele de filosofia culturii, să pun în relief aspectele sau categoriile stilistice ale vieții și ale duhului nostru popular. Nu voi repeta aici ce am spus în acele studii despre „matca stilistică” a culturii noastre. Voi întregi doar

punctele de vedere puse în evidență cu câteva noi observații. Satul românesc, în ciuda sărăciei și a tuturor neajunsurilor cuibărite în el prin vitrega colaborare a secolelor, se învrednicește în excepțională măsură de epitetul autenticității.

Mai precis, între nenumăratele sate românești găsim atâtea și atâtea așezări, cari realizează ca structură sufletească întocmai termenii definiției pe care o acordăm satului. Satul ca așezare de oameni, colectiv cuprins de formele interioare ale unei matrici stilistice, poartă pecetea unei unități și are caracterul unui centru de cristalizare cu raze întinse spre a organiza în jurul său un cosmos. Cosmocentrismul satului nu trebuie înțeles însă ca o grotescă trăsătură de megalomanie colectivă, ci ca o particularitate, ce derivă dintr-o supremă rodnică naivitate.

Fiecare sat își are sub acest unghi mândria sa, care-l împinge spre o diferențiere de celelalte sate învecinate, sau mai depărtate. Satele nu țin să se conformeze toate la rânduilele unuia singur. În port, în obiceiuri, în cîntec, fiecare sat ține la autonomia și la aureola sa. Instinctul de imitație, căruia o anume sociologie i-a acordat un rol cu totul exagerat în viața umană, nu depășește decît foarte diminuat și foarte sever controlat pietrele de hotar ale colectivității unui sat. Să se compare odată această neostentativ mîndră comportare cu aceea a orașenilor, cari se supun docil tuturor cazurilor modei lansate dictatorial de undeva dintr-un centru mondial. Intervine aici o diferență foarte profundă de psihologie.

Orașenii trăiesc în altfel de orizonturi și sufăr aproape întotdeauna de conștiința și teama periferialității. Între marile orașe e o adevărată întrecere de a preface și de a proclama pe toate celelalte drept „provincie”. Termenul de „provincie” circumscrie un vast și grav complex de inferioritate. Să se observe însă, că problemele de psihologie legate de polaritatea „metropolă / provincie” nu se pun de loc pentru sufletul satului.

Fiecare sat care se respectă ca atare există pentru sine în centrul unei lumi, și are frumoasa mîndrie de a fi puțin mai altfel decît toate celelalte. Fiecare sat vrea să rămînă el însuși, nu vrea să dicteze celorlalte nici gustul, nici reguli de comportare. Se constată o oarecare aristocratică distanțare, dar cîtuși de puțin afișată ca atare, între sat și sat. Acest mod de a-și înțelege existența aduce cu sine și stîrnește acea varietate de aspecte în cadrul unuia și aceluiasi stil, vast răspîndit pe cîte o întreagă țară, varietate pe care o ilustrează așa de minunat diversele „țări românești”.

Din modul cum satul își înțelege existența, mai rezultă însă și un al doilea aspect și alte consecințe, cari merită să fie reținute. Satul, situat în inima unei lumi, își e oarecum sieși suficient. El n-are nevoie de altceva decît de pămîntul și de sufletul său și de un pic de ajutor de sus, pentru a-și suporta cu răbdare destinul. Această naivă suficiență a făcut bunăoară ca satul românesc să nu se lase impresionat, tulburat sau antrenat de marile procese ale „istoriei”.

Satul e atemporal. Conștiința surdă, mocnind sub spuza grijilor și a încercărilor de tot soiul, conștiința de a fi o lume pentru sine, a dat satului românesc, în cursul multelor secole foarte mișcate acea tărie fără pereche de a boicota istoria, dacă nu altfel, cel puțin cu imperturbabila sa indiferență. Boicotul instinctiv se ridică împotriva istoriei, ce se făcea din partea străinilor în preajma noastră. Mîndria satului de a se găsi în centrul lumii și al unui destin, ne-a menținut și ne-a salvat ca popor peste veacurile de nenoroc.

Satul nu s-a lăsat ispitit și atras în „istoria” făcută de alții peste capul nostru. El s-a păstrat feciorelnic neatins în autonomia sărăciei și a mitologiei sale, pentru vremuri cînd va putea să devină temelie sigură a unei autentice istorii românești. Fac elogiul satului românesc, creatorul și păstrătorul culturii populare, purtătorul matricii noastre stilistice. Să nu se creadă însă că dînd grai unei încîntări, aș dori să rostesc, cu ochiuri, dorința de a ne menține pentru întotdeauna în cadrul realizărilor sătești, îmi refuz asemenea sugestii sau îndemnuri.

De o sută de ani și mai bine ne străduim toți intelectualii pe o linie mereu înălțată, să creem, într-o epocă de tragice răs_pîntii, o cultură românească majoră. Strădaniile merg paralel cu procesul emancipării noastre politice, cu acela al formării statului și al întregirii neamului. Cari sunt însă condițiile, ce trebuiesc să fie în prealabil date, pentru ca un popor să poată în genere spera că va putea deveni creatorul unei culturi majore? Opinia curentă, cu care trebuie să ne războim, e că pentru aceasta ar fi de ajuns un număr cît mai mare de genii și talente. Teoria ni se pare simplistă.

O cultură majoră nu s-a născut niciodată numai din elan genial. Desigur, geniul e o condiție. Dar o cultură majoră mai are nevoie și de o temelie, iar această temelie *sine qua non* e totdeauna matca stilistică a unei culturi populare.

Să ne întoarcem privirile spre trecut. Una dintre cele dintîi culturi majore cari au apărut pe globul terestru este cea egipteană. Pînă la un moment dat, urmînd aparențele, s-ar fi crezut că

această cultură egipteană a fișnit dintr-o dată în dimensiuni majore, aproape gata, cu scut și cu lance, ca știuta zeiță din capul știutului zeu.

Pentru a-și lămuri aceste dimensiuni majore, cu totul misterioase, istoricii nu s-au sfiit să recurgă la explicația importării. S-a emis, printre alte ipoteze, ipoteza în favoarea căreia pleda și un mit platonice, că marea cultură egipteană ar fi de origine atlantică. Ipoteze de asemenea natură trădau cel puțin o nedumerire a istoricilor.

Apariția unei culturi majore, fără faze evolutive prealabile, li se părea celor mai mulți neverosimilă. În anii din urmă se pare că s-a soluționat în sfârșit destul de satisfăcător această problemă a culturii egiptene. Etnologul, călătorul, geograful Leo Frobenius și-a încoronat uriașa operă de cercetător cu o descoperire senzațională, despre care nu știu să se fi făcut până acum vreo mențiune în publicistica noastră.

Frobenius a făcut cercetări în deșerturi africane, la o depărtare e aproximativ o sută de kilometri de actuala matcă a Nilului, spre soare-apune, pe vechea albie a acestui fluviu, astăzi complet seacă și bătută de vânturile celor cinci sau zece mii de ani. Pe malurile pustii ale străvechiului Nil, Frobenius a avut norocul să dea de rămășițele multor așezări umane de altă dată. S-au dezgropat, înainte de toate, urmele unei arhaice culturi minore, care izbește luarea aminte prin similitudinea motivelor și a stilului ei cu acelea ale culturii majore din Egipt. Frobenius crede că a descoperit cu aceasta, și nu avem nici o pricină să-i privim cu neîncredere optimismul, vatra culturii egiptene. Cultura egipteană n-a apărut deci cu atribute majore, ci a avut o lungă fază de antecedente de înfățișare minoră. Descoperirea lui Frobenius invită la speculațiuni filosofice.

S-ar putea afirma anume că liniile interioare, cadrele stilistice și posibilitățile culturii egiptene majore au fost preformate într-o cultură minoră și date ca un miraculos răsăd, deodată cu acele straturi fertile ale acestei culturi minore. S-ar mai putea cita de altfel încă multe exemple de preformațiuni stilistice.

Mult timp s-a crezut bunăoară că arta, cultura gotică s-a înălțat la un moment dat, monumentală, spre cer, ca un havuz, irezistibil și prin nimic prevăzut. Ulterior s-a descoperit că goticului monumental i-a premers de fapt o cultură populară minoră, cu forme și motive similare, răspândite la seminții germanice sau celte.

Concluzia că geniile de cultură majoră nu fac în mare decât să urmeze un itinerar îndelung pregătit se îmbie de la sine. Fără de acel complex

apriori al unei matrici stilistice, preformată în plâsmuirile și creațiile unei culturi minore, cred că nu s-a ivit până azi, nicăieri și niciodată, o cultură majoră. Un popor lipsit de acest profund apriori stilistic, ca matcă a unei culturi populare, nu va crea niciodată o cultură majoră, oricâte genii și talente ar avea la dispoziție pentru asemenea înfăptuire.

Geniul creator rămâne geniu pustiu, dacă nu e integrat în cîmpul unui asemenea potențial stilistic. Cine poate tăgădui ȝiganilor geniul muzical? El îl posedă într-un grad mai vădit decât toate popoarele europene. Geniul lor rămâne însă fără întrebuințare, fiindcă ȝiganul, ca ființă etnică sfîșiată și împărțită pe la toate periferiile vieții, e lipsit de determinantele interioare ale unei matrici stilistice. Să însemnăm și un alt fenomen destul de paradoxal, care ni se pare explicabil întru cîtva prin nivelul, complexitatea și posibilitățile imanente ale unei matrici stilistice.

Fenomenul, la care facem aluzie, e următorul: se știe că cele mai importante și cele mai înalte creații de cultură, poetice, artistice, sau filosofice, din Europa apuseană, nu aparțin neapărat popoarelor celor mai bine înzestrate cu duhul. Poporul german, care a dat pe un Goethe sau Kant, sau poporul englez cu al său singular Shakespeare, e sigur, că nu pot fi puse ca medie generală a aptitudinilor spirituale, la același nivel cu poporul francez sau italian.

O comparație sub unghiul mediei spirituale firești este desigur în dezavantajul germanilor sau al englezilor. Misterul unor apariții, precum a lui Goethe sau Shakespeare, într-o medie relativ nu tocmai impozantă, se lămurește poate în perspectivă stilistică.

În cazul acesta trebuie să admitem însă că nivelul, complexitatea și posibilitățile stilistice, proprii sufletului german și englez, sunt superioare acelorale altor popoare, la rîndul lor, evident, mai bine înzestrate ca inteligență și talent, sau chiar ca habitus vital. Realizarea unei opere superioare, nivelul și complexitatea ei, ni se par că atîrnă, cu alte cuvinte, nu numai de existența geniului ca atare, ci și de posibilitățile imanente ale unei matrici stilistice colective.

Iată de ce am socotit că un examen stilistic al culturii noastre populare se impune poruncitor. De rezultatul unui asemenea examen depinde, nici mai mult nici mai puțin, decît credința în destinul nostru spiritual.

În studiile mele de filosofia culturii, intitulate: orizont și stil și spațiul mioritic am ajuns la unele concluzii cari îndreptățesc cel mai robust optimism. Avem un orizont sufletesc al nostru, acel

spaţiu indefinit undulat, ca plaiurile ţării, manifestat îndeosebi în doină şi în cîntecele noastre, şi nu mai puţin într-un unanim sentiment românesc al destinului. Am avut prilejul de-a arăta, de pildă, ce rol joacă în sufletul nostru popular categoriile „organicului”, în felul cum ne comportăm fată de rînduiri firei şi rolul pe care îl joacă transfigurarea „sofianică” a realităţii în poezie, în artă, în credinţă. Înclinarea spre pitoresc îşi are la noi şi ea specificul ei, întrucît apare solidară cu un deosebit simţ al măsurii şi atenuat de un accent de molcomă discreţie.

Nu voi stăruî asupra tuturor acestor structuri şi categorii ale înconştientului nostru etnic colectiv, pe cari mi-am luat sarcina să le pun în lumină altădată. Matca stilistică românească este o realitate. O realitate sufletească de necontestat. Putem privi ca niciunul din popoarele înconjurătoare, în afară poate de cel rusesc, cu mîndrie de binecuvîntaţi stăpîni asupra acestui incomparabil şi inalienabil patrimoniu.

Matca stilistică populară, şi cele înfăptuite sub auspiciile ei, indică posibilităţile felurite ale viitoarei noastre culturi majore. Să ridicăm cu o octavă mai sus torentul de lirism, ce curge unduitor în imnul mioritic al morţii, să subliniem şi să monumentalizăm în închipuire aspectul bisericilor de lemn din Maramureş sau din Bihor, sau al caselor ţărăneşti din Ţara Oaşului, să prelungim în mari proiecţiuni metafizice viziunea cuprinsă în aceste versuri populare:

*Foaie verde grîu mărunt/ Cîte flori sunt pe
pămînt/ Toate merg la jurămînt./Numai spicul*

(Lucian Blaga, 5 iunie 1937, publicat în SINTEZA, 30 iulie 2016

Sursa: <http://jurnalspiritual.eu/lucian-bлага-elogiul-satului-romanesc/>)

*grîului/ Şi cu viţa vinului/ Şi cu lemnul
Domnului/Zboară-n naltul cerului/ Stau în poarta
raiului/ Şi judecă florile/ Unde li-s miroasele.*

Asemenea operaţii sunt destinate să ne dea presentimentul just al viitoarelor noastre posibilităţi de cultură majoră. Recitiţi de exemplu legenda poetizată *Soarele şi luna* din colecţia Teodorescu şi veţi găsi viziuni prin nimic inferioare celor mai admirate din marile poeme ale omenirii, de la *Divina Comedie* pînă la *Faust*.

Drept încheiere să mi se îngăduie să dau expresie şi unui gînd restrictiv. Aş dori ca acest elogiu al satului românesc să nu fie înţeles ca un îndemn de ataşare definitivă la folclor şi ca îndrumare necondiţionată spre rosturi sateşti. Cultura majoră nu repetă cultura minoră, ci o sublimează, nu o măreşte în chip mecanic şi virtuos ci o monumentalizează potrivit unor vii forme, accente, atitudini şi orizonturi lăuntrice.

O cultură majoră nu se stîrneşte prin imitarea programatică a culturii minore. Nu prin imitarea cu orice preţ a creaţiilor populare vom face saltul de atîtea ori încercat într-o cultură majoră. Apropiindu-ne de cultura populară, trebuie să ne însufleţim mai mult de elanul ei stilistic interior, viu şi activ, decît de întruchipări ca atare. Nu cultura minoră dă naştere culturii majore, ci amîndouă sunt produse de una şi aceeaşi matrice stilistică. Să iubim şi să admirăm cultura populară, dar, mai presus de toate, să luăm contactul, dacă se poate, cu centrul ei generator, binecuvîntat şi rodnic ca stratul mumelor”.

LAUDĂ ȚĂRANULUI ROMÂN

**Discurs de recepție rostit de Liviu Rebreanu cu prilejul primirii sale în
Academia Română**

În 29 mai 1940, scriitorul Liviu Rebreanu susține în fața membrilor Academiei Române, cu ocazia intrării în rândurile celui mai înalt for științific din România, un discurs focusat pe valorile satului românesc și calitățile țaranului român, subliniind faptul că mediul rural stă la baza destinului României.

„Domnilor Colegi, Onorați Ascultători, Ales într'un loc nou creat și dorind totuși să mă conformez uzului academic de-a elogia pe un înaintaș, mă văd silit să mă prezint cu unul de-afară, cu strămoșul meu și al unora dintre d-voastră, într'un sens mai larg strămoșul tuturor: țaranul român...

Mă simt destul de jenat că viu în fața d-voastră să laud tocmai pe cel mai umil Român, și-mi dau seama că fapta aceasta nu e prea abilă. Când vorbești despre un om mare sau despre reprezentantul unei clase puternice, ai certitudinea că orice vei spune, nu va părea nimănui prea mult, și nici o laudă prea exagerată. Înaintașul, cu care îndrăsnesc eu să mă înfățișez, e sărac și slab. Așa a fost totdeauna și așa va fi, probabil, totdeauna. Munca și suferințele lui hrănesc și îmbogățesc pe asupritorii lui. El e destinat să rămână veșnic gol.

Lauda aceasta totuși nu vrea nici să înalțe, nici să dărâme și nici măcar să dovedească nimic, ci doar să mărturisească o credință și solidaritatea mea continuă cu inima celor mulți cari au avut parte tot de ocări și proboziri, și prea arar de vorbe bune...

În viața altor națiuni, țărănimea a putut avea, și a avut, un rol secundar, șters; pentru noi însă e izvorul românismului pur și etern. La noi, singura realitate permanentă, inalterabilă, a fost și a rămas țaranul. Atât de mult că, de fapt, țaranul român nici nu e țaran ca la alte popoare.

Cuvântul însuși e de origine urbană, cel puțin în semnificația actuală. Țaranul nu-și zice niciodată țaran. Doar în vremile mai noi și sub influențe politice a pătruns și la țară cuvântul, spre a indica pe omul dela sat în contrast cu cel dela oraș. Țăranii însă numesc pe țărani, simplu, oameni. De fapt țaranul n'are nume pentru că nu e nici clasă, nici breaslă, nici funcție, ci poporul însuși, omul român. Pentru toată lumea, țaran e sinonim cu Român, pe când orășan nu, ba în general dimpotrivă, mai cu seamă în ochii țaranului.

Țaranul a rămas Român și sub barbarii cei vechi și sub cotropitorii ceilalți; în schimb orășenii s'au cam arătat Ilircii cu Thrcii, Grecii cu fanarioții,

Ruși cu Muscalii, Nemți cu Austriecii, până să devină Români sută în sută, sub Români.

Nu știu când a apărut în istorie țaranul așa cum îl definește știința de azi, adică omul care cultivă pământul din moși-strămoși și care se simte legat de pământ prin rădăcini adânci. Barbarii de odinioară, străbunii națiunilor mari și mici de azi, n'au avut, pare-se, țărani, cel puțin în secolele când marea strămutare îi arunca mereu de colo până colo prin Europa sălbătăcită. Neamuri războinice, pornite pe cuceriri și deci spre traiul din munca altora, ele disprețuiau legătura cu pământul. În viața lor, rolul de căpetenie îl aveau creșterea vitelor, vânatoarea și războiul, care e tot un fel de vânatoare, dar de oameni.

Istoricii, inclusiv cei români, nu se prea înțeleg între dânșii când e vorba de trecutul nostru. Într'o privință totuși sunt de acord cu toții, anume că aici, la noi, pe pământurile noastre, se face agricultură din vremuri imemorabile. Dar existența agriculturii presupune existența țaranului. Năvălitorii nestatornici, umblători după pradă și setoși de sânge, nu se îndemnau să scormonească ogorul. Trebuie deci să fi muncit poporul băștinaș peste care puhoaiile de barbari au alunecat și s'au scurs val cu val.

Băștinașii s'au învățat, de sigur după aspre experiențe, să nu se amestece de loc, sau cât mai puțin posibil, în luptele năvălitorilor ce se perindau. Războaiele erau totale și pe-atunci, mai ales din partea barbarilor cari purtau cu dânșii femeile, copiii și bătrânii, împreună cu toate animalele. Dar pe-atunci munții și codrii ofereau încă refugii destul de sigure pentru autohtonii cari voiau să rămâie neutri.

Cotropitorii înșiși rareori se răspândeau departe de marile căi de trecere și de pășunile cari le hrăneau vitele. Iar când s'a întâmplat ca unii să se împrăștie și să se adoială, o minune cum a rezistat și a persistat aici poporul nostru, în mijlocul tuturor uraganelor. Dar țaranul român, existența lui permanentă pe aceste plaiuri, poate deslega taina aceasta și altele care ne privesc. Țaranul e începutul

și sfârșitul. Numai pentru că am fost neam pașnic de țărani, am putut să ne păstrăm ființa și pământul...

Când se abat marile urgii, oamenii bogați, posedanții de toate felurile, sunt imediat gata de ducă. Ei n'au legături organice cu pământul țării și se despart ușor de orașele sau de castelele în care locuiesc, siguri că vor găsi, cu aurul lor, în alte țări, alte orașe și alte castele, unde vor putea continua viața ușoară de belșug...

Țăranul nu pleacă nici de voie, nici de nevoie. El n'are unde să-și mute sărăcia, pentru că, smuls de pe ogorul lui, ar fi osândit să piară ca un arbore smuls din rădăcini. De aceea țăranul e pretutindeni păstrătorul efectiv al teritoriului național.

Și dacă e așa în general, de ce n'ar fi și pentru țăranul român, a cărui dragoste de pământ e mai mare și mai naturală decât a altora? Căci pentru țăranul nostru pământul nu e un obiect de exploatare, ci o ființă vie, față de care nutrește un sentiment straniu de adorație și de teamă. El se simte zămislit și născut din acest pământ ca o plantă fermecată care nu se poate stârpi în vecii vecilor.

De aceea pământul e însuși rostul lui de-a fi. Pământul nostru are un glas pe care țăranul îl aude și-l înțelege. E «sfântul pământ inspirator» care ne-a modelat trupul și sufletul, care prin soarele și apele și munții și șesurile lui ne-a dăruit toate calitățile și defectele cu care ne prezintă azi în lume. Pământul acesta parcă nici nu poate produce decât numai Români.

Astfel, destinul pământului care ne-a născut și ne-a crescut a trebuit să comande și destinul dezvoltării neamului nostru. El ne-a impus multe veacuri de-a rândul o existență aproape vegetală, o existență de chinuri și umilinți pe care numai țăranul o putea îndura.

Cu cât se înmulțeau suferințele și treceau vremurile, țăranul român s'a îndărătnicit în răbdare. Dragostea lui de pământ s'a învârtosât. Țarina se amesteca neconștient cu cenușa și oasele înaintașilor, iar văzduhul se umplea cu umbrele și sufletele lor până în tării. Nimeni nu-l mai putea clinti din loc, nicio putere și nicio schingiuire...

Rezultatul? România actuală cu Dacia de odinioară sunt congruente nu numai în privința configurației geografice, dar și a configurației etnografice românești.

Acest fapt singur, această evidență bătaoare la ochi ar trebui să puie pe gânduri, dacă nu să-i desarmeze, pe apostolii interesați ai discontinuității românești în propria noastră țară. Ce argument de continuitate poate fi mai plauzibil

decât existența aceluiași popor, pe aceleași locuri, după două mii de ani?

Inexplicabilă ar fi tocmai discontinuitatea. S'au văzut popoare mutându-se în altă țară, se cunosc popoare cari au dispărut cu totul, dar un popor, care să dispară și să se risipească pentru a reapărea, peste multe sute de ani, exact în locurile pe cari le-a părăsit, ar fi o minune ce nu se poate întâmpla decât în anume manuale istorice cu tâlc.

Rolurile principale în istorie le joacă sau neamurile creatoare de mare cultură, sau cele distrugătoare de cultură. Vieța popoarelor liniștite se petrece mai mult în subsolul istoriei. Neamul românesc a fost cel mai liniștit din lume.

În trecutul nostru n'avem niciun război de cucerire, ci numai de apărare. Am trăit mai mult în sate, la umbra evenimentelor făcătoare de istorie. Satele însă nu asă documente pe care să le consulte și să le compulseze viitorii istorici. Satele apar și dispar, fără urme, după legi și îndemnuri necunoscute. În cuprinsul pământului românesc, tocmai în epoca de formație a neamului, poate că nici sate nu erau multe, ci mai ales cătune resfirate. Așa că n'avem și nici nu putem avea documente. Dar oare realitatea unui popor nu e mai vorbitoare decât un zapis oarecare sau o stelă funerară?

Nașterea unui popor e un miracol, negreșit, precum miracol e orice naștere, chiar a ultimei gângănii. De aceea începuturile tuturor popoarelor sunt învăluite în negura legendelor. Chimia etnologică n'a ajuns și nici nu va reuși să pătrundă și să fixeze într-o formulă cu repetiție misterul formației unui popor nou din două sau mai multe vechi.

Dacă s'ar fi descoperit rețeta, în vremurile acestea de produse sintetice, s'ar fabrica poate și popoare în serie pentru soluționarea sau complicarea conflictelor internaționale. Sunt însă numai anume epoci și împrejurări când se realizează, între popoare îndelung conviețuitoare, osmoza generatoare de națiune nouă.

Toate popoarele europene s'au format cam în aceeași epocă și din amestecul mai multor neamuri — Francezii, Germanii, Englezii, Italienii, alții — și totuși mai ales despre noi se spune, cu o nuanță peiorativă din partea unora, că suntem «ein echtes Mischvolk».

Știu că mă înverșunez să deschid uși cari au fost forțate de mult, îndeosebi în această venerabilă incintă unde problemele originii și trecutului românesc s'au desbătut și 'au clarificat deplin. Dar când se înmulțesc cei ce nu scapă ocazie fără a ne ponegri începuturile și trecutul, ca să ne poată apoi contesta pământul, să nu mi se ia nici mie

în nume de rău stăruința. Mă obligă de altfel însuși țăranul român, argumentul viu și cel mai puternic al autohtoniei noastre...

O caracteristică tot atât de importantă a unui neam, ca și comunitatea de sânge, este limba. La noi și aceasta e opera țăranului. Limba românească e o limbă țărănească. Farmecul și expresivitatea specifică le-a căpătat dela făuritorul ei original, care a fost țăranul. Toată dezvoltarea ei până în timpurile mai nouă, se datorește țăranului, singurul care a vorbit-o totdeauna. Limbile prea cultivate, ajunse la completă maturitate, devin rigide, abstractizante, mecanice.

Pierzând sau disprețuind contactul direct cu poporul, în cele din urmă îmbătrânesc, se artificializează, ajung a fi organisme moarte — limba latină, greacă, ebraică... Limba noastră, cultivată numai de țărani, în legătură continuă cu pământul și cu lumea concretă, a păstrat expresia imagică și naivă a omului simplu, o prospețime pitorească și colorată, ritmul vieții mișcătoare.

Limba aceasta, ca toate operele țărănești, e conservatoare și-și apără cu îndărătnicie forma, rămânând refractară încercărilor de violentare. Neologismele, în afară de cele de specialitate cu circulație numai în anume sfere, se generalizează anevoie și abia după ce suferă transformările noționale și formale potrivite cu spiritul ei.

Așa au fost condamnate să dea greș eforturile filologilor de odinioară cari au vrut s'o «relatinizeze», ca și ale altor reformatori mai noi cari au încercat s'o «rumânizeze» prin reînvierea slavonismelor eliminate de evoluția ei firească.

Același rezultat trebuie să-l aibă și tendința unor scriitori și gazetari de a o «urbaniza» cu orice preț, împrumutând din limbi străine nu numai cuvinte, dar și construcții gramaticale și sintactice, socotind probabil, ca și oarecari predecesori ai lor de-acum două-trei secole, că româneasca poporului e «proastă și nu-i bună de nimica»...

Țăranul s'a încăpățânat a vorbi numai românește și a refuzat să învețe o limbă străină chiar când împrejurările sau nevoile l-ar fi obligat. În Ardeal, în regiunile mixte, Ungurii și Sașii au fost totdeauna cei cari au vorbit românește, nu Românii ungurește sau nemțește. Eu n'am cunoscut niciun țăran român care să știe ungurește sau orice altă limbă străină, în vechea monarhie austro-ungară existau regimente de Români care staționau cu anii prin provincii străine îndepărtate. Soldații vorbeau românește oriunde se aflau, la Viena ca și în Bosnia, iar când cineva li se adresa într-o limbă străină, răspundeau invariabil «nu știu», din care pricină

unele corpuri erau chiar poreclite «nu-știu-regiment».

Nu însemnează aceasta că țăranul român e incapabil să învețe o limbă străină, ci numai că ține mai presus de orice la graiul lui strămoșesc. Cât talent și mai ales câtă predilecție au Românii pentru limbile străine, o dovedesc orășenii și surtucarii noștri de toate categoriile cari, și azi, ca totdeauna, se cred mai subțiri și mai cultivați dacă vorbesc, de cele mai multe ori prost, orice altă limbă, numai străină să fie...

Precum și-a păstrat limba, tot astfel a păstrat și a modelat țăranul român, după chipul și asemănarea lui, credința în Dumnezeu. Din bătrâne superstiții, din rămășițe de credințe străvechi transformate și adaptate, din dogme și precepte creștine, el și-a alcătuit o religie specifică, un amalgam profund de creștinism și păgânism. Religia aceasta, legea românească, e unică pentru întreg neamul nostru pe deasupra tuturor controverselor teologice. În ea se rezumă concepția de viață a țăranului român, resemnarea și încrederea lui în dreptate divină.

Legea românească e suportul moral al țăranului. Ea i-a dăruit puterea de a rezista și de a birui încercările veacurilor. Creștinismul nostru, așa cum îl practică și-l trăiește țăranul, ascunde într'însul toate fazele și peripețiile istoriei poporului român, întocmai ca și limba românească...

Dacă țărănimea română a fost ursită să conserve rasa, pământul, limba și credința noastră, înseamnă că ea este întruchiparea tuturor virtualităților și energiilor românești, că deci dintr'însa trebuie să pornească și să se inspire tot ce e românesc. În trecut, din ea s'au ridicat, prin selecție naturală, boierii și în sânul ei s'au întors cei care-și pierdeau slujbele și averile când nu-și pierdeau și capul. Din ea se recrutează mulțimea mare a luptătorilor în timp de războiu și a muncitorilor în timp de pace.

Țăranul niciodată și sub nicio formă nu se întovărășește cu străinii. Privirea și dorul lui nu trec niciodată dincolo de hotarele neamului. El suferă orice cu resemnare. Nădejdea lui e Dumnezeu. E în stare să moară fără a se plânge și mai cu seamă fără a se revolta.

Are o răbdare eroică, dar care ajunge să se confunde uneori cu toropeala, parcă lupta tăcută, nesfârșită pentru conservarea ființei etnice i-ar fi istovit agresivitatea. Răbdarea și resemnarea însă, în loc să-i fie prețuite sau barem recunoscute, i-au adus imputarea că e leneș și nesimțitor. Caracteristic este că imputarea o ridică tocmai exploatarea lui de ieri și de azi.

Admițând că țăranul român ar avea mai puțină tragere de inimă la muncă, vina încă nu i s'ar putea atribui lui. De sute de ani, dacă nu din totdeauna, Românul a trebuit să muncească pentru alții, fără răsplată, fără speranță și bucurii. În asemenea condiții lenea și nepăsarea erau singura reacțiune posibilă. Cu adaosul că sărăcia și mizeria au devenit, virtuți pe care a trebuit să-și întemeieze toate rosturile vieții. Neputând aspira la un traiu omenesc, s'a organizat în mizerie ca într'un element ineluctabil.

Oricât ar părea de ciudat și de trist, adaptarea la sărăcie, împreună cu toate consecințele ei, a fost o necesitate vitală pentru poporul românesc. Altminteri n'ar fi putut îndura vieța și s'ar fi sfârșit și topit printre celelalte neamuri. Închizându-se în sărăcie ca într'o găoace indestructibilă, s'a singularizat și a putut să-și desvolte însușirile specifice, să-și dobândească o fizionomie națională deosebită.

Viața săracă nu exclude bogăția sufletească. Săracul e mai aproape de sufletul său decât bogatul și are mai multă nevoie de frumosul care, transfigurând realitatea, devine izvor de speranță și mângâiere.

Folklorul nostru, în toate manifestările sale, e creație de popor sărac, ceea ce nu-i împiedecă să fie mai valoros și mai bogat decât al multor neamuri trăite în belșug. Când munca e zadarnică și slujește numai bună starea asupritorilor, lenea și visarea răzbună nedreptatea și devin producătoare de artă, bucuria celor obijduți.

Dealtminteri, ce fel de existență a avut de-a-lungul vremilor Românul, fie plugar, fie păstor, se pote închipui după ceea ce se vede și azi: la numai câteva zeci de kilometri de Bucureștii rivalizând în lux și risipă cu metropolele cele mai arivate, întâlnești niște amărâte așezări cu înfățișarea aproape neolitică — satele și cătunele românești. Contrastul acesta e mai elocvent decât volume întregi de istorie.

Între sat și oraș a fost și mai persistă pretutindeni un antagonism, la noi însă parcă mai viu și mai accentuat. Pentru că orașele noastre nu sunt expresia specificului național. Un oraș german sau francez reprezintă chintesența națională respectivă ca și satul, ba chiar în mai mare măsură.

Orașul nostru, înființat și desvoltat, în multe cazuri, din alte necesități decât cele românești, nu s'a adaptat încă deplin spre a fi aevea, ca duh și civilizație, izvor de românism curat... Pe când țăranul român dă orașului tot, civilizația orășanească îi oferă numai sarcini și fraze goale. Țăranul e serios și naiv, orășanul e ironic și sceptic.

Poate de aceea țăranul n'are încredere în orășan, iar orășanului i-e rușine de țăran, când nu-i e frică.

Și totuși emanciparea țăranilor, orășenii au propovăduit-o, și au realizat-o. Revoluțiile noastre, mai mult gălăgioase decât sângeroase, s'au făcut toate de sus în jos, până la exproprierea latifundiilor și împrăștierea țăranilor. Țăranul însuși, incapabil de a se organiza și de-a iniția răsturnări sociale, ar fi purtat în eternitate jugul servituții.

Ideile liberale și democratice au pătruns la noi din afară, evident, dar au găsit aici teren favorabil. Curentele generoase umanitare, proclamând sfințenia libertății individuale, erau în aer, la începutul secolului trecut, în toată lumea, întocmai cum azi e în aer ideea strivirii individului în folosul colectivității. Ideilor generoase de atunci le datorăm nu numai libertatea țăranului, dar însăși libertatea neamului românesc, cu corolarul firesc al unirii tuturor Românilor într'un Stat independent.

Ideile de-acum un veac și jumătate, prin triumful libertății omului, au impus libertatea popoarelor, precum curentele dominante actuale, prin încătușarea individului, sunt sortite să îngenuncheze pe cei slabi în folosul celor puternici.

Vântul de generozitate universală a prilejuit, cum era natural, și mari exagerări. Mila, compătimirea și dragostea pentru țăranime au creat o imagine falsă a țăranului, o idealizare ieftină și dulceagă, departe de realitate. Pe măsură ce interesul pentru țăran creștea, s'a ajuns să nu se mai poată vorbi despre el decât în termeni hiperbolici. Iar când sufragiul universal a oferit un buletin de vot țăranului analfabet și nemâncat, oropsitul de ieri s'a pomenit deodată tiran prin procură.

Pentru că toate mișcările în favoarea țăranimii au fost infectate de retorism, au rămas simple intenții fără rezultate practice. După o sută de ani de emancipare, devenit proprietar asupra aproape totalității pământului cultivabil, țăranul român se află în aceeași mizerie morală și culturală, iar standardul lui de viață nu s'a îmbunătățit câtuși de puțin. Ceea ce denotă o tristă carență a conducătorilor.

Prin ceea ce a fost și a reprezentat în viața neamului, țăranul român nu se putea să nu devină îndreptarul culturii naționale, mai cu seamă în ce privește literatura și artele. Când, după dobândirea libertăților, forțele creatoare românești s'au deșteptat și au apărut poezii, artiști și învățați, toate bună-voințele și uneori talentul real s'au poticnit din lipsa instrumentului de expresie de o parte și de altă parte a unei temelii durabile pe care să se construiască.

Decenii de dibuiri, de reforme abracadabrante, de imitații sterile, de înnoiri diverse n'au dat roade. Limba românească, corectată întruna de scriitori și filologi pasionați, scârțâia din ce în ce mai rău și nu izbutea să nască poezie. Abia când scriitorii s'au apropiat mai atent de literatura țaranului, au descoperit izvorul limbii și al poeziei românești. Alecsandri a făcut un act revoluționar adunând și dând la iveală o comoară de poezie populară.

S'au găsit, firește mai târziu, unii cari să-l acuze că prin ajustările și completările lui ar fi stricat frumusețea originală. Au uitat acuzatorii că arta e totdeauna operă individuală, chiar cea anonimă populară. Un cântec popular a fost făcut, întâi și întâi, de cineva și numai pe urmă au venit alții, în timp și în spațiu, să-l corecteze, să-l amplifice ori să-l simplifice, în sfârșit să-l perfecționeze.

Adică întocmai ceea ce se întâmplă și cu poezia cultă, unde însă toate operațiile le săvârșește un singur ins, mai înzestrat și cu darul versificației, și cu al criticii. Încât Alecsandri a fost ultimul corector al baladelor populare culese de dânsul, și de sigur cel mai talentat.

Până la Eminescu totuși limba literară românească a mai avut destule șovăiri. Numai geniul eminescian a știut să integreze organic comoara limbii țaranului în limba uzuală a tuturor. Prin Eminescu, țaranul român a dăruit elementul cel mai necesar literaturii noastre: limba curată, bogată, mlădioasă, mereu nouă, cu posibilitatea de eternă înnoire, cu un dinamism etem, dinamismul eternului duh neaoș românesc.

Colaborarea dintre Românul cel mai modest și poetul cel mai mare a fixat linia generală a originalității literare românești. Pe această linie scriitorii au putut înainta pe urmă fără teamă de rătăcire, având de altfel totdeauna la îndemână pe țaranul român, în caz de îndoieli.

După Creangă și Coșbuc, mișcarea semănătoristă, împreună cu cele similare și adiacente, a putut enunța axiomatic că o literatură românească adevărată trebuie să porceadă din realitatea românească, adică direct sau indirect din țărănimea care reprezintă ceea ce are mai original neamul nostru.

De fapt semănătorismul n'a făcut decât să formuleze și să strige cu glas tare, ca să pătrundă în conștiința tuturor, ceea ce au simțit totdeauna, deși nu atât de categoric, toți creatorii de valori veridice. Mișcarea aceasta, entuziastă până la fanatism, era natural să facă să triumfe un comandament a cărui rodnicie s'a dovedit în toate timpurile și la toate

popoarele. «Iliada», «Divina Comedie», «Don Quijote», «Faust», sunt universale pentru că, dincolo de perfecția estetică, exprimă suflute și realități naționale. Nu e vorba, cum s'a încercat să se răstălmăcească, de a reduce literatura la țărănism, sau muzica la doine și hore, sau sculptura la creștături în lemn...

Ar fi o aberație să anchilozăm și să limităm inspirația artistului. Confundând culturalul sau etnicul cu esteticul se anihilează creația de artă. Opera nu valorează prin materialul rural sau urban, ci numai prin realizarea estetică. Dar estetica nu exclude predominanța unui spirit specific care dă anume coloare și autenticitate operei.

Am avut de altfel destui scriitori, unii foarte talentați, cari, umblând să cultive așa zisa artă pură sau să fie moderni cu ghilimele, au crezut că trebuie să se inspire neapărat după ultimisimele curente străine. S'a întâmplat să realizeze, în cazurile cele mai fericite, imitații acceptabile sau chiar virtuozități tehnice interesante, nu însă opere vii și trainice. Căci modernismul adevărat nu cere înstrăinare de realitățile naționale, ci tocmai în înțelegerea mai pătrunzătoare, adâncirea și valorificarea originalității acestor realități. Literatură fără țară nu există, cum nu există plantă fără pământ.

Ar fi de observat, în treacăt, că pseudo-modernismul a fost reprezentat și practicat la noi exclusiv de scriitori născuți la oraș, deci mai puțin legați de pământ și uneori chiar de graiul românesc până într'atâta, că unii se mândreau când izbuteau să ticluiască ceva în vreo limbă străină. Ceea ce ar fi o dovadă mai mult că orașului îi lipsește încă spiritul autohton zămisitor de valori originale.

Totuși cultura adevărată, prin care neamul românesc să-și justifice rostul în lume, numai orașul poate s'o creeze și s'o desăvârșască. Literatura țărănească nu e pentru țărani, căci țărani nu citesc și nici nu vor citi cărți literare. Țaranul își face singur literatura pe care o pofteste inima lui, cum își confecționează cele trebuincioase pentru trupul și sufletul său. Cărțile cu țărani le citesc numai orașenii, ca și pe celelalte. Țaranul, prin firea lucrurilor, nu poate fi consumator, ci doar subiect de literatură.

Orașul însă trebuie să fie pătruns și el de duhul pământului și al sufletului românesc. Glasul pământului trebuie să fie auzit și înțeles și de orașeni pentru a deveni marea lege a neamului pe care nimeni să n'o mai înfrângă și nici să n'o nesocotească. Între sat și oraș trebuie să se creeze simbioza care să potențeze toate puterile creatoare. Numai simbioza aceasta va naște marea cultură

românească de care în sfârșit va beneficia și țăranul român, conservatorul trecutului și tinereții noastre.

De aceea azi și încă multă vreme, spre țăranul român trebuie să ne întoarcem neconținut. Fiindcă, precum Anteu câștiga noi puteri și devenea invincibil când atingea pământul, tot astfel creatorii români, păstrând contactul spiritual cu țăranul român, vor produce opere universal prețioase și vor servi, în același timp, destinul neamului...

Dar, la rândul ei, țara nouă, pentru care țăranul român a jertfit și a sângerat cel mai mult, trebuie să-i înlesnească și lui soarta mai bună ce i se

cuvine. Nu prin fraze și hârtoage, nici prin pomeni și făgădueli deșarte, ci printr'o educație nouă care să-i asigure muncă rodnică și traiu omenesc. Și mai ales, și poate mai presus de toate, dăruindu-i ceea ce râvnește de multe veacuri fără încetare și în zadar: lumină și dreptate.

Suntem și vom fi totdeauna neam de țărani. Prin urmare destinul nostru ca neam, ca Stat și ca putere culturală, atârână de cantitatea de aur curat ce se află în sufletul țăranului. Dar mai atârână, în aceeași măsură și de felul cum va fi utilizat și transformat acest aur în valori eterne.

(Liviu Rebreanu, 29 mai 1940, publicat în SINTEZA, 30, iulie 2016, Sursa: <https://jurnalspiritual.eu/liviu-rebreanu-lauda-taranului-roman/>)

Publicația „LAUDĂ SEMINȚELOR ...” se adresează deopotrivă elevilor și cadrelor didactice, precum și tuturor iubitorilor de cultură.

Încadrată în seria publicațiilor **Editurii UNIVERSUL ȘCOLII** a Casei Corpului Didactic Alba, publică creațiile elevilor și cadrelor didactice – creații din domeniul cultural-artistic, literatură, arte vizuale prezentate în cadrul Proiectului educativ „LAUDĂ SEMINȚELOR, CELOR DE FAȚĂ ȘI-N VECI TUTUROR!”.

Proiectului educativ are următoarea tematică grupată pe secțiunile:

- eseuri, critică și istorie literară; cercetare științifică pe tema operei, activității de diplomat în slujba României Mari și vieții lui Lucian Blaga;
- creații literare (o lucrare va conține minim 3 poezii maxim 5 poezii);
- traduceri (în limbile stabilite prin regulament pentru anul respectiv) din opera lui Lucian Blaga;
- arte plastice - creații: desen grafică, pictură etc. ce immortalizează aspecte din opera lui Lucian Blaga;
- informare-documentare (cercetare științifică numai pentru elevi).

Proiectul cuprinde mai multe etape succesive într-o competiție de selecție a celor mai bune lucrări ale elevilor și cadrelor didactice pe un areal local, apoi județean, național și internațional (școală, județ, național și internațional).

La etapa pe școală poate participa orice elev sau cadru didactic, din școlile din țară. Un concurent poate participa la oricâte secțiuni dorește, dar cu o singură lucrare la o secțiune.

La etapa pe județ, participă lucrările trimise de școli la casele corpului didactic din județe; lucrări care au câștigat secțiunile de la etapa pe școală (câte o lucrare pentru fiecare secțiune), separat pentru elevi și separat pentru cadre didactice (adică maximum 9 lucrări dintr-o școală).

Etapa națională, cuprinde lucrările trimise de județe la Casa Corpului Didactic Alba; lucrări care au câștigat la secțiunile de la faza pe județ (câte o lucrare pentru fiecare secțiune), separat pentru elevi și separat pentru cadre didactice (maximum 9 lucrări dintr-un județ).

Etapa internațională, cuprinde lucrările trimise din străinătate la Casa Corpului Didactic Alba și lucrările care au câștigat la secțiunile de la faza națională (câte o lucrare pentru fiecare secțiune), separat pentru elevi și separat pentru cadre didactice (maximum 9 lucrări din România).

Evaluarea lucrărilor este realizată de către comisiile de specialitate numite de Inspectoratul Școlar Județean Alba.

Casa Corpului Didactic Alba asigură managementul concursului.

Editura UNIVERSUL ȘCOLII
Alba Iulia , Str. G. Bethlen nr. 7, Cod 510009
Tel. 0258/826147, Fax. 0258/833101
Web: www.ccdab.ro,
E-mail: ccdab@yahoo.com

<http://www.ccdab.ro/Editura/editura.html>